

T.C.

**MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMASI

**272 NUMARALI M. (1905-1910), H. (1322-1327) DERİK
ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**ZEKİ ÇAKMAK
(23751006)**

Mardin 2025

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMASI

272 NUMARALI M. (1905-1910), H. (1322-1327)
DERİK ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Zeki ÇAKMAK
(23751006)
ORCID NO: 0009-0005-3241-0244

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Ekrem Akman

Mardin 2025

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

TEZ ONAYI

Anabilim Dalımız 237510069 numaralı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Zeki ÇAKMAK'ın hazırladığı “.....” başlıklı Yüksek Lisans tezi ile ilgili Savunma Sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca .../.../20... günü saat 00:00’da yapılmış, projenin onayına oy çokluğu/oybirliğiyle karar verilmiştir.

Danışman Ünvanı, Adı Soyadı	İmza
Üye Ünvanı, Adı Soyadı	İmza
Üye Ünvanı, Adı Soyadı	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu’nun/...../20.... tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../20...

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Mardin Artuklu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tez çalışmasının hazırlık, bilgi, belge, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarda bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun davrandığımı,
- Tez çalışmasında kullanılan tüm eserlere eksiksiz atıf yaptığımı ve kullanılan tüm eserlere kaynaklar/kaynakçada yer verdiğimi,
- Tez çalışmasının özgün olduğunu,
- Tez çalışmasının Mardin Artuklu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı” ile tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan eder, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabullendiğimi bildiririm.

İmza

Zeki ÇAKMAK

25.04.2025

ÖZET

TARİH ANABİLİM DALI

272 NUMARALI M. (1905-1910), H. (1322-1327) DERİK MAHKEMESİ ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Zeki ÇAKMAK

Bu çalışma, 272 numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defteri (H.1322-1327 / M.1905-1910) transkripsiyonu ve değerlendirmesidir. Çalışılan defterdeki belgeler, şehrin ailevi, sosyal ve ekonomik durumunu yansıtan konuları içermektedir. Bu konular; nikâh akdi (evlenme) ve boşanma, mehir, tereke, vesayet, kefalet gibi farklı toplumsal davaları kapsamaktadır. Ekonomik yaşamla ilgili olarak da miras paylaşım kayıtları, alışveriş, satış davaları, şehirde yapılan masraflarla ilgili bilgiler bulunmaktadır. Bölgenin yer adları ile Müslim-gayrimüslim şahıs veya ailelerin isimlerinin bu defterlerde yer alması, şehrin demografisi hakkında önemli ipuçları vermektedir. Böylece, o dönemde Diyarbakır vilayetinin bir kazası olan Derik özelinde, birinci el bir kaynağın yol göstericiliğinde şehir tarihçiliğine katkı sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Derik, Şer'iyye Mahkemeleri, Şer'iyye Sicilleri, Tereke.

ABSTRACT

DEPARTMENT OF HISTORY

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE SHARIA REGISTER OF DERİK COURT NO. 272 M. (1905-1910), H. (1322-1327)

Zeki ÇAKMAK

This study is the transcription and evaluation of Derik Sharia Registry Book numbered 272 (H.1322-1327/M.1905-1910). The documents in the book studied include subjects reflecting the familial, social and economic status of the city. These subjects include different social cases such as marriage contract (marriage) and divorce, dowry, estate, guardianship and surety. Regarding economic life, there are records of inheritance sharing, shopping, sales cases and information about expenses incurred in the city. The place names of the region, the names of Muslim and non-Muslim individuals or families in these books provide important clues about the demographics of the city. Thus, a contribution will be made to urban historiography with the guidance of a first-hand source, especially in Derik, which was a district of Diyarbakir province at that time.

Keywords: Derik, Sharia Courts, Sharia Registry, Estate.

ÖN SÖZ

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı tarihi hakkında güvenilir bilgi alabileceğimiz ve tarih araştırmacılarının doğru bilgilere ulaşımını sağlayacak yazılı kaynakların başında gelmektedir. İçeriğindeki kayıtlar, toplumun arz ve talepleri, beşerî şikâyetleri gibi çeşitli hukuki düzenlemeleri barındırmaktadır. Şer'iyye sicilinde yer alan davalar ile evlenme-boşanma, miras paylaşımı, alacak-verecek gibi konularda önemli bilgilere ulaşılabilmektedir. Bu bilgiler de şehir tarihi araştırmaları için en önemli kaynak olarak kullanılmaktadır.

Bu tez, Osmanlı Devleti'nin taşra yönetim sisteminin işleyişini ve bu sistemin yerel topluluklar üzerindeki etkilerini, Diyarbakır vilayetine bağlı Derik kazası örneği üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Derik kazası, Osmanlı Devleti'nin taşra yönetiminin nasıl işlediğini anlamak için önemli bir örnek teşkil etmektedir. Kazadaki sosyo-ekonomik yapı, idarî düzenlemeler ve şer'î hükümlerin uygulanması, yerel yönetimlerin nasıl işlediğini ve halkla olan ilişkilerini yansıtmaktadır. Mahkeme kayıtları ve tereke defterleri, sadece hukuki süreçlerin değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal ilişkilerin nasıl düzenlendiğini de ortaya koymaktadır. Bu belgeler aracılığıyla, Osmanlı taşra yönetiminin yerel halkın yaşamına olan etkisi ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Bu çalışmanın oluşum ve şekillenmesinde bana yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Ekrem Akman'a, desteklerini esirgemeyen değerli hocalarıma ve aileme şükranlarımı sunarım.

Mardin; Nisan, 2025

Zeki ÇAKMAK

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	ii
ETİK BEYAN.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Diyarbekir Sancağı, Derik Kazası 1881-1882 Nüfus Verileri	4
1.2. 1881-1882 Derik Kazası Nüfus Verileri (Topluluklara Göre)	5
1.3. 1914 Verileri (Diyarbekir Sancağı, Derik İlçesi)	5
1.4. Araştırmanın Amacı.....	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
2. 272 NUMARALI DERİK ŞERİYYE SİCİLİNİN BELGE ÖZETLERİ	9
2.1. Bölüm 1	9
2.2. Bölüm 2.....	14
3. 272 NUMARALI DERİK ŞERİYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	19
3.1. 272 Numaralı Sicil Defterine Göre Derik'te Mahalleler ve Demografik Yapı Mahalle ve İsimleri.....	20
3.2. Köyler (Karyeler).....	21
3.3. Şamrah (Mazıdağı)	24
3.4. 19. Yüzyılın Sonlarında Derik'te Sosyal Hayat	25

3.5. Terekelerden Şehrin Toplumsal ve Sosyal Yapısını Okumak: Abdi Ağazâdeler Örneği	26
3.6. Müslüman ve Gayrimüslim İsimler	28
3.6.1. Gayrimüslim Davalarından Örnekler	33
3.7. Derik'te Aile Hayatı.....	36
3.7.1. Derik'te Aile Demografisi	37
3.7.2. Nikâh Akitleri	39
3.7.3. Evlilik	42
3.7.4. Çocuk Sayıları.....	47
3.7.5. Boşanma	51
4. TEREKELER VE MİRAS DAVALARI	53
4.1. Miras Davalarından Örnekler ve Tereke Taksimatı Örneği.....	54
4.2. Derik Şer'iyye Sicilindeki Terekeler	58
4.3. Küçük Çocukların Miraslarının Korunması ve Vesayet	61
4.4. Alacak Verecek Davaları	62
5. SONUÇ	64
6. 272 NUMARALI DERİK ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU (MSH.SSC.d. 3595)	67
KAYNAKÇA	200
EKLER	202
ÖZGEÇMİŞ.....	205

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 : Diyarbekir Sancağı, Derik Kazası 1881-1882 Nüfus Verileri.....	4
Tablo 3.1 : 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicilindeki Dava Türleri	20
Tablo 3.2 : 272 Numaralı Sicil Defterinde Yer Alan Mahalle İsimleri	21
Tablo 3.3 : 272 Numaralı D.Ş.S Defterinde Geçen Köy İsimleri.....	22
Tablo 3.4 : 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defterinde Yer Alan Müslüman Erkek Adları, Lakap ve Sıfatları.....	29
Tablo 3.5 : 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defterinde Yer Alan Müslüman Kadın İsimleri	31
Tablo 3.6 : 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defterinde Yer Alan Gayrimüslim Erkek ve Kadın İsimleri	32
Tablo 3.7 : Evlilik.....	37
Tablo 3.8 : Nikah Akidleri	41
Tablo 3.9 : Terekelerde Yer Alan Çocuk Bilgileri	47
Tablo 4.10 : Tereke Kayıtlarının Sayısı ve Kişi Başına Düşen Gelir	58

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 : 1881-1882 Derik Kazası Nüfus Verileri (Topluluklara Göre).....	5
Şekil 3.1 : Evlilik Türlerine Göre Kişi Sayısı	43
Şekil 3.2 : Tereke Sahiplerinin Eş Sayısına Göre Dağılımı.....	44
Şekil 3.3 : Eş İsimlerinin Sıklığı	45

KISALTMALAR

MŞH.ŞSC.d. : Meşihat Şer'iyye Sicili Defterleri

a.g.e. : Adı geçen eser

BOA : Başkanlık Osmanlı Arşivi

a.g.m. : Adı geçen makale

D.Ş.S : Derik şeriyye sicili

M.S. : Milattan Sonra

ABD : Anabilim Dalı

Çev : Çeviren

Haz : Hazırlayan

a.g.md. : Adı geçen madde

1. GİRİŞ

Derik, Osmanlı İmparatorluğu'nun Diyarbekir vilayetinin önemli kazalarından biri olarak, tarihsel süreçte farklı kaynaklarda yer almış ve bölgesel idari yapısı, ekonomik durumu, sosyal yapısı ile dikkat çekmiştir. Şemseddin Sami'nin Kamûsu'l-a'lâm adlı ansiklopedik eserinde ve Diyarbekir salnamelerinde yer alan veriler, Derik'in 19. yüzyılın başlarındaki sosyo-ekonomik yapısını ve idari organizasyonunu ayrıntılı bir şekilde gözler önüne sermektedir. Bu çalışmada, Derik kazasının Osmanlı Devleti içerisindeki yerini ve gelişimini, dönemin kaynakları ışığında inceleyeceğiz. Şemseddin Sami'nin Kamûsu'l-a'lâm adlı ansiklopedik eserinde Derik hakkında aşağıdaki bilgilere yer vermiştir.

“Derik, Diyarbekir vilayet ve sancağında, Diyarbekir'in 65 kilometre cenûbında ve Mardin'in 36 kilometre garbında olarak Karacadağ'ın eteğinde ve Habur'a tabi' Curcup Nehri üzerinde vaki' kaza merkezi bir kasaba olup, 1000 kadarı Ermeni ve kusuru Kürt olmak üzere 2500 ahalisi, bir cami, bir kilisesi, bir hanı, bir hamamı, 15 dükkanı ve 10 çeşmesi vardır. Ab ve havası güzel olup, zeytun ve incir ve nar ağaçlarıyla muhattır. Derik kasabası şimalen nefsi-i Diyarbekir, garben Siverek kazalarıyla, şarkan Mardin sancağıyla, cenûben dahi Zor müstakil mutasarrıflığıyla muhatdır. Mesâha-i sathiyesi 3447 murebbe' kilometreden ibaret olup, tarbi'en 2784 kilometreliği kabil-i ziraat, 646 kilometreliği dağlık ve taşlık 18 kilometrelik kısmı da ormanlıktır. Ahalisi 18288 kişiden ibaret olup 15288 Türk ve Kürt ve Arap ve Çerkes olarak Müslim, 3000'i Ermeni ve Süryani olarak Hristiyan'dır. Kaza 78 karyeden mürekkep olup, Mahal, Metinan, Şengür ve Lif isimleriyle dört nahiyeyi havidir. Tamamıyla Fırat havzasında bulunup Habur nehrine tabi' Curcup çayının menabi'ini camidir. Arazisi pek münbit ve mahsuldar olup ahalisinin ziraatına adem-i ihtimamlarıyla ve mahreçlerinin bu'd-ı mesafesiyle beraber hayli mahsulat alınır. Eşcâr-ı müsmiresi ve bağçeleri pek çok olup meyveleri pek mebzuldür. Bağları dahi çok olup, pek makbul bir nevi şarap çıkar. Meraları pek çok ve

otları rayihedar olmağla pek külliyyetli olan koyunları sütünden güzel rayihalı yağlar çıkar. Sığır, at, merkep, ester gibi hayvanat-ı ehliye dahi çoktur.”¹

Diyarbakır 19 Numaralı Salnâmesi'nde (1323/1905) Derik hakkında şu bilgilere yer verilmektedir:

“Bu kaza, Siverek'in şarkında, 3448 kilometrekarelik araziden ibaret olup; 1 kasaba, 2 nahiye, 102 (112 olmalı) karye (61 Müslüman, 51 muhtelit/karışık) ve 18.288 nüfusa sahiptir. Merkez-i kaza olan Derik kazası, Diyarbakır'e 13 saat mesafede, 500 hanelik bir kasabadır.”²

İçinde bir hükümet konağı, bir cami-i şerif, 2 kilise, bir mekteb-i ibtidâi, 2 mekteb-i sıbyan, 2 Hristiyan mektebi, bir han, bir hamam ve 10 çeşme mevcuttur”

Aynı salname içerisinde, Derik'teki dönemin idarî ve beledî personeli de şu şekilde kayıt altına alınmıştır:

Kaymakam: İzzet Efendi

Naip (kadı vekili): Şevki Efendi

Müftü: İskender Efendi

Mal müdürü: Mahmut Efendi

Tahrirat kâtibi: Mehmet Asım Efendi

Kaza İdare Meclisi Üyeleri:

Reis: Kaymakam

Tabii üyeler: Naip Efendi, Müftü Efendi, Mal Müdürü, Tahrirat Kâtibi

Seçilmiş üyeler (Aza-yı Müntehabe): Hacı Mehmed Ağa, Reşid Hacı Osman Ağa, Kapo Ağa, İlyas Saliba Efendi (gayrimüslim)

Mahkeme-i Bidayet:

Reis: Naip Efendi

Üyeler: Mehmet Vehbi Efendi, Abdülahad Efendi

¹ Şemseddin Sami, Kamûs'ul-a'lâm, Tarih ve Coğrafya Lügatı, İstanbul, Mihran Matbaası, 1308, 3. Cilt. s.2213.

² Diyarbakır Salmeleri, c.5, Defa: 19 (1323/1905), haz. Ahmet Zeki İzgöer, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 1999 İstanbul, s. 304.

Başkâtip: Hasip Efendi

Müstentik Muavini: Mehmet Ali Efendi

Bunların dışında Derik kazasında devlet daireleri ve memurluklar şu şekildedir:

Mal Kalemi: 4 memur

Nüfus İdaresi: 2 memur

Vasait-i Nakliye ve Askeriye Komisyonu: Müslim ve gayrimüslim üyelerden oluşan 5 aza ve 1 kâtip

Belediye Meclisi:

Belediye Reisi: Hacı Ahmet Efendi

Belediye Meclis Üyeleri: Hüseyin Ağa, Mehmet Ağa, Kapo Ağa, Cercis Ağa

Belediye Kâtibi: Ahmet Tevfik Efendi

Emniyet: 1 komiser, 2 polis memuru³

İlgili kaynaklardan, Derik'in bir kaza statüsünde olduğu, nahiyelere ayrıldığı ve idari yönetimin başında bir kaymakamın bulunduğu anlaşılmaktadır. Derik'in ne zaman kaza merkezi olduğuna dair ulaşılan en eski belge, Osmanlı Arşivi'nde yer alan Cevdet Maliye fonundaki kayıtlardır. Bu belgelere göre, bölgedeki diğer kasabalarla karşılaştırıldığında Derik'in daha erken bir tarihte kaza merkezi hâline geldiği görülmektedir.

Arşiv belgesinde, “Dergâh-ı Âli Kapucubaşlılarından ve hâlen Ma‘âdin-i Hümâyûn Emmini olan Abdi Bey kulları tarafından gönderilen evrakın hulâsası”⁴ ifadesiyle başlayan kayıtlar yer almaktadır. Bu belgelere göre, 1800'lü yılların başlarında, Derik kazasının da içinde bulunduğu bölgede şiddetli bir taun (veba) salgını ortaya çıkmış, bu nedenle burada yaşayan reayadan cizye tahsil edilememiştir. Bu belgeler ışığında, “Derik'in 1800 yılından önce kaza statüsüne sahip olduğu söylenebilir. Salgın, bölgede

³ Diyarbekir Salnameleri, c.5, Defa:19 s. 265.

⁴ “Mir mumaileyih iki yüz on dört senesine mahsuben uhdesinde olan Diyarbekir cizyesinin cibayetine şuru'u esnasında ol havaliye kesret üzere müstevli olan taundan ehl-i zimmet reayanın ekseri helak ve kusur kalanları dahi tahlis-i can sevdasıyla mahall-i ahire güzerehan olduklarından ...” BOA.C.ML. 16/715-5, 26 R 1215/28 Şubat 1800.

büyük kayıplara neden olmuş ve halk, canını kurtarmak için başka yerlere göç etmiştir. Bu yıl tahsil edilmesi planlanan cizye vergileri de bu nedenle toplanamamıştır.”⁵

Her üç kaynakta da Derik kazasına ilişkin benzer bilgiler yer almakta; bu bilgiler, Osmanlı İmparatorluğu’nun kaza düzeyindeki idari yapılanmasının gelişimi ve taşra yaşamının ayrıntılarını anlamamıza katkı sağlamaktadır.

Derik kazasının 1881-1882 ile 1914 yılları arasındaki nüfus verileri Kemal Karpat’ın yayınladığı listede aşağıdaki gibi kaydedilmiştir⁶. Her iki sayımda Osmanlı döneminde kaza olan Derik’e ait Müslüman ve Gayrimüslim nüfusları ele alındığında, demografik değişim gözle görülür biçimdedir. Bu rakamlar 1905 tarihli Diyarbekir Salnamesi verileri ile de uyushmaktadır.⁷

1.1. Diyarbekir Sancağı, Derik Kazası 1881-1882 Nüfus Verileri

Müslüman nüfusu: 9.786 (Erkek: 4.524, Kadın: 5.262)

Gayrimüslim nüfusu: 812 (ERMENİLER Erkek: 175, Kadın: 148),(PROTESTANLAR: Erkek:78,Kadın:69)-(SÜRYANİLER Erkek:51 Kadın:48), (KATOLİKLER: Erkek:88, Kadın:74)

Toplam Nüfus: 10.517 (Kadın:4863 Erkek:5654)

Tablo 1.1 : Diyarbekir Sancağı, Derik Kazası 1881-1882 Nüfus Verileri

TOPLULUK	ERKEK	KADIN	TOPLAM
MÜSLİM	4.524	5.262	9.786
ERMENİLER	175	148	323
PROTESTANLAR	78	69	147
SÜRYANİLER	51	48	99
KATOLİKLER	88	74	162
G.MÜSLİM TOPLAM	392	339	731

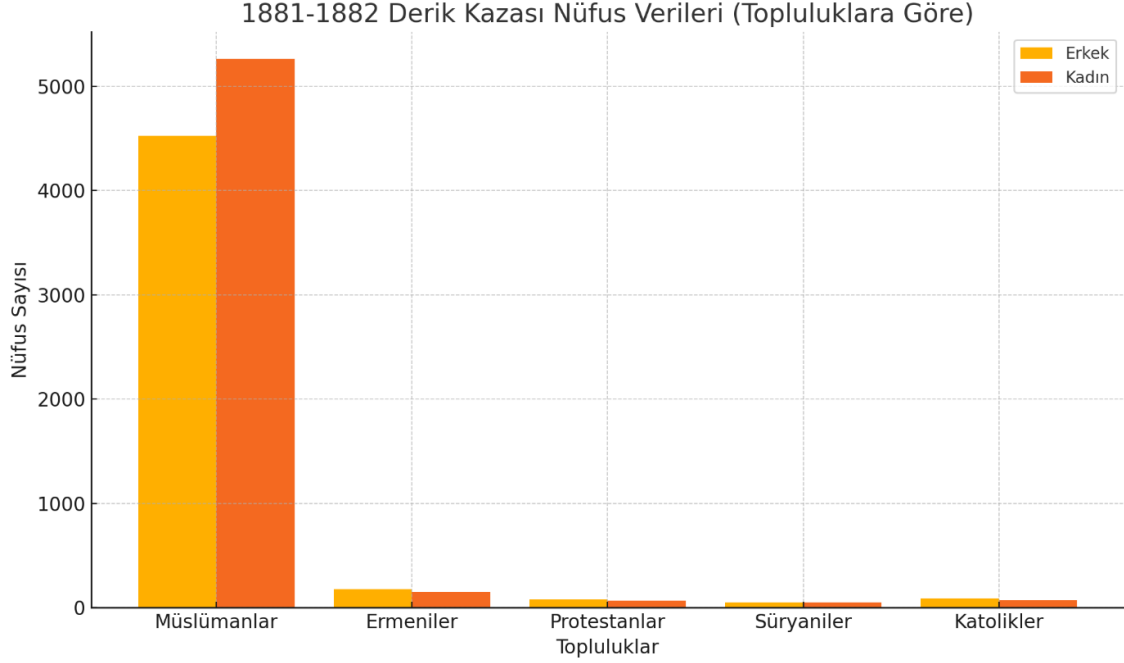
⁵“İş bu derûn-i defterde ez gayri tahsil mestur olan Derik ve Savur ve Beşiri ve Esi’rd (Siirt) ve Mihrani ve Mafarkin ve Çıska ve Çapahçur namun kazaların taife-i zimmiyan uhdelerinde lazım gelen cizyeleri tahsili bir vecihle tahsili mümkün olmayup ...” BOA.C.ML.16/715-3

⁶ Kemal H. Karpat, Osmanlı Nufusu 1830-1914, çev.Bahar Tırnakçı, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010, s.282-s372

⁷ Bkz. Diyarbekir Salnamesi, No:19, (1323/1905),s.304.

GENEL TOPLAM	4.916	5.601	10.517
--------------	-------	-------	--------

1.2. 1881-1882 Derik Kazası Nüfus Verileri (Topluluklara Göre)

Şekil 1.1 : 1881-1882 Derik Kazası Nüfus Verileri (Topluluklara Göre)

Grafikte, 1881–1882 yıllarına ait Derik Kazası’nın nüfus dağılımı topluluklara ve cinsiyete göre görselleştirilmiştir. Her bir topluluğun erkek ve kadın nüfusu ayrı çubuklarla gösterilmiştir. Gördüğü gibi Müslümanlar hem erkek hem kadın sayısı açısından açık ara öndedir; diğer gayrimüslim topluluklar ise daha küçük oranlarda temsil edilmektedir.

1.3. 1914 Verileri (Diyarbakir Sancağı, Derik İlçesi)

Müslüman Nüfusu: 21189

Gayrimüslim nüfus (toplam): 1397 (Ermeni: 415, Ermeni Katolikler: 436, Süryani: 165, Eski Suriyeliler: 104)

Toplam Nüfus: 22586

1881-1882’de 9786 olan Müslüman nüfus 1914’te 21189’a ulaşmıştır. Gayrimüslim nüfus, oransal olarak Müslüman nüfusun gerisinde kalmıştır. 1881-1914 döneminde Derik kazasında, Müslüman nüfusu hızlı bir şekilde artmış, buna karşılık

gayrimüslim nüfus istikrarlı bir düşüş göstermiştir. Osmanlı Devleti, geniş coğrafyası ve çok kültürlü yapısıyla, yönetim biçimi ve uygulamaları açısından oldukça zengin bir tarihe sahiptir. Devlet, merkez ile çevre arasındaki ilişkileri düzenlemede kritik bir rol oynamıştır. Bu çalışmada, Diyarbekir vilayetine bağlı Derik kazasına ait şer'iyye sicil defterinin transkripsiyonu yapılmıştır. Ayrıca defterdeki veriler temel alınarak şehrin sosyo-ekonomik ve idari yapısı hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bu bağlamda, kazanın mahkeme kayıtları, terekeler ve diğer şer'i hükümler, şehrin toplum yapısını ve sosyal ilişkilerini de ortaya koymaktadır. Sicil defteri verilerine dayalı olarak Derik kazasının detaylı incelenmesi, insanların günlük yaşamlarını, karşılaştıkları zorlukları ve toplumsal dinamiklerin anlaşılmasına katkı sağlanması beklenmektedir. Derik kazasında şer'iyye mahkemesindeki hukuki uygulamaların Osmanlı İmparatorluğu'nun genel hukuk sistemiyle uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Tereke defterleri, kazadaki ekonomik faaliyetler ve mal varlıkları hakkında bilgi verirken, nikâh kayıtları toplumsal ilişkiler ve aile yapısı hakkında ipuçları sunmaktadır. Bu çalışma, Osmanlı dönemi hukuki belgelerin yerel düzeydeki uygulamalarını anlamada önemli bir katkı sunmaktadır.

Söz konusu çalışma Derik şer'iyye sicil defterinin transkripsiyonu ve kısa değerlendirmesiyle sınırlandırılmıştır. Bu kapsamda, kazanın genel özellikleri, sosyal yapısı ele alınacaktır. Kazadaki ahalinin günlük yaşamına ilişkin veriler, Osmanlı kazalarındaki sosyal dinamikleri ve toplumsal yapıyı anlamaya katkı sunmaktadır. Ancak çalışmanın sadece Derik kazası ile sınırlı olması, elde edilen bulguların genelleme imkânını kısıtlamaktadır.

Derik kazasının özel olarak incelenmesi, bu alanda yapılan çalışmalar arasında özgün bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ancak Derik kazasına yönelik mevcut çalışmalar oldukça sınırlıdır. Araştırma, kazanın sosyo-ekonomik ve idari yapısını detaylandırarak, mevcut akademik boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Osmanlı dönemine ait Derik kazasına ilişkin bir şer'iyye sicil defterinin transkripsiyonunu yaparak, kazanın sosyo-ekonomik ve idari yapısına ışık tutmayı amaçlamaktadır. Kazada yaşayan ahalinin gündelik yaşam pratikleri, karşılaştıkları hukuki süreçler, toplumsal ilişkiler ve yerel idari uygulamalar bu bağlamda incelenmiştir. Derik kazasının özel olarak ele alınması, Osmanlı taşra yapılarının yerel

düzeydeki işleyişini anlamaya yönelik literatüre özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir. Mevcut çalışma, hem şer’iyye sicillerinin mikro tarih çalışmaları açısından önemine dikkat çekmekte hem de Derik gibi az çalışılmış bir Osmanlı kazasının sosyal yapısını belgelere dayalı olarak analiz etmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, yalnızca Diyarbekir vilayetine bağlı Derik kazasına ait bir şer’iyye sicil defteriyle sınırlıdır. Bu durum, elde edilen bulguların genelleştirilebilirliğini kısıtlamaktadır. Diğer kazalara ya da farklı dönemlere ait kayıtların incelenmemesi, karşılaştırmalı analiz yapılmasını engellemiştir. Ayrıca, tek bir kaynağa dayalı değerlendirme yapılması nedeniyle yorumlar, belgenin içeriğiyle sınırlı kalmaktadır. Ancak yine de Derik kazasına dair yapılan sınırlı sayıdaki araştırma göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışmanın önemli bir boşluğu doldurduğu ve gelecek araştırmalara zemin hazırladığı değerlendirilmektedir.

Osmanlı Devleti’nde yargılama ve hükümler şer’i hukuka göre düzenlenmiştir. Kadıların verdikleri kararlar, aynı zamanda merkezle taşra arasında uyum sağlardı. Bunun yanı sıra “Müftü, kadıya hukuki meselelerde fetva vererek yardımcı olurdu.”⁸. Kadı ve müftülerin kararları, genellikle şer’iyye sicilleri ve fetva mecmuaları şeklinde yazıya geçirilirdi.

Klasik Osmanlı şehirlerinde beledî, idarî ve adlî işlerin başında kadılar bulunurdu. Osmanlı Devletinde “medine” olarak adlandırılan her şehirde kadı bulunurdu. Bu merkezler yargı bölgesi anlamında ‘kaza’ olarak adlandırılmaktaydı.”⁹ Kadılar padişah beratı ile tayin edilir, azil ve nakilleri de kazasker tarafından yapılırdı.¹⁰ Kadıların görev şekilleri geniş boyuttaydı, vergi toplamak, kamu düzenini sağlamak, ticari ve medeni uyuşmazlıkları çözmek gibi birçok görev alanını kapsıyordu. “*Kadı, hem yargı yetkisini hem de yerel yönetsel yetkileri elinde bulunduruyordu. Taşrada, kadılar hükümetin bir temsilcisi olarak görev yapmaları, devlet ile halk arasında doğrudan bir iletişim sağlamaları açısından kritik önemdeydi*”¹¹.

⁸ İnalçık, H. (1980). Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600). İstanbul: YKY, s. 212-218.

⁹ M.Akif Aydın, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul, Beta Basım Yayım, 2001, s.78.

¹⁰ İlber Ortaylı, Bir Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı, Kronik yayınları, 2016, İstanbul, s.24.

¹¹ İnalçık, Halil. “a. g. e”. 1980, s. 56.

Kadı mahkemelerinin faaliyetleri mahkeme sicillerine kaydedilir ve Osmanlı hukuk sistemi açısından en önemli birincil kaynaklardan biri olarak kabul edilir. Siciller, kadı mahkemelerinin verdiği kararları, halkın taleplerini, ticari ve medeni anlaşmazlıkları ayrıntılı bir şekilde içerir. Bu durum, şer'î mahkemelerin toplumun her kesiminden bireylerin başvurduğu ve adalet aradığı temel zeminlerden biri olduğunu göstermektedir. Mahkeme sicillerinin içerdiği belgeler Şer'î hükümlerin nasıl uygulandığını gösteren önemli kaynaklardır. Halkın mahkemeye başvurma süreçleri, Osmanlı hukuk düzeninin halk üzerindeki etkisini göstermektedir. Kadıların kararları genellikle halkın huzurunda alınır ve sicillere kaydedilir.

Mahkeme sicilleri, özellikle kadıların verdiği kararların kayıt altına alındığı en dikkat çekici kaynaklardır. Bu sicillerdeki kayıtlar, yerel halk özellikle ticari, medeni ve miras davalarında kadı mahkemelerine başvurmuş; bu davalar da ayrıntılı ve şeffaf biçimde kayıt altına alınmıştır.

2. 272 NUMARALI DERİK ŞERİYYE SİCİLİNİN BELGE ÖZETLERİ

2.1. Bölüm 1

BELGE 1: Behisni eski naibi Mehmet Hamdi Efendi'nin, Diyarbekir vilayeti dâhilinde bulunan Derik kazasında şer'î hükümleri icra etmek üzere Hicrî 1322 yılı Zilhicce ayının birinden itibaren görevlendirilmesi.

BELGE 2: Derik kazası köylerinden Şemrah (Mazıdağ) köyü sakinlerinin, köylerinde bir cami inşa edilmesi ve bu camide görev yapmak üzere Köse Abdoğlu Ahmet Efendi bin Mehmet'in görevlendirilmesi yönündeki talepleri.

BELGE 3: Derik kazası Rutan Mahallesi'nde Hanife binti Abdullah ile Osman bin Reşid arasında kıyılan nikâh.

BELGE 4: Derik kazası Dikân Mahallesi'nde Fatıma binti Mehmed ile Hüseyin bin Mustafa arasında kıyılan nikâh.

BELGE 5: Derik kazası Salikan Mahallesi'nde Nuriye binti Mehmed Ali ile Şeyhmus bin Davud arasında kıyılan nikâh.

BELGE 6: Derik kazası Rutan mahallesinde, Fatıma binti Davud Memo isimli bekâr kız ile Şeyhmus bin Mehmed Ali arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 7: Derik kazası Rutan mahallesi sakinlerinden, daha önce Diyarbakır hapishanesinde vefat eden Abdi Ağazade Eyüp Ağa isimli kişinin terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 8: Diyarbakır hapishanesinde vefat eden Abdi Ağazade Eyüp Ağa'nın küçük oğlu Mustafa ve küçük kızı İrhane'ın, babalarından miras kalan mal ve mülklerinin muhafaza ve düzenlenmesi için vasi atanması talep edilmiştir.

BELGE 9: Diyarbakır hapishanesinde vefat eden Eyüp bin Abdi Ağa'nın küçük kızı Naciye'ye vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 10: Derik kazası Rutan mahallesinde, Hamiş binti Mehmed isimli bekâr kız ile Zenbero köyünden Seydo'nun nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 11: Derik kazası Zenbero köyü sakinlerinden, Güzel binti Hacı Bekari isimli bekâr kız ile Rutan mahallesi sakinlerinden Necim Ağa bin Eyüp Ağa arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 12: Derik kazasının Rutan mahallesi sakinlerinden, daha önce vefat eden Eyüp Ağa bin Abdi Ağa'nın küçük kızı Naciye'ye her gün için altmışar para nafaka ve elbise bedeli talebi yapılmıştır.

BELGE 13: Derik kazasının Dikan mahallesi sakinlerinden, vefat eden Mehmed Berdikyon bin İbrahim isimli kişinin terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 14: Derik kazasının Salikan mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Rasul bin İlyas arasında, erkek kardeşleri olan Ahmed ve Süleyman arasında dava açılmıştır.

BELGE 15: Derik kazası Şemrah köyü sakinlerinden, daha önce vefat eden Selim bin Ramo isimli kişinin terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 16: Derik kazası Şemrah köyünde, Fatıma binti Osman isimli bekâr kız ile yine köyün ahalilerinden Hasan bin Derviş arasında nikâh akdi yapılmıştır.

Ek Belge: Derik kazası müftüsü İskender Kazım'ın kaybolan mühür ilanı yapılmıştır.

BELGE 17: Derik kazasının Abbasan mahallesi sakinlerinden ve Süryani Katolik milletinden, vefat eden İlyas bin Saliba'nın küçük kızları Zahra ve Viktore'ye vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 18: Derik kazasının Abbasan mahallesi sakinlerinden Süryani Katolik milletinden, vefat eden İlyas bin Saliba'nın terekesi ve mirası paylaşılmıştır.

BELGE 19: Mahmudan mahallesi ahalilerinden ve Derik'in süvari zabıtasından Yusuf bin Ebubekir ile Hediye binti Hüseyin bin Selo arasında boşanma davası açılmıştır.

BELGE 20: Salikan mahallesinde, Şehm binti Hasan Mustafa bin Hasan arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 21: Derik kazası Abbasan Mahallesinde Sultan binti Ahmed Seydi ile Salikan mahallesi ahalilerinden Ahmed bin Hasan Ramazan arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 22: Derik Kazası Abbasan Mahallesi ahalilerinden, Hacı Mehmed bin Hüseyin'in kayıp merkep davası açılmıştır.

BELGE 23: Derik kazası mahallelerinden, Abbasan Mahallesi Süryani Katolik milletine mensupken vefat eden İlyas veledi Saliba'nın karısının Mahmudan Mahallesi ahalisinden Mehmed Efendi bin Monla Halili vekil tayini yapılmıştır.

BELGE 24: Derik Kazası Mahallelerinden, Salikan Mahallesi ahalilerinden olup bundan önce vefat eden Hasan Efendi bin Fettah'ın mirası ve vasiyeti yapılmıştır.

BELGE 25: Derik Kazası Mecelli Köyü sakinlerinden, Fati binti Ahmed Uso adlı reşit kız ile Telbisim köyünden Halid bin Receb'in nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 26: Derik kazasının Salikan mahallesinden olup, daha önce vefat eden Hüsnü Efendi bin Fettah'ın terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 27: Derik kazasının jandarma neferlerinden olup vefat eden Diyarbakırlı Hüseyin Onbaşı bin Mehmed'in, yetimlerin nafakasına dair davası açılmıştır.

BELGE 28: Hüküm yok.

BELGE 29: Derik kazası Salikan mahallesi sakinlerinden, Hacı Osman Nebi elli yılı aşkın süredir nizasız maliki ve tasarruf sahibi olduğunu belirttiği şu mülklerin teşci işlemleri yapılmıştır.

BELGE 30: Derik kazasının Salikan mahallesinde, Şerife binti Mehmed isimli bekâr kız ile aynı mahallede ikamet eden Halil bin Bilal Hasan'ın nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 31: Mahmudan mahallesinde ikamet eden Hesna binti Ali isimli bekâr kız ile Abbasan mahallesi sakini Hüseyin bin Ahmed'in nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 32: Salikan mahallesinde ikamet eden Havva binti Hüseyin, kendi vesayetinde olan bir yaşındaki oğlu için babası Arif Efendi'ye nafaka ve giysi bedeli ile diğer gerekli masrafların karşılanmasını talep etmiştir.

BELGE 33:Rutan mahallesinde, Şeyho bin Osman adlı bir kişinin terekesi ve mirası paylaşılmıştır.

BELGE 34:Derik Başkamer köyü sakinlerinden, Şeyh Haydo'nun terekesi ve mirası paylaşılmıştır.

BELGE 35:Derik kazasının Evaşi köyü sakinlerinden Monla Mehmed'in terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 36:Derik Şevaşi köyü sakinlerinden Monla Mehmed'in çocuklarına vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 37: Derik kazası Yörük köyünde yaşayan Avdi binti Şeyhi adlı reşit kız ile Derik kazası Delikan mahallesi sakinlerinden Ahmed bin Molla Tahir arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 38: Delikan mahallesinde, Fatıma binti Molla Tahir adlı reşit kız ile Yörük köyü sakinlerinden Seydoş bin Şeyhi Yoko arasında nikâh kaydı yapılmıştır.

BELGE 39: Derik kazası Şebyat köyünde, Fatıma binti Hüseyin adlı reşit kız ile Derik'in Hafran mahallesi sakinlerinden Abdullah bin Mahmud Ağa arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 40: Derik kazası köylerinden Harami köyünde, Zeyni binti Haso Bozo adlı reşit kız ile Harami köyü sakinlerinden Şebo bin Hüseyin arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 41: Derik kazasının Şevaşi köyü sakinlerinden Hato'nun terekesi ve mirası paylaşılmıştır.

BELGE 42: Derik'in Şevaşi köyü sakinlerinden Hato'nun küçük kızlarına vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 43: Derik kazasının Şevaşi köyü sakinlerinden, daha önce vefat etmiş olan Hüseyin bin Mustafa'nın terekesi ve mirası paylaşılmıştır.

BELGE 44: Derik'in Şevaşi köyünden Hüseyin bin Mustafa'nın küçük oğullarına vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 45: Mahmudan mahallesinden, Mehmed bin Bero İlyas'ın terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 46: Derik kazasının Büğür köyü sakinlerinden Abdi bin Ali'nin terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 47: Derik'in Mahal nahiyesi Halıvıran köyü sakinlerinden Hacı Bedirhan'ın mirası paylaşılmıştır.

BELGE 48: Derik kazasının Berdik köyü sakinlerinden Heburdo bin Şeba'nın mirası paylaşılmıştır.

BELGE 49: Derik kazasının Harabreşk köyü sakinlerinden Mehmed Hacı Abdi'nin mirası paylaşılmıştır.

BELGE 50: Abbasan mahallesi sakinlerinden olup Hicaz'dan dönerken yolda vefat eden Hacı Ali'nin mirası paylaşılmıştır.

BELGE 51: Derik kazasının Şemrah köyü sakinlerinden, daha önce maktulen vefat eden Sadun bin Hacı'nın mirası paylaşılmıştır.

BELGE 52: Derik kazası Yaprak köyü sakinlerinden Abdal Mısto'nun mirası paylaşılmıştır.

BELGE 53: Derik kazası köylerinden Halılan köyü sakinlerinden, daha önce vefat eden Yahya bin Halo'nun mirası paylaşılmıştır.

BELGE 54: Derik kazası köylerinden Şemrah köyü sakinlerinden, Telli Ağazade Ömer Bey oğlu Ali Bey'in vakfı tescil ettirilmiştir.

BELGE 55: Derik kazası köylerinden Kebabcı köyü sakinlerinden olan ve bir süre önce vefat eden Abdi Abaşı adlı kişinin mirası paylaşılmıştır.

BELGE 56: Mahmudan Mahallesi sakinlerinden ve kazanın süvari zabiti Yusuf Bevli bin Ebubekir, Hazar köyünde ikamet eden Mehmed Ali bin Hasan ibni Selo arasında zeytinlik bağı davası açılmıştır.

BELGE 57: Salikan Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Hacı Osman Nebi'nin terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 58: Derik kazası Yaprak köyü sakinlerinden Aziz bin Hüseyin'in terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 59: Derik kazası Deyr köyü sakinlerinden olup vefat eden Süleyman bin Haso'nun terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 60: Derik kazasının Beran köyü sakinlerinden olup vefat eden Allo bin Hallo'nun terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 61: Derik kazası Telbisim köyü sakinlerinden olup vefat eden Hacı Yusuf bin Abdi'nin terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 62: Derik kazası köylerinden Zezni köyü sakinlerinden olup vefat eden Mısto bin Fendo'nun terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 63: Derik kazası Telbisim köyü sakinlerinden olup vefat eden Ferec bin Hacı Yusuf'un terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 64:Derik kazası Telbisim köyünde, Hacı binti müteveffâ Taha isimli bekâr kız ile Derik kasabasının Hadran mahallesi ahalisinden Mehmed Şerif bin Mahmud Ağa arasında nikâh akdi yapılmıştır.

BELGE 65:Derik kazasının Telbisim köyü sakinlerinden olup vefat eden Yusuf Kâhya bin Mehmed'in terekesi ve miras paylaşımı yapılmıştır.

BELGE 66:Diyarbakır vilayeti dâhilinde bulunan Derik kazasının şer'i işleri, 1326 yılı Cemâziye'l-ahir ayının başından itibaren Seyfeddin Efendi'ye devredilmiştir

2.2. Bölüm 2

BELGE 1: Rutan Mahallesi sakinlerinden ve Ermeni milleti cemaatinden olan Gazar oğlu Reşo oğlu Atam'ın dükkân arsasının mülkiyeti üzerine yapılan işlem.

BELGE 2: Derik kazasına bağlı Telbisim köyü sakinlerinden Hüseyin bin İsmail bin Mehmed bin Abdülkerim bin Abdülhalim'in vakıf mütevelliliği davası.

BELGE 3: Telbisim köyünden Hatun binti Hacı Hasan ile Necim Ağa arasında karı-kocalık davası açılmıştır.

BELGE 4: Abbasan Mahallesi'nde, Mehmed bin Hacı Keno'nun çocuklarına vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 5: Derik kazasında, Mustafa bin Resul bin Mustafa'nın çalınan kısrak davası açılmıştır.

BELGE 6: Derik kazasına bağlı Şemrah köyü sakini Mehmed bin Ahmed bin Halil'in bağın mülkiyeti davası açılmıştır.

BELGE 7: Diyarbakır Vilayeti Redif Taburu Kâtibi Şakir Efendi'nin kısrak davası.

BELGE 8: Abbasan Mahallesi Mehmed bin Hacı Kevnin miras davası açılmıştır.

BELGE 9: Abbasan Mahallesi Mehmed bin Hacı Kevn'in terekesi paylaşılması.

BELGE 10: Diyarbakır vilayeti dâhilinde Garb nahiyesine bağlı Hasan Ağa nam-ı diğer Harbi Türkmen köyü ahalisinden Ahmed bin Ali bin Hacı Mustafa, Derik kazasına bağlı Basbeğ köyünden Reşid bin Haso ve Herberu köyünden Sado bin Ali ve Sinan bin Kevli arasında bağ davası açılmıştır.

BELGE 11: Telbisim köyü ahalisinden Nevri binti Hacı Hasan ile kocası Telbisim köyü ahalisinden Hacı Ali bin Hacı Hasan arasındaki dava.

BELGE 12: Vekâlet belgesi iptali davası.

BELGE 13: Telbisim köyü halkından İbrahim bin Hacı Hasan ile Telbisim köyü halkından Mehmed bin Bestan bin Ahmed arasında miras davası açılmıştır.

BELGE 14: Telbisim köyü halkından Hacı Ahmed bin Abdülaziz ile Telbisim köyü halkından Mahmud bin Hüseyin bin Bero arasında başlık parası ve zeytinlik davası açılmıştır.

BELGE 15: Salikan mahallesinde oturan Veli binti Ömer bin Hacı Bestan ile kocası arasında kumar oynamayacağına dair nikâhın düşme davası açılmıştır.

BELGE 16: Derik kasabası civarında Harami köyünde ikamet eden Muhyiddin bin Şeyh Bedir'in miras davası açılmıştır.

BELGE 17: Mehmed bin Hocem bin Bestan ile Bero veledi Osib veledi Sarı arasında erkek tay davası açılmıştır.

BELGE 18: Derik kazasına bağlı Mansuri köyü ahalisinden Emine binti Abdullah bin Yusuf ile Mahmud bin Timur bin Seydo arasında kısarak davası açılmıştır.

BELGE 19: Rutan mahallesinde Mehmed Ahmed Haksi'nin verâseti ve terekesi paylaşılmıştır.

BELGE 20: Rutan mahallesi sakinlerinden vefât eden Osman bin Şeyhmus'un verâseti paylaşılmıştır.

BELGE 21: Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesinde sâkine Rabia Hatun binti Ahmed Ağa bin Abdülkerim'in, ölen kocası Hamidiye hafif süvari ikinci alayının Fettah Ağa ibni Abdi Ağa'nın zimmetinde bulunan mehr-i müeccel alacağı davası açılmıştır.

BELGE 22: Telbisim köyünde zeytin mahsarasının hisseleri üzerine dava açılmıştır.

BELGE 23: Salikan Mahallesi Tano veledi Hagob veledi Bozo Ammo bin Hana veledi Avakim kaybolan beyaz erkek merkeb davası açılmıştır.

BELGE 24: Derik Kazası Berdik Köyü Amine binti Allo miras davası açılmıştır.

BELGE 25: Rutan Mahallesi Aliye binti Timur kocasından kalan miras davası açılmıştır.

BELGE 26: Mansuri Köyünden Şeyho bin Beşar bin Haydar ile Hasan ibnân Ali arasında koyun ortaklık davası açılmıştır.

BELGE 27: Beyran Köyünden Reşid bin Şeyhmus bin Molla Resul ile Hamo bin Ali bin Halef arasında yaralama davası açılmıştır.

BELGE 28: Şebec-i Ulyâ Köyünde Şeyh Mehmed Emin Efendi bin Şeyh Abdullah Efendi ile Araban Köyünden Ali bin Ammo arasında arazi davası açılmıştır.

BELGE 29: Mahmudan Mahallesi Nevri binti Ahmed ile Hazar Köyü Mehmed bin Hıdır bin Süleyman arasında öküz davası açılmıştır.

BELGE 30: Harun Köyünde Abdo bin Hacı Ali ile Hristiyan Mahallesi Hano veledi Manas veledi Yakup arasında öküz davası açılmıştır.

BELGE 31: Rutan Mahallesinden Ali Efendi ibni Hacı Hüseyin Ağa ibni Mehmed Ağa miras davası açılmıştır.

BELGE 32: Mardin Sancağına bağlı Cevzat Köyü sakinlerinden Mehmed bin Şeyho bin Hamid, Derik Kazasına bağlı Muhibbi Köyü sakinleri aleyhinde gasp davası açılmıştır.

BELGE 33: Derik Kazasına bağlı Hazro Köyü sakinlerinden Abdo bin Hacı İbrahim ile Bozdoğan Köyü sakinlerinden Beşar Kulohi arasında ester davası açılmıştır.

BELGE 34: Rutan Mahallesi sakinlerinden Şükrü veledi Yusuf ile Mardin Sancağına bağlı Kalkavan Köyü sakinlerinden Patris veledi Allo veledi Meskof arasında beygir davası açılmıştır.

BELGE 35: Abbasan Mahallesi sakinlerinden Hacı Mehmed bin Bero ile Süvari Zabıta Görevlisi Yusuf Bubi bin Hacı Şeyhmus arasında ev alım-satım davası açılmıştır.

BELGE 36: Telbisim Köyü halkından Ahmed, Ali ve Mehmed, İsmail bin Mehmed'in oğulları, köy halkından kardeşleri Hüseyin bin İsmail arasında vakıf davası açılmıştır.

BELGE 37: Mahmudan Mahallesi halkından Hacı Osman Ağa bin Reşid Ağa'nın, vasisi olduğu çocuklara ait evin satış izni davası açılmıştır.

BELGE 38: Telbisim köyünde Hacı Serrac bin Ruhi'nin mirası paylaşılmıştır.

BELGE 39: Abbasan Mahallesi sakinlerinden ve daha önce vefat eden Boyo bin Şeyho Şami'nin öz küçük oğlu Boyo'ya vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 40: Mahmudan Mahallesinde vefat eden Mustafa bin Abdi Efendi'nin mirası paylaşılmıştır.

BELGE 41: Derik kazâsına tâbi‘ Zezni köyü sakinlerinden Dürri binti Derviş'in, vasisi olduğu küçükler için nafaka talebi yapılmıştır.

BELGE 42: Telbisim köyünden vefat eden Mehmed bin Ahmed'in mirası paylaşılmıştır.

BELGE 43: Abbasan mahallesi halkından Peri binti Ahmed Bero ile mahalle halkından Ali bin Bero bin Fero'unun, mehir ve başlık parası davası açılmıştır.

BELGE 44: Telbisim köyü sakinlerinden Nevri binti Hacı Hasan'ın, boşanmış kocası hakkında nafaka davası açılmıştır.

BELGE 45: Şemrah köyü sakinlerinden Haymo binti Mehmed bin Ahmed'in miras davası açılmıştır.

BELGE 46: Mahmudan Mahallesi'nde ikamet eden ve daha önce vefat eden Mehmed bin Hacı Kevn'in zevcesinin vesayeti ve ev satışı işlemleri yapılmıştır.

BELGE 47: Rutan Mahallesi'nde ikamet eden Ermeni milletinden İbrahim ve Şükrü, Yusuf Sarı'nın oğullarının, Ermeni Katolik milletinden Emsih veledi Yosef Harci'den alacak davaları.

BELGE 48: Salikan Mahallesi sakinlerinden Yusuf bin Ali bin Hıdır ile Abdurrahman bin Hasan bin Seydo'ya karşı başlık parası davası açılmıştır.

BELGE 49: Rutan Mahallesi'nden Sino bin Şeyhmus'un cinayet meselesinden dolayı diyet olarak Fatıma'nın babası Mehmed tarafından Çeçan Bey'le evlendirilmesi.

BELGE 50: Rutan Mahallesi'nde ikamet eden Ermeni milletinden Abraham ve Şükrü'nün oğlu Yosef Sarı, Ermeni Katolik milletinden Ammo bin Osi Harci'ye karşı alacak davaları açmıştır.

BELGE 51: Derik kazasına bağlı Piran köyü sakini Ömer bin Hüseyin bin Telli ile, Diyarbekir'in Câmî'ül-Esved Mahallesi'nde yaşayan Mehmed Ali bin Mehmed bin Ömer'e karşı bağın mülkiyeti davası açılmıştır.

BELGE 52: Derik kazasına bağı Bekur köyü sakini Seyyid Hüseyin bin Muhsin bin Ali, Derik kasabasının Rutan Mahallesi'nde ikamet eden İbrahim Efendi bin Mustafa Efendi bin Ali Efendi'ye karşı alacak davası açmıştır.

BELGE 53: Hazran mahallesi sakini Abdulgafur bin Abdurrahman bin Hacı Hıdır, Derik kasabasının Rutan Mahallesi sakinleri Salih ve Abdülkadir ibn Mehmed bin Abdi'ye karşı üzüm bağı davası açmıştır.

BELGE 54: Derik kazası civarındaki göçebe Kıpti topluluğundan Buhari binti İsa bin Davud'un kocası öldükten dört yıl sonra evlenmesine müsaade etmeyen eski kayınpederini şikâyet etmiştir.

BELGE 55: Telbisim köyü sakinlerinden Kerat bin Hüseyin bin Selo'nun vekili Mahmudan Mahallesi sakini Abdürrezzak bin Şeyh Davud, başlık parası davası açmıştır.

BELGE 56: Salikan mahallesinde ikamet eden Ermeni kadın Şemi binti Ayo, kocası Mekro veledi Keralok veledi Muraddan nafaka talebiyle dava açmıştır.

BELGE 57: Abbasan mahallesinde ikamet eden Halime binti Selo bin Hasan'ın erkek kardeşine ev satışı davası açılmıştır.

BELGE 58: Rutan mahallesinde vefat eden Hacı Mehmed bin Hacı Şeyhmus'un verâseti paylaşılmıştır.

BELGE 59: Rutan mahallesinde yaşayan Hacı Ahmed bin Hacı Şeyhmus bin Hacı Abdullah'ın, daha önce vefat eden Hacı Mehmed bin Hacı Şeyhmus'un küçük çocuklarına vasi tayini yapılmıştır.

BELGE 60: Telbisim köyü sakinlerinden Hasna binti Ali bin Sino, eski kocası Mahmud bin Hacı bin Bado'ya karşı nafaka davası açmıştır.

BELGE 61: Derik kazasına ait Haraberşek köyü sakinlerinden Seydo bin Hacı Bekari bin Sinan, Süryan-ı Kadîm milletinden Said bin Abdulehad'a karşı alacak davası açmıştır.

3. 272 NUMARALI DERİK ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Meşihat Şer'iyye Sicil Defterleri (MŞH.ŞSC.d. 3595) kodunda yer alan 272 numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defteri ; H. 1322-1327 / M. 1905-1910 tarihini taşımaktadır. Defterdeki siciller rik'a hattıyla yazılmıştır. Sicilin kapak kısmında Milli Kütüphane Başkanlığı Ş.Ş.D Mardin İli Derik İlçesi 272 Demirbaş Numaralı 7199 Mikrofilm Numaralı ve 1998 tarihinde çekildiği yazmaktadır. Buna göre defterin Milli Kütüphaneden Devlet arşivlerine nakledildiği anlaşılmaktadır. İlgili sicil defteri,48 varak her varak da ikişer sayfadan ibarettir. Defter ilk kayıt sırasında sahife numaraları verilmiş olup, 92 sahifede son bulmaktadır. Sicildeki belgeler, hem şekil hem de içerik olarak farklılık göstermektedir. Kâtip, kayıt altına aldığı belgelerde hiçbir karalama yapmamıştır. Kâtibin muntazam şekilde kayıt almış olması ve silintinin de olmaması transkripsiyon çalışmasında kolaylık sağlamıştır. Bu sicil defteri 1322 yılı Zilhicce ayının birinde, Miladi olarak da 1 Ocak 1905 tarihinde Naip olarak atanan Mehmet Hamdi Efendinin Anadolu Kadı-askeri olan El-Fakîr Tokadî Hâce Ahmed Efendizâde es-Seyyid Ahmed Nureddin tarafından yazılan görevlendirme yazısıyla başlamaktadır’’¹². Defterin 42. Sahifesinde belge numaraları 67. belge ile sonlandırılmıştır. Bu tarihte Palu nâib-i sâbıkı Seyfeddin Efendi'nin Derik naipliğine atandığı görülmektedir. Bu naip dönemindeki kayıtlar 42. sahifeden itibaren siciller 1 numarası ile devam etmektedir. 92 sayfalık sicilde toplam 127 adet kayıt bulunmaktadır. Defterde bazen Hicri Takvim bazen de Rumi Takvim kullanılmıştır. Örneğin; 1.Bölüm 3 Numaralı Sicildeki nikâh akdinde Rumi takvim esas alınmış. Fî 12 Mayıs sene 1321 (12 Mayıs 1905)’’.

Defterde hem Hicrî hem de Rumi takvim kullanılmıştır. Örneğin, 1. bölümdeki 3 numaralı sicilde, Rumi takvim esas alınmış ve “Fî 12 Mayıs sene 1321 (12 Mayıs 1905)” şeklinde kayıt düşülmüştür. Bir başka belgede ise iki takvim bir arada verilmiş; “Fî 22 Cemâziye'l-evvel sene 1323 ve fî 11 Temmuz sene 1321 (25 Temmuz 1905)” şeklinde yazılmıştır.¹³ Bir başka nikâh akdi örneğinde ise hem Hicri takvim hem de Rumi takvim

¹² BOA, 272 numaralı Derik Şeriyye sicili s.1

¹³ BOA,D.Ş.S 272.1.Bölüm numara:3,s.71

birlikte verilmiştir. Fî 22 Cemâziye'l-evvel sene (1)323 ve fî 11 Temmuz sene (1)321 (25 Temmuz 1905)¹⁴ şeklindedir. Şer'iyye sicillerinin, tümünde eksiksiz bir şekilde tarih atılmış ve tertipli olarak kayıt altına alınmıştır. Terekelerde miras paylaşımlarında hak sahiplerinin isim isim yazıldığı görülmüştür.

Tablo 3.1 : 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicilindeki Dava Türleri

Evlilik Davaları(Nikâh Akdi)	20 kayıt
Tereke ve Miras Paylaşımı	55 kayıt
Boşanma ve Nafaka Davaları	17 kayıt
Vasi Atama	22 kayıt
Mülkiyet ve Mal Varlığı	17 kayıt
Borç ve Alacak Davaları	17 kayıt
Ceza ve Tazminat	1 kayıt

3.1. 272 Numaralı Sicil Defterine Göre Derik'te Mahalleler ve Demografik Yapı Mahalle ve İsimleri

Şehir hayatının temel yapı taşı olan mahalleler, toplumsal dayanışmanın en yoğun yaşandığı alanlardır. Toplumsal hafızanın bir aynası olan mahalle, kişi-toplum arasındaki ilişkinin bir bütünlük arz ettiği hayati öneme sahip toplumsal birimlerdir. Devlet nezdinde ise yönetilenlerle yöneticiler arasında bir köprü vazifesi görür. ‘Mahalle, İslam kültürünün olmazsa olmazı olan birlik ve beraberliğin yaşandığı yerler olarak bilinmektedir. Osmanlı’da farklı etnik ve dini gruplara göre bir yapılanma söz konusudur .’¹⁵ İncelenen sicillerde yer alan mahallelerin tamamını tespit edip kayıt altına almamız da önem arz etmekteydi. Defterde adı geçen mahalle sayısı ondur. Bunlardan iki mahalle gayrimüslim mahalleleridir. Bu mahallelerden biri Hristiyan, diğeri ise Ermeni cemaatiyle ilişkilendirilmiştir. Derik gibi küçük bir kasabada on mahallenin bulunması bu mahallelerin küçük çaplı ve dar kapsamlı olduklarına işaret etmektedir. Satış belgelerinde Müslim-Gayrimüslimlerin kısmen ayrı kısmen de aynı sokaklarda bitişik evlerde yaşadıkları görülmektedir.

¹⁴ BOA,D.Ş.S 272.1.Bölüm numara:4,s.71

¹⁵ Üner, Osmanlı Klasik Dönem Sonlarında Bir Güneydoğu Anadolu Şehri: Urfa (1700-1800), 40; Mehmet Emin Üner, “Osmanlı’da Mahalle ve Çocuk”, Geçmişten Günümüze Şehir ve Çocuk I, Ed. Osman Köse, (Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2016), 623-624.

Tablo 3.2 : 272 Numaralı Sicil Defterinde Yer Alan Mahalle İsimleri

Rutan Mahallesi
Dikan Mahallesi
Salikan Mahallesi
Abbasan Mahallesi
Mahmudan Mahallesi
Ermeni Mahallesi
Hristiyan Mahallesi
Hafran Mahallesi
Hadran Mahallesi
Hazran Mahallesi

Nefs-i Diyarbekir Mahalleleri: Câmî'ü'n-Nebi Mahallesi, Abdülvedud mahallesi, Cami-ül Esved Mahallesi, Mecdüddin Mahallesi, Ali Paşa Mahallesi. Sicilde çok miktarda Diyarbekir şehir merkezindeki mahallelerin geçmesi, Derik ahalisinin vilayet merkezi olan Diyarbekir ahalisi ile yoğun ilişkilerine de işaret etmektedir.

3.2. Köyler (Karyeler)

“Köyler, birlik ve beraberlik içinde yaşamının en önemli zeminlerinden biridir. Osmanlı döneminde tarım denince ilk akla gelen yapılar köylerdir. Köylerin tarım arazileri, sosyal ve ekonomik yapısıyla düzenli bir yapıyı yansıtmaktaydı.”¹⁶ 272 numaralı Derik Şer‘iyye Sicil Defteri’nde köyler bağlı oldukları kaza veya sancak ya da vilayet adları irtibatları yazılması, bölgedeki idari sınırların belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Sicillerde yer alan köyler arasında bugün Mardin’in ilçesi Mazıdağ olarak bildiğimiz ve o dönemdeki adıyla Şamrah, yani Derik’in köyü olarak kaydedilen yerleşim yerinin sicil kayıtları baz alındığında nüfus yapısının bir nahiye ölçeğinde olması dikkat çekicidir. Şamrah’a ilişkin kayıtların şer‘iyye sicillerinde yer alması, bu

¹⁶ Osman Gümüş, Mustafa Sabri Küçükaşçı. “Köy”, Diyanet İslâm Ansiklopedisi, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2019), [http://islamansiklopedisi.org.tr/koy\(19.09.1919\)](http://islamansiklopedisi.org.tr/koy(19.09.1919))

yerleşimin ayrıca incelenmesini gerekli kılmaktadır. Sicillerde ulaştığım tüm köyleri Tablo 3’te ele alacağım.

Tablo-3’de köyler(karyeler) gösterilmektedir.

Tablo 3.3 : 272 Numaralı D.Ş.S Defterinde Geçen Köy İsimleri

Diyarbakır Vilayeti	Mardin Sancağı	Viranşehir	Derik Kazası
Harbi Türkmen	Gurs	Arbete	Şehrar
Hasiplik	Kalkavan	Kerbesor	Sevaşı
Bozdoğan	Cevzat	Ramuk	Yaprak
			Zenbero
			Yörük
			Halilan
			Şemrah
			Harami
			Şebyat
			Kebapcı
			Büğür
			Deyr
			Mecelli
			Halıviran
			Beran
			Telbisim
			Berdik
			Zezni
			Başkamer
			Harabreşk
			Bağlı Kömez (?)

			Mansuri
			Nefs-i Derik
			Berdik
			(Balfez (?))
			Basbeğ
			Beyran
			Combek (?)
			Şebec-i Ulyâ
			Bekur
			Araban
			Muhibbi
			Harun
			Hazro
			Herbero
			Harur Karyesi(?)
			Karakaya
			Nezni
			Mezraa
			Hamat
			Amrud
			Meşkinan
			Şebec-i Ulyâ
			Sellut
			Piran

3.3. Şamrah (Mazıdağı)

9 Haziran 1937’de ilçe statüsüne alınan Mazıdağı çalıştığımız sicil defterinde Derik kazasının Şamrah adlı karyesi(köyü) olarak yer almaktadır. Adının Şam yolu üzerinde bulunmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. 272 numaralı sicilde kısmen de olsa Şamrah köyü hakkında bazı bilgiler elde etmek mümkündür. Sicildeki bir kayıta Şamrah (Mazıdağ) köylüleri sundukları arzuhalde köydeki mescidin camiye dönüştürülmesi ve cuma ile bayram namazlarının kılınabilmesi için izn-i sultânî istenmektedir. Köyde Cuma ve bayram namazlarının kılınması için devlet-sultan adına yetki verilmesi gerekmektedir. Bu belgeden anlaşıldığına göre Şamrah çevredeki köyler içinde merkezi bir konumdadır. Nüfusu Cuma ve bayram namazlarının kılınabildiği ve bir mescidin camiye çevrilmesinin istendiği büyükçe bir köy mahiyetindedir. Zaten daha sonraki tarihlerde Şamrah köyü Derik’e bağlı bir nahiye, Cumhuriyet döneminde de Mazıdağ adıyla ilçe merkezine çevrilmiştir. Şamrah köyünde bir mescidin camiye dönüştürülmesi ve burada cuma ile bayram namazlarının kılınabilmesi için resmi izin (izn-i Sultani) talep edilmiştir. Talep yazısında hitabet görevi için önerilen kişinin niteliklerine ve köy halkının ihtiyaçlarına detaylı bir şekilde yer verilmiştir. İslam’da bu namazların cemaatle kılınması zorunludur. Hitabet için önerilen Köse Abdooğlu Ahmed Efendi bin Mehmet’in her açıdan yeterliliği ve sınavlardaki başarısı belgede vurgulanmıştır. Köy halkından bir hayırseverin hitabet görevine getirilecek olan Köse Abdooğlu Ahmed Efendiye maaş olarak yıllık 100 kuruş ayırdığı da kayda geçirilmiştir.¹⁷

Sicil defterinde Şamrah ile ilgili önemli bir kayıt da buradaki caminin giderlerinin karşılanması için kurulan vakıftır. Telli Ağazâde Ömer Bey, Şamrah köyünde yer alan caminin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1907 yılında bir vakıf kurmuştur. Bu vakıf, Derik kazası şer’iyye mahkemesinde kaydedilmiştir. Ömer Bey, vakfa kendi malından bin kuruş ayırmış ve bu gelirin bir kısmının camide görev yapacak hatiplere verilmesini, geri kalanının ise bakım ve onarım giderleri için kullanılmasını şart koşmuştur. Vakfın yönetimi, Ömer Bey’in hayatta olduğu süre boyunca kendisine, sonrasında ise çocuklarına devredilecektir. Eğer soyunun tükenmesi durumunda, köy halkı arasından uygun bir kişi vakıf yönetimini üstlenebilecektir. Vakıf geliri, şartların gerçekleşmemesi halinde Müslüman fakirlere dağıtılacaktır.¹⁸

¹⁷ BOA, 272 Numaralı Derik Şer’iyye Sicili.1.Bölüm numara:2,s.2

¹⁸ BOA, 272 Numaralı D.Ş.S.1.Bölüm numara:54,s.117

3.4. 19. Yüzyılın Sonlarında Derik'te Sosyal Hayat

272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicil Defterindeki verilere bakıldığında Osmanlı/İslam şehirlerinin önemli bir özelliği olan çok dinli ve farklı etnik unsurların aynı mahalle ya da sokağı paylaşmalarını bu küçük kasabada da görüyoruz. “Osmanlı Devleti'nin içerisinde yer alan bu farklı azınlık gruplarını aynı mihverde eriten sistem ‘millet sistemi’ olarak bilinmektedir. Özellikle Tanzimat Dönemi reformlarıyla Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimlere yönelik daha özgürlükçü bir anlayış sahiplenmiş, ancak millet sistemi devam ettirilmiş, her millet kendi iç yönetimine uygun yönetilmiştir”¹⁹

İncelenen 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Defteri'nde toplumdaki halk, ırk temeline göre değil; dini esasa göre gruplandırılmıştır. Buradan da anlaşılacağı gibi millet sisteminin tatbik edildiğidir. Dava kayıtları incelendiğinde davaya konu olan kişiler, gayrimüslimler ise hangi din ve cemaate bağlı oldukları sicil kaydının hemen baş tarafına yazılırdı. Bu bağlamda sicil defterinin kayda alındığı tarihte Derik'te Müslümanlarla beraber, değişik Hristiyan mezheplerine mensup ahali de bulunmaktadır. Hristiyan Süryaniler, Ermeniler ve Katolik, Protestan mezheplerine mensup dini grupların davaları Derik Şer'iyeye Mahkemesi'nde görülmüştür. Bu gruplar gerek kendi aralarında gerekse Müslümanlarla davalarını mahkemeye taşımışlardır. Değişik davalardan anlaşıldığına göre mahalle temelli toplum hayatında Müslüman ve gayrimüslimler yakın ilişki içinde bulunmuşlardır. Alım-satım, ticari ortaklık ve vekâlet gibi konulara ilişkin davalar incelendiğinde, bu grupların iç içe bir sosyal ilişki ortamında yaşadıkları görülmektedir.

Sicilde Derik'teki toplum yapısı ve sosyal ilişkileri tespit etmek mümkündür. Özellikle davalarda şahitlik edenlerin güvenilirlik tahkikatı yapılırken mensup olduğu mahallenin mahkeme tarafından belirlenen muteber kişilerin tezkiyesine başvurulur. Şahitleri tezkiye edenler kişinin mensup olduğu mahalle veya imamı, muhtarı ve eşrafı sayılan muteberânından seçilmektedir. Müzekkiler listelerinde mahalle ve köylerin imam, muhtar ve ileri gelen kişilerini takip etmek mümkündür. Böylece şehirde mahkeme çevresinde devletle ahali arasında bir köprü olan ve her iki tarafın itimadını kazanan bu kişiler anılan yörede halkın doğal liderleri olarak ortaya çıkarlar. Derik Şer'iyeye Sicili'ndeki müzekki listelerinde bu sosyal sınıfı ortaya çıkarabiliriz. Buna göre çeşitli davalarda müzekkiler listelerinde yer alan şehir mutebârânı ya da eşraf nitelenebilecek

¹⁹ İlber Ortaylı, İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, İstanbul: Timaş Yayınları. 2006,s.151

kişiler şunlardır: İmam, Muhtar, Ruhani Reisler ve Eşraf, Muteberler (Derik Kazası Müzekkileri)

3.5. Terekelerden Şehrin Toplumsal ve Sosyal Yapısını Okumak: Abdi Ağazâdeler Örneği

Derik kazasında toplumun önde gelenleri arasında yer alan Necim Ağazâdelerin babaları Abdi Ağa ile ilgili önemli bilgileri sicil defterinin terekeler kısmında bulmak mümkündür. Sicil defterinin ilk sayfasında Abdi Ağa'nın künyesi, baba adı, karıları ve çocuklarının kimliklerini bulmak mümkündür. Terekeler bu anlamda yerel tarih araştırmalarında birinci kaynak olarak en güvenilir bilgileri vermektedirler. Zira terekelerde herhangi bir mirasçıyı dışarıda bırakmak mümkün değildir. Kişinin aile bireyleri doğru olarak kaydedilmek zorundadır. Zaten böyle bir durumda haksızlığa uğrayan mirasçı, mal ve mülk paylaşımını ilgilendirdiğinden, bütün mirasçıları bu terekelerde görmek mümkündür. Ayrıca terekeden Abdi Ağa'nın nerede ve hangi tarihte öldüğünü de öğreniyoruz. Buna göre Diyarbekir vilâyeti dâhilinde Derik kazası mahallâtından Rutan Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem Diyarbekir Hapishanesi'nde vefat eden Abdi Ağazâde Eyüp Ağa" şeklinde kimlik bilgileri tereke defterinin ilk cümlesinde zikredilmektedir. Abdi Ağa'nın babası Eyüp Ağa'dır. Hayatı boyunca dört defa evlendiği ve vefat ettiğinde geride iki eşinin hayatta olduğu anlaşılmaktadır. Abdi Ağa'nın mirası geride bıraktığı nikahlı zevcesi Hatun binti Hüseyin ile Hatun'dan mütevellid büyük oğlu Necim Ağa ve küçük oğlu Mustafa'ya ve diğer zevcesi Şerife binti Mahmud Efendi ile mezbûre Şerife'den doğma küçük kızı Naciye ve kendisinden önce ölen zevcesi Zeyneb binti Şeyhmus'dan doğan küçük kızı İrhane'ye ve yine kendisinden önce ölen diğer zevcesi Beyhi binti Molla Yusuf'dan doğan büyük kızı Hado'ya kalmıştır. Abdi Ağa vefat ettiğinde iki karısı (Hatun ve Şerife) ve iki erkek(Necim ve Mustafa) ve üç kızı (Naciye ve İrhane ve Hado) hayatta idi. Bunlardan Mustafa, Naciye ve İrhane henüz küçüktürler. Ancak yaşları belirtilmemiştir. Onlara vasilik etmek üzere Abdi Ağa'nın zevcesi Şerife vasi, Şerife'ye de büyük erkek çocuk Necim Ağa nazır olarak mahkeme tarafından tayin edilmiştir. *"vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı mûmâ ileyhden mevrûs ve müntakil emlâk ve eşyâ ve emvâllerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî ve nâzır nasb ve ta'yîn"* edilmiştir. Küçük Naciye Şerife'nin kızıdır. Belgede büyük oğul Necim'in sıfatı ağa olarak zikredildiğine ve vasi olarak seçilen Şerife'ye nazır olduğuna göre yetişkin bir yaşta

olmalıdır. Mustafa ile Necim ana baba bir kardeşlerdir. İrhane'nin annesi Zeyneb, Naciye'nin annesi ise Şerife Hanım'dır. Abdi Ağa'nın dört defa evlendiği kendisi öldüğünde nikâhında iki karısının bulunduğu anlaşılmaktadır. İki erkek üçü kız beş çocuğu olan Abdi Ağa'nın mal varlığı günün şartlarında başka şehirlerdeki tereke miktarları ile kıyaslandığında çok olmadığı görülmektedir. Toplam tereke miktarı 12 369 kuruş olup resim ve harçlar düşüldükten sonra mirasçılara kalan miktar 9837 kuruştur. Bu miktar günün şartlarında orta halin altında bir gelire tekabül etmektedir²⁰.

Küçüklerin kendilerine miras kalan malları paraya çevrilip nemalandırılmıştır. Annesi mahkemede nazır olarak küçüklerin mallarını işleten büyük ağabeyleri Necim Ağa'dan masraflarını karşılamak üzere babası mallarının nemasından olmak üzere bir miktarını anneye verilmesini talep etmiştir. “ nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyesine harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl ve emlâkı nemâsına rucû'a vasiyye-i mezbûre Şerife Hatun'a izin verilmeğin”

Abdi Ağa'nın dört defa evlendiği, kendisi öldüğünde nikâhında iki karısının bulunduğu anlaşılmaktadır. İki erkek, üçü kız olmak üzere toplam beş çocuğu olan Abdi Ağa'nın mal varlığının, günün şartlarında başka şehirlerdeki tereke miktarları ile kıyaslandığında çok olmadığı görülmektedir. Toplam tereke miktarı 12369 kuruş olup, resim ve harçlar düşüldükten sonra mirasçılara kalan miktar 9837 kuruştur. Bu miktar günün şartlarında orta hâlin altında bir gelire tekabül etmektedir. Küçüklerin kendilerine miras kalan malları paraya çevrilip nemalandırılmıştır. Anne, mahkemede nazır olarak küçüklerin mallarını işleten büyük ağabeyleri Necim Ağa'dan, masrafları karşılamak üzere babalarından kalan malların nemasından bir miktarın kendisine verilmesini talep etmiştir. "Nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyelerine harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl ve emlâkı nemâsına rücûa vasiyye-i mezbûre Şerife Hatun'a izin verilmekle."

Elimizdeki sicil defterinden Necim Ağa'nın Mehmet diye bir erkek kardeşinin daha olduğunu anlıyoruz. “Salih ve Abdülkadir’in babaları müteveffâ Mehmet Ağa’dan mevrûs mâlları olduğu halde işbu tarih-i i’lâmdan üç sene mukaddem amucaları bulunan Necim Ağa ibni Abdi Ağa” ibaresinden Mehmet Ağa'nın adının Abdi Ağa'nın mirasçıları

²⁰ bkz. Ekrem Akman “19.Yüzyılın Son Çeyreğinde Siverek’te Aile Demografisi ve Mahkemede Kadın Sesleri”, *Mezopotamya ve Anadolu’nun Kavşağında Bir Kent: Siverek*, ed. İbrahim Özcoşar vd., (Çizgi Kitabevi 2022), İstanbul.s.281-305

arasında yer almaması, onun daha önce öldüğüne işaret etmektedir. Necim Ağa'nın Derik muteberânı içinde yer aldığı mahkemede şühudu'l-hal ve şahitlerin tezkiyeciler listesinde yer aldığı görülmektedir. Müzekkiler şahitlerin doğru ve emin kişiler olduğunu tahkik ve tasdik eden şehrin ileri gelen muteberleri arasında yer alırlar. Necim Ağa'nın değişik davalarda müzekki olarak görülmesi kasabada toplumun eşrafı içinde yer aldığını göstermektedir. Necim Ağa Derik kazası köylerinden Zenbero karyesinde oturan Güzel binti Hacı Bekâri ile evlenmiştir.²¹

3.6. Müslüman ve Gayrimüslim İsimler

İsimler, tarih boyunca yaşanan coğrafyanın izlerini taşır. Bu nedenle bölgeden bölgeye isimler değişkenlik göstermekte olup yaşanan vilayetlerin temel özelliklerini yansıtabilmektedir. 272 Numaralı Derik Şer'iyne Sicil defterinde; Müslüman kadın ve erkek, Gayrimüslim kadın ve erkek isimleri şeklinde görülmektedir.

Yazılan isimlerin bazıları günümüzde olduğu gibi tek isim olarak yazılmışken, bazıları ise ön lakapları ile beraber yazılmıştır. Bazı isimlerin de meslek isimleriyle beraber yazılması mahkeme tutanaklarının ayrıntılı olarak işlendiğinin kanıtıdır. İsimlerin şeriyne sicillerinde ayrıntılı olarak kullanılması davanın çözümü için elzem niteliğindedir. Bir başka ayrıntıda ise kişiler babalarının isimleriyle kaydedilmeleridir. Örneğin; Halit bin Recep ifadesi, Arapçada "Recep oğlu Halit" anlamına gelmektedir. Burada Halit bir isim, "bin" ise oğul anlamına gelmekte olup Recep ise Halit'in babasının ismi olarak kullanılmaktadır. Bu tür isim kayıtları, tarihi ve dini yazılarda kişinin kimliğini belirtmek için sık kullanılmaktadır. Yukarıda yazılan bazı isimlerin de kısaltma şeklinde ele alındığı görülmektedir. Örneğin; Şehmus ismi yaygın olarak "Şeyho" şeklinde söylenmektedir. Sicil kayıtları da bu isimleri aynen kayda geçirmişlerdir. Ramazan ismi de "Ramo" diye kayıt altına alınmıştır. Abdullah ismi de "Abdo" diye alınmıştır. Bu örnekler çoğaltılabilir.

²¹ Necim Ağa'nın nikâh belgesi "Derik kazâsı kurâsından Zenbero karyesi imâm efendi inhâ olunur ki; Karye-i merkûmede sâkine Güzel binti Hacı Bekari nâm bîkr-i bâliğanın mâni '-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusu yokise işbu tezevvüce tâlib olan Rutan mahallesi ahalisinden Necim Ağa bin Eyüp Ağa nâm kimesneye velîsi izni ve tarafeyn rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'ş-şuhûd akd-i nikâh eylesiniz. Fî 4 Ağustos sene 221"

Bazı isimlerin önünde sülalesini temsil eden lakapların olması da ilgi çekicidir. Özellikle bu ön lakaplı ailelerin bazıları, Derik'in köklü ve nüfuzlu aileleri arasında olup şehrin ekonomik, sosyal, kültürel, hatta siyasî özelliklerinin şekillenmesinde etkili olmuştur. Örneğin; “Abdi Ağalar”, “Telli Ağazâde Millî” gibi örnekler verilebilir.

Bir diğer ayrıntı da meslek isimlerinin kişilerin adlarından önce yazılıp söylenmesi ve toplum içinde bu şekilde yerleşmesidir. Örneğin; “Zabtiye Ahmed bin Hasan”, “Kâtib Tevfik Efendi”, “Nâhiye Müdürü Reşid Ağa” gibi örnekler verilebilir.

Bazı isimlerin önünde ise dinî terim olarak değerli görülen, makbul sayılan terimler de kullanılmıştır. Bunlar; seyyid, hacı, derviş, molla gibi kelimelerdir. Örneğin; “Seyyid Hüseyin bin Muhsin bin Ali”, “Hacı Osman Ağa ibn-i Reşid Ağa”, “Ruhi bin Molla Hasan” gibi yazılabilir. Bazı isimlerin bir kısmı, kaynakta silik olduğundan dolayı tam olarak okunamamıştır. Yukarıdaki isimlerden de anlaşılacağı üzere, gayrimüslim isimleri ile Müslüman erkek ve kadın isimleri arasında benzerlik bulunmaktadır. Müslüman erkek isimleri de, isimlerden önceki lakaplar, hangi mesleği icra ettikleri, isimlerinin kısa şekilleri, nereli oldukları ve hatta hangi cemaate bağlı oldukları gibi ölçütlere göre kayıt altına alınmıştır. İncelenen sicildeki terekelerde geçen eşyaların Müslüman ve gayrimüslim ailelerde benzer olması, farklı dinlere mensup ahalinin benzer âdetlere ve kültürel yakınlıklara sahip olduğunu göstermektedir. Ev eşyaları, gıda çeşitleri, elbiseler, ziynet eşyalarının her iki grupta da benzer olması, bu grupların yakın sosyal ve kültürel ilişkiler yaşadıklarını göstermektedir.

Gayrimüslim kadınların isimleri incelendiğinde, çok katmanlı bir toplum yapısına şahit olunmaktadır. Aynı şekilde, günümüzde kullanılan Müslüman kadın isimlerine de rastlanmaktadır.

Tablo 3.4 : 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicil Defterinde Yer Alan Müslüman Erkek Adları, Lakap ve Sıfatları

Mehmed Hamdi Efendi	El-Fakîr Tokadî Hâce Ahmed Efendizâde es-Seyyid	Köse Abdooğlu Ahmed Efendi	Ahmed Efendi	Hasan Efendi	Hacı Ahmed	Necim Ağa
---------------------	---	----------------------------	--------------	--------------	------------	-----------

Hacı Ali	Abdüleha d Efendi	Monla Ali	Şeyh Musa	Forslı Emin	Hacı Osman	Monla Davud
Sofi Seydi	Hacı Mehmed	Monla Halil	Yakup Ağazâde	Abdo veledi Avni	Dindarlı Han	Mehmed Efendi
Hacı Mısto Feton	Hacı Şeyhmus	Hasan Piro	Şeyh Mahmud Efendi	Hacı Osman Nebi	Arif Efendi	Mahmud Ağa
Hacı Abdi	Hacı Bedirhan	Telli Ağazade Ömer Bey	Melli Mehmed Ağa	Kâtib Tevfik Efendi	Zabtiye Ahmed	Hâcî Osman Ağa
zabtiye Osman	Molla Hasan	Telli Ağazade Ömer Bey	Hacı Halil Efendi	Molla Tahir	Nâhiye müdiri Reşid Ağa	Hüseyin el-Celal
Zabtiye Said	Ömer Onbaşı	Hacı Osman Nebi	Yusuf Kahya	Rumi Beyzade Selim Bey	Molla Seydi	Şeyh Mehmed Emin
Hacı Keno	Şeyhi Yoko	Dellal Hüseyin	Şeyh Sinan	Kâtib Kadri Efendi	Hacı Bestan	Hacı Tahir
Mehmed Çelebi	Kör Seyyid	Derviş Köse	Kör Seyyid	Millî mu'âvini Ömer Efendi	Salih Efendi	İbrahim Ağa
Melli Mehmed Ağa	Şakir Efendi	Bahri Efendi	Hacı Kevn	Attar Mehmed Settan	Şeyh Mesvel	tapu kâtibi İsmail Beyefend i
Monla Abdurrah man	Monla Ali	Zaptiye Ahmed	Hacı Sinan	Reşid Ağa	Hacı Osman Ağa	Kâtib Tevfik Efendi
Eyüp Ağa	Abdi Ağa	Onbaşı Halid	Şeyh Haydo	Seyyid Hüseyin	Muhtar İlyas Efendi	Şeyh Bedir

Seyfullah Nuri el- Nâib	Hacı Serrac					
Ahmet Nureddin	Mehmet	Hasan	Reşit	Osman	Ebubekir	Yahya
Abdülhal im	Ömer	Ali	Fettah	Halil	Mehmet Ali	Hasan Ali
Şeyhmus	Mustafa,	Davud	İsa	Abdürrez zak	Sino	Abdurrah im
Ruhi	Seydi	Arto	Mahmut	Timur	Abdullah	Recep
Ali	İbrahim	Bestan	Mesvel	Zülfikar	Cuma	Salih
Nuri	Halef	Beşar	Abdo	Seyidhan	Seyfullah	Şeyho
Ammo	Bero	Sello	Allo	Haymo	Abdülazi z	Hıdır
Safer	Haydar	Hamid	İbrahim	İsmail	Kadri	İbrahim
Yusuf	Fettah	Derviş	Sebiki	Hocem	Mamo	Abdi
Sebo	Nemo	Seyduş	Gevri	Sedun	Nerko	Seydi
Kazım	Abdal	Yusuf	İskender	Emin	Süleyma n	Tevfik
Sinan	Abdülazi z	Veli	Tahir	Kahya	Keno	Reşit
Seyyid	Abdülveh hab	Bilal	Edo	Selo	İlyas	Berdini
Hacı	Veli	Abdullah	Abbo	Osman	Genco	Nebi
Nebo	Bedir	Mehmet	Çelebi	Kulohi	Mehmed Çelebi	Bahri
Musti	Settan	Kevli	Sado	Veli	Abidin	Bahri
Keraf	Mehar	Mısto	Ahmed Haso	Ahmed Seydi	Hevko	Bozo

Tablo 3.5 : 272 Numaralı Derik Şer‘iyye Sicil Defterinde Yer Alan Müslüman Kadın İsimleri

Hamşi	Medi	Havi	Nuriye	Hate	Haymo
-------	------	------	--------	------	-------

Halime	Şeyhi	Emine	hamşı	Adile	Rabia
Akine	Sakine	Nevfel	Hatun	Hatun	Rahile
Advi	Zeyni	fatma	Nevri	Amine	Revşi
Aşo	Ayşe	Zelhi	Vahide	Sena	Havva
Bekari	Naciye	Şerife	Güllü	Sakine	Seyhi
Medine	Besi	Meyri	Salti	Şerife	Sultan
Hediye	Hatun	Fatima	Kele	Habibe	Zeynep
Züleyha	Hevko	Hesna	Dürri	Peri	

Osmanlı'nın millet sistemine dayalı yapısından dolayı farklı din ve milletlere özgü iç dinamikler de oluşmuştur. Gayrimüslimlerin de Müslüman halkın yaptığı gibi adalet araması, şer'iyeye mahkemelerine başvuru yapabilmesi, şer'iyeye sicillerinden anlaşılacağı üzere Gayrimüslimlerin rahatlıkla hak aramasına imkân sağlamıştır. Osmanlı'nın hoşgörülü yönetimi, aynı zamanda evlilik, boşanma ve dini anlaşmazlıklar gibi ihtilafların cemaatlerin kendi içinde çözülmesine imkân sağlamıştır. Gayrimüslim aileler, din ve geleneklerle ilgili özel hukuk alanlarında, örneğin nikâh sözleşmeleri ve evlilikten doğan anlaşmazlıkların çözülmesi gibi konularda şer'î mahkemelere başvurmuş, alınan kararları sicillere kaydettirerek kendilerini güvence altına almışlardır. Derik'te belirtilen tarihlerde Müslim-Gayrimüslim halk beraberce yaşayabilmiştir. Şöyle ki 4 Muharrem 1327 (Hicri) tarihli bir kayıta, davacı Abdo bin Hacı Ali ile Derik'teki Hristiyan Mahallesinden Hano veledi Manas veledi Yakup alacak-verecek davası şahitlerle desteklenmiştir. Şahitlik yapan Müslüman şahısların da bulunduğu görülmüştür. İncelenen kayıta , mahkeme sırasında arabulucular devreye girmiş, Hano'nun bir Osmanlı lirası ödemesi ve Abdo'nun davasından vazgeçmesi konusunda anlaşılmıştır. Ayrıca Abdo'nun, Hano'yu tüm haklarından ibra ettiği ve bu anlaşmayı kabul ettiği kaydedilmiştir. 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicil defterinde yer alan gayrimüslim millete ait birkaç örneği şöyle tablo şeklinde yazabiliriz:

Tablo 3.6 : 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicil Defterinde Yer Alan Gayrimüslim Erkek ve Kadın İsimleri

Mıgırdıç	Saliba	Copur Efendi	Cercis	Abraham
----------	--------	--------------	--------	---------

Karabet	Nazaryan	Mihail Efendi	Yezliyon	Mahar Cercis
Anton	Naum	Sado	Nesro	Palo
Bero	Mahsi Gorko	Kavri	Salya	Yoko
Atam	Gorko	Salya	Gorko Bedros	Vosduk (?)
Andon Efendi	Keşiş Karabet	Mahsi Gorko	Osib	Bedro
Kirboş	Tano	Usosari	Sirko	Kesro
Aliç	Mahşi Bedo	Üstüyan	Hagob	Semur
Revmi	Gorko	Avakim	Derikli Kopo	Fırıncı Hana
Emsih	Patris	Yosef	Katırcı Rızkullah Mefzen	Keto
Ferco	Bogos	Gorkoş	Meskof	Begos
Yosef Harci	Behni	Kalo	Manok	Osi Hasko
Kena	Pervet İlyas Efendi	Çopur Kasa	Kirkor Efendi	Simi Ammos
Emsih Encem	Mardinli Altıncaluncı (?)	Amsih Efendi	Cebrail	Hızır Şah
Tomas Efendi	Lusye	Viktore	Susi,	Gazar
Osef	Hanna	Ohannes	Seydoş	Makdisi
Kesro	Mahşi Hico Basmacı	a'zâ Kirkor Efendi	Buhari	Bünyad Bekari
Şemi	Ayo	Mekro	Keralok	Davud
İsa	Kazarhi	Yosef Koyuncuyan	Muhtar Naum	Haço
Muhtar Kupo	Fes	Bekari	Melki	Ammos
Yahya				

3.6.1. Gayrimüslim Davalarından Örnekler

Belgelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Derik kazasında Süryani Katolikler ve diğer gayrimüslimlere ait çeşitli

miras ve mülk davaları incelenmiştir. ‘İlyas bin Saliba'nın ölümünden sonra, mülkleri eşi Lusye ve kızları Zahra ile Viktore arasında paylaştırılmıştır. Bu dava, Süryani Katolikler arasında miras paylaşımının Osmanlı Şer'i hukukuna nasıl uygun hale getirildiğini göstermektedir. Lusye, kızlarının vasisi olarak atanmış ve mülk yönetiminde sorumlu kişi olmuştur. Miras, İslami miras hükümleri ve Süryani gelenekleri dikkate alınarak dağıtılmıştır.’²²

Süryani Katolik Hano ile Hacı Ali oğlu Abdo arasında alacak davası. Dava muslihun aracılığı ile anlaşma ile sonuçlanmıştır. ‘Hano'nun, Abdo bin Hacı Ali'ye verdiği 500 kuruş borcun ödenmemesi üzerine açılan bu dava, Süryani tüccarların Osmanlı döneminde aktif ticari hayatlarını nasıl yürüttüklerini ortaya koymaktadır. Alacak davası sonucunda, borcun 70 kuruşluk kısmı Kürt tüfeğiyle ödenmiştir. Bu dava, ticaret anlaşmalarının nakit paranın yanı sıra mallarla da yapılabildiğini göstermektedir’²³.

‘Ammo bin Osi ve Abraham arasında yaşanan bir ticari anlaşmazlık, borç anlaşmazlıklarının nasıl çözüldüğünü gösterir. Ammo, Abraham ve Şükri'ye olan borcunu ödemeyince dava açılmış ve anlaşmazlık Osmanlı mahkemelerinde çözüme kavuşturulmuştur. Süryani tüccarlar arasındaki bu dava, ticaret hayatında yaşanan anlaşmazlıkların Şer'i hukuk çerçevesinde nasıl değerlendirildiğini ortaya koyar’²⁴.

‘Ermeni Katolik topluluğundan Naum ve Bero arasında gerçekleşen mal anlaşmazlığı, bir tayin paylaşımıyla ilgilidir. Naum'un kardeşi Bero ile yaşadığı bu anlaşmazlık, Ermeni Katoliklerin Osmanlı mahkemelerinde nasıl yargıldığını ve mülkiyet haklarının nasıl korunduğunu göstermektedir. Bu davada, tayin bedelinin ve mülkiyetin paylaşımı detaylı bir şekilde ele alınmıştır’²⁵. Derik kazasında Süryani Katolikler ve diğer gayrimüslimler, Osmanlı Şer'i mahkemelerinde miras, borç ve ticaret davalarını çözmüşlerdir. Bu davalar, Osmanlı Devleti'nin birden fazla dinin olması ve çok kültürlü yapısının, her dini gruba kendi hukuklarına göre yargılama imkânı tanıdığını göstermektedir. Gayrimüslimlerin mülk ve ticaret anlaşmazlıkları Osmanlı hukuku çerçevesinde titizlikle ele alınmış ve onların ekonomik ve sosyal hakları korunmuştur. Çalışmamızdaki dava kayıtlarında Gayrimüslimlerin, 5 mahalleden 5'inde ikamet ettiği anlaşılmıştır. Bu mahalleler: Rutan Mahallesi, Abbasan Mahallesi, Salikan Mahallesi,

²² BOA,D.Ş.S.272:..Bölüm-1,no:17,s.81

²³ BOA,D.Ş.S.272:..Bölüm-1,no:29,s.93

²⁴ BOA,D.Ş.S.272:..Bölüm-2,no:50,s.186

²⁵ BOA,D.Ş.S.272:..Bölüm-2,no:16,s.151

Ermeni Mahallesi ve Hristiyan Mahallesi'dir. Özellikle Ermeni ve Süryanilerin çoğunlukta olduğu dava kayıtlarında, miras, vesayet konuları, mal satışı, merkeple ilgili anlaşmazlıklar, alacak-verecek yer alırken Müslüman vekillerin vekilliğini kabul edebilmişken bazı yerlerde de Müslüman halk, Gayrimüslim vekillerin vekilliğini kabul etmiştir.

Tereke kayıtlarındaki bilgiler ışığında Derik'te müslim ve gayrimüslimlerin evlerinin ve kullanılan eşyaların çok farklı olmadığı anlaşılmaktadır. Derik şehir nüfusunun çoğunluğu Müslümandır. 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicil Defterinde Ermeniler, Ermeni Katolikler, Süryani Katolikler ve Süryani Protestanlar yer almaktadır. Rutan mahallesi, Abbasan mahallesi ve kendi isimleriyle oluşan Ermeni mahallesinde olan vakalarda bu milletin ismi geçmektedir. Kayıtlara bakıldığında; miras, mal satışı, vesayet, alacak-verecek anlaşmazlığı, kayıp merkep sorunu yer alırken anlaşmazlıkların çoğunluğu kendi aralarındaki davaları içermektedir. Müslüm-Gayrı müslim arasında anlaşmazlık yaşandığı görülmüş; yeri geldiğinde Müslüman halkın vekilliğini ve mahalle meclislerinde görev almışlardır²⁶.

Süryani Milleti'nin adı, 272 numaralı Derik Şer'iyeye Sicili Defterindeki 1.Bölümde yer alan numara:18-23 şecerelelerdeki kayıtlarda çoğunlukla kendi aralarında da benzer anlaşmazlıklar ya da tereke kayıtları olarak görülmüştür. Süryanilerin çoğunlukta yaşadığı mahaller ise Abbasan Mahallesi, Rutan Mahallesi ve kendi isimlerini taşıyan Süryani Mahallesi olarak geçmektedir.272 numaralı Derik şer'iyeye sicilinde Kıpti taifesinden bir grubun davada adı geçmektedir. Ancak buradaki Kıpti kavramı Mısır'da varlıkları bilinen Kıptiler olmayıp, yöre ahalisinin çadırlarda ve yerleşim kenarlarında yaşayanlara verdikleri isim olmalıdır. Çingenelere de bölgede Kıpti dendiği bilinmektedir. Kayıтта ise Diyarbekir vilayeti Derik kazası civarındaki göçebe Kıpti topluluğundan Buhari binti İsa bin Davud, Derik kazası mahkemesinde göçebe topluluğundan Bekari bin Ali bin Bünyad'a karşı dava açmıştır. Buhari, Bekari'nin oğlu Hüseyin'in dört yıl önce vefat ettiğini ve kendisinin yeniden evlenmek istediğini, ancak kayınpederi Bekari'nin buna haksız yere engel olduğunu belirtmiştir. Buhari, bu engelin kaldırılması ve evlenme izni verilmesini talep ettiği davadır. Sonuç olarak, mahkeme Bekari'nin evlilik iddiasının kanıtlanmadığını, Buhari'nin başka biriyle evlenmesine engel olunamayacağını ve Buhari'nin evlenmekte serbest olduğunu tescil etmiştir.”²⁷.Bu

²⁶ BOA,D.Ş.S.272:Bölüm-1 no:23,s.87

²⁷ BOA,D.Ş.S.272:Bölüm-2 no:54,s.192

kayıttan da anlaşılacağı üzere kıpti taifesi çok az sayıda oldukları ve bunların bir kısmının Derik kırsalında çadırlarda göçebe olarak yaşadıkları söylenebilir.

3.7. Derik'te Aile Hayatı

Tarih öncesine dayanan kurumlardan birisi olan aile, toplumların temel taşıdır. Toplumun en temel ögesi olan aile, insanlığın var oluşu ile birlikte meydana gelmiştir. Aile kurumu, toplumun varlığının devam etmesinde önemli etkiler oluşturmuş, siyasi, hukuki, sosyal ve ekonomik hayata hem yol göstermiş hem de gelişmesini sağlamıştır.

Aile yapısının oluşmasını sağlayan ve bu kurumu meşrulaştıran evlilik akdi Osmanlı toplumunda Diyarbakır / Derik halkı arasında önem arz etmiştir. Şer'iyye sicillerinde evlenme, boşanma ve miras taksimi gibi durumların resmiyet kazanmasıyla birlikte dönemin aile yapısının işleyişini görebilmek çok açıktır. "Dolayısıyla evlilik, mehir, boşanma ve nafaka gibi aile kanununu alakadar eden davalarda hukuki süreçler işletilmiştir. Taraflar ve şahitler eşliğinde yapılan nikâhlar toplumda önemli meseleler olup, hukuk nezdinde görevlendirilen memurlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Nikâh sözleşmesi, Kadı'nın huzurunda ya da ona bağlı olan bir görevli tarafından belirlenen miktarda mehr-i muaccel ve mehr-i müeccel karşılığında yapılmıştır. Boşanan kadının eski eşi üzerinde mihr-i müeccel, beraberinde kalan çocuklarının ayrı ayrı nafakaları ve kiske bahası, ikamet ettiği yerin kirası vb. hakları bulunmaktadır²⁸. Boşanma davalarının bir etkisi de nafaka olaylarının oluşmasıdır. Mağduriyetlerin oluşmaması ve aile kurumunun vazgeçilmez unsuru olan çocukların ihtiyaçları konu olunca Osmanlı görevlileri davaya müdahil olabilmektedir. Osmanlı mahkemelerinin bu tür olaylara müdahil olması; toplumsal sorumluluğu arttırmıştır. Derik Şer'iyye Sicil defterindeki kayıtlardan alınan örnekte durum açıkça belirtilmektedir. Derik kazasının Rutan Mahallesi sakinlerinden vefat eden Eyüp Ağa bin Abdi Ağa'nın küçük kızı Naciye için şer'i makam tarafından atanmış vasisi olan annesi Şerife binti Mahmud Efendi'nin isimli kadının talebi üzerine, küçük Naciye'nin babasından kalan mal ve mülklerin gelirinden, bu tarihten itibaren günlük altmışşar para nafaka ve elbise bedeli ödenmesi talebi mahkemece tescil edilmiştir.²⁹

²⁸ Üner, Osmanlı Klasik Dönem Sonlarında Bir Güneydoğu Anadolu Şehri: Urfa (1700-1800), 77, 85; Kazıcı, Osmanlı'da Toplum Yapısı, 173.

²⁹ BOA.D.Ş.S.272: Bölüm-1 no:12,s.76

3.7.1. Derik'te Aile Demografisi

Terekelerde yer alan verilere göre, Derik bölgesindeki evlilik yapısına dair daha kapsayıcı ve ayrıntılı bir değerlendirme yapmak mümkündür. 272 numaralı sicildeki terekelerin sadece ekonomik verileri değil aynı zamanda sosyal yaşamın olmazsa olmazı olan evliliklere dair bilgiler de sunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.7 : Evlilik

Tereke Sahibi	1.Zevce ismi	2.Zevce ismi	3.Zevce ismi	4.Zevce ismi
Abdi Ağazâde Eyüp Ağa	Zeynep Binti Şeyhmus	Beyhi binti Molla Yusuf	Hatun binti Hüseyin	Şerife binti Mahmud Efendi
Mehmed Berdikyon bin İbrahim	Zeyneb binti Hacı Mehmed			
Selim bin Ramo	Sena binti İbrahim	Havva binti Ahmed Haso		
İlyas veledi Saliba	Lusye binti Makdisi Hanna			
Hüsnü Efendi bin Fettah	Züleyha binti Hacı Yusuf Hatun			
Diyarbakirli Hüseyin Onbaşı bin Mehmed	Terekesi içerisinde evliliği ile ilgili bir bilgiye rastlanılmamıştır.			
Şeyho bin Osman	Şehem			
Şeyh Haydo	Halime binti Hevko			
Monla Mehmed	Fatıma binti Hasan	(boş) binti Osman		
Hato	Hediye	Peri		
Hüseyin bin Mustafa	Emine binti Hasan			

Mehmed bin Bero İlyas	Zeyneb binti Mehmed nâm hatun			
Abdi bin Ali	Terekesi içerisinde evliliği ile ilgili bir bilgiye rastlanılmamıştır.			
Hacı Bedirhan	Nuriye	Selti		
Heburdo bin Şeba	Hatun			
Mehmed Hacı Abdi	Besi nâm hatun			
Hacı Ali	Ayişe binti Hüseyin			
Sadun bin Hacı	Hediye	Medine		
Abdal Misto	Emuşi			
Yahya bin Halo	Ayşi binti Evs	Aşo binti Aner		
Abdi Abaşi	Aşo			
Hacı Osman Nebi	Nali binti Osman			
Aziz bin Hüseyin	Adile			
Süleyman bin Haso	Ayişe			
Allo bin Hallo	Fatıma			
Hacı Yusuf bin Abdi	Havva			
Misto bin Fendo	Zelhi nâm hatun			
Ferec bin Hacı Yusuf	Hatun	Fatıma		
Yusuf Kahya ibni Mehmed	Fatıma binti ali			

Mehmed bin Hacı Kevn	Zeyno binti Hasudhan			
Mehmed Ahmed Haksi	Aliye binti Ahmed			
Osman bin Şeyhmus	Haymi binti Sofi Mehmed			
Abdullah bin Seydo	Amine binti Allo			
Ali Sino	Aliye binti Timur			
Hacı Serrac bin Ruhi	Zeyneb binti Ramo	Haymo binti Hüseyin		
Mustafa bin Abdi Efendi	Ayişe binti Abdulfettah			
Mehmed bin Ahmed	Sultan binti Mehmed bin Hacı Şeyhmus			
Hacı Mehmed bin Hacı Şeyhmus	Fatıma binti Hüseyin			

3.7.2. Nikâh Akitleri

Nikâh sözcüğü Kur'an-ı Kerim'de ve hadis kaynaklarında bütün anlamıyla nikâh akdi karı koca arasındaki hukuki bağılılık anlamına gelmektedir''³⁰. Derik'te, diğer İslam şehirlerinde olduğu gibi evlilik akdi, kadılar ya da kadınların verdiği izne istinaden imamlar tarafından kıyılmıştır. Defterden de anlaşılabacağı üzere taraflar nikâh akitlerini şer'i mahkemede tescil ettirmişlerdir. Tanzimat'tan sonra zorunluluk olmamakla birlikte kadılar ya da imamlar evlilik akdinde aktif rol oynamışlardır. Kadı huzurunda yapılan nikâh akdinin bir nüshası sicil defterlerine kaydedilir, diğer nüshası ise evlenen çiftlere teslim edilirdi.''³¹. Vekiller vasıtasıyla da gerçekleştirilebilen bu akid sayesinde kadın, mehr-i muaccel ve mehr-i müeccel gibi maddi teminatlar alarak kendisini güvence altına almıştır. 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicil Defterindeki bu durumla ilgili olan kayıtlardan şöyledir:

³⁰ Atar, Feridun."Nikâh", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, cilt.33, 2007, s.112

³¹ Bk. Şen, Seydişehir Kadı Sicili Sene 1306-1311 (234) (Transkripsiyon ve Dizin), 36,180.

Derik kazâsı mahallâtından Rutan Mahallesi imâmı efendi inhâ olunur ki: Derik yabancı defterinde mukayyed mahallelerinde sâkine Hanife binti Abdullah'ın asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzed ve nikâhlısı yoksa işbu tezevvüce tâlib olan mahalle-i merkûme ahalisinden Osman bin Reşid nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'l-istişhâd akd-i nikâh eylesiz. Fî 12 Mayıs sene 1321''³².

Derik kazasının mahallelerinden Rutan Mahallesi imamı efendiye bildirilir ki: Derik yabancı defterinde kayıtlı mahallelerinde sakin Hanife binti Abdullah isimli balığa bakire kızın şer'i bir engeli ve padişah askerlerinde nişanlı ve nikâhlısı yoksa bu evliliğe talip olan mahallenin sakinlerinden Osman bin Reşid isimli kişiye velisinin izni ve tarafların rızaları ve mehirleri belirlenerek, şahitler huzurunda nikah akdini gerçekleştiriniz. 12 Mayıs 1905

Sicil kayıtlarında görüldüğü üzere evlilik akitleri şer'iyeye sicillerine kaydedilmiş, tarafların rızaları göz önünde bulundurulmuş ve kadının mağduriyet yaşamaması için şahitlerle desteklenmiştir. Evlenen kadının mağduriyet yaşamaması için önceden bir taliplisi ya da özellikle asker taliplisi olup olmadığı sorgulanırdı. 272 Numaralı Derik Şer'iyeye Sicilinde tüm evlilik akitlerinin aynı usul ve detaylar işlenmiştir. Mehirlerin belirlenmesi de kadının mağduriyetinin önlenmesi ve güvence altına alınması göstergesidir. Tüm kayıtlarda evlilik akdinin yapıldığı yerin adresi ve tarihinin belirtilmiş olması kayıtların ne denli düzgün tutulduğunun kanıtıdır.

272 Numaralı Derik şer'iyeye sicilinde Terekelerden sonra en fazla nikâh akitleri yer almaktadır. Sicildeki kayıtlarda 1.Bölüm ve 2.bölüm incelendiğinde toplamda 17 adet nikâh kaydı bulunmaktadır. Tüm kayıtlarda 1.bölüm de yer almaktadır. Buradan Derik kazasında en son kaydın 27 Rebiülahir 1326 tarihli "Derik kazâsı kurâsından Telbisim karyesi imâmı efendiye inhâ olunur ki Karye-i merkûmede sâkine Hacı binti Taha nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlısı yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Derik kasabasının Hadran mahallesi ahalisinden Mehmed Şerif bin Mahmud Ağa nâm kimesneye velîsi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde's-şuhûd akd-i nikâh eylesiz''³³ şeklinde formüle edilen nikah akdidir. Diğer evlilik kayıtlarını aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

³² BOA.D.Ş.S.272:Bölüm-1 no:3,s.71

³³ BOA.D.Ş.S.272:Bölüm-1 no:64,s.130

Tablo 3.8 : Nikah Akidleri

Nikah Tarihi	Nikah Yeri	Sicildeki Numarası	Kadın İsmi	Erkek İsmi
12 Mayıs sene 1321	Rutan Mahallesi	1.Bölüm 3 numero	Sâkine	Osman
11Temmuz sene 1321	Dikan Mahallesi	1.Bölüm 4 numero	fatima	Hüseyin
11Temmuz sene 1321	Salikan Mahallesi	1.Bölüm5 numero	Nuriye	Şeyhmus
11Temmuz sene 1321	Rutan Mahallesi	1.Bölüm6 numero	Fatıma	Şeyhmus
4 Ağustos sene 1221	Rutan Mahallesi	1.Bölüm10 numero	Hamiş	Seydo
4 Ağustos sene 1221	Zenbero karyesi	1.Bölüm11 numero	Güzel	Necim Ağa
20 Teşrîn-i sâni sene 1321	Şemrak karyesi	1.Bölüm16 numero	Fatıma	Hasan
22Kânûn- ievvelsene1 321	Salikan mahallesi	1.Bölüm20 numero	Şehm	Mustafa
22 Kânûn-ı sâni sene 1321	Abbasan mahallesi	1.Bölüm21 numero	Sultan	Ahmet
19 Kânûn-ı sâni sene 1321	Mecelli karyesi	1.Bölüm25 numero	Fati	Halid
17 Safer sene 1324	Salikan Mahallesi	1.Bölüm 30 numero	Şerife	Halil
30 Mayıs sene 1322	Mahmudan mahallesi	1.Bölüm 31 numero	Hesna	Hüseyin
25 Eylül sene 1322	Yörük karyesi	1.Bölüm 37 numero	Advi	Ahmet
25 Eylül sene 1322	Delikan mahallesi	1.Bölüm 38 numero	Fatıma	Seydoş
25 Eylül sene 1322	Şebyat karyesi	1.Bölüm 39 numero	Fatıma	Abdullah

Teşrîn-i evvel sene 1322	Harami karyesi	1.Bölüm 40 numero	Zeyni	Şebo
27 Rebiülahir sene 1326	Telbisim karyesi	1.Bölüm 64numero	Haci	Mehmet şerif

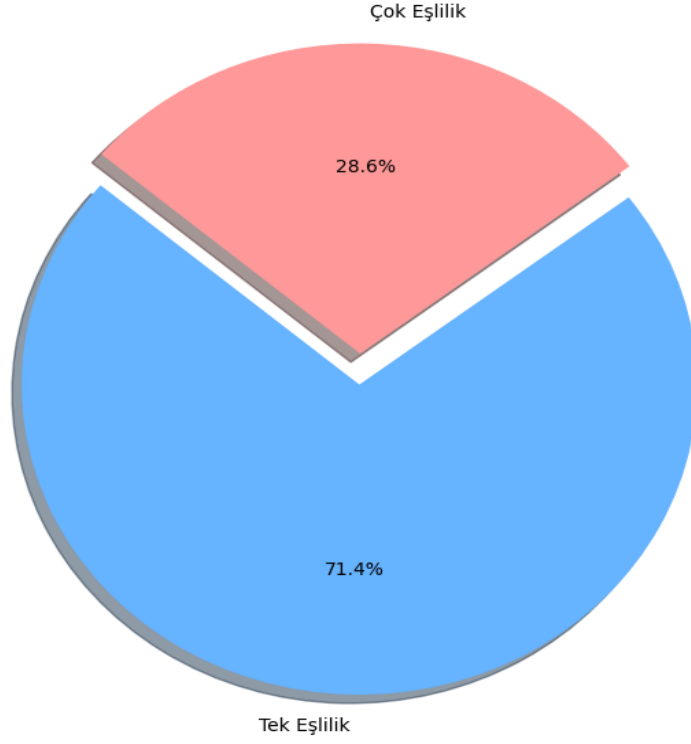
Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere 17 nikâhtan altısı karye (köy)de kıyılmıştır. Geriye kalan 11 nikah akdi ise Derik merkez mahallelerinde kıyılmıştır. Tüm nikâhların imam nezaretinde kayıt altına alındığı “Derik kazâsı mahallâtından Salikan Mahallesi imâm efendiye inhâ olunur ki”³⁴ örnekte olduğu gibi anlayabiliyoruz.

3.7.3. Evlilik

Terekelerde yer alan verilere göre, Derik bölgesindeki evlilik yapısına dair daha kapsayıcı ve ayrıntılı bir değerlendirme yapmak mümkündür. Sicildeki terekelerin sadece ekonomik verileri değil aynı zamanda sosyal yaşamın olmazsa olmazı olan evliliklere dair bilgilerde sunduğunu anlayabiliyoruz. Aşağıda oluşturduğum tablo ile 272 D.Ş.S defterinden faydalanılarak. Derik kazasındaki çok eşlilik ya da tek eşlilik verilerine ulaşabiliyoruz.

Terekelerde yer alan verilere göre, Derik bölgesindeki evlilik yapısına dair daha kapsayıcı ve ayrıntılı bir değerlendirme yapmak mümkündür. İncelenen sicildeki terekelerin sadece ekonomik verileri değil, aynı zamanda sosyal yaşamın olmazsa olmazı olan evliliklere dair bilgiler de sunduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda oluşturulan tabloda, 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defteri'nden faydalanılarak Derik kazasındaki çok eşlilik ya da tek eşlilik durumlarına ilişkin verilere ulaşmak mümkündür.

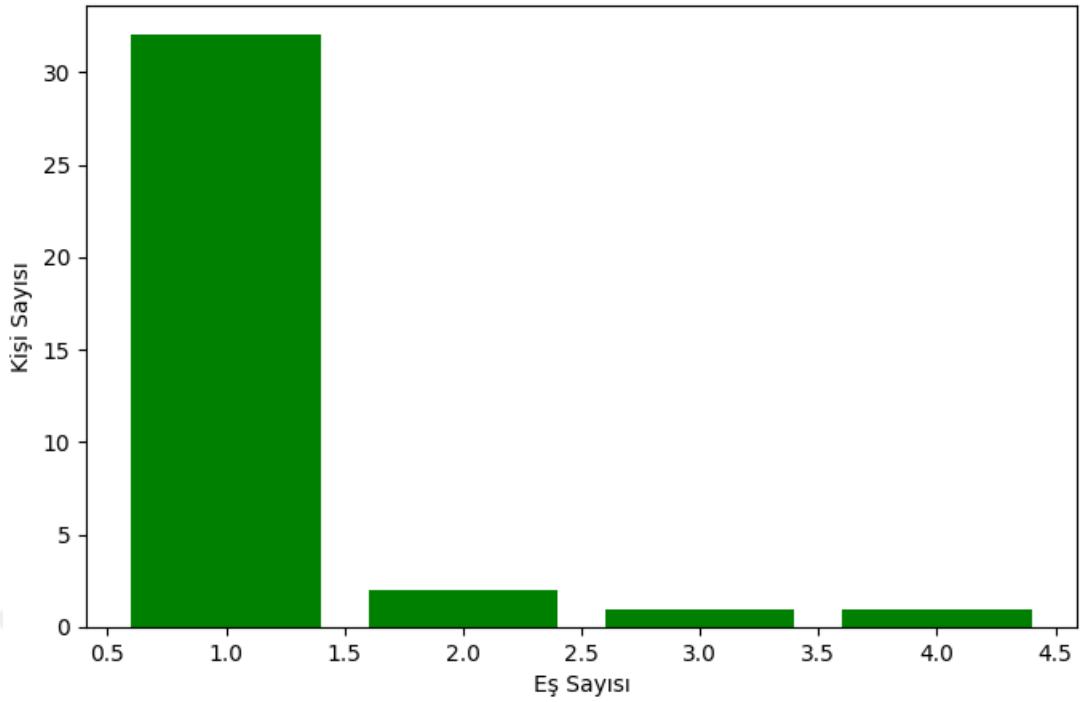
³⁴ D.Ş.S Bölüm:1 no:5,s.72

Şekil 3.1 : Evlilik Türlerine Göre Kişi Sayısı

Tek Eşlilik: Kişilerin büyük bir çoğunluğu (%71,4) tek eşli evlilik yapmıştır. Bu, toplumun tek eşliliğinin daha yaygın olduğunu göstermektedir.

Çok Eşlilik : Daha az kişi (%28.6) çok eşli evlilik yaptı. Bu, çok eşliliğin daha nadir görüldüğünü ifade eder.

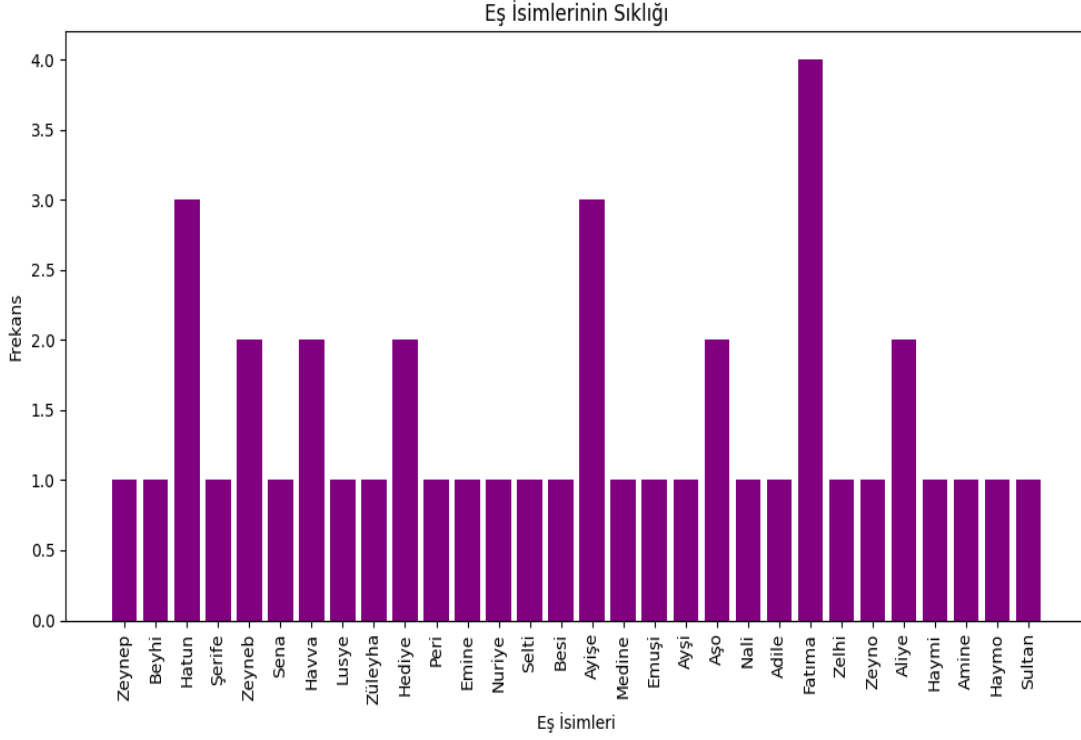

Şekil 3.2 : Tereke Sahiplerinin Eş Sayısına Göre Dağılımı

Çoğu tereke sahibi yalnızca 1 eşe sahiptir. Bu, tek eşliliğin toplumda baskı olduğunu bir kez daha doğrulamaktadır.

Daha az sayıda kişi 2, 3 veya 4 eşe sahiptir. Çok eşlilik yapanlar arasında bile, genellikle 2 eş tercih edilirdi.

4 eşe sahip olanların sayısının oldukça az olduğu, bu da çok eşliliğin sınırlarının dahilinde nadiren zorlandığını gösterir.

Şekil 3.3 : Eş İsimlerinin Sıklığı

En Yaygın İsimler : "Fatma", "Zeynep" ve "Ayişe" gibi isimler en sık kullanılan eş isimleridir. Bu, bu isimlerin dönemin kültürel ve dini uygulamalarının popüler olduğunu gösterir.

Daha az sıklıkla görülen isimler arasında "Hediye", "Peri" ve "Adile" gibi isimler yer alır.

İsimlerin yoğunluğu, toplumun belirli isimlerinin daha yaygın olarak tercih edildiği ve bu isimlerin kültürel bir anlam taşıyabileceğini düşündürmektedir.

Tablo da yer alan kişiler arasında hem tek eşli hem de çok eşli evlilikler yer almaktadır. Ancak genel eğilim, tek eşliliğin daha yaygın olduğu yönündedir. Birden fazla evlilik yapan kişiler, toplumun belirli bir kesiminde yer almakla birlikte, çok eşlilik yaygın bir durum değildir.

Tek Eşlilik: İncelenen 38 kişi arasında, 26 kişi tek eşli olarak kaydedilmiştir. Bu, dosyada yer alan erkeklerin çoğunluğunun sadece bir eşi sahip olduğunu göstermektedir. Bu dönemde tek eşlilik, toplumun büyük kısmı tarafından benimsediği evlilik biçimidir. Örneğin, Hüsnü Efendi bin Fettah ve Mehmed Berdikyon bin İbrahim gibi kişiler sadece bir eşi evlenmiştir.

Çok Eşlilik: Birden fazla eşe sahip olan 10 kişi ise toplumun ekonomik ve sosyal açıdan daha güçlü kesiminden gelmektedir. Abdi Ağazâde Eyüp Ağa dört eşle evlenmiş ve çok eşliliğin en çarpıcı örneği olmuştur. Bunun yanı sıra, Yahya bin Halo ve Sadun bin Hacı gibi kişiler de iki eşle evlenmişlerdir. Çok eşlilik, daha çok maddi durumu iyi ve toplumda yüksek statüye sahip kişilerin bir uygulamasıdır.

Dosyada bazı kişilerin terekelerinde evlilikle ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Diyarbakırlı Hüseyin Onbaşı bin Mehmed ve Abdi bin Ali gibi kişiler bu kategoriye girmektedir. Bu, iki anlama gelebilir: ya bu kişiler hiç evlenmemiştir ya da evlilikleri resmi kayıtlara geçmemiştir. Ancak bu grup, tabloda yer alan toplam kişilerin yalnızca %5,3'ünü oluşturmaktadır.

Toplam 38 kişilik veri setine göre, evlilik türlerinin dağılımı şu şekildedir:

Tek Eşlilik Oranı: 26 kişi tek eşli olup, bu da %68,4 oranında bir yaygınlığa işaret eder. Yani bu dönemde evlenen erkeklerin çoğu tek eşli bir evlilik yapmıştır.

Çok Eşlilik Oranı: 10 kişinin birden fazla eşi vardır, bu da %26,3'lük bir oranı ifade eder. Çok eşlilik daha sınırlı bir grup tarafından uygulanmıştır.

Evlilik Kaydı Olmayanlar: 2 kişi terekesinde evlilik kaydı bulunmayan kişilerdir, bu da %5,3'lük bir kesimi oluşturur.

Çok eşlilik, özellikle zengin ve toplumda yüksek statüdeki erkekler arasında görülmektedir. Örneğin, dört eşe sahip olan Abdi Ağazâde Eyüp Ağa, büyük olasılıkla bu çok eşli yapıyı ekonomik gücüne dayanarak sürdürebilmiştir. Osmanlı toplumunda çok eşlilik, genellikle daha geniş bir aile yapısına ve dolayısıyla daha fazla mali sorumluluğa sahip olmayı gerektiriyordu. Bu nedenle, sosyal ve ekonomik açıdan güçlü erkekler birden fazla evlilik yapabiliyordu.

Derik bölgesinde evlilik yapısına bakıldığında, tek eşliliğin toplumsal norm olduğu görülmektedir. %68,4 gibi yüksek bir oran, evliliklerin çoğunlukla tek eşlilik üzerinden yürüdüğünü göstermektedir. Ancak %26,3 oranında görülen çok eşlilik, toplumun daha ayrıcalıklı kesimlerinde yer bulmuştur. Çok eşlilik uygulaması, ekonomik durumu daha iyi olan kişiler arasında daha yaygındı. Bunun yanı sıra, bazı kişilerin terekelerinde evlilikle ilgili kayıtlara rastlanmamış olması, evlenmemiş ya da kayıt dışı kalan evliliklerin varlığını işaret etmektedir. Bu veriler, Derik bölgesindeki evlilik yapısının genel olarak tek eşliliği tercih ettiğini, ancak çok eşliliğin ekonomik ve sosyal durumu güçlü erkekler arasında bir uygulama olarak varlığını sürdürdüğünü ortaya

koymaktadır. Evliliğe dair belgelenmeyen ya da kaydedilmeyen durumlar ise oldukça nadirdir. Bu, dönemin sosyal yapısının büyük ölçüde düzenli ve belgelenmiş bir evlilik sistemine dayandığını göstermektedir. Bu değerlendirmeye birlikte, Derik bölgesindeki evlilik yapısına dair daha net bir resim elde edilmiştir.

3.7.4. Çocuk Sayıları

Derik Şer'iyye sicilinde yer alan terekelerden elde edilen verilerle oluşturulan tabloda, Derik bölgesindeki terekelerde yer alan çocuk sayıları cinsiyete göre ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Tablo 3.9 : Terekelerde Yer Alan Çocuk Bilgileri

Baba	Kız Çocukları	Erkek Çocukları
Abdi Ağazâde Eyüp Ağa	Hado İrhane Naciye	Necim Mustafa
Mehmed Berdikyon bin İbrahim	Hamşi	Şebo Seydo Ahmed
Selim bin Ramo	Kele, Habibe, Bese	Adem Ramo
İlyas veledi Saliba	Maryem Zahra Viktore	yok
Hüsnü Efendi bin Fettah	Ömer Mehmed Taha Hasan	Aşo Fasıla Nevriye Aliye
Diyarbakirli Hüseyin Onbaşı bin Mehmed	Çocuk isimlerine rastlanılmamıştır.	
Şeyho bin Osman	Güllü Saltı	Akilo Şeyhmus Kadir

Şeyh Haydo	yok	Mehmed Ali Abdülvehhab Ma'mo
Monla Mehmed	Emine	İsmi (boş), İsmi (boş),
Hato	Fatıma Şerife Halime Havva	Emin Ali Mehmed
Hüseyin bin Mustafa	Adile Fatıma Nevfel Hamşi	Mustafa Şeyhmus Ahmed Süleyman Abdal
Mehmed bin Bero İlyas	Sultan Kani	Mehmed Seno
Abdi bin Ali	Sezbe	Adem Abdülkadir
Hacı Bedirhan	Hediye Hacer	Aziz Adem
Heburdo bin Şeba	Halo Hatun Fati	Ali Mehmed
Mehmed Hacı Abdi	Meyri	Edo
Hacı Ali	Zeyneb Nerso Mumi	Ahmed Mehmed Mehmed Şerif
Sadun bin Hacı	Zeyni Ayşe Emine	Mahmud

Abdal Mısto	Güli	yok
Yahya bin Halo	Susi	Mehmed Abdal
Abdi Abaşı	Aşo Salto Emine Hedo	Şeyhmus
Hacı Osman Nebi	Fatıma Emine Medine	Abdülkadir Nebi
Aziz bin Hüseyin	Fatıma	Mehmed
Süleyman bin Haso	Seyran Emine Zeyneb Fatıma Halime	Hüseyin
Allo bin Hallo	Ayişe Fatıma	Mehmed
Hacı Yusuf bin Abdi	Zelhi Fatıma Selti Nuriye	Ferec Abdi
Mısto bin Fendo	yok	yok
Ferec bin Hacı Yusuf	Reviş	yok
Yusuf Kahya ibni Mehmed	Zeyni Selti	yok
Mehmed bin Hacı Kevn	Revşi	Ahmed İlyas Şeyhmus Tahir
Mehmed Ahmed Haksi	yok	Davud

Osman bin Şeyhmus	Mumi Hamşı Zeyni Seltan Diğer Zeyni (kız)	Ahmed Mehmed
Abdullah bin Seydo	Halef	Revşi
Ali Sino	yok	Seyduş
Hacı Serrac bin Ruhi	Mumi Amine	Hüseyin Nimet Ruhi Esad Ammo Ramo
Mustafa bin Abdi Efendi	Halime	Abdi Şerif
Mehmed bin Ahmed	Yok	Mehmed
Hacı Mehmed bin Hacı Şeyhmus	Adule Fatıma Zeyneb	Şeyhmus Seydo Ömer

Elde edilen verilerle çocuk sayıları ve cinsiyet dağılımı hakkında şu şekilde bir değerlendirme yapılabilir:

Tabloda yer alan 38 aileye dair bilgilere göre toplamda 142 çocuk kaydedilmiştir. Bu çocuklardan 77'si erkek, 65'i ise kız çocuktur. Bu da çocukların %54,2'sinin erkek, %45,8'inin ise kız olduğu anlamına gelir. Verilere göre erkek çocuk sayısında hafif bir fazlalık vardır. Kız çocuk sayısı toplamda 65'tir. Özellikle bazı ailelerde kız çocuk sayısının daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Erkek çocuk sayısı toplamda 77'dir. Bazı ailelerde erkek çocuk sayısının kızlardan fazla olduğu dikkat çekmektedir. En Fazla Çocuk Sahibi Olanlar: Hüseyin bin Mustafa, 9 çocuğa sahip olup, bu aile çocuk sayısı açısından en kalabalık aile olarak öne çıkmaktadır. Bu çocukların 4'ü kız, 5'i ise erkektir. Çocuk Sayısı Az Olanlar: Örneğin, İlyas veledi Saliba'nın yalnızca kız çocukları vardır ve erkek çocuğu yoktur. Hüsnü Efendi bin Fettah gibi bazı ailelerde sadece erkek çocuklar bulunurken, İlyas veledi Saliba gibi ailelerde yalnızca kız çocukları

bulunmaktadır. Bu dengesizlik, bazen şansa bağlı bir sonuç olabilir, bazen de toplumsal veya ekonomik tercihlerin bir yansıması olabilir. Erkek çocukların ailede daha fazla yer tutmasının, Osmanlı toplumunda erkek çocukların miras ve soyun devamı açısından öneminden kaynaklandığı düşünülebilir. Örneğin, terekelerde erkek çocuk sayısının fazla olduğu ailelerin bazılarında, bu çocukların gelecekte aile mirasını devralacakları düşünülebilir. Toplam Kız Çocuk Oranı: 65 kız çocuk, toplam çocukların %45,8'ini oluşturur. Toplam Erkek Çocuk Oranı: 77 erkek çocuk, toplam çocukların %54,2'sini oluşturur. Ancak her iki cinsiyetin de toplumsal ve ailevi yapıda önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Sonuç olarak, çocuk sayısı ve cinsiyet dağılımı, dönemin sosyal ve ekonomik koşullarına dair bazı ipuçları vermektedir. Erkek çocukların miras ve soyun devamı açısından önemli olduğu bir toplumda, kız çocukların da önemli bir yer tuttuğu gözlemlenmektedir.

3.7.5. Boşanma

Şer'i kanunlar nikâhın geçerliliğinin bozulması anlamında boşanma vakalarını onaylasa da, hem ekonomik sebepler hem de hoş olmayan helal olmasından kaynaklı durumdan dolayı bu olayı zorlaştırmışlardır. Bu konuda erkeklerin tek kelimeyle talak durumu gerçekleşebilirken kadınlar için durum biraz daha kısıtlı olmuş; kadı aracılığıyla boşanma durumu vukuu bulmaktaydı³⁵. İncelenen 272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defterindeki Bölüm 1 numara:19'daki belgede Osmanlı dönemine ait bir boşanma davası sürecini ve hukuki uygulamaları ayrıntılı olarak gösterilmiştir. " Bu belgede özetle şu bilgiler yer almaktadır:

Davacı: Yusuf bin Ebubekir, yaklaşık 17 yıl önce Hediye binti Hüseyin bin Selo ile 300 kuruş mehr-i müeccel (vadesi sonradan gelen mehir) ile evlenmiş ve daha sonra 10 ay önce, kendisi başka bir yerde bulunduğu sırada Hediye'nin, Mehmed bin Hasan tarafından kaçırıldığını iddia etmiştir. Bu nedenle Yusuf, eşinin kendisine teslim edilmesini talep etmiştir. Davalı Hediye Cevabında Yusuf'un eşi olduğunu kabul etmiş, ancak 13 ay önce Yusuf'un kendisini üç talak ile boşadığını ve iki ay sonra Mehmed ile evlendiğini belirtmiştir. Bu yüzden kendisini Yusuf'a teslim etmeyeceğini, ayrıca eski kocası ve şimdi kendisine geri gelmesi için dava açan Yusuf'tan alacağı olan mehrini talep ederek karşı dava açmıştır. Mahkemeye Rutan ve Salikan mahallelerinden getirilen

³⁵ Gürhan,Veysel “Şer'iyye Sicillerine Göre Mardin'de Ailenin Sosyal ve Ekonomik Yapısı (M. 1689-1750)”, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7/2 (2018): 1301.

şahitler (Şeyh Musa bin Mustafa, Ali bin Ali, Memi bin Sino), Yusuf'un Hediye'yi üç talakla boşadığını ve Hediye'nin boşanmış olduğunu şer'i mecliste ifade etmişlerdir. Hediye'nin getirdiği şahitlerin şahitliğine itiraz eden Yusuf, şahitlerin kendisiyle kişisel husumetleri olduğunu ve bu nedenle şahitliklerinin geçersiz sayılmasını talep etmiştir. Ancak Mahkeme Yusuf'un şahitlerle ilgili itirazlarını dikkate almayarak Hediye'nin boşanmış olduğuna karar vermiş ve Hediye'nin Yusuf'a teslim edilmeyeceğine hükmetmiştir. Ayrıca Yusuf'a, Hediye'nin mehr-i mezkûrunu ödemesini de kararlaştırmıştır.

Mahkeme kaydından birkaç önemli sonuç çıkarabilir:

Kayıtta, Yusuf'un eşi Hediye'yi üç talak ile boşadığı belirtilmiştir. Mahkeme, bu talakın şahitler huzurunda gerçekleştiğini tespit etmiş ve boşanmayı geçerli saymıştır. Hediye'nin boşanma sonrasında, başka bir kişiyle (Mehmed bin Hasan) evlendiği anlaşılmaktadır. Yusuf'un itirazına rağmen Hediye eski kocasına dönmemiş ve istediği birisiyle tekrar evlenebilmiştir. Yusuf'un bu evliliğe itirazı, talakın geçerli olması nedeniyle reddedilmiştir. Boşanma durumunda, mehirin (kadına verilmesi gereken mal ya da para) ödenmesi yükümlülüğü Yusuf'un üzerine bırakılmıştır. Yusuf'un boşadığı Hediye'ye mehr-i müeccel (ödenmeyen mehir) ödemesi gerektiği kararlaştırılmıştır. Bu, boşanma sonrasında kadının maddi haklarının korunmasının bir göstergesidir. Yusuf, şahitlerin kendisiyle husumetleri olduğunu ve bu nedenle şahitliklerinin geçersiz sayılması gerektiğini iddia etmiştir. Ancak mahkeme, şahitlerin itibarını ve doğru şahitlik yaptıklarını tespit ederek Yusuf'un bu itirazını reddetmiştir. Bu, Osmanlı hukuk sisteminde şahitlerin güvenilirliğine ve adaletin sağlanmasına verilen önemi vurgular. Yusuf'un şahitlerle kişisel sorunlarının olması, aile içi ve toplumsal ilişkilerin hukuki süreçlere etkisini ortaya koyar. Bu gibi anlaşmazlıklar, toplum içinde kişisel husumetlerin mahkemelerde nasıl bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Hediye, sadece boşandığını savunmakla kalmamış, aynı zamanda mehir hakkını da talep etmiştir. Bu kayıt, Osmanlı İmparatorluğu'nda şer'i hukuk kurallarının boşanma süreçlerinde nasıl uygulandığını, kadının haklarının nasıl korunduğunu ve şahitlerin önemini gösteren detaylı bir örnektir. Kadının boşandıktan sonra yeniden evlenme hakkı, mehir talebi ve mahkemenin şahitleri değerlendirme süreci, Osmanlı'da adalet ve aile hukuku sisteminin işleyişi hakkında önemli bilgiler sunar.

4. TEREKELER VE MİRAS DAVALARI

“Ölen kişinin ve mirasçılarının kimlik bilgileri, tereke sahibinin vârislerine terk ettiği her türlü menkul ve gayrimenkul mal varlığının ayrıntılı dökümü, terekeden yapılmış çeşitli masraf ve harcamaları, kalan metrûkâtın mirasçılar arasında İslam miras hukukuna göre taksimini içeren tereke defterleri, Osmanlı tarihi için zengin bir kaynak koleksiyonu oluşturmaktadır. Tereke defterleri ve miras paylaşımına ilişkin belgeler esasen müstakil bir kaynak grubu olarak nitelendirilemez. Kadı sicilleri, mahkeme tutanakları, yaygın olarak şer‘iyye sicilleri adı verilen Osmanlı mahkemelerinde görülen davaların ve kadılıkça tanzim edilen çok çeşitli evrakın toplandığı sicillerde yer alan kayıtların bir kısmını teşkil eder”³⁶. 272 Numaralı Derik şer‘iyye sicilinde toplam 38 adet tereke kaydı mevcuttur. Bu terekelerden 23 tanesi köy (karye) hudutları içerisinde tutulmuş miras kayıtlarıdır. Geriye kalan 15 adet tereke de Derik merkezinde mahalle sınırlar içerisinde alınan kayıtlardır.

Tereke kayıtlarından, köy yerleşimlerinde terekelerin mahkeme gözetimi altında yapıldıkları anlaşılmaktadır. Derik merkezde uygulanan işlemlerin, köylerde de herhangi bir fark gözetilmeksizin sürdürüldüğü ve bu sistemde görev yapan yetkililerin bulunduğu anlaşılmaktadır. İncelenen 38 tereke kaydından sadece bir tanesi gayrimüslim terekesi olarak kayıt altına alınmıştır.

Tereke kayıtları aşağıdaki ifadelerle başlar:“Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Abbasan Mahallesi ahalisinden ve teb‘a-i Devlet-i aliyyenin Süryani Katolik milletinden iken tarih-i defter-i kassâmdan bir buçuk sene mukaddem fevt olan İlyas veledi Saliba nâm kimesnenin verâseti”³⁷

Buna göre, bir buçuk yıl önce vefat eden İlyas bin Saliba'nın mirasının, eşi Lusye binti Makdisi Hanna ile babası merhum Saliba ve annesi Nasro binti Anton ve büyük kızı Maryem ve küçük kızları Zahra ve Viktore'ye münhasır olduğunu ifade etmektedir. Tereke taksimatına göre, dokuz hisse eşi Lusye'ye, on ikişer hisse toplamda yirmi dört hisse babası ve annesi Saliba ve Nasro'ya, on altışar hisse toplamda kırk sekiz hisse kızları Maryem, Zahra ve Viktore'ye tahakkuk etmiştir.

³⁶ Bozkurt, Fatih. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 11, Sayı 22, 2013, 193

³⁷ D.Ş.S Bölüm:1 no:18,s.82

Küçükler Zahra ve Viktore'nin işlerinin düzenlenmesi için vasi olarak dedeleri Saliba ve nezaretçi olarak anneleri Lusye atanmıştır. Küçüklerin miras hisseleri dedeleri Saliba ve anneleri Lusye'nin nezaretinde muhafaza edilip düzenlenmiş ve diğer tereke şeriat hükümlerine göre mirasçılar arasında dağıtılmış ve bölünmüştür ki aşağıda zikredilip beyan edilmiştir.”³⁸ Kısa bir özetin yapıldığı tereke kaydında İslam fıkıhının faraiz denen hükümlerine göre karar verdiği anlaşıyor.

Terekelerde öncelikle vefat eden kişinin soy kütüğü doğru ve net olarak üç-dört babaya verilmektedir. Bu da kişilerin biyografik araştırmaları konusunda çok değerli veriler sunar. Kişinin tanıtımından sonra mirasçılar tek tek sayılır. Bunlar öncelikle nikâhlı karıları, erkek ve kız çocukları ve bunların erişkin ya da çocuk olduklarını açıkça belirtir. Ölenin çocukları yoksa anne ve babası ya da ikinci derece akrabaları sayılarak aile demografisine eşsiz bir kaynak niteliği taşır. Böylece ölen şahsı kimliği, kaç eşli olduğu çocuk sayısı ve mali durumunu öğrenmek mümkün olmaktadır.

4.1. Miras Davalarından Örnekler ve Tereke Taksimatı Örneği

Derik'in Berdik Köyünden Amine binti Alo kocası Abdullah bin Seydo bin Abdullah'ın ölümünden sonra, varis olarak kendisi ve çocukları Halef ile Revşi'nin miras paylarının belirlenmesi ve bu çocukların vasi tayini talebi üzerine dava açmıştır. Mahkeme, Abdullah bin Seydo bin Abdullah'ın vefatından sonra varisleri olarak karısı Amine ve çocukları Halef ile Revşi'nin miras haklarını tanımış ve bu çocukların reşit olana kadar mallarının idaresi için Mehmed bin Abdurrahman'ın vasi olarak tayin edilmesine karar vermiştir.

Tereke Defteri:

- Kazgan: 60 kuruş
- Tencere: 20 kuruş
- Teşt: 50 kuruş
- Lengeri: 20 kuruş
- Sahan (2 adet): 10 kuruş
- Tabe: 10 kuruş
- Tas (2 adet): 10 kuruş
- Yorgan ve döşek (2 adet): 250 kuruş

³⁸ D.Ş.S Bölüm:1 no:18,s.82

- Keçe: 60 kuruş
- Kilim: 50 kuruş
- Hurc: 60 kuruş
- Cecim: 20 kuruş
- Pelas: 20 kuruş
- Müteveffanın evi: 400 kuruş
- Bağçe: 2000 kuruş
- Mezrûât (20 ölçek): 200 kuruş

Toplam Tereke Değeri: 5040 kuruş, 13,20 para

Masraflar:

- Varaka Bahâ: 13,20 kuruş
- Resm-i Âdî: 125,25 kuruş
- Kaydiye-i Defter: 7,25 kuruş
- Toplam İhraçlar: 4893,10 kuruş

Hisseler:

- Amine'nin hissesi: 611 kuruş, 26 para, 3 pul
- Halef'in hissesi: 2854 kuruş, 15 para, 2 akçe, 2 pul
- Revşi'nin hissesi: 1427 kuruş, 7 para, 2 akçe, 3 pul

Karar:

Amine, kendisine düşen miras hissesini tamamen almış ve çocukları Halef ile Revşi'nin hisseleri olan toplam 4281 kuruş, 23 para, 2 akçe, 1 pulu çocuklarının vasi olarak tayin edilen Mehmed bin Abdurrahman'a çocukların menfaatine kullanılmak üzere teslim etmiştir. 10 Zilhicce 1326 (3 Ocak 1909)

Diğer bir dava örneği ise şu şekildedir:

”Hüseyin bin Mustafa nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Emine binti Hasan ve Hava nâm hatunlar ile sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Şeyhmus ve Ahmed ve sagîr oğulları Süleyman ve Abdal ve kebîre kızı ve sagîre Nevfel ve Fato ve Hamşi'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz on altı sehmden olup sihâm-ı merkûmeden birer sehmi zevceleri mezbûretân Emine ve Havva'ya ikişer sehmden cem'an on sehmi sagîrûn-ı merkûmûn Mustafa ve Şeyhmus ve Ahmed ve Süleyman ve Abdal'a ve birer sehmden cem'an dört sehmi benât-ı mezbûrât Adile ve Nevfel ve Fato ve Hamşi'ye isâbeti tahakkukundan sonra Sagîrûn-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri karındaşları merkûm Mustafa

ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zıkr ve beyân olunur’’³⁹.

Bu terekedeki taksimatı açık bir şekilde yazarsak: Hüseyin bin Mustafa'nın mirası, nikahlı karıları Emine ve Hava ile büyük oğulları Mustafa, Şeyhmus, Ahmed ve küçük oğulları Süleyman ve Abdal, büyük kızı Adile ve küçük kızları Nevfel, Fato ve Hamşi arasında paylaştırılmıştır. Mirasın paylaştırılması sonucunda her birine düşen paylar belirtilmiştir. Ölen Hüseyin'in iki karısı, üçü büyük olmak üzere beş erkek ve beş kızı bulunmaktadır. Mirasçıları arasında taksim edilebilecek Mal varlığı da 7000 kuruştur. Mütevaffa Hüseyin'in orta halli birisi olduğunu terekesinin miktarından anlayabiliyoruz.

Mirasın Detayları:

- 10 yatak katı: 1000 kuruş
- 5 kilim: 250 kuruş
- 3 keçe: 100 kuruş
- 50 kıyye bakır: 1000 kuruş
- 1 kısrak ve tayı: 1000 kuruş
- 2 öküz: 300 kuruş
- 2 inek: 200 kuruş
- 1 tosun: 200 kuruş
- 1 merkep: 150 kuruş
- 15 koyun: 900 kuruş
- 13 keçi: 900 kuruş
- 1 kile buğday: 150 kuruş
- 1 kile arpa: 100 kuruş
- Hırdavat: 50 kuruş
- 1 değirmen: 1000 kuruş

³⁹BOA. D.Ş.S.272:Bölüm-1 no:43,s.103

Toplam Miras: 7000 kuruş

Harcamalar:

- Resim ve harç: 150 kuruş
- Defter kaydı: 9 kuruş
- Vasi hücceti: 30 kuruş
- Pul ve varaka: 35 kuruş

Toplam Harcamalar: 224 kuruş

Kalan Bakiye: 5776 kuruş

Miras Payları:

- Emine'nin hissesi: 361 kuruş
- Havva'nın hissesi: 361 kuruş
- Mustafa'nın hissesi: 722 kuruş
- Şeyhmus'un hissesi: 722 kuruş
- Ahmed'in hissesi: 722 kuruş
- Süleyman'ın hissesi: 722 kuruş
- Abdal'ın hissesi: 722 kuruş
- Adile'nin hissesi: 361 kuruş
- Fato'nun hissesi: 361 kuruş
- Nevfel'in hissesi: 361 kuruş
- Hamşi'nin hissesi: 361 kuruş

43 numaralı terekenin diğer bir ayrıntısı ise o dönemin idari kurumlarında dava ile ilgili harcamalar var ise ve vefat eden şahsın borcu var ise bunlar da hesaba katılarak kalan mirastan düşümü yapıldıktan sonra geriye kalan mirasın taksim edilmesidir. Terekede geçen kalemler ev eşyaları, küçükbaş hayvanlar, büyük baş hayvanlar, binek hayvanlar, küçük ev aletleri gibi görülmektedir. Binek hayvanları paha olarak değerli görülmektedir. Taşınmaz mallardan olan değirmenin de maddi değerinin yüksek

olduğunu görebiliyoruz.”kile”⁴⁰ olarak geçen ölçü birimi ise arpa, buğday vb. ürünler için kullanılmıştır.

4.2. Derik Şer’iyye Sicilindeki Terekeler

Derik kazasında farklı dava konuları içerisinde sayıca fazla olan davalar terekelerdir. 272 numaralı sicilinin tereke kayıtlarının sayısı ve kişi başına düşen gelir tablosu

Tablo 4.10 : Tereke Kayıtlarının Sayısı ve Kişi Başına Düşen Gelir

Tereke Sahibi	Tarihi	Tereke Toplamı	Mirasçı Sayısı
Abdi Ağazâde Eyüp Ağa	11 Rebiül-ahir 1323 (15 Haziran 1905)	10269 kuruş	7
Mehmed Berdikyon bin İbrahim	21 Recep 1323 (21 Eylül 1905)	1900 kuruş	5
Selim bin Ramo	5 Receb 1323 (5 Eylül 1905)	2857 kuruş	7
İlyas veledi Saliba	17 Şevval 1323 (15 Aralık 1905)	20250 kuruş	6
Hüsnü Efendi bin Fettah	21 Zilkade 1330 (1 Kasım 1912)	11575 kuruş	8
Diyarbakirli Hüseyin Onbaşı bin Mehmed	29 Muharrem 1324 (25 Mart 1906)	597 kuruş	3
Şeyho bin Osman	9 Cemaziyelevvel 1324 28 Haziran 1906	937 kuruş	6
Şeyh Haydo	19 Cemaziyelevvel 1324 8 Temmuz 1906	8638 kuruş	5
Monla Mehmed	15 Cemaziyelahir 1324	360 kuruş	5

⁴⁰ Kile: Osmanlı Devleti'nin resmî ölçü birimi olan ve Akdeniz tüccarının "kilo de Constantinople" şeklinde sözünü ettiği İstanbul kilesi XVI. yüzyılda 20 okka, yani 25,6589 kg. buğday ve un, 23,093 kg. arpa alırdı (Ömer Lütfü Barkan, . Kanunlar ve Sosyal Değişmeler. İstanbul: Devlet Matbaası, 1943, s. 3.

	3 Ağustos 1906		
Hato	15 Cemaziyelevvel 1324 4 Temmuz 1906	5777 kuruş	9
Hüseyin bin Mustafa	15 Cemaziyelevvel 1324 7 Temmuz 1906	5776 kuruş	11
Mehmed bin Bero İlyas	11 Zilkade 1324 29 Aralık 1906	7731 kuruş	5
Abdi bin Ali	3 Safer 1325 15 Mart 1907	8658 kuruş	3
Hacı Bedirhan	10 Rebiülevvel 1325 23 Nisan 1907	7716 kuruş	6
Heburdo bin Şeba	10 Rebiülevvel 1325 23 Nisan 1907	2855 kuruş	6
Mehmed Hacı Abdi	5 Rebîülevvel 1325 18 Nisan 1907	6307 kuruş	3
Hacı Ali	15 Rebîülâhir 1325 28 Nisan 1907	9137,6 kuruş	7
Sadun bin Hacı	9 Cemâziye'lahir 1325 20 Temmuz 1907	16480 kuruş	6
Abdal Mısto	15 Cemaziye'lahir 1325 26 Temmuz 1907	849 kuruş	3
Yahya bin Halo	15 Şaban 1325 23 Eylül 1907	12750 kuruş	5
Abdi Abaşı	19 Zi'l-ka'deti 1325 3 Eylül 1909	4230 kuruş	6
Hacı Osman Nebi	19 Zi'l-ka'de 1325 24 Aralık 1907	7700 kuruş	4

Aziz bin Hüseyin	25 Zi'l-hicce 1325 29 Ocak 1908	3000 kuruş	3
Süleyman bin Haso	23 Zi'l-hicce 1325 27 Ocak 1908	1338 kuruş	7
Allo bin Hallo	23 Zi'l-hicce 1325 27 Ocak 1908	3649,60 kuruş	4
Hacı Yusuf bin Abdi	25 Cemâziye'lahire 1325- 5 Ağustos 1907	16445 kuruş	7
Misto bin Fendo	5 Şaban 1325 13 Eylül 1907	922,20 kuruş	2
Ferec bin Hacı Yusuf	29 Saferü'l-hayr 1326 2 Nisan 1908	13355 kuruş	9
Yusuf Kahya ibni Mehmed	25 Muharrem 1325 10 Mart 1907	10620 kuruş	5
Mehmed bin Hacı Kevn	10 şevval 1326 15 Kasım 1908	1269,20 kuruş	7
Mehmed Ahmed Haksi	14 Zilhicce 1326 (18 Aralık 1908)	808 kuruş	3
Osman bin Şeyhmus	4 Zilkade 1326 14 Aralık 1908	1202,70 kuruş	8
Abdullah bin Seydo	13 Zilhicce 1326 3 Ocak 1909	4893,10 kuruş	3
Ali Sino	7 Zilhicce 1326 3 Ocak 1909	1785 kuruş	2
Hacı Serrac bin Ruhi	27 Muharrem 1327 18 Şubat 1909	4420 kuruş	10
Mustafa bin Abdi Efendi	4 Safer 1327 25 Şubat 1909	2000 kuruş	4
Mehmed bin Ahmed	11 Safer 1327 2 Mart 1909	890 kuruş	3

Hacı Mehmed bin Hacı Şeyhmus	20 Cemâziyelâhir 1327 16 Temmuz 1909	15.779 kuruş	7
	TOPLAM	222976,4 KURUŞ	210

Derik sicilinde Tereke sayısının 36 Adet olduğu görülmektedir. Bu kayıtlara göre Derik'te kişi başına düşen gelirin ortalamasının 1061 kuruş civarında olduğu anlaşılmaktadır. Tabloya baktığımızda bazı tereke sahiplerinin yüksek bir mal varlığına sahip olduğunu görmekteyiz. Bazı tereke sahiplerinde düşük bir mal varlığı sahibi olduğu anlaşılmaktadır. 1872-1881 yılları arasında Diyarbakır vilayetine bağlı Siverek kazasında yapılan tereke kayıtlarını incelemek (Derik için) aynı bölge bağlamında olması nedeniyle yerinde olacaktır.” Siverek 444 Numaralı tereke defterinde Müslüman tereke sahiplerinin bıraktıkları miras ortalaması 3563 kuruştur. Gayrimüslim 35 aile başına düşen tereke miktarı ortalama 3563 kuruştur”⁴¹. Siverek kazasında kişi başına düşen gelirin Derik kazasına göre yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

4.3. Küçük Çocukların Miraslarının Korunması ve Vesayet

Osmanlı Devletinde “Vesâyet Kurumu” sayesinde, kimsesiz çocukların himayeleri sağlanmıştır. Anne ve babasını kaybeden veya terk edilen çocukların bakım ve terbiyesi için görevlendirilen kişilere “vasî” denir. Vasîler, aileden ve yakın akrabadan olacağı gibi akraba olmayanlardan da tayin edilebilirdi”⁴². İncelediğim şer’i sicilde de vesayet olaylarının, vasi atamalarının örneklerini görmekteyiz. İncelediğim sicil defterinde Örneğin: “Eyüp bin Abdi Ağa adlı kişinin küçük yaştaki kızı Naciye’ye, vefat eden babasından intikal eden mal, eşya ve taşınmazlardan hissesine düşenlerin korunması ve işlerinin yürütülmesi amacıyla bir vasi tayin edilmesi zaruri görülmüştür. Bu bağlamda, küçük Naciye’nin annesi olup her yönden vasilik görevini yürütebilecek yeterliliğe sahip olduğu şer’î makamlarca tespit edilen Mahmud Efendi kızı Şerife adlı kadın, kızının erginlik çağına erişinceye kadar söz konusu mirasın muhafazası ve idaresi için vasi tayin edilmiştir. Şerife Hatun da bu görevi kabul etmiş

⁴¹Akman, Ekrem, “19.Yüzyılın Son Çeyreğinde Siverek’te Aile Demografisi ve Mahkemede Kadın Sesleri”, s.287.

⁴² Çelikdemir, M., Arıkan, M., (2022). Osmanlı’da Korumaya Muhtaç Çocuklar ve Vesayet Kurumu: Ayıntâb’daki Uygulaması (1750-1806) (46-73), Gaziantep Üniversitesi Ayıntâb Araştırmaları Dergisi, 5(1),2022.

ve yükümlülüklerini eksiksiz şekilde yerine getireceğini beyan etmiştir. Bu karar, H. 11 Rebîü'l-âhir 1323 / M. 11 Haziran 1905 tarihinde alınmıştır.⁴³

Defter kaydında, Eyüp bin Abdi Ağa'nın küçük kızı Naciye'ye babasından kalan ve geçen mallar ve mülkler ile ilgili hissesini koruma ve düzenleme için bir vasi atanması önemli ve gereklidir. Küçük Naciye'nin annesi olup her bakımdan vesayet işlerini yapmaya muktedir olduğu şer'i makamda ortaya çıkmış ve kesinleşmiş olan Şerife binti Mahmud isimli kadın, küçük Naciye'nin rüş ve akıl olgunluğuna kadar babasından kalan ve geçen mallar ve mülkleri muhafaza ve düzenlemesine vasi olarak atanmıştır. (11 Rebiülahir 1323)

272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicil Defterinde bu şekilde birden fazla örneğin olması, vasi atamaların kayıt altına alındığı ve genellikle yakın akrabalarından vasi verildiği görülmektedir. Genellikle de vasi olarak anne seçilmesi de Osmanlı da kadının ön planda olduğu gerçeğini kanıtlamaktadır. Bazı kayıtlarda büyük ağabey ya da amca seçilebiliyordu. Bu karar da kadı denetiminde ve vasi atanacak çocuğun hakkı kaybolmayacak şekilde sağlıklı bir şekilde seçilme sağlanıyordu.

4.4. Alacak Verecek Davaları

İncelediğimiz sicil defterinde alacak verecek davalarının genellikle borçlarının ödenmemesi, olan borçların geç ya da inkâr edilmesinden ortaya çıkmaktadır. Bazı kayıtlarda ise varislerin talepleri ya da eşlerin talepleri görülebilmektedir. Ticaretin canlı olduğu çarşılarında da bu alacak verecek olayları, Müslim-gayrimüslim ayırımı olmaksızın gerçekleşebiliyordu. Örneğin ; “Abdo bin Hacı Ali Adı geçen mahkemede icra edilen şer'î meclis oturumunda, Derik kasabasının hristiyan mahallesinden ve süryani-i kadîm milletinden Hano veledi Manas veledi Yakup huzûrunda aleyhine da'vâ ve beyân-ı kelâm olundu idüp işbu i'lâm-ı târîh-i mezbûrdan sonra altı yedi sene mukaddem merkum Hano'ya bey' ve fûruht etmiş olduğum iki aded öküz esmânından merkûm Hano zimmetinde alacak hakkım olan beş yüz guruşun merkûm Hano'dan tahsîl ve tarafıma teslîmi matlûbumdur diyü da'vâ eyledikde merkûm Hano dahi cevâbında fi'l-hakîka bundan on yedi sene akdem iki re's öküz beş yüz guruşa iştirâ eylediğini ikrâr ancak meblağ-ı mezkûrun dört yüz otuz guruşunu nakden ve yetmiş guruşuna mukâbil dahi bir aded kürd tûfengi bana ref' ve teslim eylemiş olduğunu ve

⁴³Bk.BOA. D.Ş.S.272:Bölüm-1 no:9,s.75

binâen aleyh zimmeti berî bulunduğu murâfa‘aten dermiyânla def‘-i meşrûhuna mutâbık beyyine ikâme etmek sadedinde iken miyânemizde muslihûn tavassut ederek bana bir aded yüzlük Osmânî lirası vermek ve ben de da‘va-yı mezkûremden vazgeçmek üzre miyânemiz ıslâh edilmiş ve ben dahi sulh-i mezkûr Ba‘de‘l-kabûl, bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezkûr kendüsine teslim olundu dahi meclis-i hâkimde tamamen ve kâmilan ahz u kabz idüp ol vechile merkûm Hano’nun husûs-ı mezkûra müte‘allik de‘âvîden zimmetini ibrâ-yı âmm eyledim ibrâ ve iskât-ı hakk ile iskât diyü tâyi‘an ikrâr ve i‘tirâf ve merkûm Hano hâzır-ı mezbûr müdde‘î Abdi’yi şifâhen tasdik ve vicâhen tahkîk etmeğın tescîl ve bi’l-iltimâs i‘lâm olundu fi’l-yevmi’r-râbi‘ min şehr-i Muharremü’l-haram lisene seb‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf⁴⁴.

Dava Konusu: Davacı Abdo bin Hacı Ali, altı-yedi yıl önce Hano'ya sattığı iki öküz karşılığında 500 kuruş alacaklı olduğunu iddia etmiştir. Davalı Hano ise iki öküzü 17 yıl önce 500 kuruşa aldığını kabul etmiş ancak 430 kuruşunu nakit ödediğini ve kalan 70 kuruşu bir Kürt tüfeği ile ödediğini söylemiştir. Dolayısıyla alacaklı olmadığını belirtmiştir. Mahkeme sırasında arabulucular devreye girerek Hano'nun bir Osmanlı lirası ödemesi ve Abdo'nun davasından vazgeçmesi üzerinde anlaşılmış ve Abdo'nun, Hano'nun tüm haklarını ibra ettiği ve bu anlaşmayı kabul ettiği kaydedilmiştir. (**Karar Tarihi:** 4 Muharrem 1327) Alacak verecek davalarında konular farklı olsada genelde hak arayışının günümüzde olduğu gibi mahkemeler yoluyla yani kadıların meclisinden ve şahitlerin olurlarıyla netleştirildiğini görebiliyoruz.

⁴⁴ Bk.BOA. D.Ş.S.272:Bölüm-2 no:29,s.166

5. SONUÇ

Bu tezde, Osmanlı İmparatorluğu'nun taşra yönetim sisteminin işleyişi ve bu sistemin yerel topluluklar üzerindeki etkileri, Diyarbakır vilayetine bağlı Derik kazası örneği üzerinden incelenmiştir. Arşiv belgeleri, özellikle mahkeme kayıtları, tereke defterleri ve şer'i hükümlerin temel alınarak elde edilen bulgular, Osmanlı taşra yönetiminin karmaşıklığını ve çok katmanlı yapısını ortaya koymaktadır.

Derik kazasında incelenen belgeler, kazanın sosyo-ekonomik yapısının yanı sıra idari ve hukuki düzenlemelerin detaylarını da gözler önüne sermektedir. Mahkeme kayıtları ve tereke defterleri, yerel halkın günlük yaşamında karşılaştığı hukuki ve ekonomik meseleleri ve bunların nasıl çözüme kavuşturulduğunu göstermektedir. Bu belgeler, Osmanlı'nın taşra yönetiminde şer'i hükümlerin ne kadar etkili olduğunu ve bu hükümlerin uygulanmasında yerel yöneticilerin rolünü ortaya koymaktadır.

Osmanlı taşra yönetimi üzerine yapılan bu çalışma, literatürdeki mevcut bilgileri destekler nitelikte bulgular sunmaktadır. Literatürde, Osmanlı'nın taşra yönetiminde şer'i hukukun ve idari düzenlemelerin belirleyici olduğu belirtilmiştir. Bu çalışma da, Derik kazasındaki uygulamaların bu genel yapıya uyduğunu ve yerel düzeyde şer'i hükümlerin inceliklerle uygulandığını göstermektedir. Ayrıca, yerel yöneticilerin, şer'i hükümlerin uygulanmasında ve sosyal adaletin sağlanmasında önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Uygulamada, bu bulgular, Osmanlı taşra yönetiminin günümüz yerel yönetim sistemlerine olan etkisini ve tarihsel süreçte yerel yönetimlerin değişimini anlamamıza katkı yapmaktadır. Osmanlı'nın taşra yönetiminde benimsenen ilkelerin ve uygulamaların, modern yerel yönetim sistemlerinde de izlerini görmek kaçınılmazdır. Bu nedenle, çalışma, tarihsel yönetim biçimlerinin günümüzdeki uygulamalara olan etkisini anlamak için önemli bir kaynak sunmaktadır.

Bu araştırmada, Derik kazasının sosyo-ekonomik ve idari yapısı incelenerek şu sonuçlara ulaşılabiliriz:

Şer'i hükümlerin, Derik kazasında titizlikle uygulandığı ve yerel halkın günlük yaşamında önemli bir yer tuttuğu görülmüştür. Mahkeme kayıtları, şer'i hükümlerin uygulanmasında yerel yöneticilerin önemli olduğunu göstermektedir.

Tereke defterleri ve mahkeme kayıtları, kazanın sosyo-ekonomik yapısını detaylandırmakta ve yerel halkın ekonomik faaliyetleri, mülkiyet ilişkileri ve sosyal yapısını açıkça göstermektedir.

Derik kazasında, idari düzenlemelerin yerel yöneticiler tarafından inceliklerle uygulandığı ve bu düzenlemelerin halk arasında adaletin sağlanmasında önemli bir rol oynadığı görülmüştür.

Çalışmamdaki sonuçlara göre, Osmanlı taşra yönetimi ve yerel topluluklar üzerine daha kapsamlı çalışmalar yapılması gereklidir. Özellikle farklı kazaların incelenmesi, Osmanlı taşra yönetimindeki çeşitliliği ve bölgesel farklılıkları anlamamıza katkı sağlayacaktır. Ayrıca, günümüz yönetim sistemleri ile Osmanlı taşra yönetimi arasındaki bağların incelenmesi, tarihteki örnekleriyle etkisinin günümüz uygulamalarına etkisini ortaya koyması açısından önemlidir.

Bu tezde, Osmanlı İmparatorluğu'nun taşra yönetim sisteminin işleyişi ve bu sistemin yerel topluluklar üzerindeki etkileri, Diyarbekir vilayetine bağlı Derik kazası örneği üzerinden ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Osmanlı taşra idaresinin yalnızca merkezi hükümetin emirlerini uygulayan mekanik bir yapı olmadığı; aksine, yerel toplulukların dinamikleriyle etkileşim içinde işleyen, çok katmanlı ve esnek bir yapı olduğu bu örnek üzerinden somut biçimde ortaya konmuştur.

Araştırma kapsamında başvuru birincil kaynakların başında, 272 numaralı Derik Şer'iyeye Sicil Defteri gelmektedir. Bu defterde yer alan mahkeme kayıtları, tereke belgeleri, nikâh akitleri, vakıf kayıtları ve diğer şer'î belgeler; dönemin sosyal, ekonomik ve hukuki yapısını anlamaya yönelik çok kıymetli veriler sunmaktadır. Belgeler aracılığıyla sadece hukuki uygulamalar değil, aynı zamanda yerel halkın gündelik yaşamı, ekonomik ilişkileri, toplumsal dayanışma biçimleri ve yerel yöneticilerin uygulama pratikleri de ayrıntılı biçimde izlenebilmektedir.

Derik kazasında tespit edilen belgeler, taşra topluluklarının yalnızca pasif şekilde merkezi otoritenin emirlerine tabi olmadığını; yerel düzeyde kendi ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çözümler üretme becerisine sahip olduklarını göstermektedir. Örneğin, köy halkının mescidi camiye dönüştürmek için izn-i sultânî talebinde

bulunması ya da bir vakıf kurarak cami masraflarının sürdürülebilirliğini sağlamaya çalışması, taşra halkının dinî ve sosyal hizmetlere aktif şekilde katılım gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Mahkeme kayıtları ve tereke defterleri, Derik kazasında uygulanan şer‘î hükümlerin halkın günlük yaşamında ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Bu belgeler, yalnızca kadı kararlarını değil, aynı zamanda yerel yöneticilerin arabuluculuk rolünü ve toplumsal dengeyi sağlama çabalarını da belgelemektedir. Tereke defterleri, ekonomik ilişkilerin nasıl işlediğini, mülkiyet paylaşımındaki adalet anlayışını ve aile yapısının temel özelliklerini de gözler önüne sermektedir.

Araştırma, mevcut literatürde Osmanlı taşra yönetimine dair genel kabulleri destekler nitelikte olsa da, Derik kazası özelinde sunduğu mikro tarihsel bulgularla bu yapının sahadaki tezahürlerini gözlemleme imkânı sunmaktadır. Yerel yöneticilerin sadece merkezden gelen emirleri uygulayan bürokratlar değil, aynı zamanda toplumun sosyal ve ahlaki düzeninin devamını sağlayan aracı figürler oldukları anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda çalışma, hem Osmanlı taşra yönetiminin işleyişine dair tarihsel bir analiz sunmakta hem de günümüz yerel yönetim sistemlerinin tarihsel köklerini anlamaya katkı sağlamaktadır. Osmanlı’nın taşrada uyguladığı yönetsel pratiklerin, günümüzde yerel yönetim anlayışında hâlâ izlerinin görüldüğü söylenebilir. Toplumla kurulan doğrudan temas, kamu hizmetlerinin yerelde organize edilmesi, hukuki mekanizmaların halka yakın bir biçimde işlemesi gibi özellikler, Osmanlı taşra yönetiminin mirası olarak günümüz idari sistemlerine yansımaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışmada Derik kazasının sosyo-ekonomik ve idari yapısı üzerinden, Osmanlı taşra yönetiminin yerel düzeydeki işleyişine dair kapsamlı bir analiz yapılmıştır. Elde edilen bulgular, şer‘î hükümlerin yerel halkın hayatında merkezi bir yer tuttuğunu, kadı mahkemelerinin etkin ve düzenli çalıştığını, yerel yöneticilerin adaletin sağlanmasında belirleyici bir rol üstlendiğini göstermektedir. Aynı zamanda, taşra halkının yalnızca yönetilen değil, sürecin aktif bir parçası olduğunu da ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Osmanlı taşra yönetiminin çok katmanlı, yerel inisiyatiflere açık ve halkla temas halinde olan yapısı, tarihsel bir model olarak günümüz kamu yönetimi anlayışları için de ilham verici niteliktedir.

6. 272 NUMARALI DERİK ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU (MSH.SSC.d. 3595)

Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Allah

İzzet-meâb şerî'at-nisâb. Behisni nâib-i sâbıkı Mehmed Hamdi Efendi kâmyâb-ı ba'de't-tahiyyetü'l-vafiye inhâ olunur ki Diyarbekir vilâyeti dâhilinde kâin. Derik kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'îyyesi meclis-i intihâb hükkâmü's-şer' den vâkı' olan ifâde üzerine .zât-ı sâmi-i hazret-i fetvâ-penâhînin re'y ve tensîblerine ve nezâret-i âmmemize binâen bin üç yüz yirmi iki senesi Zi'l-hicce'ti's-şerîfesi guresinden i'tibâren uhde-i behiyyenize ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezkûr gurre-i mezbûreden bi'n-niyâbe zabt idüp beyne'l-ahali icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âlîye sa'y ve gayret ve vukû'-yâfte olan terekâtın müceb-i tahrîr olanlarını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzi' ve taksîmi husûsuna ihtimâm ve dikkat eylesiniz.

El-Fakîr Tokadî Hâce Ahmed Efendizâde es-Seyyid Ahmed Nureddin el-Kâdîasker-i Anadolu

Numero 2

Der-devlet-mekîne-i arz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki Diyarbekir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şehrah karyesi ahalileri tarafından verilen arz-ı hâlde karyeleri kebîr ahalisi kesîr olmayup mısır hükmünde olduğu ve derûn-ı karye ve civârında edâ-i salât-ı cum'a ve ıydeyn olur câmi'-i şerîf olmadığı cihetle ahalimiz salât-ı cum'a ve ıydeyn edâsından mahrûm olup ikâme-i cum'a ve ıydeyn olunmağa eşedd-i ihtiyâcımız olmağla karye-i mezkûrda vâkı' sâhibü'l-hayrın binâ eylediği vâsi' mescid-i şerîfe minber vaz'ıyla salat-ı cum'a ve ıydeyn edâ ve îfâ etmek üzre izn-i sultânî erzân buyrulması ve yine karye-i merkûme ahalisinden sâhibü'l-hayrın hitâbına meşrûta nûkûd-ı mevkûfesinden tahsîs eylediği senevî yüz gurus vazîfesiyle hitâbet cihetin dahi cerîde-i nüfûsa kaydına nazaran karye-i merkûmenin altmış ikinci hânesinin birinci numerosunda mukayyed işbu bâ'isü'l-farz Köse Abdooğlu Ahmed Efendi ibni Mehmed uhdesine tevcîh ve ihsân buyrulmasını bi-ecma'ihim istirhâm eyledikleri ve lede't-tahkîk fi'l-hakîka karye-i merkûme kebîr ve ehîbbâsı kesîre olarak mısır hükmünde olduğu ve karye ve civârında edâ-i salât-ı cum'a ve ıydeyn olunur âhar câmi'-i şerîf olmadığı ve bu vechile ahali-i karye salât-ı cum'a ve

ıydeynden mahrûm oldukları cerîde-i şer‘iyyede mazbûtu’l-esâmî müslimînin alâ tarîki’ş-şehâde meclis-i şer‘a vâkı‘ olan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olduğu ve mûmâ ileyh Ahmed Efendi’nin hitâbet cihetine her vechile ehliyet ve istihkâkı meclis-i idâre-i kazâda murâfa‘a olan imtihandan nümâyân olmağın nizâm-ı âlîsine tevâfuk eylediği halde ber vech-i istirhâm mescid-i şerîf-i mezkûra müceddeden minber vaz‘ıyla salât-ı cum‘a ve ıydeyn ikâmesine izn-i sultânî erzân buyrularak hitâbet cihetinin dahi vazîfe-i mu‘ayyene-i merkûmesiyle mûmâ ileyh Ahmed Efendi dâ‘îleri uhdesine müceddeden tevcîh ve yedine bir kıt‘a berât-ı şerîf-i âlişân sadaka ve ihsân buyrulamak istirhâmla evvelki vâkı‘ü’l-hâl bi’l-iltimâs pâye-i serîr-i a‘lâya arz ve i‘lâm olundu el-emr li-hazreti menlehü’l-emr fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn min şehr-i Muharremü’l-harâm

Numero 3

Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi imâmı efendi inhâ olunur ki

Derik yabancı defterinde mukayyed mahallelerinde sâkine Hanife binti Abdullah nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzed ve nikâhlusu yoksa işbu tezevvüce tâlib olan mahalle-i merkûme ahalisinden Osman bin Reşid nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’l-istîşhâd akd-i nikâh eyleyesiz.

Fî 12 Mayıs sene 1321

Numero 4

Derik kazâsı mahallâtından Dikan (?) mahallesi imâm efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Fatıma binti Mehmed nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusu yokise işbu tezevvüce tâlib olan Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eyleyesiz

Fî 22 Cemâziye’l-evvel sene 323 ve fî 11 Temmuz sene 321

Numero 5

Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi imâm efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Nuriye binti Mehmed Ali nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusu yokise işbu tezevvüce tâlib olan Rutan mahallesi ahalisinden Şeyhmus bin Davud nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'ş-şuhûd akd-i nikâh eylesesiz

Fî 22 Cemâziye'l-evvel sene 323 ve fî 11 Temmuz sene 321

Numero 6

Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi imâm efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Fatıma binti Davud Memo nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusu yokise işbu tezevvüce tâlib olan Salikan mahallesi ahalisinden Şeyhmus bin Mehmed Ali nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'ş-şuhûd akd-i nikâh eylesesiz

Fî 22 Cemâziye'l-evvel sene 323 ve fî 11 Temmuz sene 321

Numero 7

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem Diyarbakir hapishânesinde vefât eden Abdi Ağazâde Eyüp Ağa nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatun binti Hüseyin nâm hatun ile zevce-i mezbûreden mütevellid sulbî kebîr oğlu Necim Ağa ve sağîr oğlu Mustafa'ya ve diğer zevcesi Şerife binti Mahmud Efendi nâm hatun ile mezbûre Şerife'den mütevellide sagîre kızı Naciye ve kendüsinden mukaddem müteveffîye zevcesi Zeyneb binti Şeyhmus'dan mütevellide sagîre kızı İrhane'ye ve yine kendisinden mukaddem müteveffîye diğer zevcesi Beyhi binti Molla Yusuf'dan mütevellide sulbiye kebîre kızı Hado'ya münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz on altı sehmden olup sihâm-ı merkûmeden birer sehmi zevce-i mezbûr Naciye Hatun ve Şerife'ye ve dörder sehmden cem'an sekiz sehmi ibnân-ı merkûmân

Necim ve Mustafa'ya ve ikişer sehmden cem'an altı sehmi benân-ı mezbûrân Naciye ve İrhane ve Hado'ya isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûndan merkûm Mustafa ve İrhane'nin vasîsi ve sagîre-i mezbûre Naciye'nin vasîsi vâlidesi mezbûre Şerife'ye nâzır nasb olunan ibn-i kebîr-i mezbûr Necim Ağa'nın talebiyle ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'yye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Rebiülahir lisene selase ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Yatak kat 5 Kıymeti 500	Keçe 4 Kıymeti 160	Pelas 6 Kıymeti 150	Halı 2 Kıymeti 400	Yastuk 20 Kıymeti 200
Hurc 5 Kıymeti 100	Cecim 2 Kıymeti 60	Kese 2 Kıymeti 70	Kazgan 2 Kıymeti 160	Teşt 2 Kıymeti 100
Sini 2 Kıymeti 120	İbrik 2 Kıymeti 40	Sahan 6 Kıymeti 40	Lenger 6 Kıymeti 60	Tas 3 Kıymeti 15
Çengü kasesi 8 Kıymeti 40	Çift edevâtı 2 Kıymeti 20	Kazma 2 Kıymeti 7	Kürek ma'a bel 2 Kıymeti 7	İp 4 Kıymeti 10
Balta 2 Kıymeti 10	Kısrak 2 Kıymeti 400	Ester re's 1 Kıymeti 500	Öküz re's 5 Kıymeti 1000	Merkeb re's 2 Kıymeti 300
Dişi keçi re's 30 Kıymeti 1200	Hınta kile 10 Kıymeti 1000	Sefay'da zeytunluk 1 Kıymeti 800	Kelebe'de bağçe Kıt'a 1 Kıymeti 600	Hane ma'a ahur bâb 1 Kıymeti 700

12369 aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti minhâ

2100 beyne'l-verese taksîm olunan tereke

10269

MSH_SSC_d_03595_0003

Minha'l-ihracât

Resm-i kısmet-i âdî 256 guruş 20 para	Kaydiye-i defter 18 guruş 20 para	Vasî ve nâzır hüccetleri kalemiyesi 90 guruş	Yol ve evrâk bahâları 67 guruş	Yekûn 432 guruş
Sahha'l-bâkî 9837 li't-taksîm-i beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre hatun 614 guruş 30 para	Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Şerife 614 guruş 30 para		Hissetü'l-ibni'l-kebîr mezbûr Necim Ağa 2459 guruş	
Hissetü'l-ibnü's- sagîr mezbûr Mustafa 2459 guruş	Hisse-i kebîre Hado 1229 guruş 20 para	Hisse-i sagîre-i İrhane 1229 guruş 20 para	Hisse-i ibnetü's- sagîre-i mezbûre Naciye 1229 guruş 20 para	

Sagîrûn-ı merkûmûn Mustafa ve İrhane ve Naciye'nin emlakden hisse-i müntakileleriyle sair terekeden cem'an dört bin dokuz yüz on sekiz guruşluk malları ber müceb-i defter vasî ve nâzır-ı mansûbları merkûm Necim Ağa yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 8

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem Diyarbakir hapishânesinde vefât eylediği bi'l-ihbâr mütehakkık olan Abdi Ağazâde Eyüp Ağa nâm kimesnenin sulbî sagîr oğlu Mustafa ve sulbiye sagîre kızı İrhan'ın pederleri müteveffâ-yı mûmâ ileynden mevrûs ve müntakil emlak ve eşyâ ve emvâlleri zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî ve müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Şerife'den mütevellide sulbiye sagîre kızı Naciye'nin vasî-i mansûbı vâlidesi Şerife'ye bir de nâzır nasb ehemmi ve elzem olmağla sagîr-i merkûm Mustafa'nın li-ebeveyn ve sagîrtân-ı mezbûrtân İrhan ve Naciye'nin li-ebb karındaşları olup istikâmetle ma'rûf ve her vechile umûr-ı mezkûrları rû'yet ve tesviyeye muktedir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmî kimselerin vâkî' olan ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-kitâb Necim Ağa sagîrûn-ı merkûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı

mûmâ ileyhden mevrûs ve mûntakil emlâk ve eşyâ ve emvâllerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî ve nâzır nasb ve ta'yîn olunmakda olduğu ber vech-i muharrer kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Rebiülahir lisene selase işrîn ve selase-mie ve elf.

Hasan Efendi / Hacı Ahmed Davud

Numero 9

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem Diyarbakir hapishanesinde vefât eden Eyüp bin Abdi Ağa nâm kimesnenin sulbiye sagîre kızı Naciye'ye babası müteveffâ-yı mûmâ ileyhden mevrûs ve mûntakil emvâl ve emlâkden hissesini hıfza ve tesviye-i umûruna bir vasî nasb ve ta'yîni ehemm ve elzem olmağla sagîre-i mezbûrenin vâlidesi olup her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yete muktedire idüğü lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan Şerife binti Mahmud Efendi nâm hatun sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedadına değin babası müteveffâ-yı mûmâ ileyhden mevrûs ve mûntakil emvâl ve eşyâ ve emlâkini muhâfaza ve tesviye-i umûruna vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi vesâyet-i mezkûrı ber vech-i muharrer kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâyenbagî edâya bi'l-vâsıta ta'ahhüd ve ilzâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Rebiülahir lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf

Numero 10

Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi imâm efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i mezbûrede sâkine Hamiş binti Mehmed nâm bıkır-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzed ve nikâhlusu yokise işbu tezevvüce tâlib olan Zenbero karyesinden Seydo (silik) nâm kimesneye velîsi izni ve tarafeynin rızâlarıyla mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'l-istişhâd akd-i nikâh eylesiz.

Fî 4 Ağustos sene 221

Numero 11

Derik kazâsı kurâsından Zenbero karyesi imâm efendi inhâ olunur ki

Karye-i merkûmede sâkine Güzel binti Hacı Bekari nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusu yokise işbu tezevvüce tâlib olan Rutan mahallesi ahalisinden Necim Ağa bin Eyüp Ağa nâm kimesneye velîsi izni ve tarafeyn rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eylesiniz.

Numero 12

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Eyüp Ağa bin Abdi Ağa nâm kimesnenin sulbiye sagîre kızı Naciye’nin vâlidesi ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den mansûbe vasîsi işbu bâ‘isetü’l-kitâb Şerife binti Mahmud Efendi nâm hatunun talebiyle sagîre-i mezbûrenin babası müteveffâ-yı mûmâ ileyhden mevrûs ve müntakil emvâl ve emlâkı nemâsından işbu tarih-i kitabdan kadr-i masrûf idüğü ihbâr olunan beher yevm altmışar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrı sagîre-i mezbûrenin hissesine vâzi‘ü’l-yed bulunan li-ebb biraderi zevce-i mezbûre nâzır-ı mansûbı Necim Ağa’dan ahz ve sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesine harc u sarfa ve lede’l-iktizâ istidâneye ve inde’z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl ve emlâkı nemâsına rucû‘a vasiyye-i mezbûre Şerife Hatun’a izn verilmeğın mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî aşer min şehri Rebiülahir lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 13

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Dikan mahallesi ahalisinden iken işbu tarih-i defter-i kassâmdan beş gün mukaddem vefât eden Mehmed Berdikyon bin İbrahim nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyneb binti Hacı Mehmed nâm hatun ile sulbî kebîr oğulları Şebo ve Seydo’ya sulbî sagîr oğlu Ahmed ve sulbiye sagîre kızı Hamşi’ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmü’l-ferâiz sekiz sehmden olup sihâm-ı merkûmeden bir

sehmi zevce-i mezbûre Zeyneb'e ve ikişer sehmden cem'an altı sehmi benûn-ı merkûmûn Şebo ve Seydo ve Ahmed'e ve bir sehmi binti'l-mezbûre Hamşi'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı merkûmân Ahmed ve Hamşi'nin tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları li ebeveyn er karındaşları merkûm Seydo'nun taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve emlâkı ber müceb-i nizâm ibkâ vesâir terekesi takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehr-i Recebû'l-mükerrem lisene selase ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Yatak kat 6 Kıymeti 500	Kilim 1 Kıymeti 50	Cecim 1 Kıymeti 50	Kerha 3 Kıymeti 100	Telli çuval 3 Kıymeti 10	
Hurc 2 Kıymeti 40	Bakır kıyye 2 Kıymeti 200	Nısf kısarak Kıymeti 400	Merkeb re's 1 Kıymeti 100	Öküz re's 1 Kıymeti 150	Kılıç 1 Kıymeti 30
Hınta kile 2 Kıymeti 300	Hâne 1 Kıymeti 1500	Bağçe 1 Kıymeti 500	Zeytinlik 1 Kıymeti 500	Çift edevâtı ve hırdavat-ı hâne Kıymeti 70	
Yekûn-i tereke 4500 aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti minhâ 2500 li't-taksîmi beyne'l-verese					
Minha'l-ihrâcât					
Resm-i kısmet 50	Kaydiye-i defter 7	Vasî hücceti kalemiyesi 30	Varaka ve pul esmânı 13		

MSH_SSC_d_03595_0004

0100 Sahha'l-bâkî 1900					
Hissetü'z-zevcetü'l-	Hissetü'l-ibni'l-kebîr mezbûr Şebo	Hissetü'l-ibni'l-kebîr mezbûr Seydo	Hissetü'l-ibni's-sagîr	Hissetü'l-bintü's-sagîre	

mezbûre Zeyneb 237 gurus 20 para	475	475	mezbûr Ahmed 475	mezbûre Hamşı 237 gurus 20 para
---	-----	-----	------------------------	--

Sagîrân-ı mezbûrân Ahmed ve Hamşı'nin emlak ve eşyâdan hisseleri vasîleri karındaşları merkûm Şebo yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 14

Merkûmân Ahmed ve Süleyman dört yüz gurus bedel ile merkûm Mehmed'e bir kıt'a bağçe virüp ol vechile beynleri ıslâh edilmeğe da'vâ-yı mezkûrelerinden dolayı

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi ahalisinden Mehmed bin Rasul bin İlyas nâm kimesne kazâ-i merkûmede bidâyet mahkemesine mahsûs odada akd olunan meclis-i şer'-i münîrde li ebeveyn er karındaşları işbu bâ'isü'l-i'lâm Ahmed ve Süleyman nâm kimesneler muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan yirmi beş sene akdemleri vefât eden pederimiz müteveffâ-yı merkûm Resul'den bizimle diğer er ve kız karındaşlarımız İlyas ve Vahide ve Tevsiye'ye müntakil mahalle-i merkûmede vâkı' bir taraftan Tüccâr Mıgırdıç ve bir taraftan Abdülkadir Çelebi mağazası ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd dört göz hâne ve Pervari nâm mevki'de sekiz ve Dicle'de sekiz ki cem'an on altı aded zeytin ağacından on sehmden iki sehmden hisse-i menkûlemi karındaşım merkûmân vermekden imtinâ' eylediklerinden ber vech-i muharrer hisse-i müntakilenin mahallinde vech-i lâıyıkı üzre tefrik ve taksîmiyle tarafıma teslimini talep ederim diyü da'vâ etdikde merkûmân Ahmed ve Süleyman cevâblarında pederimiz merkûm Resul'ün vefâtı senesinde müşterek mallarımız taksîm olunup her birimiz hissemizi aldığımızdan mezkûr hâne ve zeytin bizim hissemize isâbet ederek sinîn-i merkûmeden berü mâlik ve mutasarrıf olduğumuzu görüp bilâ gadr sükûn eylediği gibi geçen bin üç yüz on dokuz senesi Teşrîn-i evvelinde bazı münâza'a üzerine muslihûn tavassutıyla sulh olduğumuz sırada hâne-i mezkûr hissemize isâbet eylediğinden hakkı olmadığını ikrâr ve kâffe-i da'vâdan bizi ibrâ idüp ol vechile bin üç yüz on dokuz senesi Teşrîn-i evvelinin sekizinci günü tarihiyle müverrah ve merkûm Mehmed mührüyle memhûr ve şâhidlerin kezâ imzâlarıyla mûmzâ ve mühürleriyle mahtûme

bir kıt'a sened dahi i'tâ eylediğinden da'vâ-yı mezkûresi mesmû'a ve iltifâta şâyân değildir diyü mezkûr senedi ibrâz ederek ba'de'd-def' ve'l-inkâr vâkı'-ı merkûmân Ahmed ve Süleyman ber minvâl-i muharrer def'-i meşrûhalarını isbâta havâle olunduklarında sened-i mezkûrda isimleri muharrer ve mühürleri bulunan mahalle-i merkûme ahalisinden Mehmed bin Ömer bin Memo ve Yusuf bin Ali bin Hako nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup her biri istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka işbu müdde'î-i merkûm Mehmed karındaşları Ahmed ve Süleyman ile mirâsa müte'allika münâza'alarından dolayı sulh ve ibrâ olarak her biri sulh-ı mezkûrî kabûl idüp tarih-i mezkûr ile müverrah ve mûmzâ ve mahtûm işbu senedi merkûm Mehmed karındaşlarına i'tâ ve bizi de istişhâd eylediklerinden bizler bu husûsa bu vech üze şahidleriz şehâdet dahi ederiz diyü her birleri bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etmeleriyle şâhidân-ı merkûmân mahalle-i merkûme imâm ve muhtarlarından Monla Abdurrahman ve Mehmed bin Davud Selom nâm kimesnelerden evvelen bâ varaka memhûren ve sırren ve ba'dehu mahalle-i merkûmeden Ömer bin Hüseyin ve Hacı Ali bin Abdullah nâm kimesnelerden dahi bi'l-muvâcehe alenen lede't-tezkiye udûl-i makbûli's-şehâde oldukları bi'l-ihbâr mütehakkık olmağın mücebince müdde'î-i merkûm Mehmed ber vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle karındaşları merkûmân Ahmed ve Süleyman ba'de'l-hükm bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve i'lâm olundu.

Fî 29 Cumâde'l-ûlâ sene 323

Numero 15

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Şemrak (?) karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Selim bin Ramo nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Sena binti İbrahim ve Havva binti Ahmed Haso nâm hatunlar ile sulbî sagîr oğlu Ramo ve sulbî kebîr oğlu Adem ve sulbiye sagîre kızları Kele ve Habibe ve Bese nâm kimesnelere münhasıra olduğu ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz on altı sehmden olup sihâm-ı merkûmeden birer sehmden cem'an iki sehmi zevce-i mezbûrât Sena ve Havva'ya ve dörder sehmden cem'an sekiz sehmi ibnân-ı merkûmân Adem ve Ramo'ya ve ikişer sehmden cem'an altı sehmi benât-ı sagîrât-ı mezbûrât Kele ve Habibe ve Bese'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûnun babaları

müteveffâ-yı merkûmûndan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâlarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları karındaşları merkûm Adem'in taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkimizi aynen ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Recebü'l-mübârek lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Hane eşyâsı Kıymeti 500	Öküz aded 2 Kıymeti 400	Merkeb aded 1 Kıymeti 100	Bargir aded 1 Kıymeti 400
Keçi aded 30 Kıymeti 600	Bir bâb hâne Kıymeti 400	Üzüm bağı rub' hissesi Kıymeti 600	Zahîre Kıymeti 1000
Yekûnü't-tereke 4000 <u>1000</u> emlâk kıymeti 3000			
Minha'l-ihracât			
Resm-i kısmet 75	Kaydiye-i defter 6	Vasî hücceti kalemiyesi 30	Pul ve varaka esmânı 32
Sahha'l-bâkî li't-taksîmi beyne'l-verese 2857			
Hissetü'z-zevcatü'l-mezbure Sena 178 gurus 75 para	Hissetü'z-zevcatü'l-mezbure Havva 178 gurus 75 para	Hissetü'l-ibni'l-kebîrü'l-merkûm Adem 714 gurus 30 para	Hissetü'l-ibni'l-kebîrü'l-merkûm Ramo 714 gurus 30 para
Hisse-i bintü's-sagîretü'l-mezbûre Kele 357 gurus 15 para	Hisse-i bintü's-sagîretü'l-mezbûre Habibe 357 gurus 15 para	Hisse-i bintü's-sagîretü'l-mezbûre Bese 357 gurus 15 para	

Sagîrûn-ı merkûmûnun hisse-i irsiyeleri vasîleri merkûm Adem yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 16

Derik kazâsı kurâsından Şemrak karyesi imâmı efendi ba‘de’s-selâm inhâ olunur ki

Karyeniz ahalisinden Osman’ın kerîmesi Fatıma binti Osman nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmezâd ve nikahlusı yoğise yine karyeniz ahalisinden Hasan bin Derviş tâlibi ve râgıbı bulunduğundan nâm kimesneye tezvîc ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eyleyesiz

Fî 20 Teşrîn-i sâni sene 321 ve fî 6 Şevvâlü’l-mükerrem sene 323

İskender Kazım yazılı mührüm zâyi‘ olduğundan mühr-i mezkûr ile fimâba‘d zuhûr edece evrâk ve senedâtın taht-ı i‘tirafında olmayanlarla amel olunmamak üzere mahkeme ve makâmâtı haberdâr eylediğimi mübeyyin işbu sicille kayd etdirdim

Fî 16 Şevvâl sene 323

Müftî-i kazâ-i Derik (mühür)

MSH_SSC_d_03595_0005

Numero 17

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden ve tebe‘a-i Devlet-i aliyyenin Süryani Katolik milletinden iken bundan akdem fevt olan İlyas veledi Saliba nâm kimesnenin sulbiye sagîre kızları Zahra ve Vikторе’ye babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve nükûd ve emlâklerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına bir vasî ve bir de nâzır nasb ehemm ve elzem olmağla sagîrtân-ı mezbûrtânın cedleri olup beynlerinde istikâmetle ma‘rûf ve her vechile umûr-ı vesâyeti rû’yete muktedire vâlideleri mezbûre Lusye dahi vasî-i merkûma nâzır nasbı zeyl-i hüccetde muharrerü’l-esâmî kimesnelerin ifâdeleriyle zâhir ve mütehakkık olan cedd-i merkûm Saliba sagîrtân-ı merkûmetânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve nükûdını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî ve vasî-i merkûma dahi sagîrtân-ı mezbûrtânın vâlideleri Lusye dahi nâzır nasb ve ta‘yîn

olunduklarında herbiri vesâyet ve nâzırlık-ı mezkûrî kabûl ve hıdmet-i lâzımelerini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Şevvâli'l-mükerrem lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Mahkeme-i bidâyet a'zâsından Abdülehad Efendi

Meclis-i idâre a'zâsından Copur Efendi ve gayruhum mine'l-huzzâr

Numero 18

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden ve tebe'a-i Devlet-i aliyyenin Süryani Katolik milletinden iken tarih-i defter-i kassâmdan bir buçuk sene mukaddem fevt olan İlyas veledi Saliba nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Lusye binti Makdisi Hanna ile babası merkûm Saliba ve vâlidesi Nasro binti Anton ve sulbiye kebîre kızı gâib-i ani'l-beled Maryem ve sulbiye sagîre kızları Zahra ve Vikторе'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz yetmiş iki sehmden ve mesele-i düveliyeden olmağla seksen bir sehme tahavvül idüp sihâm-ı merkûmeden dokuz sehmi zevce-i mezbûre Lusye'ye on ikişer sehmden cem'an yirmi dört sehmi ebb ve ümm-i merkûmân Saliba ve Nasro'ya ve on altışar sehmden cem'an kırk sekiz sehmi benât-ı mezbûrât Maryem ve Zahra ve Vikторе'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrtân-ı mezbûrtân Zahra ve Vikторе'nin tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri cedleri merkûm Saliba ve nâzır vâlideleri Lusye ve verese-i mezbûrtân Zahra ve Vikторе'nin sâire-i merkûmûnun taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Şevvâli'l-mükerrem lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yüzlük lira-yı Osmânî Aded 78 Kıymeti 8678	İngiliz lirası Aded 7 Kıymeti 833	Fransız lirası Aded 3 Kıymeti 279	Yatak kat 2 Kıymeti 200	Kilim 2 Kıymeti 120
---	---	---	----------------------------	------------------------

Halı 1 Kıymeti 120	Binti'l-mezbûre Maryem'e verdikleri nükûd ve eşyâ bahâsı 5000	Çopur Efendi'deki nakd mevcûd 6700	Dükkan bâb 1 Kıymeti 1500
Yekûnü't-tereke 23430 <u>01500</u> aynen ibkâ olunan dükkan kıymeti minhâ 21930 <u>01080</u> vasiyyet-i müsbitesi minhâ 20850			
Minha'l-ihracât			
Resm-i kısmet-i âdî 521,10	Kaydiye-i defter 30	Vasî-i hüccet kalemiyesi 26,30	Varaka ve pul esmânı 22
Yekûn 600 Sahha'l-bâkî li't-taksîmi beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye 20250			
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Lusye 2250	Hisseti'l-ebbi'l-merkûm Saliba 3000	Hissetü'l-ümmi'l- merkûm Nasro 300	
Hissetü'l-binti'l-kebîre-i mezbûre Maryem 4000	Hissetü'l-binti'l-sagîre-i mezbûre Zahra 4000	Hisse-i binti'l-sagîre-i mezbûre Viktore 4000	

Verese-i kebîrlerin hisseleri kendülerine i'tâ ve binti'l-kebîre-i mezbûre Maryem'in hissesi evvelce verese-i kebîrlerin ma'rifetiyle yedine teslim olunduğu anlaşıldığı ve sagîrtân-ı mezbûrtân Zahra ve Viktore'nin hisseleri dahi vasî ve nâzır ma'rifetiyle idâne edildiği işbu mahalle şerh verildi.

Numero 19

Diyarbakri vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Mahmudan mahallesi ahalisinden ve Derik'in süvari zabtiyesi neferâtından Yusuf bin Ebubekir nâm kimesne kazâ-i merkûmede bidâyet mahkemesine mahsûs odada akd olunan meclis-i şer'-i münîrde mahalle-i merkûmede sâkine ve zâtı Rutan mahallesi ahalisinden Yusuf bin Monla Ali ve Hamo bin Hasan nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-i'lâm Hediye binti Hüseyin bin Selo nâm hatun muvâcehesinde ve Abbasan mahallesi ahalisinden Mehmed bin Hasan nâm kimesne hâzır olduğu hâlde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûre Hediye on yedi sene mukaddemleri üç yüz guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûha-i medhûlun bihâm iken bundan on mâh mukaddem ben diyâr-ı âharda bulunduğum bir müddetde hâzır-ı merkûm Mehmed zevcem mezbûreyi kaçırmış olduğundan mezbûrenin tarafıma teslîmini talep ederim diyü da'vâ etdikde mezbûre Hediye cevâbında merkûm Yusuf zevc-i dâhili olduğunu tav'an ikrâr lakin bundan on üç mâh mukaddem bağçe hânesinde mahzar-ı şuhûdda merkûm Yusuf beni üç talâk ile tatlîk edildiğinden mutallaka olmamla iki ay sonra ismini bilmediğim bir imâmla tanımadığım birkaç kimse huzûrlarında elli guruş mehr ile hâzır-ı merkûm Mehmed'e nefsimi tezvîc ve nikâh etdim merkûm Mehmed şimdi zevc-i dâhilimdir bu cihetle yani müdde'î-i merkûm Yusuf'dan mutallaka olduğumdan nefsimi merkûm Yusuf'a teslîm edemeyeceğim

MSH_SSC_d_03595_0006

gibi mehr-i mezkûrumun dahi bana edâsiyçün merkûm Yusuf'a tenbîh olunması matlûbumdur diyü hâzır-ı merkûm Mehmed'in tasdîkiyle ba'de'd-def' ve'l-inkâr râfî'a-i müdde'îyye-i mezbûre Hediye ber vech-i muharrer talâk da'vâsını isbâta havâle olundukda Rutan ve Salikan mahallesi ahalilerinden olup zât-ı mezbûreyi ârifân Şeyh Musa bin Mustafa bin (boş) ve (silik) Ali bin Ali bin (boş) ve Memi bin Sino bin (boş) nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup herbirleri ayrı ayrı istîşhâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Yusuf on üç mâh mukaddem bağçe hânesinde bizim huzûrumuzda zevcesi mezbûre Hediye dahi hâzır olduğu hâlde üç talâk ile boşadı bu vechile mezbûre Hediye merkûm Yusuf'dan mutallakadır bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ederiz diyü her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etmeleriyle müdde'î-i merkûm Yusuf cevâbında sehî on sene evvel amucam kerîmesini kaçırmış olduğundan ve diğer Şeyh Musa dahi bağçecim Forslı Emin'i bir sene akdem hançerle

cerh etmesinden nâşî oğlunu derdest etdikden ve diğêr şâhid Abdi Derik vukû'âtından maznûn ve mahkûm Necim Ağa'nın âdemi olduğundan bunlar ile adâvetimiz hükümetce ve beyne'l-ahâlî ma'lûm olduğundan şehâdetlerini kabûl etmem diyü ifâde etmiş ise de beyân edilen örf ile ma'rûf olmadığı gibi işbu talak da'vâsından dolayı adâvet iddi'â etmeyüp âhar kimesnenin diğêr maddeden dolayı on bir sene akdemleri vukû'mı iddi'â etdiği kız kaçırmaq ve cerh maddeleri kezalik ma'rûf olmadığından ve muhâsama vukû' bulan da'vânın gayrı da şehâdetleri sahîh olduğundan şâhidûn-ı merkûmûn hakkındaki işbu ta'nı mesmû'a ve iltifâta şâyân olmadığı ba'de't-tefhîm şâhidûn-ı merkûmûn mahalleteyn-i mezkûrteyn eimme ve muhtârân ve ihtiyâr meclis a'zâlarından Monla Abdurrahman ve Monla Davud ve Ömer Mahi ve Hacı Osman bin (boş) ve Sofî Seydi ve Mehmed ve Davud bin Mustafa ve Ammo bin Ahmed nâm kimesnelerden bâ-varaka-i memhûre sırren ve ba'dehu Monla Yusuf bin Monla Ali ve Zabtiye Ahmed bin Ramazan ve Zabtiye diğêr Ahmed bin Hasan nâm kimesnelerden dahi bi'l-muvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlî's-şehâde oldukları bi'l-ihbâr mütehakkık olmağla mücebince talâk-ı mezkûrun vukû'uyla ba'de'l-hükm müdde'î-i merkûm Yusuf ber vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Hediye'ye bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' ve mehr-i mezkûrun mezbûreye edâsıyla tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene selase ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Numero 20

Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi imâmı efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Şehm binti Hasan nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmezâd ve nikâhlusu yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Abbasan mahallesi ahalisinden Mustafa bin Hasan nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde's-şuhûd akd-i nikâh eylesesiz.

Fî 22 Kânûn-ı evvel sene 321

Numero 21

Derik kazâsı mahallâtından Abbasan mahallesi imâm efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Sultan binti Ahmed Seydi nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nânzâd ve nikâhlusu yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Salikan mahallesi ahalisinden Ahmed bin Hasan Ramazan nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde‘ş-şuhûd akd-i nikâh eyleyesiz

Fî 22 Kânûn-ı sâni sene 321

Numero 22

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden işbu bâ‘isü‘l-i‘lâm Hacı Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne kazâ-i merkûmede bidâyet mahkemesine mahsûs odada akd olunan meclis-i şer‘-i münîrde Mardin sancağı mahallâtından Meşkinan mahallesi ahalisinden Abdo veledi Avni nâm kimesne muvâcehesinde Siverek kazâsı ahalisinden Mehmed Ali bin Seydo nâm kimesne hâzır olduğu halde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu meclis-i şer‘de mu‘âyene olunan siyah renkli ağzı beyaz alnı yeşilli bir re’s mâye merkeb boz merkebden doğma mülküm iken tarih-i i‘lâmdan üç sene akdemleri dağda zâyî‘ eylediğimden şimdi Derik’de merkûmân Abdo ve Mehmed Ali’nin yedinde bulmamla bi’l-istihkâk taleb ederim diyü da‘vâ etdikde merkûm Abdo mezkûr merkebe vaz‘-ı yedini ikrâr ancak sekiz ay mukaddem hâzır-ı merkûm Mehmed Ali’den üç yüz on guraşa iştirâan mülkumdür dedikde merkûm Mehmed Ali dahi cevâbında mezkûr merkebi bundan dokuz mâh mukaddem Siverek’de Dindarlı Han nâm kimesneden iki yüz yetmiş guraşa iştirâ etmekle şirâen mülkü olduğu iddi‘â ve müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed’in nitâc iddi‘âsını her biri inkâr etmeleriyle husûs-ı mezkûrda nitâc beyyinesi evlâ olduğundan müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed ber vech-i muharrer nitâc da‘vâsını isbâta havâle olundukda mezkûr Abbasan mahallesi ahalisinden Mehmed Ali bin Ammo ve Osman bin Bato nâm kimesne li ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup her biri istişhâd olunduklarında fi‘l-hakîka işbu mu‘âyene ve müşâhede olunan rengi siyah ağzı beyaz alnı yeşilli mezkûr mâye merkeb müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed’in boz merkebden doğma mâlî olup bundan üç sene mukaddem dağda zâyî‘ etmişti şimdi merkûmların yedinde bulunmuşdur mezkûr merkeb bu vechile müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed’in nitâcen mâlî olduğuna bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ederiz diyü her biri bi’l-muvâcehe ber nehc-i şer‘î edâ-yı şehâdet şer‘iyye

etmeleriyle şâhidân-ı merkûmân mahalle-i merkûme muhtârı Seyyid Han Ağa ve Mehmedo bin Ömer nâm kimesnelerden bâ varaka-i memhûre sırren ba‘dehu Derikli Hasan bin Monla Halil ve Ali bin Hasan nâm kimesnelerden dahi bi’l-muvâcehe alenen lede’t-tezkiye adl ve makbûli’ş-şehâde oldukları bi’l-ihbâr mütehakkık olmağla mûcebince ba‘de’t-tahlîfi’ş-şer‘î mezkûr merkebin müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed’e teslîmle müdde‘î-i merkûmân Abdo ve Mehmed Ali’nin herbirlerine tenbîh olduğu tescîl ve i‘lâm olundu fi’l-yevmi’t-tâsi‘ aşer min Zi’l-ka‘deti’ş-şerife selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 23

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden ve tebe‘a-i Devlet-i aliyyenin Süryani Katolik milletinden iken bundan akdem fevt olan İlyas veledi Saliba nâm kimesnenin sulbiye sagîre kızları Zahra ve Viktore’nin vâlideleri ve zikri âtî husûsa vasî-i mansûbeleri Lusye nâm hatun tarafından bi’l-asâle ve bi’l-vesâye vekîl-i müseccel-i şer‘îsi Mahmudan mahallesi ahalisinden Mehmed Efendi bin Monla Halil kazâ-i merkûmede meclis-i şer‘-i münîrde müteveffâ-yı merkûmun vâlidesi ve vârisi Nesro binti (boş) nâm hatun muvâcehesinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olarak Çopur veledi Cercis nâm kimesnede bin ve Abraham veledi Hanna’da üç bin ki dört bin gurus müvekkilem mezbûre ile vasîleri olduğu sagîrtân-ı mezbûrtân verese-i sâiresine mevrûs ve müntakîl olmuşiken vâlidesi mezbûre Nesro meblağ-ı mezkûrun terekeye idhâl ve beyne’l-verese taksîminden imtinâ‘ eder olmağla meblağ-ı mezkûrun terekeye idhâliyle beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye taksîm ve müvekkilem mezbûre ile sagîrtân-ı mezbûrtânın hisse-i musîbelerinin müvekkilem mezbûre için tarafıma teslîmini talep ederim diyü da‘vâ etdikde mezbûre Nesro dahi cevâbında meblağ-ı mezkûr merkûmân Çopur ve Abraham zimmetlerinde mevcûd olduğunu ikrâr ancak oğlum merkûm dahi hayatında sinîn-i vafireden berü ahz ve i‘tâ ederek meblağ-ı mezkûrı nefsim için kazanmış müstakillen benim mâlım olduğundan verese-i sâirenin hakkı olmamağla meblağ-ı mezkûr hakkında verese-i sâire-i merkûmenin mu‘ârazadan men‘ini talep ederim diyü ba‘de’d-def‘ ve’l-inkâr husûs-ı mezkûrda istiklâl beyyinesi evlâ olmağla dâfi‘a-i mezbûre Nesro ber vech-i muharrer def‘-i meşrûhını isbâta havâle olundukda millet-i merkûmeden Çopur veledi Hanna ve Ermeni Katolik milletinden Abraham veledi Cercis veledi Abraham ve diğer Abraham

veledi Hanna veledi Karabet nâm kimesneler şehâdetleriyle meblağ-ı mezkûr mezbûre Nesro'nun müstakillen mâlî olduğu bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î sâbit olmağla şâhidân-ı merkûmân millet-i merkûme murahhas vekîlleri Nazaryan ve Yezliyon ve Mihail Efendilerle Mahar Cercis veledi Sado ve Naum nâm kimesnelerden bâ varaka-ı memhûre sırren ve mahkeme a'zâlarından Abdülahad Efendi'yle Mübaşir Anton'dan dahi bi'l-muvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûli's-şehâde oldukları bi'l-ihbâr mütehakkık olmağla mücebince ba'de't-tahlîf müdde'î vekîli

MSH_SSC_d_03595_0007

merkûm Mehmed Efendi verese-i merkûmeden mezbûre Lusye'ye bi'l-asâle ve bi'l-vesâye izâfetle da'vâyı mezkûresinden dâfi'a-i mezbûre Nesro'ya bî vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 24

Diyarbakir vilâyeti dahilinde Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hasan Efendi bin Fettah nâm kimesnenin sulbî sagîr oğulları Ömer ve Mehmed Tahir ve Hüseyin'e babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşya ve emlaklerini zabt u hıfz ve tesviye-i umûrlarına bir vasî ve vasiyye-i mezbûreye de bir kayyım nasbı ehemm ve elzem olmağla sagîrûn-ı merkûmûnun validesi olup istikâmetle ma'rûfe ve bir vechile umûr-ı vesâyeti rû'yete muktedire idüğü ve amucaları Mehmed bin Fettah dahi nâzırlığa kâdir olduğu zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmî kimselerin vâkı' olan ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olmağla sagîrûn-ı merkûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil emvâl ve eşyâ ve emlaklerini zabt u hıfza ve tesviye-i umûrlarına vâlideleri mezbûre Züleyha vasî ve vasiyye-i mezbûreye amucaları nâzır nasb ve ta'yîni olunduklarında herbiri vesâyet ve nâzırlık-ı mezkûrî kabûl ve hıdmet-ı lâzımelerini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene selase ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yakup Ağazâde Necim Ağa

Hacı Ahmed bin Davud

Hasan Piro

Numero 25

Derik kazâsı kurâsından Mecelli karyesi imâm efendi inhâ olunur ki

Karyeniz sâkinlerinden Fati binti Ahmed Uso nâm bikr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikahlusı yokise işbu tezevvüce tâlib olan Telbisim karyesinde Halid bin Receb nâm kimesneye velisi izni ve tarafın rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eylesiniz.

Fî 19 Kânûn-ı sâni sene 1321

Numero 26

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hüsnü Efendi bin Fettah nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Züleyha binti Hacı Yusuf Hatun ile sulbî sagîr oğulları Ömer ve Taha ve Hasan ve sulbiye-i kebîre kızları Aşo ve Fasıla ve Nevriye ve Aliye’ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi’l-ferâiz seksen sehmden olup sihâm-ı merkûmeden on sehmi zevce-i mezbûre Züleyha’ya ve on dörder sehmden cem‘an kırk iki sehmi benûn-ı merkûmûn Ömer ve Mehmed Taha ve Hasan’a ve yedişer sehmden cem‘an yirmi sekiz sehmi benât-ı mezbûrât Aşo ve Fasıla ve Nevriye ve Aliye’ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına vasî ve nâzır-ı mansûbları vâlideleri mezbûre Züleyha ve amucaları Mehmed bin Fettah nâm kimesnelerin taleb ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-işrîn min Zi’l-ka‘deti’ş-şerîf lisene selasîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 15 Kıymeti 1500	Öküz re’s 6 Kıymeti 1200	Merkeb re’s 2 Kıymeti 200	Bargir re’s 2 Kıymeti 800	Keçe 5 Kıymeti 200
------------------------------	-----------------------------	------------------------------	------------------------------	-----------------------

Hurc 5 Kıymeti 100	Kilim 8 Kıymeti 400	Nakışlı büyük kilim 1 Kıymeti 300	Yasdık 20 Kıymeti 200	Yasdık yüzü 20 Kıymeti 200	
Kılıç 1 Kıymeti 50	Bakır kıyye 50 Kıymeti 1000	Sandık ma'a elbise 1 Kıymeti 550	Hınta kile 30 Kıymeti 4800	Şa'ir kile 5 Kıymeti 500	Hane bâb 1 Kıymeti 5000
Yekûnü't-tereke 17000 5000 emlâk kıymeti minhâ 12000					
Minha'l-ihrâcât					
Resm-i kısmet-i âdî 300	Kaydiye-i defter 25	Vasî ve nâzır hücceti kalemiyesi 60	Varaka ve pul esmânı 40		
425 Sahha'l-bâkî 11575					
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Züleyha 1447	Hissetü'l-ibnü's-sagîr-i mezbûr Ömer 2025,20	Hissetü'l-ibnü's-sagîr-i mezbûr Mehmed Taha 2025,20	Hissetü'l-ibnü's-sagîr-i mezbûr Hasan 2025,20		
Hissetü'l-binti'l-kebîre-i mezbûre Aşo 1012,30	Hissetü'l-binti'l-kebîre-i mezbûre Fasıla 1012,30	Hissetü'l-binti'l-kebîre-i mezbûre Nevriye 1012,30	Hissetü'l-binti'l-kebîre-i mezbûre Aliye 1012,30		

Sagîrûn-ı merkûmûnun eşyadan hisseleri olan cem'an altı bin yetmiş altı buçuk gurusluk malları vasileri valideleri mezbûre Züleyha yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 27

Bâdî-i defter oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı jandarma neferâtından iken bundan akdem vefât eden Diyarbakirli Hüseyin Onbaşı bin Mehmed nâm kimesnenin Derik'in Abbasan mahallesinde vâkı' tarafları Bero bin Palo ve Ahmed Kato ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb hânesi veresesinin Diyarbakir'de bulunmaları cihetle hâlî kalup müşrif-i harâb olduğu ve eytâmı nafakaya muhtac bulunduklarından hâne-i mezkûrun ale'l-usûl fûruhtuyla esmânının li eclî'l-istirbâh müzekkire irsâli verese-i kebîrin istid'âsı üzerine vilâyet-i mezkur niyâbet-i aliyyesinden şeref-mevrûd fi 7 Rebiülevvel sene 323 tarihli emirnâme üzerine keyfiyet lede't-tahkîk fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûmun Derik'de hâne-i mezkûre himayet eder kimsesi bulunmadığından mürûr-ı zamânla harâb olacağı ve eytâmı nafakaay muhtâc bulundukları anlaşıldığı ve müteveffâ-yı merkûmun dâyinleri dahi hâne-i mezkûrun fûruhtuyla esmânından zimmetinin ibkâ mütebâkîsinin vereseye i'tâsı bâ-istid'â iddi'â olduğundan hâne-i mezkûrun semen-i misliyle bey'ı eytâm hakkında her vechile enfa' olmağla hâne-i mahdûd-ı mezkûr ale'l-usûl bi'l-müzâyede rağbât-ı nâssın inkitâ'ıyla sekiz yüz

MSH_SSC_d_03595_0008

elli guruşda Derikli Şeyh Mahmud Efendi uhdesinde takarrur edip başka tâlibi kalmadığı münâdî tarafından nidâ ve kâimesi zîrini temhîren beyân edildiği ve lede't-tahkîk bedel-i mezkûr semen-i misil olduğu zâhir ve nümâyân olmağla hâne-i mezkûr mûmâ ileyh Şeyh Mahmud Efendi'ye sekiz yüz elli guruş bey' ve teslim olunarak meblağ-ı mezkûr bi'l-ahz mesârif-i sahîlhası ba'de'l-ihrac mütebâkîsi beyne'l-verese taksîm olunmak ve iktizâsı îfâ buyrulmak üzre ber mûceb-i emr nakden merkez niyâbet-i aliyyesine irsâl kılındığını mübeyyin defterdir ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Muharremü'l-haram lisene erba'a ve ışırn ve selase-mie ve elf.

Derik'de Abbasan mahallesinde vâkı'		
Hâne bâb 1		
Kıymeti 850		
Minha'l-ihracât		
Derikli ... Abdülkadir bâ-şehâdet-i zabt Abdülkadir	Derikli Mustafa bin Hasan bâ-şehâdet-i zabt merkûmân ve bâ-tahlîf	Derikli Osmanoglu Davud'a bâ-

bin Bekir ve Ahmed bin Yusuf ve bâ-tahlîf 90	22,20	şehâdet-i zabt merkûma ve bâ-tahlîf 25
Telbisimli Abdülhamid bin Mehmed'e bâ-şehâdet-i zabt merkûm Ahmed Derikli Hüseyin bin Genco bâ-tahlîf 100	Resm-i âdîsi 15	Pul esmânî 20 para
253 Sahha'l-bâkî 597		

Müteveffâ-yı merkûmun hâne-i mezkûr esmânından iki yüz elli üç guruş mefârik-ı sahîhası ba'de'l-ihrac mütebâkî beş yüz doksan yedi guruş nakden Diyarbekir vilâyeti merkez niyâbet-i aliyyesine irsâl kılındığı işbu mahalle şerh verildi.

Numero 28

Hüküm yok.

Numero 29

Diyarbekir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi ahalisinden işbu bâ'isü'l-i'lâm Hacı Osman Nebi nâm kimesne meclis-i şer'-i münîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp elli seneyi mütecâviz bilâ nizâ' mâlik ve mutasarrıf olduğum kasaba mahalle-i merkûmede vâkî' Dilo ve Reşo ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb hâne ve kasabada Yahya Mezik bağçesi ve pınar ile mahdûd zeytin deneği ve yine Derik'de hark ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a zeytin bağçesi ve tarafları Hacı Şeyhmus ve Melek Bekir ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a bağçe ve yine mahall-i mezkûrda vâkî' tarafları tarîk ve Seydi ve Ahmed ile mahdûd bir kıt'a bağ yeri ve yine Derik'de tarafları Kaval ve İsa ve İbrahim Hacı Mısto Feton ve Bero Hacı ile mahdûd zeytin bağçesi ve yine mahall-i mezkûrda Kaval ve İsa ve İbrahim Hacı Ali ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a zeytin bağçe yeri ve yine mahall-i mezkûrda tarafları Kaval ve İsa ve İbrahim Hacı Ali ve tarîk-i âmm ile yine bir kıt'a zeytin bağçesi ve yine mahall-i mezkûrda tarafları hark ve tarîk ve ... ve İsa ile mahdud

diğer bir kıt'a zeytin bağçesi ve yine mahall-i mezkûrda Kaval ve Seydo ve Mısto Feton ve Hacı Ali ile mahdûd diğer bir kıt'a zeytin bağçe yeri ve yine mahall-i mezkûrda tarafları Hacı Şeyhmus ve Mehmed Beko ve tarîk-i âmm ile mahdûd bağçe yeri ve yine Derik'de tarafları Mehmed ve Nebi ve İbrahim Hacı ve Resul ve Eminio ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre tarafları tarîk ve Makdisi ve Ohannes ve Kavri hanesi ve taşlık ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre çay ve Hasa Ali ve hark ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre tarîk-i âmm ve Ali Ramo ve Hıdır Ramo ve taşlık ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre hark ve İsa ve Hacı Şeyhmus ile mahdûd bir ki cem'an beş kıt'a tarlanın tamamı ve Derik'de Gab mevki'inde tarafları Mehmed Mustafa ve Hacı Ali ve çay ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb değirmanın fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 305 tarihli tapu mûcebince rub' hissesi ve Derik'e tâbi' Osmaslik karyesinde taşlık ve tarîk-i âmm ve koyun sınırı ve harabe ardı ile mahdûd bir kıt'a sulu tarlanın nısfı ve yine karye-i merkûmede tarafları tarîk-i âmm ve çermik ve köy ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre tarîk-i âmm ve koyun sınırı ve karye önü ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre tarîk-i âmm ve Roşat sınırı ve taşlık ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre taşlık ve halka sınırı ve tarîk-i âmm ve harabe önü ile mahdûd bir sulu ve yine mahall-i mezkûre tarîk-i âmm ve Roşat sınırı ve tarafeyni taşlık ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre tarafeyni tarîk-i âmm ve koyun sınırı ve karye önü ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûre tarafeyni tarîk-i âmm ve çermik ve köy ile mahdûd bir ki cem'an yedi kıt'a sulu ve susuz tarlanın nısfı ve Şekelik dimeğle ma'rûf tarafları çöl sınırı ve gölavernis ve vera sınırı ile mahdûd bir koyun sınırı ve gölavernis ve Yusuf yeri sınırı ve Şerli sınırı ile mahdûd bir ki cem'an iki kıt'a susuz tarlanın tamamı ve Koyun karyesinde vâkı' tarafları tarîk-i âmm ve taşlık ve Abdeşlik sınırı ile mahdûd bir kıt'a sulu ve yine karye-i merkûmede tarafları Acel sınırı ve taşlık ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûrda tarafeyni tarîk-i âmm ve taşlık ve Şekelik ile mahdûd bir ve yine tarafları Roşat sınırı ve Acel sınırı ve taşlık ile mahdûd bir ve yine mahall-i mezkûrda tarafeyni tarîk-i âmm ve Acel sınırı ve taşlık ile mahdûd yer ki cem'an dört kıt'a susuz tarlanın tamamı yedimde bulunan fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 305 ve fî Teşrîn-i evvel sene 90 ve fî sene 92 ve fî 27 Rebiülevvel sene 307 ve fî 11 Rebiülevvel sene 312 tarihleriyle müverrah tapu senedleri mûcebince bilâ nizâ' mâlik ve mutasarrıf olduğumdan bu cihetle tasarrufumu hâvî bir kıt'a i'lâm-ı şer'î i'tâsı murâdımdır ve mezkûr tapu senedlerini ibrâz ile vâkı' olan ifâdesi vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve mezkûr senedler şâibe-i tezvîr ve nakzdan sâlim idüğü lede't-tahkîk zâhir ve nümâyân

olmağla mücebince mûmâ ileyh Hacı Osman nâm kimesnenin emlâk ve arazi-i mezkûre bilâ nizâ‘ mâlik ve mutasarrıf olduğu tescîl ve i‘lâm olundu fi’l-yevmi’l-hâmis min Saferü’l-hayr sene erba‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

MSH_SSC_d_03595_0009

Numero 30

Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi imam efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmenin yabancı defterinde ve mahalleniz sakine Şerife binti Mehmed nâm bîkr-i bâliğa’nın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusı yoğise işbu tezevvüce tâlib olan mahalle-i merkûmede sâkin Halil bin Bilal Hasan nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eylesiz.

Fî 17 Safer sene 324 ve fî 29 Mart sene 322

Numero 31

Derik kazâsı mahallâtından Mahmudan mahallesi imâmı efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Hesna binti Ali nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusı yoğise işbu tezevvüce tâlib bulunan Abbasan mahallesi ahalisinden Hüseyin bin Ahmed nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd ve akd-i nikâh eylesiz.

Fî 30 Mayıs sene 322

Numero 32

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesinde sâkine ve zâtı ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe Havva binti Hüseyin nâm hatun meclis-i şer‘-i münîrde mahkeme-i bidâyet başkâtibi Arif Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüp mûmâ ileyh Arif Efendi ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâim iken firâşından hâsıl ve benden mütevellid hâlâ bi-hakki’l-hızâne hacr ve terbiyemde olan bir yaşlı hâzır-ı bi’l-meclis Mehmed Nuri’nin asıl mâlı olmayup muhtâc olmağla nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyesiyçün babası

mûmâ ileyh Arif Efendi üzerine kîbel-i şer‘den mikdâr-ı kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur diyü vâkı‘ olan takrîrini mûmâ ileyh Arif Efendi ba‘de‘t-tasdîk sagîr-i mezbûr için işbu tarih-i kitâbdan beher yevm altmışar pare farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve lede‘l-iktizâ istidâneye ve inde‘z-zafer mûmâ ileyh Arif Efendi üzerine rücû‘a mezbûre Havva Hatun‘a izn verilmeğin mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi’s-sâbi‘ min Cemâziye‘l-evvel lisene erba‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 33

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâBâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Şeyho bin Osman nâm kimesnenin verâseti zevcesi Şehem ile sulbi kebîr oğlu Şeyhmus ve sulbiye kebîre kızı Gülli ve sulbi sagîr oğulları Kadir ve Akilo ve sagîre kızı Saltı‘ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi‘l-ferâiz altmış dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden sekiz sehmi zevce-i mezbûreye on dört sehmden cem‘an kırk iki sehmi benûn-ı merkûmûn Şeyhmus ve Kadir ve Aliko‘ya ve yedişer sehmden cem‘an on dört sehmi benân-ı mezbûrtân Gülli ve Saltı‘ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûnun tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil hisselerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları bunun er karındaşları merkûm Şeyhmus‘un taleb ve ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi takdîm ve beyne‘l-verese bi‘l-farîzati‘ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire fi‘l-yevmi‘t-tâsi‘ min Cemâziye‘l-evvel lisene erba‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 3 Kıymeti 150	Keçe 1 Kıymeti 25	Kilim 3 Kıymeti 120	Bakır kıyye 10 Kıymeti 150	Öküz re’s 2 Kıymeti 300
İnek re’s 1 Kıymeti 150	Merkeb re’s 1 Kıymeti 100	Hırdavat-ı hâne Kıymeti 15	Bağçe kıt‘a 1 Kıymeti 600	Hâne bâb 1 Kıymeti 500
Yekûnü‘t-tereke				

2110				
<u>1100</u> emlâk kıymeti minhâ				
1010				
Minha'l-ihracât				
Resm-i kısmet-i âdî 25	Vasî hücceti 30	Kaydiye-i defter 3	Pul ve varaka bahâ 205	Yekûn 73
Sahha'l-bâkî 937				
Hissetü'l-ibni's-sagîr mezbûr Aliko 205	Hissetü'l-binti'l-kebîre mezbûre Gülli 102,20		Hissetü'l-bintü's-sagîre mezbûre Salti 102,20	
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre 117	Hissetü'l-ibni'l-kebîr mezbûr Şeyhmus 205		Hissetü'l-ibnü's-sagîr mezbûr Kadir 205	

MSH_SSC_d_03595_0010

Sagîrûn-ı mezbûrûnun emlâk ve eşyâdan hisseleri vasî-i mansûbları karındaşları merkûm Şeyhmus yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 34

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Başkamer karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Şeyh Haydo nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Halime binti Hevko ile sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Ali ve sagîr oğulları Abdülvehhab ve Ma'mo nâm kimesnelere münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz otuz iki sehmden olup sihâm-ı merkûmeden dört sehmi zevce-i mezbûre Halime'ye ve yedişer sehmden cem'an yirmi sekiz sehmi benûn-ı merkûmûn Mehmed ve Ali ve Abdülvehhab ve Ma'mo'ya isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı merkûmûn Vehhab ve Ma'mo'nun hisselerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûruna nasb ve ta'yîn olan vasîsi vâlidesi mezbûre Halime ile nâzır nasb olunan birâderleri Mehmed'in ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan

tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-
yevmi't-tâsi' aşer min Cumâde'l-ûlâ lisene erba'a işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 8 Kıymeti 1000	Bakır kıyye 30 Kıymeti 450	Kilim 4 Kıymeti 300	Şak 1 Kıymeti 30	Cecim 1 Kıymeti 30
Tüfenk 1 Kıymeti 300	Mezrû‘ hınta kile 3 Kıymeti 450	Şa‘îr kile 2 Kıymeti 500	Koyun re’s 50 fî 50 Kıymeti 2500	Keçi re’s 50 fî 40 Kıymeti 2000
Kuzu re’s 21 Kıymeti 420	Oğlak re’s 30 Kıymeti 300	Öküz re’s 2 Kıymeti 500	İnek re’s 1 Kıymeti 15	Merkeb re’s 1 Kıymeti 150
Çift edevâtı ve hırdavat Kıymeti 220		Mülk menzil bâb 1 Kıymeti 300		Bağ kıt‘a 1 Kıymeti 200
Yekûnü’t-tereke 9500 <u>0500</u> emlâk kıymeti minhâ 9000				
Minha’l-ihracât				
Resm-i kısmet-i âdî 225	Kaydiye-i defter 15	Vasî ve nâzır hüccetleri 60	Pul esmânı varaka bahâ 60	Yekûn 362
Sahha’l-bâkî li’t-taksîm-i beyne’l-verese bi’l-farîzati’s-şer‘iyye 8638				
Hissetü’z-zevceti’l- mezbûre Halime 1080		Hissetü’l-ibnü’l-kebîr mezbûr Mehmed 1887,20		Hissetü’l-ibnü’l-kebîr mezbûr Ali 1887,20
Hissetü’l-ibnü’s-sagîr Abdülvehhab 1887,20			Hissetü’l-ibnü’s-sagîr mezbûr Ma‘mo 1887,20	

Sagîrân-ı mezbûrânın eşyâdan hisseleri olan cem'an üç bin yedi yüz yetmiş beş
guruşluk malları ve emlâkden hisseleri vasî ve nâzır-ı mezbûre Halime ve Mehmed
yeminde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 35

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şevaşı karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Monla Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevcesi Fatıma binti Hasan ile (boş) binti Osman ve sulbî sagîr oğulları (boş) ve sulbiye sagîre kızı Emine'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz seksen sehmden olup sihâm-ı merkûmeden beşer sehmden on sehmi zevce-i mezbûre Fatıma ... ve yirmi sekiz sehmi ebnân-ı merkûmâna ve on dört sehmi binti'l-mezbûre Emine'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûnun hisse-i musîbeleri zabt u hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları amucaları (boş) nâm kimesnenin taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Cemâziye'l-ahire lisene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

MSH_SSC_d_03595_0011

Yatak kat 2 Kıymeti 100	Pelas 1 Kıymeti 30	Çuval 1 Kıymeti 15	Bakır kıyye 6 Kıymeti 60	Keçi 3 Kıymeti 150	Hırdavat Kıymeti 45
Yekûnü't-tereke 400 Minha'l-ihrâcât					
Resm-i kısmet 10	Vasî kâimesi 30	hücceti	Pul esmânı 2	Yekûn 40	
Sahha'l-bâkî 360					
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Fatıma 22,20	Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre 22,20	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr 126	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr 126	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Emine 62	

Sagîrûn-ı mezbûrûnun emvâl ve eşyâları vasîleri amucaları merkûm (boş) yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 36

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şevaşi karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Monla Mehmed nâm kimesnenin sulbi sagîr oğulları (boş) ve sulbiye sagîre kızı Emine'ye babaları müteveffâ-yı merkumdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâları olan ber müceb-i kassâm üç yüz on beş gurusş şehrî zabt u hıfza ve tesviye-i umûrlarına bir vasî nasbı lazım olmağla sagîrûn-ı merkûmûnun amucaları olup umûr-ı vesâyeti rû'yeteye muktedir olduğu ihtiyâr olan (boş) nâm kimesne sagîrûn-ı merkûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin emvâl ve eşyâları zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûrî kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cumâde'l-uhrâ lisene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 37

Derik kazâsı kurâsından Yörük karyesi imamı efendi inhâ olunur ki

Karye-i merkûmede sâkine Advî binti Şeyhi nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmezâd ve nikâhlusu yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Derik kazâsı ve Delikan mahallesi ahalisinden Ahmed bin Molla Tahir nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'ş-şuhûd akd-i nikâh eyleyesiz

Fî 25 Eylûl sene 322

Numero 38

Derik kazâsı mahallâtından Delikan mahallesi imamı efendi inhâ olunur ki

Mahalle-i merkûmede sâkine Fatıma binti Molla Tahir nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmezâd ve nikâhlusu yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Yörük karyesi ahalisinden Seydoş bin Şeyhi Yoko nâm kimesneye velisi izni

ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eyleyesiz

Fî 25 Eylûl sene 322

Numero 39

Derik kazâsı kurâsından Şebyat karyesi imâmı efendi inhâ olunur ki

Karye-i merkûmede sâkine Fatıma binti Hüseyin nâm bîkr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikahlusı yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Derik’in Hafran mahallesi ahalisinden Abdullah bin Mahmud Ağa nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu‘accel ve müeccel tesmiyesiyle inde’ş-şuhûd akd-i nikâh eyleyesiz.

Fî 25 Eylûl sene 322

Numero 40

Derik kazâsı kurâsından Harami karyesi imâmı efendi inhâ olunur ki

Karye-i merkûmede sâkine Zeyni binti Haso Bozo nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikahlusı yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Harami karyesi ahalisinden Şebo bin Hüseyin nâm kimesneye velisi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'ş-şuhûd akd-i nikâh eylesiz

11 Teşrîn-i evvel sene 322

Numero 41

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şevaşı karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Hato nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Hediye ve Peri nâm hatunlar ile sulbî kebîr oğulları Emin ve Ali ve Mehmed'e ve sulbiye kebire kızları Havva ve Fatıma ve sagîre kızları Şerife ve Halime'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz seksen sehmden olup sihâm-ı merkûmeden beşer sehmi zevce-i mezbûrtân Hediye ve Peri'ye ve on dörder sehmden cem'an kırk iki sehmi benûn-ı merkûmûn Emin ve Ali ve Mehmed'e ve yedişer sehmden cem'an yirmi sekiz sehmi benât-ı mezbûrât Havva ve Fatıma ve Şerife ve Halime'ye isâbeti tahakkukundan sonra benân-ı sagîrtân-ı mezbûrtânın tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları karındaşları Ali ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı ibkâ vesâir terekesi beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cumâde'l-ûlâ sene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Öküz re's 3 Kıymeti 600		Kısrak re's 1 Kıymeti 1000	Merkeb re's 2 Kıymeti 400	Koyun re's 20 Kıymeti 1200	Keçi re's 25 Kıymeti 1300
Yatak kat 5	Bakır kıyye 30	Kilim 2	Cecim 1 Kıymeti 30	Keçe 2 Kıymeti 60	Hurc 2 Kıymeti 30

Kıymeti 500	Kıymeti 300	Kıymeti 100			
Mezrû' hinta keyl 1 Kıymeti 150	Şa'ir keyl 1 Kıymeti 100	Hırdavat-ı sâire Kıymeti 230	Hâne 1 Kıymeti 300	Bağ 2 Kıymeti 200	
Yekûnü't-tereke 6500 0500 emlâk kıymeti minhâ 6000					
Minha'l-ihracât					
Resm-i kısmet-i âdî 150	Kaydiye-i defter 9	Vasî hücceti 30	Pul ve varaka bahâ 34	Yekûn 223	
Sahha'l-bâkî 5777					
Hissetü'l-zevceti'l- mezbûre Hediye 361	Hissetü'l- zevceti'l- mezbûre Peri 361	Hissetü'l-ibni'l- merkûm Emin 1011	Hissetü'l-ibni'l- merkûm Ali 1011		
Hissetü'l- ibni'l- mezbûr Mehmed 1011	Hissetü'l- binti'l- mezbûre Fatıma 505,20	Hissetü'l- binti'l- mezbûre Şerife 505,20	Hissetü'l- binti'l- mezbûre Halime 505,20	Hissetü'l- binti'l- mezbûre Havva 505,20	

Sagîrân-ı mezbûrân Şerife ve Halime'nin hisse-i irsiyeleri vasîleri birâderleri yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 42

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şevaşi karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Hato nâm kimesnenin sulbiye sagîre kızları Şerife ve Halime'ye babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâkleri zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına bir vasî nasbı ehemmm ve elzem

olmağla sagîrtân-ı mezbûrtânın karındaşları olup her vechile umûr-ı vesâyeti rû'yete kâdir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmî kesânın vâkı' olan ihbârlarıyla lede'sşer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olan işbu ba'isü'r-rakim Ali nâm kimesne sagîrtân-ı mezbûrtânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakıl emvâl ve eşyâ ve emlâkleri zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûrî kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cumâde'l-ûlâ lisene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Nâhiye müdiri Reşid Ağa

Karye-i mezkûrdan Salih

Numero 43

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şevaşı karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Hüseyin bin Mustafa nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Emine binti Hasan nâm hatunlar ile sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Şeyhmus ve Ahmed ve sagîr oğulları Süleyman ve Abdal ve kebîre kızı ve sagîre Nevfel ve Fato ve Hamşı'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz on altı sehmden olup sihâm-ı merkûmeden birer sehmi zevceleri mezbûretân Emine ve Havva'ya ikişer sehmden cem'an on sehmi sagîrûn-ı merkûmûn Mustafa ve Şeyhmus ve Ahmed ve Süleyman ve Abdal'a ve birer sehmden cem'an dört sehmi benât-ı mezbûrât Adile ve Nevfel ve Fato ve Hamşı'ye isâbeti tahakkukundan sonra

MSH_SSC_d_03595_0013

sagîrûn-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri karındaşları merkûm Mustafa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne'l-verese bi'l-farîzati'sşer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cumâde'l-ûlâ lisene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 10 Kıymeti 1000	Kilim 5 Kıymeti 250	Keçe 3 Kıymeti 100	Bakır kıyye 50 Kıymeti 1000	Kısrak ma'a tay 1 Kıymeti 1000
Öküz re's 2 Kıymeti 300	İnek re's 2 Kıymeti 200	Tosun re's 1 Kıymeti 200	Merkeb re's 1 Kıymeti 150	Koyun re's 15 Kıymeti 900
Keçi re's 13 Kıymeti 900	Hınta kile 1 Kıymeti 150	Şa'ir kile 1 Kıymeti 100	Hırdavat Kıymeti 50	Duhan 1 Kıymeti 1000
Yekûnü't-tereke 7000 <u>1000</u> emlâki minhâ 6000				
Minha'l-ihracât				
Resm-i kısmet-i âdî 150	Kaydiye-i defter 9	Vasî hücceti kalemiyesi 30	Pul ve varaka bahâları 35	Yekûn 224
Sahha'l-bâkî 5776				
Hissetü'z- zevceti'l- mezbûre Emine 361	Hissetü'z- zevceti'l- mezbûre Havva 361	Hissetü'l-ibni'l- merkûm Mustafa 722	Hissetü'l-ibni'l- merkûm Şeyhmus 722	
Hissetü'l-ibni'l- merkûm Ahmed 722	Hissetü'l-ibni'l- merkûm Süleyman 722	Hissetü'l-ibni'l- merkûm Abdal 722	Hissetü'l-binti'l- mezbûre Adile 361	
Hissetü'l-binti'l- mezbûre Fatıma 361	Hissetü'l-binti'l- mezbûre Nevfel 361	Hissetü'l-binti'l- mezbûre Hamşi 361		

Sagîrûn-ı merkûmûnun hisse-i irsiyeleri vasîleri karındaşları merkûm Mustafa yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 44

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şevaşı karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Hüseyin bin Mustafa nâm kimesnenin sulbî sagîr oğulları Süleyman ve Abdal ve sulbiye sagîre kızları Nevfel ve Fatıma ve Hamşi'ye babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâklerini hıfz ve tesviye-i umûrlarına bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehemmm ve elzem olmağla sagîrûn-ı merkûmûnun karındaşları olup bir vechile umûr-ı vesâyeti rû'yeteye muktedir olduğu zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmî kesânın ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olan işbu bâ'isü'r-rakîm Mustafa nâm kimesne sagîrûn-ı merkûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâklerini zabt u hıfza ve tesviye-i umûruna vasî nasb ve ta'yîn olundukda merkûm Mustafa dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûrî kabûl ve hıdmet-i lazımesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cumâde'l-ûlâ lisene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 45

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı mahallâtından Mahmudan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin Bero İlyas nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Zeyneb binti Mehmed nâm hatun ile sulbî kebîr oğlu Mehmed ve sulbî sagîr oğlu Seno ve sulbiye kebîre kızı Sultan ve sagîre kızı Kani'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasiyesi bi-hükmi'l-ferâiz kırk sekiz sehmden olup sihâm-ı merkûmeden altı sehmi zevcesi mezbûre Zeyneb'e ve on dörder sehmden yirmi sekiz sehmi ebnân-ı merkûmân Mehmed ve Seno'ya ve yedişer sehmden cem'an on dört sehmi bintân-ı mezbûrtân Sultan ve Kani'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı merkûmân Seno ve Kani'ye babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâkleri zabt u hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri valideleri mezbûre Zeyneb ve ibn-i kebîr-i merkûm Mehmed ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le takdîm ve emlâkleri ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene erba'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 12 Kıymeti 2000	Bakır batman 4 17 parça Kıymeti 500	... kısarak 2 Kıymeti 2500	Bargir re's 1 Kıymeti 400	Müşterekde inek 4 nısfı Kıymeti 250
Kilim ve keçe 9 Kıymeti 300	Çuval 2 Kıymeti 400	Yasdık 8 Kıymeti 100	Kilim 1 Kıymeti 70	Şeriki Davud Osman'da nakd 500
Zeytin mahsûlü 100	Hırdavat-ı menzil Kıymeti 340	Hane 1 Kıymeti 2500	Denik 1 Kıymeti 500	Bağçe kıt'a 1 Kıymeti 200
Zeytin bağçesi 2 Kıymeti 400		Beyval karyesinde bağ 1 Kıymeti 500		
Yekûnü't-tereke 17500 9500 emlâk kıymeti minhâ 8000				

MSH_SSC_d_03595_0014

Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 200	Kaydiye-i defter 50	Varaka bahâ ve pul esmânı 19	Yekûn 249	
Sahha'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese 7731				
Hissetü'z-zevci'l-mezbûre Zeyneb 966	Hissetü'l-ibni'l-merkûm Mehmed 2255	Hissetü'l-ibni'l-merkûm Seno 2255	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Sultân 1127,20	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Kani 1127,20

Sagîrân-ı merkûmânın emlâkleri aynen ibkâ eşya semeninden hisseleri vasîleri vâlideleri mezbûre Zeyneb yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 46

Bâdî-i defter-i kassam oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Bûğür karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Abdi bin Ali nâm kimesnenin verâseti sulbî sagîr oğulları Adem ve Abdülkadir ve sagîre kızı Sezbe nâm kimesnelere münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz beş sehmden olup sihâm-ı merkûmeden ikişer sehmden cem'an dört sehmi ebnân-ı merkûm Adem ve Abdülkadir'e ve bir sehmi kızı Sezbe'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları amucaları Hüseyin bin Muhsin nâm kimesne ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zıkr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi's-sâlis min Saferü'l-hayr lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Ağnam 40 Kıymeti 2500	Kısrak re's 1 Kıymeti 750	Bargir re's 1 Kıymeti 750	Yatak kat 5 Kıymeti 500	Bakır kıyye 30 Kıymeti 350	
Keçe 2 Kıymeti 60	Kilim 2 Kıymeti 60	Şa'ir kile 2 Kıymeti 200	Hınta kile 5 Kıymeti 1000	Darı kile 2 Kıymeti 300	
Nohud kile 2 Kıymeti 200	Merkeb re's 1 Kıymeti 150	Öküz re's 9 Kıymeti 1800	Çift edevâtı 2 Kıymeti 200	Hırdavat-ı hâne Kıymeti 160	
Yekûn 9000 Minha'l-ihrâcât					
Resm-i kısmet-i âdî 225	Kaydiye-i defter 27	Vasî hücceti 25	Müteferrika hücceti 30	Pul ve varaka bahâ 35	Yekûn 342
Sahha'l-bâkî					
Hissetü'l-ibnü's-sagîr mezbûr Adem	Hissetü'l-ibnü's-sagîr mezbûr Abdülkadir		Hissetü'l-bintü's-sagîre-i mezbûre 1731,20		Küsûr para 20

3463	3463		
------	------	--	--

Sagîrûn-ı merkûmûnun eşyaları vasîleri merkûm Hüseyin yedinde olmadığı işbu mahalle şerh verildi.

Numero 47

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı nevahisinden Mahal nahiyesi kurâsından Halıviran (?) karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Bedirhan nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Nuriye ve Selti nâm hatunlar ile sulbî kebîr oğlu ve sagîr oğlu Aziz ve sulbiye kebîre kızı Hediye ve sagîre kızı Hacer'e münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz kırk sekiz sehmden olup sihâm-ı merkûmeden üçer sehmden cem'an altı sehmi zevce-i mezbûrtân Nuriye ve Selti'ye ve ondörder sehmden cem'an yirmi sekiz sehmi ibnân-ı merkûmân Adem ve Aziz'e ve yedişer sehmden cem'an on dört sehmi bintân-ı mezbûrtân Hediye ve Hacer'e isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı merkûmânın tesviye-i umûruna vasî-i mansûbları karındaşları merkûm Adem'in ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekeleri takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehr-i Rebiülevvel lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Kısrak re's 1 Kıymeti 1500	Öküz re's 1 Kıymeti 400	İnek re's 2 Kıymeti 300	Çadır 1 Kıymeti 200	Keçi re's 40 Kıymeti 2400
Keçe 5 Kıymeti 250	Kilim 4 Kıymeti 300	Cecim 2 Kıymeti 110	Pelas 2 Kıymeti 80	Yatak 5 Kıymeti 1500
Hurc 4 Kıymeti 120	Bakır parça 20 Kıymeti 200	Kazgan 1 Kıymeti 80	Teşt 1 Kıymeti 60	Oğlak 20 Kıymeti 200
Kahve takımı 5 Kıymeti 150	Çadır 1 Kıymeti 120	Hırdavat Kıymeti 30	Yekûn 8000	
Minha'l-ihrâcât				

Resm-i kısmet 200	Kaydiye-i defter 24	Vasi hücceti kâimesi 25	Varaka ve pul esmânı 35	Yekûn 284
Sahha'l-bâkî 7716				

MSH_SSC_d_03595_0015

Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Nuriye 482,10	Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Selti 482,10	Hissetü'l-ibnü'l-mezbûr Adem 2250,20
Hissetü'l-ibnü's-sagîr-i mezbûr Aziz 2250,20	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Hediye 1125,10	Hisseti'l-bintü's-sagîre mezbûre Hacer 1125,10

Sagîrân-ı mezbûrân Aziz ve Hacer'in hisse-i irsiyeleri vasîleri karındaşları merkûm Adem yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 48

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Berdik karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Heburdo bin Şeba'nın verâseti zevce-i metrûkesi Hatun ile sulbî kebîr oğlu Ali ve sagîr oğlu Mehmed ve kebîr kızı Halo ve Hatun ve sagîre kızı Fatıma'ya münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz sekiz sehmden olup sihâm-ı merkûmeden bir sehmi zevcesi mezbûre Hatun'a ve ikişer sehmden cem'an dört sehmi ebnân-ı merkûmân Ali ve Mehmed'e ve birer sehmden cem'an üç sehmi benân-ı mezbûrân Halo ve Hatun ve Fato'ya isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı mezbûrân Mehmed ve Fato'nun babalarından mevrûs ve müntakil hisse-i irsiyelerini zabt u hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları biraderleri merkûm Ali ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber

vech-i âtî zıkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Rebiülevvel sene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Öküz re's 3 Kıymeti 6000	İnek re's 2 Kıymeti 350	Merkebe re's 2 Kıymeti 300	Çadır 2 Kıymeti 500	Keçe 2 Kıymeti 80
Kilim 2 Kıymeti 100	Bakır batman 4 Kıymeti 400	Hurc 6 Kıymeti 140	Hınta ölçek 30 Kıymeti 220	Şa'îr ölçek 9 Kıymeti 50
Defa hınta ölçek 4 Kıymeti 50		Bağçe ve bağ 2 Kıymeti 1250		Hırdavat Kıymeti 110
Yekûn 4250 <u>1200</u> emlâkı minhâ 3000				
Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 75	Kaydiye-i defter 12	Vasî hücceti 25	Varaka ve pul bahası 33	Yekûn 145
Sahha'l-bâkî 2855				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Hatun 357		Hissetü'l-ibni'l-merkûm Ali 713,20		Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Mehmed 713,20
Hissetü'l-binti'l-mezbûre Halo 356,20		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Hatun 356,20		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Fati 356,20

Sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyeleri vasîleri karındaşları merkûm Ali yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 49

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı nevâhîsinden Midyat (?) nahiyesi kurâsından Harabreşk karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed Hacı Abdi nâm kimesnenin verâseti zevcesi Besi nâm hatun ile sulbî sagîr oğlu Edo ve sulbiye sagîre kızı Meyri'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden üç sehmi zevce-i mezbûre Besi'ye ve on dört sehmi oğlu sagîr-i mezbûr Edo'ya ve yedi sehmi binti'l-mezbûre Meyri'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâlarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları vâlideleri mezbûre Besi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zîkr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis şehr-i Rebiûlahire lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 2 Kıymeti 200	Hurc 8 Kıymeti 300	Keçe 1 Kıymeti 50	Pelas 1 Kıymeti 40	Çadır 2 Kıymeti 400
Kazgan 1 Kıymeti 100	Teşt 6 Kıymeti 50	Sahan tencere 1 Kıymeti 150	Darı ölçek 6 Kıymeti 30	Merkeb re's 2 Kıymeti 300
Keçi re's 62 Kıymeti 37,20	Oğlak re's 39 Kıymeti 39	Hırdavat Kıymeti 800	Yekûn 6530	
Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 163,10	Kaydiye-i defter 19,30	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Pul ve varaka bahâ 15	Yekûn 223
Sahha'l-bâkî 6307				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Besi 788		Hissetü'l-ibni'l-merkûm Edo 3679,20		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Meyri 1839,25

Sagîrân-ı merkûmânın emvâl ve eşyâları vasîleri vâlideleri mezbûre Besi yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 50

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden olup Hicaz-ı mağfîret-tırâzdan gelir iken esnâ-yı râhda vefât eden Hacı Ali nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Ayiše binti Hüseyin ve sulbî kebîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve sagîr oğlu Mehmed Şerif ve sulbiye kebîre kızı Zeyneb ve sagîre kızları Nerso ve Mumi'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz yetmiş iki sehmden olpu sihâm-ı merkûmeden dokuz sehmi zevce-i mezbûre Ayiše'ye on dörder sehmden cem'an kırk iki sehmi benûn-ı merkûmûn Ahmed ve Mehmed ve Şerif'e ve yedişer sehmden cem'an yirmi bir sehmi benân-ı mezbûrân Nerso ve Mumi ve Zeyneb'e isâbeti tahakkukundan sonra sagîrûn-ı merkûmûna babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâları zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları amucaları Davud ve verese-i sâire ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Rebiülahire sene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 5 Kıymeti 500	Cecim 3 Kıymeti 120	Keçe 2 Kıymeti 60	Bakır batman 4 Kıymeti 360	Hurc 3 Kıymeti 60
Büyük kilim 1 Kıymeti 120	Merkeb re's 1 Kıymeti 120	Hırdavat-ı hâne Kıymeti 100	Çuval 2 Kıymeti 20	
Harc-ı vüs'at yedlerinde zimemât 7000	Hicaz'dan gelir iken esnâ-yı râhda hîn-i vefâtında mevcûd nakdi 1000	Zeytun parça 5 Kıymeti 2000	Hâne 1 Kıymeti 2000	
Yekûn 13460 <u>4000</u> aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti minhâ 9460				

Minha'l-ihracât			
Resm-i kismet-i âdî 236,20	Kaydiye-i defter 40,20	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka ve pul esmânı 20
Sahha'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese			
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Ayiše 1142	Hissetü'l-ibnü'l-kebîr mezbûr Ahmed 1777	Hissetü'l-ibnü'l-kebîr mezbûr Mehmed 1777	
Hissetü'l-ibnü's-sagîr mezbûr Mehmed Şerif 1777	Hissetü'l-binti'l-kebîre mezbûre Zeyneb 888,20	Hissetü'l-bintü's-sagîre mezbûre Nerso 888,20	Hissetü'l-bintü's-sagîre mezbûre Mumi 888,20

Sagîrûn-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyeleri vasîleri merkûm Davud yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 51

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Şemrak karyesi ahalisinden iken bundan akdem maktûlen vefât eden Sadun bin Hacı nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Hediye ve diğeri Medine ve vâlidesi Zeyni nâm hatunlar ile sulbî sagîr oğlu Mahmud ve kızları Emine'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları doksan altı sehmden olup sihâm-ı merkûmeden altışar sehmi zevceleri mezbûrtân Hediye ve Medine'ye ve on altı sehmi validesi mezbûre Zeyni'ye ve otuz dört sehmi sagîr oğlu merkûm Mahmud'a ve on yedişer sehmi kızları Ayiše ve Emine'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîr-i merkûmun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâkin zabt ve hıfza ve tesviye-i umûruna vasî-i mansûbı amucaları Mehmed ve verese-i sâirenin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'yye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-ahire lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 3 Kıymeti 300	Keçe 2 Kıymeti 120	Pelas 4 Kıymeti 160	Zahire kîle 8 Kıymeti 1200	İnek re's 1 Kıymeti 150
Öküz re's 2 Kıymeti 400	Ağnam re's 20 Kıymeti 1200	Kısrak re's 1 Kıymeti 2000	Bargir re's 1 Kıymeti 500	Kısrak tay 1 Kıymeti 600
Bağ ve hâsılât Kıymeti 1000	Değirmen hissesi hâsılâtı Kıymeti 1200	Bakır batman 6 Kıymeti 600	Diyet nâmıyla aldıkları 7500	Çift edevâtı ve hırdavat Kıymeti 470
Yekûn 17500 <u>500</u> emlâk kıymeti minhâ 17000				
Minha'l-ihracât				
Resm-i kısmet 425	Kaydiye-i defter 50	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka ve pul esmânı 20	Yekûn 520
Sahha'l-bâkî 16480				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Hediye 1020,15		Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Medine 1020,15		Hissetü'l-mezbûre Zeyni 2746

MSH_SSC_d_03595_0017

Hissetü'l-ibneti'l- merkûm Mahmud 5836	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Ayşe 2918	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Emine 2918
--	---	--

Sagîr-i merkûmun hisseleri vasîleri yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 52

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Yaprak (?) karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Abdal Mısto nâm kimesnenin verâseti zevcesi Emuşı ve vâlidesi Fato nâm hatunlar ile sulbiye sagîre kızı Güli'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden üç sehmi zevce-i mezbûre Emuşı ve on iki sehmi kızı Güli'ye dokuz sehmi vâlidesi mezbûre Fato'ya isâbeti tahakkukundan sonra sagîre-i mezbûreye babası müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakıl emvâl ve eşyasını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûruna vasî-i mansûbesi ceddesi Fato ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'yye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemâziye'l-ahire lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak 2 Kıymeti 200	Öküz re's 1 Kıymeti 200	İnek re's 1 Kıymeti 100	Merkeb re's 1 Kıymeti 100	Kilim 2 Kıymeti 60
Bakır kıyye 4 Kıymeti 40	Hınta kîle 1 Kıymeti 120	Şa'îr kîle 1 Kıymeti 80	Bağ 1 Kıymeti 50	Yekûn 950 <u>50</u> emlâkı minhâ 900
Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 22,20		Kaydiye-i defter 3	Vasî hücceti kâimesi 25	
Sahha'l-bâkî 849				
Hissetü'l-zevceti'l-mezbûre 106		Hissetü'l-ümmü'l-mezbûre 319		Hissetü'l-binti'l-mezbûre 422

Sagîre-i mezbûrenin hissesi vasisi ceddesi yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 53

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Halilan karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Yahya bin Halo nâm kimesnenin verâseti zevcesi Ayşı binti Evs ve diğeri Aşo binti Aner nâm hatunlar ile sulbi kebîr oğlu Mehmed ve sagîr oğlu Abdal ve sulbiye sagîre kızı Susi'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz seksen sehmden olup sihâm-ı merkûmeden beşer sehmi zevceleri Ayşı ve Aşo'ya ve yirmi sekizer sehmi ibnân-ı merkûmân Mehmed ve Abdal ve on dört sehmi kızı mezbûre Susi'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîrân-ı merkûmân Abdal ve Susi'ye babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâlarını zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları birâderleri merkûm Mehmed ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Öküz re's 3 Kıymeti 600	Merkeb re's 2 Kıymeti 300	Ağnam re's 80 Kıymeti 4800	Kısrak re's 1 Kıymeti 1000	Ester re's 1 Kıymeti 700
Hurc 4 Kıymeti 80	Yatak kat 5 Kıymeti 500	Kilim 2 Kıymeti 200	Pelas 2 Kıymeti 150	Cecim 3 Kıymeti 150
Bakır batman 7 Kıymeti 700	Hınta kile 7,5 Kıymeti 1500	Şa'îr kile 7,5 Kıymeti 750	Tiftik 2 Kıymeti 200	Nakliye tüfenk Kıymeti 350
Hançer 2 Kıymeti 60	Yağ batman 5 Kıymeti 300	Kıl batman 3 Kıymeti 150	Kuzu re's 15 Kıymeti 300	Oğlak re's 5 Kıymeti 100
Pamuk batman 5 Kıymeti 150	Bağ 1 Kıymeti 750	Değirmen nısfı Kıymeti 5000	Hane Kıymeti 200	Çift edevâtı ve hırdavat Kıymeti 160
Yekûnü't-tereke 19150 <u>05950</u> emlâk kıymeti minhâ 13200				
Minha'l-ihracât				

Resm-i kısmet 330	Kaydiye-i defter 57	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Pul varakası 40	Yekûn 452
Sahha'l-bâkî 12750				
Hissetü'z- zevceti'l- mezbûre Aysi 796	Hissetü'z- zevceti'l- mezbûre Aşo 796	Hissetü'l- ibnü'l-kebîr mezbûr Mehmed 4462	Hissetü'l- ibnü's-sagîr mezbûr Abdal 4462	Hissetü'l- bintü's-sagîre mezbûre Susi 2221

Sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyeleri vasîleri yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

MSH_SSC_d_03595_0018

Numero 54

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Şemrah karyesi ahalisinden sahibü'l-hayrât Telli Ağazade Ömer Bey ibni Ali Bey nâm kimesne kazâ-i merkûmede bidâyet mahkemesine mahsûs odada akd olunan meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vakf-ı âti'l-beyânı li ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği mezkûr Derik kasabası ahalisinden Hacı Halil Efendi ibni Hacı Şeyhmus nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp tayyib mâlımdan ifrâz eylediğim bin guruşu hasbeten li'llahi's-samed vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf u habs idüp şöyle şart eyledim ki meblağ-ı mezbûr bin guruşu Ali ve Hüseyin el-Celal bâ-yedd-i mütevellî rehn-i kavî ve bâ-kefil-i melî ile istirbâh olunup hâsıl olan ribhinden her sene yüz guruşu mezkûr Şemrah karyesinde vâkı' câmi'-i şerîfde hatîb olan zâta verile ve ribh-i mezkûrdan fazlası câmi'-i şerîf-i mezkûrun ta'mîr ve termîmine sarf oluna ve ben lâbis-i libâs-ı hayat oldukça vakf-ı mezkûrun tevliyeti bana ve vefâtımdan [sonra] batne ba'de batnin evladımın ve evlad-ı evladımın eslahına ve ba'de'l-inkirâz akrabamın eslahına ve ba'de'l-inkirâz karye-i mezkûr ahalisinden beynlerinde tevliyet muhtarları olan kimseye meşrû ola vakf-ı mezkûrun tebdîl ve tağyîri ve teksîr ve tevfi'ri yedimde ola ve ve bi-emrillâhi te'âlâ mürûr-ı eyyâm ile icrâ-yı şerâit-i mezkûre müte'azzire olur ise ribh-i mezkûr mutlaka

fukarâ-i müslimîne sarf oluna diyüp meblağ-ı mezkûr bin guruşu fâriğan ani’ş-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahi vakfiyet üzre tesellüm ve kabz ve sâir mütevellilerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î vâkıf-ı mezbûr butlânı vakf-ı nakidde ve zımnında olan kuyûda ba’dehu kavlı-i adem-i lüzûma teşebbüs idüp mütevellî-i mezbûr dahi sıhhat ve lüzûmuna zâhib olan eimme-i dîn kavilleri mukâbele birle hüküm taleb edicek alâ bi’l-hilâfi’l-cârî beyne’l-eimmetü’l-eşrâf vakf-ı mezbûrun evvela sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna ba’de’l-hükm vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup minba’d nakzı ve ibtâlî mümteni’ü’l-ihimâl oldu cerâ zalik ve hurire fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min Şevvali’l-mükerrem lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 55

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Diyarbakir vilâyeti dâhilinde Derik kazâsı kurâsından Kebabcı karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Abdi Abaşı nâm kimesnenin verâseti zevcesi Aşo ile sulbi kebîr oğulları Şeyhmus ve sulbiye kebîre kızları Aşo ve Salti ve Emine ve sagîre kızı Hediye’ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi’l-ferâiz kırk sekiz sehm olup sihâm-ı merkûmeden altı sehmi zevce-i mezbûre Aşo’ya ve on dört sehmi ibni’l-merkûm Şeyhmus ve yedişer sehmden cem’an yirmi sekiz sehmi benât-ı mezbûrât Aşo ve Salti ve Emine ve Hediye’ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîre-i mezbûrenin hisse-i müntakilesini zabt u hıfza ve tesviye-i umûruna vasî nasbı karındaşı merkûm Şeyhmus ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’le tahrîr ve takvîm ve emlâk aynen ibkâ vesâir terekesi beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer’iyye tevzî’ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire fi’l-yevmi’t-tâsi’ aşer min Zi’l-ka’deti’ş-şerife sene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Ağnam re’s 10 Kıymeti 600	Öküz re’s 2 Kıymeti 400	İnek re’s 1 Kıymeti 130	Kısrak re’s 1 Kıymeti 700	Merkeb re’s 1 Kıymeti 100
Yatak kat 3 Kıymeti 300	Kilim 3 Kıymeti 200	Pelas 3 Kıymeti 60	Bakır batman 5 Kıymeti 600	Tüfenk 1 Kıymeti 150

Hançer 1 Kıymeti 40	Hinta ölçek 50 Kıymeti 450	Şa'îr ölçek 50 Kıymeti 250	Değirman hissesi senevî Kıymeti 300	Değirmende dörtde bir hissesi Kıymeti 2600	
Hırdavat Kıymeti 170			Yekûn 7000		
Minha'l-ihrâcât					
Emlâk zimmeti 2600	Resm-i kısmet-i âdî 110	Kaydiye 21	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka bahas ve pul 14	Yekûn 2770
Sahha'l-bâkî 4230					
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre 540		Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Şeyhmus 1230		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Aşo 615	
Hissetü'l-binti'l- mezbûre Salto 615		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Emine 615		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Hedo 615	

Sagîr-i mezbûr Hedô'nun eşya semeninden hisse-i irsiyesi olan altı yüz on beş guruşu vasîsi yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

MSH_SSC_d_03595_0019

Numero 56

Diyarbakir vilayeti dâhilinde Derik kazâsı mahallâtından Mahmudan mahallesi ahalisinden ve kazâ-i mezbûr süvari zabtiye efrâdından Yusuf Bevli bin Ebubekir nâm kimesne mahalle-i merkûme ahalisinden olup Hazar karyesinde mutavattın Mehmed Ali bin Hasan ibni Selo nâm kimesneden bir kıt'a zeytun bağçesi iddi'asından dolayı merkûm Mehmed Ali'ye ale'l-usûl gönderilen da'vetiye varakalarına adem-i icâbetle gelmeyüp vekîl dahi göndermediği ve müdde'î-i merkûm gıyâben fasl edilmesini talep etmeğle müdde'â aleyh merkûmun hukûkunu muhâfazaya mahalle-i merkûme

ahalisinden Andon Efendi veledi Osef nâm kimesne vekîl nasb olunmağın müdde'î-i merkûm Yusuf kazâ-i merkûmede bidâyet mahkemesine mahsûs odada akd olunan meclis-i şer'-i münîrde vekîl-i musahhar-ı merkûm muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i i'lâmdan sekiz sene akdemleri müdde'â aleyh merkûm Mehmed Ali'nin kızı Hedô'yı tezevvüce tâlib olduğundan mezbûrenin babası merkûm Mehmed Ali nikahımıza mâni' olarak kasaba-i merkûmede Gab nâm mevki'de tarafları Fettah Haruke ve Mıstoyi Abdi ve Mehmed Ahmed Hato ve harâbe ve Hacı Osman Reşo zeytinlikleriyle mahdûd yüz seksen kök zeytin eşcârını müştemil bin beş yüz guruş kıymetli bir kıt'a zeytin bağçemi alarak nikaha ruhsat vermiş ve ol vechile mezbûreyi tezevvüc etmişdim şimdi zevcem mezbûreyi benden tefrîk eylediklerinden mezkûr zeytinliğimin tarafıma red ve teslîmini talep ederim diyü ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'î-i merkûm Yusuf ber minvâl-i muharrer da'vâ-yı mezkûresini isbâta havâle olundukda mahalle-i merkûme ahalisinden Musti ibni Abdi Efendi bin Mehmed Emin Efendi ve Abdal bin Berdini Hato nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup her biri istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Yusuf müdde'a aleyh merkûm Mehmed Ali bin Hasan Palo'nun kızı mezbûre Hedô'yı tezevvüce tâlib olduğu sırada babası merkûm Mehmed Ali nikâha mâni' olarak Gab nâm mevki'de müdde'î-i merkûmun mülki olan yüz seksen kök zeytin eşcârını hâvî hudûd-ı mezkûr ile mahdûd bir kıt'a zeytin bağçesini alarak nikaha ruhsat vermişdi şimdi mezbûreyi merkûm Yusuf'dan tefrîk etmişlerdir bizler bu husûsa bu vechile şahidleriz şehâdet dahi ederiz diyü vekîl-i musahhar-ı merkûm muvâcehesinde ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet şer'iyeye etmeleriyle şahidân-ı merkûmân mahalle-i merkûme muhtarı İlyas Efendi bin Hacı Osman Ağa ve Mehmed Efendi bin Monla Halil nâm kimesnelerden evvelen bâ varaka-i memhûre sırren ve ba'dehu Zabtiye Said bin Ulvi ve Ömer Onbaşı bin Seydo nâm kimesnelerden dahi bi'l-muvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları bi'l-ihbâr mütehakkık olmağla mücebince müdde'â aleyh merkûm Mehmed Ali gelüp da'vâ-yı mezkûreyi def'a sâlih da'vâya teşebbüs eyledikleri halde icâbı vechile fasl edilmek üzere hilaf-ı şer' olarak aldığı sâbit olan bağçe-i mahdûd-ı mezkûr eşcârıyla ma'an müdde'î-i merkûm Yusuf'a red ve teslîme müdde'a aleyh merkûm Mehmed Ali'ye izâfetle vekîl-i musahhar-ı merkûm Andon'a tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Zi'l-ka'deti's-şerîf lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 57

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı mahallâtından Salikan mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Osman Nebi nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Nali binti Osman nâm hatun ile sulbî kebîr oğlu Seyhmus ve sagîr oğlu Abdülkadir ve Nebi ve sulbiye-i kebîre kızları Fatıma ve Emine'ye ve kendisinden mukaddem vefât eden zevcesi Medine'den mütevellide kebîre kızı Hediye'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz yetmiş iki sehmden olup sihâm-ı merkûmeden dokuz sehmi zevce-i mezbûre Nali Hatun'a on dört sehmden cem'an kırk iki sehmi benûn-ı merkûmûn Şeyhmus ve Abdülkadir ve Nebi'ye ve yedişer sehmden cem'an yirmi bir sehmi benân-ı mezbûre Fatıma ve Emine ve Hediye'ye isâbeti tahakkukundan sonra ve sagîrân-ı mezbûrân Abdülkadir ve Nebi'nin hisse-i irsiye ve müntakilelerini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları vâlideleri mezbûre Nali Hatun'un taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm emlakleri aynen ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurire fi't-tâsi' aşer min Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf

Kısrak 1 Kıymeti 1000	Ester re's 1 Kıymeti 500	Bargir re's 1 Kıymeti 500	Öküz re's 2 Kıymeti 600	İnek re's 2 Kıymeti 400
Keçi re's 10 Kıymeti 500	Merkeb re's 1 Kıymeti 150	Yatak kat 10 Kıymeti 1500	Pelas 4 Kıymeti 250	Kazgan 1 Kıymeti 100
Teşt 2 Kıymeti 100	Tencere 2 Kıymeti 50	Lengeri 1 Kıymeti 20	Bakır sini ve üşküre vesaire parça 9 Kıymeti 100	İbrik 1 Kıymeti 20
Hurde 5 Kıymeti 300	Kilim 3 Kıymeti 300	Hınta kîle 4 Kıymeti 480	Şa'îr kîle 3 Kıymeti 160	Çift edevâtı Kıymeti 170
Hırdavat-ı hâne Kıymeti 200	Hâsılâtı Kıymeti 900	Hâne 1 Kıymeti 350	Değirman hissesi Kıymeti 925	Zeytin dengi 1 Kıymeti 1000
Bağçe Kıymeti 1000	Bağ 1 Kıymeti 975	Zeytinlik 3 Kıymeti 3000	Yekûn 18200	

			<u>10000</u> aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti minhâ 8200		
Minha'l-ihrâcât					
Techîz tekfîn mesârifi 200	İşâret-i resm-i kısmet 200	Kaydiye-i defter 54	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka bahâ ve pul 21	Yekûn 500
Sahha'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese 7700					
Hissetü'z- zevceti'l- mezbûre Nali 1497	Hissetü'l-binti'l- kebîre mezbûre Fatıma 748,20	Hissetü'l-binti'l- kebîre mezbûre Emine 748,20	Hissetü'l-binti'l- kebîre mezbûre Medine 748,20		

Sagîrân-ı mezbûrân Abdülkadir ve Nebî'nin hissesi ber mûceb-i kassâm vasîleri vâlideleri mezbûre Nali Hatun yedinde olduğu işbu mahalle şerh verilir.

Fî 19 Zi'l-ka'de sene 1325

MSH_SSC_d_03595_0020

Numero 58

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Yaprak karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Aziz bin Hüseyin nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Adile ile sulbî kebîr oğlu Mehmed ve sulbî sagîre kızı Fatıma'ya münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden üç sehmi zevce-i mezbûre Adile'ye ve on dört sehmi ibni'l-merkûm Mehmed'e ve yedi sehmi sagîre kızı Fatıma'ya isâbeti tahakkukundan sonra sagîr-i mezbûrenin hisse-i irsiyesini zabt u hıfza ve tesviye-i umûruna vasî-i mansûbı mezbûre Adile ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire

fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Zi'l-hiceti's-şerîfe lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Ağnam 10 Kıymeti 750	İnek 1 Kıymeti 150	Merkeb re's 1 Kıymeti 150	Döşek 4 Kıymeti 350	Yorgan 4 Kıymeti 250
Yasdık 6 Kıymeti 100	Kilim 2 Kıymeti 150	Keçe 5 Kıymeti 200	Hurc ve çuval 5 Kıymeti 150	Evâni-i nühâsiye Kıymeti 700
Hırdavat Kıymeti 74			Yekûn 3124	
Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 77,20	Kaydiye-i defter 9	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka bahâ ve pul 12	Yekûn 124
Sahha'l-bâkî 3000				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Adile 375		Hissetü'l-ibnü'l-merkûm Mehmed 1750		Hissetü'l-binti'l-mezbûre Fatıma 875

Sagîr-i mezbûre Fatıma'nın hisse-i irsiyesi ber müceb-i vasî vâlidesi mezbûre Adile yedinde olduğu işbu mahalle şerh verilir.

Numero 59

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Deyr karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Süleyman bin Haso nâm kimesnenin verâseti zevcesi Ayişe ile sulbî kebîr oğlu Hüseyin ve sulbî sagîre kızları Seyran ve Emine ve Zeyneb ve Fatıma ve Halime'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz elli altı sehmden olup sihâm-ı merkûmeden yedi sehmi zevcesi Ayişe'ye ve on dört sehmi oğlu Hüseyin'e ve yedişer sehmden cem'an otuz beş sehmi benân-ı mezbûrâna isâbeti tahakkukundan

sonra sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakıl emvâl ve eşyâ ve emlâkını zabt u hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri vâlideleri mezbûre Ayişe ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf

Ağnam re's 5 Kıymeti 300	İnek 1 Kıymeti 200	Döşek 3 Kıymeti 150	Yorgan 3 Kıymeti 125	Yasdık 5 Kıymeti 85
Kazgan 4 Kıymeti 75	Keçe 3 Kıymeti 50	Evân-ı nühâsiye kıyye 15 Kıymeti 150	Kilim 2 Kıymeti 100	Üzüm bağı 3 hâne 1 Kıymeti 1500
Hırdavat Kıymeti 65			Yekûn 2900 <u>1500</u> aynen ibkâ olunan emlâkı 1400	
Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 35	Kaydiye-i defter 15	Varaka bahâ ve pul 12		Yekûn 62
Sahha'l-bâkî 1338				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Ayişe 147		Hisse-i ibnû'l-kebîr-i mezbûr Hüseyin 334		Hisse-i ibnetü's-sagîr-i mezbûre Seyran 167
Hisse-i ibnetü's- sagîr-i Emine 167	Hisse-i ibnetü'l- mezbûre Zeyneb 167		Hisse-i ibnetü'l- mezbûre Fatıma 167	Hisse-i ibnetü'l- mezbûre Halime 167

Sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyeleri vasîleri yedinde olduğu işbu mahalle şerh verilir.

Numero 60

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsının Beran karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Allo bin Hallo nâm kimesnenin verâseti zevcesi Fatıma'ya ve sulbî kebîr oğlu Mehmed ve kebîre kızı Fatıma ve sagîre kızı Ayişe'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâiz otuz iki sehmden olup sihâm-ı merkûmeden dört sehmi zevce-i mezbûre Fatıma'ya ve on dört sehmi ibni'l-merkûm Mehmed'e ve yedişer sehmden cem'an on dört sehmi benât-ı mezbûrât Fatıma ve Ayişe'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emlâk ve eşyâyı zabt ve hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbe vâlidesi mezbûre Fatıma'nın taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 6 Kıymeti 600	Kilim 2 Kıymeti 130	Keçe 3 Kıymeti 75	Kebîr kazgân 1 Kıymeti 85	Evâni-i nühâsiye Kıymeti 225	
Ağnam re's 20 Kıymeti 1250	Merkeb re's 2 Kıymeti 300	Öküz re's 3 Kıymeti 800	İnek 1 Kıymeti 150	Hırdavat Kıymeti 100	Yekûn 3765
Minha'l-ıhrâcât					
Resm-i kısmet 87,20		Kaydiye-i defter 16,20		Varaka bahâ ve pul 12	
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Fatıma 451		Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Mehmed 1574		Hisse-i ibnetü's-mezbûre Hisse-i ibnetü'l-kebîre-i mezbûre Fatıma 787	

Sagîre-i mezbûrenin hisse-i irsiyesi olan yedi yüz seksen yedi guruşluk eşyası vasîsi yedinde olduğu işbu mahalle şerh verilir.

MSH_SSC_d_03595_0021

Numero 61

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Telbisim karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Hacı Yusuf bin Abdi nâm kimesnenin verâseti zevcesi Havva ile sulbî kebîr oğlu Ferec ve sulbî sagîr oğlu Abdi ve sulbî kebîre kızı Zelhi ve Fatıma ve Selti ve Nuriye'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz altmış dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden sekiz sehmi zevce-i mezbûre Havva'ya ve on dört sehmden cem'an yirmi sekiz sehmi ibnân-ı merkûmân Ferec ve Abdo ve Bedo ve yedişer sehmden cem'an yirmi sekiz sehmi benât-ı mezbûrât Zelhi ve Fatıma ve Selti ve Nuriye'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîr-i merkûmun tesviye-i umûruna vasî-i mansûbı vâlideşi mezbûre Havva'nın taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Cemâziye'l-ahire lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 10 Kıymeti 2500	Kilim 5 Kıymeti 500	Cecim 3 Kıymeti 150	Keçe 5 Kıymeti 250	Çuval 10 Kıymeti 200
Kısrak 1 Kıymeti 1000	Ester 1 Kıymeti 500	Merkeb re's 3 Kıymeti 500	Ağnâm 20 Kıymeti 1500	Öküz re's 2 Kıymeti 500
Tüfenk 1 Kıymeti 1000	Bakır batman 10 Kıymeti 1000	Yaprak (?) hâsılâtı Kıymeti 3000	Zeytin hâsılâtı Kıymeti 2500	Bağ bağçe hâsılâtı Kıymeti 1000
Hırdavat-ı sâire Kıymeti 500	Hâne 1 Kıymeti 3000	Değirmanın nısf hissesi Kıymeti 2000	Zeytinlik 3 Kıymeti 5000	Bağ 1 Kıymeti 400
Yekûn 27400				

10400 aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti minhâ				
Minha'l-ihracât				
Resm-i kısmet 425	Kaydiye-i defter 80	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka bahâ ve pul 25	Yekûn 555
Sahha'l-bâkî 16445				
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Havva 2055		Hisse-i ibnü'l-mezbûr Ferec 3597,20	Hisse-i ibn-i mezbûr Abdi 3597,20	
Hisse-i ibneti'l-mezbûre Zelhi 1798,30	Hisse-i ibneti'l-mezbûre Fatıma 1798,30	Hisse-i ibneti'l-mezbûre Selti 1798,30	Hisse-i ibneti'l-mezbûre Nuriye 1798,30	

Sagîr-i mezbûr Abdi'nin hisse-i irsiyesi olan üç bin beş yüz doksan yedi gurusluk emvâl ve eşyası vasîsi vâlidresi mezbûre Havva yedinde olduğu işbu mahalle şerh verilir.

Numero 62

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Zezni karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Mısto bin Fendo nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zelhi nâm hatun ile li ebeveyn er karındaşı Ömer nâm kimesnelere münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden bir sehmi zevce-i mezbûre Zelhi'ye ve bâkî üç sehmi ahhi'l-merkûm Ömer'e isâbet eylediği lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağla tereke-i müteveffâ-yı merkûm verese-i merkûmânın talebiyle tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye taksîm ve tevzî' olunan terekenin defteridir ki ber vech-i âtî zıkr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis min Şa'bânü'l-mu'azzam lisene hamse ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Öküz re's 2 Kıymeti 400	Merkeb re's 1 Kıymeti 100	Yatak kat 2 Kıymeti 150
----------------------------	------------------------------	----------------------------

Pelas 2 Kıymeti 50	Bakır batman 2 Kıymeti 100	Hınta kile 1 Kıymeti 150	Yekûn 950
Minha'l-ihracât			
Resm-i kısmet 23,30	Kaydiye 2,30	Pul esmânı 2	
Sahha'l-bâkî 922,20			
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Züleyha 232,20		Hissetü'l-ahhi'l-mezbûre Ömer 692	

Verese-i merkûmânın hisseleri yedlerine teslim olunduğu işbu mahalle şerh verilir.

Numero 63

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsı kurâsından Telbisim karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Ferec bin Hacı Yusuf nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûhaları Hatun ve Fatıma ile vâlidesi Havva'ya ve sulbiye sagîre kızı Reviş'e ve li ebeveyn er karındaşı Abdi ve li ebeveyn kız karındaşları Zelhi ve Fato ve Selti ve Nuriye'ye münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirâsları bi-hükmi'l-ferâiz yüz kırk dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden dokuzar sehmi zevceleri mezbûretân Hatun ve Fato'ya ve yirmi dört sehmi vâlidesi mezbûre Havva'ya ve yetmiş iki sehmi kızı Revişe ve on sehmi karındaşı merkûm Abdo'ya ve beşer sehmden cem'an yirmi sehmi uhtü'l-mezbûre Zelhi ve Fato ve Selti ve Nuriye'ye isâbeti tahakkukundan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdında babası müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs ve müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâkini zabt ve hıfza ve tesviye-i umûruna vasî-i mansûbesi ceddesi mezbûre Havva'nın taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekesi beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Saferü'l-hayr lisene sitte ve ışırn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 5 Kıymeti 1000	Keçe 1 Kıymeti 40	Hurc 2 Kıymeti 40	Kilim 3 Kıymeti 120	Cecim 3 Kıymeti 150
Yüz yasdığı 5 Kıymeti 50	Yasdık 9 Kıymeti 100	Siyah çadır 1 Kıymeti 400	Bakır batman 5 Kıymeti 500	Keçi 15 Kıymeti 1250
Hınta kîle 10 Kıymeti 1500	Şa'ır kîle 4 Kıymeti 250	Tüfenk 2 Kıymeti 2000	Bağ ve bağçe hâsılâtından hissesi Kıymeti 1500	Karyede bulunan hâsılâtdan hissesi Kıymeti 1500
Zeytinlik hâsılâtından hissesi Kıymeti 100	1324 senesi ağnâm hâsılâtı Kıymeti 500	Çift edevâtıyla hayvânâtından hissesi 500	Harun hissesi Kıymeti 1000	Değirmandan hissesi Kıymeti 1000
Zeytinlikden hissesi kıt'a 3 Kıymeti 2000	Bağ ve bağçe hissesi Kıymeti 500	Yekûn 18300 4500 aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti 13800		

MSH_SSC_d_03595_0022

Yekûn-i umûmî 18300 4500 aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti minhâ				
Minha'l-ihracât				
Resm-i kısmet 345	Kaydiye-i defter 55	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka bahâ ve pul esmânı 20	Yekûn 445
Sahha'l-bâkî 13355				
Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Hatun 834,20		Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre Fatıma 834,20		Hissetü'l-ümme'l- mezbûr Havva 2225

Hissetü'l-bintü's-sagîre-i mezbûre Reviş 6677	Hissetü'l-ahhi'l-mezbûr Abdi 928	Hissetü'l-uhtü'l-mezbûre Zelhi 464
Hissetü'l-uhtü'l-mezbûre Fato 464	Hissetü'l-uhtü'l-mezbûre Selti 928	Hissetü'l-uhtü'l-mezbûre Nuriye 464

Sagîre-i mezbûrenin hisse-i irsiyesi vasî-i ceddese mezbûre Havva yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Numero 64

Derik kazâsı kurâsından Telbisim karyesi imâmı efendi inhâ olunur ki

Karye-i merkûmede sâkine Hacı binti müteveffâ Taha nâm bikr-i bâliğanın mâni'-i şer'îsi ve asâkir-i hazret-i şâhânede nâmzâd ve nikâhlusu yoğise işbu tezevvüce tâlib olan Derik kasabasının Hadran mahallesi ahalisinden Mehmed Şerif bin Mahmud Ağa nâm kimesneye velîsi izni ve tarafeynin rızâları ve mehr-i mu'accel ve müeccel tesmiyesiyle inde'ş-şuhûd akd-i nikâh eylesiz

Fî 27 Rebiülahir sene 1326

Bâdî-i defter-i kassâm oldur ki

Derik kazâsının Telbisim karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Yusuf Kahya ibni Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevcesi Fatıma binti ali ile sulbî sagîre kızı Zeyni'ye ve kendüsinden mukaddem vefât eden Ali'nin sulbiye-i sagîre kızı Selti'ye ve li-ümm er karındaşı İsa'ya ve li-ebeveyn kız karındaşı Hamiş'e münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükm-i ferâiz yirmi dört sehmden olup sihâm-ı merkûmeden üç sehmi zevce-i mezbûre Fatıma'ya ve on iki sehmi kızı sagîre-i mezbûre Zeyni'ye ve dört sehmi bintü'l-ibnü'l-mezbûre Selti'ye ve dört sehmi ahhi'l-ümmi'l-merkûm İsa'ya ve bâkî bir sehmi uht-i lehümâ mezbûre Hamiş'e isâbeti tahakkukundan sonra sagîretân-ı mezbûretânın emvâl ve eşyaları zabt ve hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbları merkûm İsa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahdîd

ve takvîm ve emlâkı aynen ibkâ vesâir terekeleri beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zıkr ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehr-i Muharremü'l-harâm lisene hamse ve ışrîn ve selase-mie ve elf.

Ester re's 1 Kıymeti 1000	Keçi re's 40 Kıymeti 3500	Dişi tay 1 Kıymeti 2000	Öküz re's 3 Kıymeti 600	Merkeb re's 1 Kıymeti 150
Evâni-i nühâsiye batman 8 Kıymeti 720	Keçe aded 6 Kıymeti 240	Yatak kat 10 Kıymeti 1000	Pelas 2 Kıymeti 50	Cecim 2 Kıymeti 150
Mezrû' hinta kile 4 Kıymeti 640	Şa'îr kile 1 Kıymeti 100	Mevcûd hinta kile 5 Kıymeti 800	Darı kile 1 Kıymeti 60	Çift edevâtı ve hırdavat Kıymeti 500
Hâne bâb 1 Kıymeti 2000	Nısf-ı zîr-i mahzen Kıymeti 1000	Bağçe kıt'a 1 Kıymeti 3000	Zeytinlik 1 Kıymeti 2000	Bağ yeri 1 Kıymeti 500
Yekûn 20010 8500 aynen ibkâ olunan emlâk kıymeti				
Minha'l-ihracât				
Techîz tekfîn mesârifi 510	Resm-i kısmet 275	Kaydiye-i defter 60	Vasî hücceti kalemiyesi 25	Varaka ve pul 20
Yekûn 890 Sahha'l-bâkî 10620				
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre 1327	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Zeyni 5310	Hissetü'l-binti-ibnü'l-mezbûre Selti 1770	Hissetü'l-ahhi'l-ümmi'l-merkûm İsa 1770	Hissetü'l-uhti'l-mezbûre Hamişe 443

Sagîrtân-ı mezbûrtân Zeyni ve Selti'nin hisse-i irsiyeleri vasîleri merkum İsa yedinde olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Sümme'l-kelâm be-haze'l-makâm

Farisi Hâcezâde es-Seyyid Mehmed Hamdi el-müvellâ hilâfêhu be-kazâ-i Derik nemakahu'l-fakîru ileyhi azze şanuhu

İzzet-meâb şer'at-nisâb Bala nâib-i sâbıkı Seyfeddin Efendi kâmyâb-ı ba'de't-tahiyyetü'l-vafiye inhâ olunur ki Diyarbekir vilâyeti dâhilinde kâin Derik kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'iiyesi meclis-i intihâb hükkâmü's-şer'iiyesine vâkı' olan ifâde üzerine zât-ı sâmi-i hazret-i fetvâ-penâhînin re'y ve tensîblerine ve nezâret-i âmmemize binâen bin üç yüz yirmi altı senesi Cemâziye'l-ahiresinin gurrelerinden i'tibâren uhde-i behiyyenize ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezkûr gurre-i mezbûreden bi'n-niyâbe zabt idüp beyne'l-ahali icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âliye sa'y ve gayret ve vukû'-yâfte olan terekâtın müceb-i tahrîr olanlarını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iiye tevzi' ve taksîmi husûsuna ihtimâm ve dikkat eyleyesiz.

El-Fakîr Tokadî Hâce Ahmed Efendizâde es-Seyyid Ahmed Nureddin el-Kâdîasker-i Anadolu

Gurre-i Cemâziye'l-ahir sene 326 senesine müsâdif olan fî 16 Haziran sene

324

Numero 1

Diyarbekir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milleti cemâ'ati a'zâsından bâ'isü'l-i'lâm Gazar veledi Reşo veledi Atam kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûr tapu kâtibi İsmail Beyefendi ibni Mehmed Bey ibni Hasan Efendi muvâcehesinde nefsi-i Derik kasabası çarşısında ve polis dairesi civarında kâin bir taraftan Salya veledi İshak

veledi Atam'ın mülk menzili ve bir taraftan Gorko veledi Bedros'un mülk menzili ve bir taraftan Mahsi Gorko veledi Kirboş'un mülk dükkanı ve taraf-ı râbî'î tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a dükkan arsası işbu târih-i i'lâmdan yirmi sene mukaddem Usosari nâm kimesnenin sağlığında müstakillen mâl ve mülkü olduğu halde taleben li-marzatillâhi te'âlâ

MSH_SSC_d_03595_0023

kasaba-i mezkûrede Ermeni kenisasına vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i muhalled-i mer'î ile vakf ve kendi mülkünden ihrâc ve mezkûr kenisa evkâfına rabt ederek millet-i mezkûrenin ol vakit keşişi ve kenisa-yı mezkûrenin mütevellîsi bulunan Keşiş Karabet nâm kimesneye teslim etmiş ve tarih-i mezkûrdan şimdiye değin kenisa-yı mezkûr merbûtâtından olmak üzere gallesi mütevellîsi tarafından cem' ve cibâyet ve bilâ nizâ' tasarruf olunagelmiş iken ve sened-i hâkânîsi dahi ol vakit mütevellî nâmına verilip mevcûd bulunduğu ve senedi ve ... dahi kenisa tarafından verileğeldiği halde bugünlerde kenisa nâmına olarak i'mâr ve inşâsına teşebbüs ettiğimizden me'mûr-ı mûmâ ileyh İsmail Beyefendi tarafından fuzûlî müdâhale ve bizi inşâdan men' eder olmağla müdâhale-i vâkı'asının men'ıyla inşâsına ruhsat i'tâsı matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl me'mûr-ı mûmâ ileyh İsmail Beyefendi dahi cevâbında mezkûr arsa yirmi seneden berü arsa-i hâliye olup kimesnenin tasarruf ettiğini görmemişim ve merkûm Uso tarafından kenisa-yı mezkûre vakf edildiğine dair kuyûd-ı hâkânîde bir gûnâ işâret olmayup ancak kasabanın üç yüz iki senesi yoklaması sırasında Keşiş Karabet nâmında bir arsa mukayyed olduğu görülmüşdür diyü arsa-i mezkûrenin Keşiş Karabet nâmına mukayyed olduğunu ikrâr ancak vakfiyetini inkâr ve o yolda bir evrâk ve hüccet-i şer'îyye var ise ibrâzı taleb ve yirmi seneden berü arsa-i hâliye olup tasarruf edilmediğinden bi'l-füruht esmânının hazîneye teslim edilmesi için kâimmakâmlığa mürâca'at ve merci'î bulunan vilayet-i müşârun ileyhâ defter-i hâkânî müdürîyetine arz-ı keyfiyet eylediği ilâveten ifade ve beyân etmeğle müdde'î-i merkûm Gazar dahi arsa-i mezkûrenin temellük ve tasarrufını müş'ir yedimizde bulunan sened-i hâkânî işte budur diyü fi 13 Şa'bân sene 307 tarih ve yüz on dokuz sıra numero ve yüz otuz üç rakam-ı ebvâbıyla murakkam ibrâz etmiş olduğu sened-i hâkânî lede't-tedkîk Mahsi Gorko ve Salya ve Gorko Bedros dükkanları ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dükkân tebe'a-i devlet-i aliyyeden mütevellî Keşiş Karabet nâmına yoklamada kayd olduğunu muhtevî ve bâlâsı tuğrâ-yı garrâ-yı şâhâne

ile müveşşah bulunduğu görülerek buna karşı me'mûr-ı mûmâ ileyh İsmail Bey'den diyeceği suâl olundukda fi'l-hakîka üç yüz iki senesi yoklamasında merkûm keşiş nâmına mukayyed bulunmuşdur ve yedine sened-i hâkânî dahi tezvîr ve tasnî'den sâlim ise de tasarruf olunmayan arsa-i hâliye emr-i mahsûs mûcebince mahlûl nazarıyla bakılarak defter-i hâkânî namına bey' ve fûruht olunacağını dermiyân ve arsa-i mezkûrenin Keşiş Karabet nâmına mukayyed ve yedine sened-i hâkânî tezvîr ve tasnî'inden sâlim olduğunu ikrâr ve i'tirâf etmeğin ve mu'attal kalmış olan emlâke mahlûl nazarıyla bakılacağına dair evâmire de destres olunamamağın ve mecelle-i celîlesinin bin sekiz yüz on birinci maddesinde müdde'â aleyh ikrâr eder ise hâkim ânı ikrâr ile ilzâm eder ve eğer inkâr ederse hâkim müdde'iden beyyine ister ve bin yedi yüz otuz sekizinci maddesinde dahi berât-ı sultânî ve kabûl-i hâkânî tezvîrden emîn olmağla ma'mûlun bihdir ve bin yedi yüz otuz altıncı maddesinde dahi hatt-ı murakkam ile amel olunmaz fakat şüphe ve tezvîr ve tasnî'den sâlim ise ma'mûlun bih yani medâr-ı hükm olur başka vechile sübûta hâcet kalmaz ve bin beş yüz seksen yedinci maddesinde dahi yetmiş dokuzuncu madde mûcebince kişi ikrârıyla ilzâm olunur diyü muharrer olmağın mûcebince İsmail Beyefendi ikrârıyla ilzâm ve arsa-i mahdûde-i mezkûreye bî-vech müdâhaleden men' olunduğu tescil-i bi'l-iltimâs i'lân olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Recebü'l-ferd lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 2

İşbu i'lâm sûreti fi 14 Şubat sene 324 tarihinde müdde'â aleyh Hüseyin'e tebliğ olunmuşdur.

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Telbisim karyesi ahalisinden ve zikri âtî vâkıfın evlâdından olduğunu iddi'â eden Hüseyin bin İsmail bin Mehmed bin Abdülkerim bin Abdülhalim kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde evlâd-ı vâkıf-ı müşârun ileyhâdan ve karye-i mezkûre ahalisinden Nebi ve Hasan ibnân el-mezbûr Abdülkerim bin el-mezbûr Abdülhalim ve Yusuf bin Havran bin el-mezbûr Abdülkerim bin el-mezbûr Abdülhalim hâzır oldukları halde kezalik evlâd-ı vâkıfdan ve karye-i mezkûre ahalisinden İso bin Ahmed bin el-mezbûr Abdülkerim bin el-mezbûr Abdülhalim muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezkûrede Vosduk (?) nâm mevki'de kâin bir taraftan

İsmail bin Ahmed'in zeytinliğı ve diğer taraftan Molla Seydi bin Molla Halil zeytinliğı ve bir taraftan Hasan Mahmud'un kürûm bağı ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a zeytinlik ve bir taraftan Şeyh Mehmed Emin'in bağı ve diğer taraftan Şeyh Ali'nin bağı ve diğer taraftan hamam ve taraf-ı râbî'i Timurgirmeztepe ile mahdûd bir kıt'a kürûm bağı ashâb-ı hayrâtdan cedd-i a'lâmız Süleyman bin Mehmed nâm vâkıfın batnen ba'de batnin ve neslen ba'de neslin evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûruna evlâd-ı zükûr-ı ba'de'l-inkırâz evlâd-ı inâsına vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf etmiş olduğı evkâf cümlesinden olup evlâd-ı vâkıfdan derecesi müsâvî bulunan Ahmed ve Mehmed ve Mahmud ve Abdülkerim ve Halil ve Havran benûn el-mezbûr Abdülkerim bin el-mezbûr Abdülhalim mezkûr zeytinlik ve bağı evlada meşrût evkâfla ma'an bundan akdem miyânelerinde müsâvât üzre taksim ederek mezkûr zeytinlikle bağı evlâd-ı vâkıfdan mezbûr Mehmed'e verilüp mezbûr Mehmed bir müddet tasarruf etdikden sonra vukû'-ı vefâtıyla oğlu amucam Yusuf nâm kimesne tarafından dahi bir müddet tasarruf edilerek bu kerre amucam mezbûr Yusuf da işbu tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem bilâ veled vukû'-ı vefâtıyla usbesinden hasren varisi li-ebb er karındaşı İsmail'in sulbî kebîr oğlu Nebi terk etmiş ve evlâd-ı vâkıfdan biri bilâ veled vefât ederse hissesi akreb-i usbesine intikâl etmese dahi müte'âmil bulunmuş ve yirmi otuz seneden berü bu vechile cereyân edegelmış ve mezkûr bağı ve zeytinlik ber müceb-i te'âmül bana isâbet etmişken evlâd-ı vâkıfdan mezbûr İso bin Ahmed bin Abdülkerim bağı ve bağçe-i mahdûd-ı mezkûreler fuzûlî olarak müdâhale ve beni tasarrufdan men' eder olmağıla suâl olunup müdâhale-i vâkı'asının men'i matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk mezbûr İso dahi cevâbında fi'l-hakîka merkûm Hüseyin'i cedd-i a'lâmız vâkıf-ı müşârun ileyhe Süleyman bin Mehmed'in evlâdından ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdından ise de merkûm Hüseyin batn ve derece-i sâniyede olup yine derecede kendisinden mukaddem ve batn-ı evvelde bulunduğumdan ve yedimde olup ibrâz etmiş olduğum vakfiye-i ma'mûlun bihâda

MSH_SSC_d_03595_0024

dahi vâkıf-ı müşârun ileyhe evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûruna batnen ba'de batnin ve neslen ba'de neslin diye evlâd-ı zükûruna ve batn-ı evvelde bulunan evlâdına şart ve vakf etmiş ve batn-ı evvelde evlâd var iken batn-ı sâniye nesne verilmemesi meşrût bulunmuş ve bağı ve zeytinlik-i mezkûreler derecede mezbûr Hüseyin'den mukaddem bulunan benimle hâzırûn-ı mezbûrûn Nebi ve Hasan ebnân Mahmud bin

el-mezbûr Abdülkerim ve Yusuf bin el-mezbûr Havran bin el-mezbûr Abdülkerim'e intikâl etmesi muktezâ-yı şart-ı vâkıfıdan görülmüş ve işbu tarih-i i'lâma dek mezkûr vakfiye ile amel edilerek ber mûceb-i şart-ı vâkıf galle-i vakf beyne'l-evlâd tevzî' ve taksîm edilegelip ve başka sûretle te'âmül cereyân etmemişdir diyü vakfiye-i mezkûreyi ibrâz ve müdde-i-i mezbûr Ali ber vech-i muharrer müdde'âsını inkâr etmeğle mezkûr vakfiye lede't-tedkîk bin yüz kırk bir senesi Zi'l-ka'deti's-şerîfesi tarihiyle müverrah ve bâlâsı nüvvâb taraflarından musaddak ve mazmûnı mezbûr İso'nun ifâdesini müeyyed olduğu görölüp hâzırûn-ı mezbûrûn Nebi ve Hasan ve Yusuf nâm kesân dahi müberriz-i vakfiye-i ma'mûlun bih olup şimdiye kadar ber mûceb-i şart-ı vâkıf amel edilegelmiş olduğunu ikrâr ve müdde'î-i mezbûr Hüseyin dahi müberriz-i vakfiyeye diyeceği olmayup ma'mûlun bih ve müdde'a aleyh mezbûr İso ve hâzırûn-ı mezbûrûn dahi bir derece kendisinden mukaddem iseler de ancak yirmi otuz seneden berü mezkûr vakfiyenin mazmûnıyla amel edilmeyüp ber vech-i ma'rûz evlâd-ı vâkıfıdan biri bilâ veled vefât ederse galle-i vakfdan hissesi akreb-i usbesine verilmeğle te'âmülü cereyân etmişdir diye tasaddî eylediği def'i ve kazıyyenin ma'mûlun bih ve mezbûrûn İso ve Nebi ve Hasan ve Yusuf (silik) kendisinden mukaddem olduğunu mukırr ve mu'terif iken şer'an iltifâta şâyân görülemediğinden ber mûceb-i vakfiye ve şart-ı vâkıf müdde'î-i mezbûr Hüseyin müberriz-i vakfiyeyi ikrâr ve i'tirâf etmeğın ve ber mûceb-i şart-ı vâkıf mezkûr zeytinlikle bağın gallesi evlâd-ı vâkıfıdan batn-ı evvelde bulunan evlâd-ı vakıfa aid ve râcî' olmağın mûcebince müdde'î-i mezbûr Hüseyin mezkûr zeytinlikle bağa bî-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Recebû'l-ferd lisene sitte işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 3

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve ketb ve tahrîriyçün savb-ı şer'-i enverden bi'l-iltimâs irsâl olunup Kâtib Tevfik Efendi Diyarbekir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesinde kâin Hacı Ahmed bin Davud'un sâkin olduğu menziline varup zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları halde akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde kazâ-yı mezkûreye tâbî' Telbisim karyesi sakinelerinden ve zâtı hâzırûn-ı mezbûrûn ta'rifleriyle mu'arrefe Hatun binti Hacı Hasan meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kazâ-yı mezkûr tapu kâtibi bâ'isü'l-kitâb İsmail Beyefendi ibni Mehmed Bey hâzır olduğu

halde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüp Derik kasabası agavâtından Necim Ağa'ya kendisinin zevce-i menkûhası olduğunu iddi'â etmekde olduğu gibi Rumi Beyzade Selim Bey dahi kezalik kendisinin (silik) iddi'â etmekdedir husûs-ı mezkûrdan dolayı Derik mahkeme-i şer'iiyesince icrâ kılınacak muhâkeme-i şer'iiyede ben ancak Necim Ağa'nın menkûhası olup Selim Bey'in menkûhası olduğumu iddi'â ve muhâkeme ve muhâsama ve redd-i cevâba ve murâfa'aya ve aleyhimde sâdır olacak hükme adem-i kanâ'ate temyîz ve (silik) ve bunun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan hâzır-ı mezbûr İsmail Beyefendi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mezbûr İsmail Efendi dahi mezkûre kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâyenbagî edâa ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğin gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Recebü'l-ferd lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Şâhid Ahmed Efendi bin Mehmed Ağa

Şâhid Davud Efendi bin Mahmud Ağa

Şâhid Mehmed bin Fettah Ağa

Numero 4

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallatından Abbasan mahallesi sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefât eden Mehmed bin Hacı Keno'nun sulbî sagîr oğulları Ahmed ve İlyas ve Şeyhmus ve Tahir ve sagîre kızı Revşi'nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den bir vasî nasbı lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla sâbit ve mütehakkık olan sığâr-ı mezbûrenin anaları Zeyno binti Haso hanım sığâr-ı mezbûrünün vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i emirlerine kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Hacı Halil Efendi ve Hacı Musa bin Hacı Yusuf ve Davud bin Mustafa Ağa

Numero 5

Diyarbakir vilayet-i celîlesinin nefis-i Diyarbakir kasabası mahallâtından Ali Paşa mahallesi ahalisinden olup hasbe'l-musalaha olup vilâyet-i müşârun ileyhâ dâhilinde Derik kazâsında bulunan Mustafa bin Resul bin Mustafa kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vilâyet-i müşârun ileyhâya muzâf Siverek sancağı dâhilinde Viranşehir kazâsına tâbi' Vişi karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Allo bin Aliç hâzır olduğu halde mezkûr Derik kasabası mahallâtından Ermeni mahallesi mütemekkinlerinden tebe'a-i devlet-i aliyyeden Kesro veledi Sirko veledi Kesro muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu meclis-i şer'de müşâhede olunan ve dört yaşında bulunan bir re's timur kır kısrağ işbu tarih-i i'lâmdan üç buçuk sene mukaddem altı aylık olduğu halde çarşıda müzâyede olunurken dört aded lira-yı Osmânî Dellal Hüseyin vasıtasıyla ismi hâtırıma gelmeyen bir kürdden iştirâ etmiş ve tarih-i şirâdan bir sene kadar nezdinde kaldığı halde Diyarbakir'e tâbi' Hasiblik karyesinde ra'y olunmakda iken her nasılsa leylem zâyî' olup el-haletü hazihi merkûm Kesro yedinde bulmamla şirâen mâlîm olmak üzre hâlâ bana edâ ve teslîmi için merkûm Kesro'ya tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Kesro dahi cevâbında mezkûr kısrağı tarihten iki mâh mukaddem işbu hâzır-ı mezbûr Allo nâm kimesnede olan matlûbâtıma mahsûben yedi yüz gurus bedel ile merkûm Allo'dan iştirâ etmişim diyü müdde'î-i merkûmun tarih-i esbakla malı olduğu müdde'âsını külliye inkâr ve hâzır-ı mezbûr Allo dahi kısrağı tarihten tahmînen altı mah mukaddem Vişi karyesi ahalisinden Mahvi Kesro nâm kimesneden altı yüz gurus semen-i medfu'a şirâen mâlî olduğu halde tarihten iki mâh mukaddem merkûm Kesro'ya olan borcuna mahsûben yedi yüz gurus bey' ve fûrut edildiği bi'l-beyân müdde'î-i mezbûr Mustafa'nın malı olduğunu kezalik inkâr

MSH_SSC_d_03595_0025

itmeğle müdde'î-i mezbûr Mustafa'dan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri evvelen bâ mestûre-i şer'iyye Diyarbakir'in Alican mahallesi ahalisinden Abdülaziz bin Mahmud bin Davud ve Ahmed bin Mustafa bin Mehmed'den sırren ve sâniyen hasm huzûruyla Ali Paşa mahallesi ahalisinden Şeyh Sinan bin Veli bin Abdullah ve Abdülvedud mahallesi ahalisinden

Şeyhmus bin Hacı Halil bin Mustafa'dan dahi alenen ve lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunan Diyarbekir'in Ali Paşa mahallesi ahalisinden Abbo bin Hasan bin Yusuf ve Ali bin Abdullah bin Osman'ın şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebince mezkûr kısarak müdde'î-i mezbûrun tarih-i esbakla şirâen mâlî olduğuna ba'de'l-hükm Mustafa'ya edâ ve teslîme merkûm Kesro'ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve işrîn min şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 6

Diyarbekir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazasına tâbi Şemrah karyesi ahalisinden Mehmed bin Ahmed bin Halil kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müdde'a aleyhi olup ale'l-usûl irsâl olunan da'vetiye varakası üzerine mahkemeye gelmekden ve vekîl göndermekden imtinâ' eden ve celb ve ihzârı kâbil olamayan karye-i mezkûre ahalisinden Abdülaziz bin İsmail bin İbrahim'in hukûkunun muhâfazası zımnında yerine vekîl-i musahhar ta'yîn olunan Derik kazâsı müfredât kâtibi Kadri Efendi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezkûre hudûd dâhilinde kâin bir taraftan İsa bin Mehmed'in kürûm bağı ve bir taraftan amucam İsmail bin Halil'in bağı ve bir taraftan Ali bin Sebiki'nin bağı ve taraf-ı râbî'i Timurgirmez Dağ ile mahdûd tahmînen iki yüz yirmi kürûmı müstemil bir kıt'a bağ işbu tarih-i i'lâmdan yirmi sene mukaddemden berü pederim müteveffâ Ahmed'den mevrûs mâl ve mülküm olduğu halde iki üç sene evvel karyemizde civâr bulunan Huzur karyesine nakl-i hâne etdiğimden bi'l-istîfâde merkûm Aziz mezkûr bağma fuzûlî müdâhale eder olmağla müdâhale-i vâkî'asının men'i ve keff-i yedle bana teslîmi matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl vekîl-i musahhar-ı mezbûr Kadri Efendi dahi cevâbında müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını külliye inkâr etmeğle müdde'î-i mezbûr Mehmed'den ber vech-i meşrûh müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri evvelen bâ mestûre-i şer'îyye mârru'z-zikr Derik kasabasının Abbasan mahallesi muhtârı Mehmed Ali bin Ali bin Haso ve ihtiyârı Ahmed bin Uso bin Abdullah'dan sırren ve sâniyen hasm huzûruyla İbrahim Efendi ibni Mustafa Efendi ve Hacı Hüseyin bin Hacı Şeyhmus'dan dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunan mârru'z-zikr Şemrah karyesi ahalisinden İbrahim bin Osman bin Hacı İbrahim ve Ali bin Ömer

bin Reşid'den her biri li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka Şemrah karyesi hudûdî dâhilinde kâin bir taraftan İsmail bin Halil'in bağı ve bir taraftan Ali bin Sebiki'nin bağı ve bir taraftan İsa bin Mehmed'in bağı ve taraf-ı râbî'i Timurgirmez Dağ ile mahdûd bir kıt'a kürûm bağ müdde'î-i mezbûr Mehmed'in bundan yirmi sene mukaddem vefat eden babası Ahmed'den mevrûs malı ve mülkü olduğuna Allah için şahidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etmeğin mücebince müvekkili mezbûr Aziz'e izâfetle vekîl-i musahhar-ı mezbûr Kadri Efendi bağ-ı mahdûd-ı mezkûra müdâhaleden men' ve keff-i yedle müdde'î-i mezbûr Mehmed'e edâ ve teslîme gıyâben hükm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehr-i Ramazan'ul-mübârek lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 7

Diyarbakir vilâyet-i celîle redîf taburu kâtibi bâ'isü'l-i'lâm Şakir Efendi ibni Bahri Efendi vilâyet-i müşârun ileyhâya tâbî' Derik kazâsı mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde nefsi-i Derik kasabası ahalisinden ve zabtiye efrâdından Osman bin Davud bin Hacı Sinan muvacehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan tahmînen on altı gün mukaddem taburumuzla şakî İbrahim'in derdest ve ta'zîbi me'mûriyetle Hüseyin Kanbur'un Helili karyesinde kasrı civarında bulunduğumuz bir sırada işbu meclis-i şer'de müşâhede olunan bir re's kızıl kır burnu üzerinde beyaz kırsığı Malatya sancağı redîf taburu efrâdından Ahmed nâm kimesneden on beş aded sim beyaz mecîdiye semen-i medfû'a iştirâ etmiş ve şirâen mâlîm bulunmuş olduğu halde Sellut karyeli Mustafa bin Hasan nâm kimesneye teslîmen Derik kasabasına göndermişdim esnâ-yı râhda her nasılsa gâib olup el-hâletü hazihi mezbûr Osman yedinde bulmamla şirâen mâlîm olmak üzre bi'l-istihkâk hâlâ bana edâ ve teslîme mezbûr Osman'a tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Osman dahi cevâbında tarihten on dört gün mukaddem derik kâimmakâm vekîli sâbıkı Arif Efendi'yle mezkûr kasırdan avdet ederken esnâ-yı râhda merkûm Mustafa'ya tesâdüf eden mûmâ ileyh Arif Efendi merkûm Mustafa'nın râkib olduğu mezkûr kısarak emvâl-i menhûbe diye emriyle merkûm Mustafa'dan alarak bana vermiştir ve mûmâ ileyh Şakir Efendi'nin şirâen malı olduğu meçhûlüm bulunmuştur diyü müdde'î-i mezbûrun müdde'âsını külliye inkâr etmeğe müdde'î-i mezbûr Şakir Efendi'den ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb

olundukda her biri udûl ve ahrâr-ı ricâl ve müslimînden ve mârru'z-zıkr redif taburu mülazımlarından ve Derik kasabasının Rutan mahallesinde ikâmet eden İbrahim Efendi ibni Mehmed Hurşid Efendi ibni Mustafa Efendi ve Hafız Halil Efendi ibni Abdülgafur Efendi ve Ziya Efendi ibni'l-mezbûr Hafız Halil Efendi ve mezkûr Derik kasabasının Salikan mahallesi ahalisinden ve gönüllü efrâd-ı redifeden Arif bin Nebi bin Fettah nâm kesân her biri li eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu meclis-i şer'de müşâhede olunan bir re's kızıl kır alnı beyaz kırsrağı müdde'î-i mezbûr Şakir Efendi tarihden tahmînen on beş on altı gün mukaddem Hüseyin Kanbur'un Helili karyesi civârında Mardin redif taburu efrâdından ismi meçhûlümüz olan bir neferden on beş aded sim mecidiyeye iştirâ eylediğine ve şirâen mâlî bulunduğuna Allah için şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etdiklerinde şâhidûn-ı mezbûrûndan her biri evvelen bâ mestûre-i şer'îyye Rutan mahallesi imâmı Molla Seydi bin Receb ve muhtarı Hasan bin Mehmed ve a'zâsından Necim Ağa ibni Eyüp Ağa'dan sırren ve sâniyen hasm huzûruyla kazâ-yı mezkûr polis komiseri Paşa Efendi bin Mehmed Ağa ibni Paşa ve müstantık mu'âvini İbrahim Efendi ibni Mustafa Mazhar Efendi ibni Hacı Ali Efendi'den dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde ihbâr ve iş'âr ve müdde'î-i mezbûr tahlîf olunmağın mücebince mezkûr kısrağ müdde'î-i mezbûr Şakir Efendi'nin şirâen malı olduğuna ba'de'l-hükm mezkûr kısrağı müdde'î-i mezbûr Şakir Efendi'ye edâ ve teslîme mezbûr Osman'a tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehr-i Ramazanü'l-mübârek lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

MSH_SSC_d_03595_0026

Numero 8

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Abbasan mahallesi sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefat eden Mehmed bin Hacı Kevn'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyno binti Hasudhan ile sulbi kebîr oğlu Ahmed sulbî sagîr oğulları İlyas ve Şeyhmus ve Tahir ve sulbiye sagîre kızı Ruşi ve anası Nevri binti Hıdır'a münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra kasaba-i mezkûrenin Abbasan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Mustafa bin Hasan Maraşlı kazâ-yı

mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûrun sagîr oğullarına kîbel-i şer'-den bâ hüccet-i şer'iyeye vasî nasb ve ta'yîn olunan anaları zevceti'l-mezbure Zeyno binti Hasudhan muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Hacı Kevn'in zimmetinde bir kıt'a sened mücebince cihet-i karzdan yirmi dört aded yüzlük Osmanlı lirası ve diğer bir kıt'a sened mücebince dahi iki bin yüz guruş ki iki kıt'a sened mücebince cem'an dört bin altı yüz doksan iki guruş alacak hakkım olup alacağım olan meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı mezbûrdan kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât etmeğle meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûmun tereke-i vâfiyesinden olmak üzere hâlen bana edâ ve teslîme zevce-i mezbûre Zeyno'ya tenbîh olunmak matlûbumdur diyü sened-i mezkûrları ibrâz ve irâe etmeğle ba'de'd-da'vâ ve's-suâl vasî-i mezbûre Zeyno dahi bi'l-asâle ve bi'l-vesâye cevâbında külliye inkâr etmeğle müdde'î-i mezbûr Mustafa'dan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri evvelen bâ mestûre-i şer'iyeye mahalleleri muhtarı Mehmed Ali bin Ali bin Haso ve a'zâsı Ahmed bin Uso bin Abdullah'dan sırren ve sâniyen hasm huzûruyla mahalle-i mezkûre ahalisinden Hacı Halil bin Hacı Şeyhmus bin Hasan ve Ali bin Abdullah bin Osman'dan dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr mârru'z-zikr Abbasan mahallesi ahalisinden ve attar esnafından Mikail bin Mehmed bin Receb ve Zabtiye Ahmed bin Yusuf bin Şeyhmus ve diğer Attar Mehmed Settan bin Osman Ammi ve Hasan bin Mehmed bin Hasan şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât etmeğın mücebince meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr dört bin altı yüz doksan iki guruşun müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesinden olmak üzere müdde'î-i mezbûr Mustafa'ya edâ ve teslime vasî-i mezbûre Zeyno'ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Şevvâli'l-mükerrerem lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 9

Diyarbakir vilayet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallatından Abbasan mahallesi ahalisinden olup bundan mukaddem vefât eden Mehmed bin Hacı Kevn'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyno binti Hasudhan ile sulbî kebîr oğlu Ahmed ve sagîr oğulları İlyas ve Şeyhmus ve Tahir ve sagîre kızı Ruşi ve anası Nevri binti Hıdır'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sığâr-ı mezbûrûnun tesviye-i umûrlarına

kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunan anaları mezbûre ile zevcetü’l-mezbûrenin taleb ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve ketb olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i âtî zıkr olunur tahrîren fi’l-yevmi’l-âşir min şehr-i Şevvâli’l-mükerrerem lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Mahalle-i mezkûrede kâin müteveffâ-yı mezbûrun ma‘lûmu’l-hudûd sagîr hânesi 1000	Mahalle-i mezkûrede kâin müteveffâ-yı mezbûrun ma‘lûmu’l-hudûd büyük hânesi 1500	Derik kasabası civârında ve Serezkan nâm mevki‘de kâin ma‘lûmu’l-hudûd bağçesi 1000	Kasaba-i mezkûre civarında harâbe bağ kıt‘a 1 40	Kasaba-i mezkûr civarında ve Bervi nâm mevki‘de kâin ma‘lûmu’l-hudûd bir kıt‘a zeytinlik 1000
Yatak kat 4 400	Sahan 22 15	Seküre (?) 2 10	Kebîr tencere 1 40	Sagîr tencere 1 20
Teşt 1 40	Saplı 1 10	Kazgan 1 60	Sini 1 40	Müteveffâ-yı mezbûrun dükkan eşyası 500
Cecim 1 100	Kilim 1 20	Merkeb 1 150	Tüfenk 1 20	Hırdavat-ı menzil 30
Yekûnü’t-tereke 5995 Minha’l-ihracât				
Deyn-i müsbet Zabtiye süvari Mustafa bin Hasan be-şehâdeti Attar Mehmed bin Settan bin Osman ve Hasan bin Mehmed bin Hasan gıbbe’t-tezkiye ... ve’t-tahlîf 2100	Deyn-i müsbet mezbûr Mustafa bin Hasan be-şehâdeti Mikail bin Mehmed bin Receb ve Zabtiye Ahmed bin Yusuf bin Şeyhmus gıbbe’t-tezkiye ... ve’t-tahlîf 2592 Osmânî lirası fî 108	Techîz ve tekfîn mesârifi 20	Varaka bahâ 10	Pul bahâsı 3,20
Yekûnü’l-ihracât 4725,20 Sahha’l-bâkî 1269,20				

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre 211 guruş 23 para 1 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Ahmed 199 guruş 33 para 2 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr İlyas 199 guruş 33 para 2 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Şeyhmus 199 guruş 33 para 2 akçe
Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Tahir 199 guruş 33 para 2 akçe	Hisse-i binti'l-mezbûre Revşi 99 guruş 36 para 3 akçe	Hisse-i ümmü'l-mezbûre Nevri 158 guruş 27 para 3 akçe	

MSH_SSC_d_03595_0027

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan zevceti'l-mezbûre ile ümmü'l-mezbûre hisse-i merkûmeleri olan cem'an üç yüz yetmiş guruş on para bir akçe ve üç pulu tamamen ve kâmilten ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk eyledikleri ba'de'l-ikrâr sığâr-ı mezbûrenin hisse-i merkûmeleri olan cem'an sekiz yüz doksan dokuz guruş on iki para iki akçe de vasileri anaları mezbûre Zeyno'ya li ecli'l-hıfz teslim olunduğu kâtib-i terekenin ifâdesinden anlaşılmışla işbu mahalle şerh verildi.

Numero 10

İşbu hüccetin sûreti tebliğ edilmiştir.

Fî 12 Teşrîn-i sâni sene 324

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Garb nâhiyesine tâbi' Hasan Ağa nâm-ı diğeri Harbi Türkman karyesi ahalisinden olup bâ'isü'l-i'lâm Ahmed bin Ali bin Hacı Mustafa vilâyet-i müşârun ileyhâya muzâf Derik kazâsı mahkeme-i şer'yyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûreye tâbi' Basbeğ karyesi ahalisinden Reşid bin Haso ve Herberu karyesinden Sado bin Ali ve Sinan bin Kevli nâm kesân muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp Nezni karyesi hudûdı dâhilinde kâin bir taraftan Timurgirmez ve diğer taraftan yine kendi mülkümüz bağ ve diğer taraftan Abdo bin Mehmed'in mülk bağı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd irsen mâlik ve mutasarrıf olduğum bir kıt'a bağın sene-i hâliye ve hâliyyeye mahsûben bozum hâsılâtı merkûmûn taraflarından ahz ve mezkûr bağa müdâhale edildiğinden bahisle vilâyet-i celîleye takdîm eylediğim istid'â Derik kazâsı kâimmakâmlığına havâle edilmiş ol bâbdaki emr-i irâde-i vilâyet-penâhî mücebince

kâimmakâmlık cânibinden merkûmûn celb ve evrâkımız li ecli'l-muhâkeme mahkemeye havâle edilmek ve muhâkememiz icrâsına mübâşeret olunacağı sırada miyânemize muslihûn tavassut ederek fimâba'd mezkûr bağma müdâhale etmemek ve sene-i hâliyye mahsûben hâsılât-ı vâkı'asına karşı üç yüz guruş bana vermek üzere beynimiz ıslâh edilmiş ve ben dahi ol vechile sulh-ı mezkûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûrî dahi tamâmen ve kâmilten merkûmûn yedlerinden ahz u kabz idüp sene-i merkûmeye ve bağ-ı mezkûr hâsılâtına aid de'âvîden merkûmûnun zimmetlerini ibrâ eyledim diyü tâli'an ikrâr ve i'tirâf eyledikte merkûmûn Reşid ve Sadun ve Sinan dahi kazıyye minvâl-i muharrer üzere olduğu fimâba'd müdâhale etmeyeceklerini mukırr ve mu'terif ve tasdîk etmelerin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Şevvâli'l-mu'azzam lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 11

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Telbisim karyesi ahalisinden Nevri binti Hacı Hasan tarafından zikri âtî husûsı taleb ve da'vâ ve muhâkeme ve sulh ve ibrâya vekîl-i müseccel-i şer'îsi Adile binti Molla Hüseyin bin Molla Şeyhmus kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i mutlakı mezkûr Telbisim karyesi ahalisinden Hacı Ali bin Hacı Hasan muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem kızım mezbûre mezbûr vasi Ali'nin zevce-i menkûha-i medhûlun bihâsı olduğu halde bundan mukaddem miyânelerinde vukû' bulan adem-i mu'âşeretden dolayı tatlık etmiş olmağla zevci mezbûr Hacı Ali zimmetinde ma'kûd-ı aleyh mehr-i müeccel olarak alacak hakkı olan beş yüz guruşla nafaka-i iddet ve meûnet-i süknâsı ve mezbûr Hacı Ali'nin firâşından hâsıl ve müvekkilem mezbûrenin hacr ve terbiyesinde bulunan tahmînen dört yaşındaki sagîre kızı için de şehrî kadr-i ma'rûf nafaka kıbel-i şer'den mezbûr Hacı Ali üzerine farz ve takdîr edilmesi matlûbundur diyü bi'l-vekâle da'vâ eylediğimde mezbûr Hacı Ali dahi cevâbında fi'l-hakîka müvekkile-i mezbûre Nevri ile miyânelerinde vukû' bulan adem-i hüsn-i mu'âşeretden dolayı mezbûre Nevri herbir hukûkundan vazgeçerek kendisi de Mikail zevcesi müvekkile-i mezbûre Nevri'yi hal' eylediğini ve binâen aleyh bir şey elzem bulunduğunu benim inkârıma mukârin müdâfa'a dermiyân ve sagîre-i mezbûre içinde kadr-i ma'rûf nafaka i'tâ edeceğini ve mezbûrenin mehr-i müecceli ise yüz guruşdan ibâret idüğünü ikrâr ve mâ'adâyı inkâr ve muhâla'a vukû'ının sûret-i cereyânı Telbisim karyesi ahalisinden

Mehmed Bestan ve Hacı Davud bin Sino ve Hacı Abdullah bin Hacı Şeyhmus ve Hacı İbrahim nâm kesânla isbât ve li ecli'ş-şehâde ikâme edeceğini ilâve ve beyân ve bu sûretle miyânemizde münâza'a ve ihtilâf tekevvün etmeğle miyânemize muslihûn tavassutuyla müvekkilem mezbûreye iki yüz otuz guruş vermeğle ben dahi mehr-i müeccel ve nafaka-i iddet da'vâmdan vazgeçmek üzre beynimiz ıslâh edilmiş olmağla ol vechile da'vâ-yı mezkûremden vazgeçerek iki yüz otuz guruş üzerine sulh olup ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr dahi meclis-i sulhda mezbûr Hacı Ali'den bi'l-vekâle tamamen ve kâmilten ahz u kabz idüp ol vechile mezbûr Hacı Ali'nin zimmetini hukûk-ı zevciyete müte'allika âmm-i de'âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât-ı hakk ile iskât eyledim bi'l-vekâle tâli'an ikrâr ve i'tirâf ve sagîre-i mezbûre için kadr-i ma'rûf nafaka takdîr edilmesini talep eyledikde mezbûr Hacı Ali dahi kazıyye minvâl-i muharrer üzre olduğunu ve sulh-ı mezkûr ol vechile kabûl ve yekdiğeri âharın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve vekîl-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhunu şifâhen tasdîk ve vicâhen tahkîk etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehr-i Şevvâli'l-mükerrrem lisene sitte ve ışrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 12

İşbu vekâlet hücceti yirmi birinci numeroda mükerreren ve sehven kayd olunduğundan işbu kayd ibtâl edilmiştir.

İbtâl.

Diyarbakir vilâyet-i celîlesinin nefsi-i Diyarbakir kasabası mahallâtından Mecdüddin mahallesi sâkinelerinden olup vilâyet-i müşârun ileyhâya muzâf Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesinde sâkine ve zâtı zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kesân ta'rîfleriyle mu'arrefe bâ'isü'l-kitâb Rabia Hatun binti Ahmed Ağa ibni Abdülkerim kazâ-yı mezkûr mahkeme-i bidâyet hukûk dâiresinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp vilâyet-i müşârun ileyhe muzâf Habura kazâsı ahalisinden olup Hamidiye hafif süvari Abdi Ağa zimmetinde ma'kûdun aleyh mehr-i müeccel alacak hakkım olan iki bin guruşla nafaka-i iddet ve meûnet-i süknâmı ve müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle metrûkâtından bana isâbet eden hisse-i irsiye-i şer'iiyemi müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vâzı'ü'l-yed olanlardan husûmet kendisine teveccüh eder zevâtdan talep ve da'vâ ve muhâkeme ve muhâsamaya ve redd-i cevâb ve müdâfa'aya ve ahz u kabza ve

makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve tahlîf ve istihlâfa ve aleyhimde sudûr edecek hükme adem-i kanâ'atle temyîz ve istînâf ve i'tirâz-ı ale'l-hükme ve îcâb eden evrâkı kendi tarafından tanzîm ve devâir-i âidesine i'tâ ve takdîme el-hâsıl husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan âharı tevkîle me'zûn olmak üzere mârru'z-zikr Habura kazası kasabasında mukîme vâlidem Rahile Hatun binti Ahmed Ağa vekâlet-i müvekkile-i sahîha-i şer'îyye ile kabûle mevkûfe vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehr-i

MSH_SSC_d_03595_0028

Şevvâli'l-mükerrem lisene sitte ve ışrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 12

İşbu i'lâmın sûreti müdde'â aleyhe verilmiştir.

Fî 12 Teşrîn-i sâni sene 324

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Telbisim karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm İbrahim bin Hacı Hasan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Bestan bin Ahmed muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan on iki sene mukaddem beni ve diğer er karındaşlarım Mehmed ve Ahmed ve kız karındaşlarım Haymi ve Nevri ve Zeyneb ve Hatun sagîr ve sagîre bulunduğumuz ve vâlidemiz Adile Hatun dahi umûrumuzu rü'yete vasî bulunduğu cihetle pederimiz müteveffâ Hacı Hasan'dan mevrus bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve nükûdumuz vâlidemiz mezbûreye teslîm ve nezdinde bulunduğundan ol vakit vâlidem mezbûre Adile emvâl-i mûrise ve nükûdumuzdan mezbûr Mehmed Bestan ifrâz ol dahi yedinden istikrâz ve ahz u kabz ve umûruna sarfla istihlâk etmiş olduğu on aded yüzlük Osmânî lirasından bana isâbet eden hisse-i irsiyye-i şer'îyyemi hâlâ bana edâ ve teslîme mezbûr Mehmed Bestan'a tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Mehmed Bestan dahi cevabında külliyyen inkâr etmeğle müdde'î-i mezbûrdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda şâhidlerinden biri ber-hayat ise de diğeri vefât etmiş ve bundan başka şâhidleri olmadığını ilâveten ifâde ve beyân ve ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle müdde'â aleyh mezbûr Mehmed Bestan'ı tahlîfe tâlib olup olmadığı müdde'î-i mezbûrdan lede's-suâl tâlib-i tahlîf dahi olmamağın

mûcebince müdde'î-i mezbûr İbrahim da'vâ-yı mezkûresiyle müdde'â-aleyh mezbûr Mehmed Bestan'a bî-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Şevvâli'l-mu'azzam lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 13

Sûret tebliğ edilerek alınan ilm u haber Mahmud'a verilmiştir.

Fî 20 Teşrîn-i sâni sene 324

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tabi' Telbisim karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Hacı Ahmed bin Abdülaziz kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Mahmud bin Hüseyin bin Bero muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan beş sene mukaddem mezbûr Mahmud'un kızı Revşi nâm kadın oğlum Abdurrahman nâm kimesneye tezvîce tâlib olduğumda mezbûre Revşi'nin ekrâd örfünce (felen) ta'bîr olunur başlığı için iki bin yüz elli gurus kat' ve takdîr edilerek meblağ-ı mezkûrdan iki yüz elli gurusu nakden ve bin dokuz yüz gurus mukâbili dahi karye-i mezkûre civarında ve Gab dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin şarken Timurgirmez şimâlen Hüseyin Ramo'nun mülk zeytinliği ve garben dahi Fettah'ın zeytinliği ve cenûben su harkı ile mahdûd bir kıt'a mülk zeytinlik bağçemi mezbûr Mahmud'a verdi mezbûr Mahmud dahi kızı mezbûre Revşi'yi oğlum Abdurrahman'a akd-i nikâh etmiş ve tarih-i mezkûrdan berü miyânelerinde kânûn-ı sahîha ve hukûk-ı zevciyet cereyân etmiş ise de mezbûr Mahmud'a (felen) ve başlık nâmıyla vermiş olduğum meblağ-ı mezkûrla bağçe-i mahdûd-ı mezkûrenin şer'an istirdâdı lazım geleceği iftâ edilmiş ve ber mûceb-i iftâ bağçe-i mahdûde-i mezkûrenin istirdâdı ile tarafıma teslîmi matlûbumdur diyü da'vâ ve müdde'â aleyh mezbûr Mahmud dahi fi'l-hakîka kızım mezbûre Revşi'nin (felen) ve başlığına mukâbil ber vech-i muharrer iki yüz elli gurusla bağçe-i mahdûde-i mezkûreyi tarih-i mezkûrda bana vermiş ve bende kızım mezbûreyi müdde'î-i mezbûrun oğlu Abdurrahman'a akd-i nikâh etmiştir ve başlık namıyla verilmiş olan bir şeyin istirdâdı lazım gelemeyeceği muktezâ-yı şer'-i şerîfden bulunmuştur diyü ifâde ve beyân etmiş ve mecma'-ı Mevlana Hafızüddin el-Bezazi nâm kitâbda (arapça metin) diye mestûr olan mesele ma'mûlun bihimâ mûcebince müdde'î-i mezbûr Hacı Ahmed bağçe-i mahdûd-ı mezkûreyi (felen) ve

başlık olarak mezbûr Mahmud'a vermiş ve ahiren de oğlu ile mezbûre Revşi miyânelerinde nikah mün'akid olmuş olduğunu mukırr ve mu'terif iken tasaddî eylediği da'vâsı mesmû'a ve iltifâta şâyân olmayup husûs-ı mezkûr hakkında mezbûr Mahmud'a şer'an suâl dahi tevcih etmediği müdde'î-i mezbûr Hacı Ahmed'e tefhîm mûcebince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mahmud'a bî-vech mu'arazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 14

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Salikan mahallesi sâkinelerinden Veli binti Ömer bin Hacı Bestan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Abbasan mahallesi ahalisinden zevci Ali bin Hüseyin bin Berde muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan on iki sene mukaddemden berü zevcim dâhilim bulunan mezbûr Ali tarihten bir buçuk sene mukaddem Derik kasabası çarşısında ba'demâ kumar oynarsam zevcem (talak-ı selase ile benden mutallaka olsun) diye şart etmiş ve tarihten bir hafta ve daha evvel kirâren mirâren kumar oynadığı mesmû'ım bulunmuş ve binâen aleyh muallak-ı aleyh olan şart vücûda gelmeğle ben mezbûr Ali'den beytütet-i mutallaka ile bâyin olmuş olmamla beynimizin tefrîki ve ba'dehu inkizâû'l-idde âhara tezvîce bana izin verilmesi matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Ali dahi cevâbında bundan akdem kendi mâlîmla kumar oynarsam zevcem talâk-ı selase ile mutallaka olsun diye mukayyed olarak şart etmiştir ve çend gün mukaddem oynamış olduğum kumar ise kendi malımla olmayup ahar taraftan bana verilmiş olan akçe ile olup bu halde mukayyed olan şart vücûda gelmemiştir diyü gayrın malıyla kumar oynadığını ikrâr ve müdde'îyye-i mezbûrenin sûret-i mutallakada şart ve ta'yîn eylediği müdde'âsını külliyyen inkâr etmeğle müdde'îyye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde'âsına mutabık beyyine taleb olundukda her biri udûl ve ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mârru'z-zikr Mahmudan mahallesi ahalisinden Hacı Tahir bin Seydo ve Abbasan mahallesinden Ali bin Genco nâm kesân li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Ali tarihten tahmînen bir buçuk sene mukaddem çarşıda hâzır olduğum halde kumar oynarsam zevcem

MSH_SSC_d_03595_0029

talâk-ı selase ile benden mutallaka olsun diye şart eylediğine Allah için şahidiz ve şehâdet dahi ederiz diye her biri bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etdiklerinde şâhidân-ı mezbûrân her biri evvelen bâ mestûre-i şer'îyye mahalleleri ahalisinden Hacı Halil bin Hacı Şeyhmus bin Hasan ve Mustafa bin Seydo bin Bero ve sâniyen hasm huzûruyla Rutan mahallesinden Ali bin Abdullah Nebi Salikan mahallesinden Arif bin Nebo bin Fettah dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın ve müdde'â aleyh mezbûr Ali sûret-i mutallakada şart eylediği muhakkak ve mezbûr Ali tarihten çend gün akdem defe'âtle kumar oynadığı ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebince müdde'î-i mezbûre Veli zevci mezbûr Ali'den beytûtet-i mutallaka ile bâyin olduğu mezbûr Ali'ye tefhîm ve ba'dehu inkizâû'l-idde âhara tezvîce mezbûre Veli'ye izn verildiği i'lâm olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 15

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Metinan nâhiyesine muzâf Kömez (?) karyesi ahalisinden olup Derik kasabası civârında Harami karyesinde ikâmet eden Muhyiddin bin Şeyh Bedir kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûrenin Hazran mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-kitâb Mehmed Efendi bin Molla Halil bin Abdurrahim mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp bundan akdem vefât eden amucam Şeyh Ahmed Mustafa'nın verâseti zevcesiyle bir nefer kızı ve biraderzâdesi bana münhasıra olup müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle terekesinden sekiz sehm i'tibârıyla üç sehmi bana isâbet etmişiken müteveffâ-yı mezbûrun kızını Arif'e nikâh eden Pestan karyeli Ömer bin Hacı Davud müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve hayvanat-ı metrûkesini fuzûlî olarak ahz ve vaz'-ı yedle bana isâbet eden hisse-i irseyye-i şer'îyyemi edâdan imtinâ' eder olduğundan hisse-i irsiye ve hukûk-ı meşrû'amı taleb ve da'vâ ve muhâkeme ve muhâsamaya ve ahz u kabza ve makbûzunu bana irsâl ve ibtâle ve tahlîf ve istihlâfe ve aleyhimde sâdır olacak hükme adem-i kanâ'atle temyîz ve istînâfa ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan

vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile hâzır-ı mezbûr Mehmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 16

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının Metinan nâhiyesine tâbi' Mansuri karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Mehmed bin Hocem bin Bestan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Derik kasabasının hristiyan mahallesinde mütemekkin Ermeni katolik milletinden Bero veledi Osib veledi Sarı muvâcehesinde merhum Bero'nun karındaşı Naum veledi el-merkûm Osib hâzır olduğı halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem hâzır-ı merkûm Naum malı olan bir re's erkek tayının nısfı iki yüz guruş bedel ile bana bey' ve himâyet etmek üzre bana teslim etdikde nısfı şirâen mâlım olmak üzre yedi buçuk mâh kadar nezdinde kaldıktan sonra merkûm Bero nezdime gelerek mezkûr tayın nısfı kendisinin olduğunu bi'l-beyân nısfını fuzûlî olarak taleb etmiş ve vâkı' olan adem-i muvâfakatim üzerine merkûm Bero şakî-i meşhûr İbrahim'e mürâca'at ve âdemlerinden birini getirüp mezkûr tayı fuzûlî ve bi-gayr-ı hakk yedimden ahz ederek götürmüş olmağla mevcûd ise mezkûr tayın nısfının değilse yevmî defterdeki kıymeti olan yedi yüz guruşun nısfı olan üç yüz elli guruşun merkum Bero'dan tazmîniyle bana edâ ve teslîmi matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Bero dahi cevâbında fi'l-hakîka bundan akdem mezkur tayın nısfı benim ve nısf-ı diğeri biraderim hâzır-ı merkûm Naum'un olduğı halde biraderim Naum kendi nısfını ol vakit müdde'î-i mezbûra bey' etmiş ve ahîren ben dahi mezbûr Mehmed'in nezdine gidüp mezkûr tay benimle kendisi arasında müşterek olduğunu söyledim ve taksîme tâlib oldum ise de mezbûr Mehmed'in adem-i muvâfakat cihetiyle İbrahim Paşa'nın âdemlerinden Melli Mehmed Ağa nâm kimesneye mürâca'at eyledim mûmâ ileyh Mehmed Ağa Havale ta'bîr olunur bir âdemi vâsıtasıyla mezkûr tayı nezdine celb ve beş yüz guruş kıymetinde olduğı takdîr edilerek mûmâ ileyh Mehmed Ağa müdde'î-i mezbûr Mehmed'e aid olan nısf tayın bedeli olan iki yüz elli guruş benden ahz ve müdde'î-i mezbûr Mehmed'e teslim edilmek üzre mezbûr Mehmed'in âdemlerinden orada hâzır bulunan Reji nâm kimesneye ve mezkûr tayı da bana teslim

eyledi binâen aleyh mezkûr tayın nısfına aid zimmetim berî olmuşdur diyü tayın tamamını aldığı ikrâr ve müdde'î-i mezbûrun mâ'adâ müdde'âsını inkâr ve hâzır-ı merkûm Naum dahi mezkûr tayın nısfı birâderi merkûm Bero'ya aid olduğu halde kendi nısfını müdde'î-i mezbûre Mehmed'e bey' ve fûruht eylediğini ikrâr etmeğle müdde'î-i mezbûr Mehmed tekrâr cevâbında Mehmed Ağa tarafından takdîr olunan bedelin nısfı olan iki yüz elli guruş bana vüsûl bulmamışdır ve buna izn ve icâzetim dahi inzimâm etmemişdir diyü meblağ-ı mezkûrun iki yüz elli guruşun kendisine vüsûlünü ve izn ve icâzetinin vukû'mını inkâr etmeğle mezkûr tayın Mehmed Ağa nezdine götürülmesine ve Mehmed Ağa tarafından takdîr olunan bedel müdde'î-i mezbûr tarafından tecvîz olunduğuna ve meblağ-ı mezkûr iki yüz elli guruş mezbûr Reji vasıtasıyla müdde'î-i mezbûr Mehmed'e vâsıl bulduğuna dair şâhidleri olup olmadığı merkûm Bero'dan lede'l-istifsâr ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle müdde'î-i mezbûr Mehmed'i tahlîfe tâlib olmamağın ve müdde'î-i mezbûr Mehmed'e mezkûr tayın yedinden ahz edildiği tarihte yedi yüz guruş kıymet değerinde olduğu müdde'âsına mutâbık ityân-ı beyyineden kezalik izhâr-ı aczle tâlib-i tahlîfi olmamağın merkûm Bero mezkûr tayı müdde'î-i mezbûrun izn ve icâzeti ve hükm-i şer'î lâhık olmadığı halde fuzûlî olarak almış olduğunu mukırr ve mu'terif olmağın mûcebince mevcûd ise mezkûr tayın nısfının mevcûd olmadığı takdîrde yevm-i ahzdaki nısf kıymeti olan iki yüz elli guruşun müdde'î-i mezbûr Mehmed'e edâ ve teslîmiyle merkûm Bero ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

İşbu i'lâmın sûreti müdde'a aleyhe tebliğ edilmiştir.

MSH_SSC_d_03595_0030

Numero 17

İşbu i'lâmın sûreti müdde'â-aleyhe verilmiştir.

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına muzâf Mansuri karyesi sâkinelerinden bâ'isü'l-i'lâm Emine binti Abdullah bin Yusuf kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûreye tâbi' Karakaya karyesi ahalisinden Mahmud bin Timur bin Seydo muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu meclis-i şer'de müşâhede olunan bir re's timur kır kısrak diğer malım olan kısrğımdan doğma nitâcen yedimde malım olduğu halde

Derik kasabası ahalisinden Abdo bin Ali nâm kimesneye emâneten vermiş ve her nasılsa işbu tarih-i i'lâmdan üç mâh mukaddem yani Melli vak'asından beş on gün mukaddem merkûm Abdo'nun yedinden zâyi' olup el-hâletü hazîhi merkûm Mami Nemo nezdinde bulmamla nitâcen malım olmak üzere bi'l-istihkâk hâlâ taleb ederim bana teslîme mezbûr Mami'ye tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Mami dahi cevâbında mezkûr kısarak tarihten iki mâh mukaddem cânib-i hükümetden emvâl-i menhûbe diye münâdî vâsıtasıyla müzâyede olunup ba'de'l-kuttâ'u'r-rağbât mecîdî on dokuz gurus hesabıyla dört yüz gurus bedel ile üzerimde takrîr etmiş ve bedel-i mezkûr Mami idârenin kararı vechile hadd-i lâıyk görölerek bana ihâle ve bey' edilmiş ve semen-i mebî' olan meblağ-ı mezkûr dahi mal sandığına teslîm edilerek mukâbeleten fi 20 Eylül sene 324 tarih ve otuz sıra numarolu bir kıt'a makbûz dahi yedime i'tâ edilmiş olmağla bi-hakkın ve şirâen malım olmak üzere vaz'-ı yed ederim diyü vaz'-ı yedini ikrâr ve müdde'ıyye-i mezbûrenin mâ'adâ intâc müdde'âsını külliyyen inkâr etmeğle müdde'ıyye-i mezbûre ber vech-i meşrûh müdde'âsını her biri evvelen bâ mestûre-i şer'ıyye Derik kasabasının Rutan mahallesi ahalisinden Hacı Halil Efendi ibni Hacı Şeyhmus ve Bobo bin Şeyho bin Mustafa'dan şirâen ve sâniyen hâsım huzûruyla Rıza Efendi ibni İsmail Bey ve zabtiye onbaşılarından Ahmed Onbaşı bin Ramazan bin Mehmed'den dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan mârru'z-zıkr Mansuri karyesi ahalisinden Davud bin Ahmed bin Mamo ve Mehmed bin Hocem bin Ömer şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât etmeğın ve müdde'ıyye-i mezbûre tahlîf olunmağın mücebince mezkûr kısrağın müdde'ıyye-i mezbûreye edâ ve teslîme mezbûr Mami'ye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 18

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazasının nefsi-i Derik kasabası mahallatından Rutan mahallesi sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefât eden Mehmed Ahmed Haksi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Aliye binti Ahmed ile sulbî oğlu Davud ve anası Hafsa'ya münhasıra olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i emrine kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan zevcetü'l-mezbûrenin ve verese-i sâirenin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i âtî zıkr

olunur fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 2 200	Kebe kilim 1 50	Hınta keyl 2 300	Şa'ır keyl 4 20	Tencere 2 30
Kazgan 1 60	Sac 1 5	Sandık 2 40	Sahan 2 10	Tabe 1 10
Teşt 1 30	Tas 1 5	Hurc 2 40	İbrik 1 10	
Yekûnü't-tereke 800 <u>002</u> 808			Pul bahası 1	Kaydiye-i defter 1
Sahh li't-taksîm-i beyne'l-verese				
Hisse-i zevce-i mezbûre Aliye 101	Hisse-i ibni sagîr Davud 572 guruş 13 para 1 akçe		Hisse-i ümmü'l-mezbûre 134 guruş 26 para 2 akçe	

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan zevceti'l-mezbûre ile ümm-i mezbûre hisse-i merkûmeleri olan iki yüz otuz beş guruş yirmi altı para iki akçeyi tamâmen ve kâmilten ahz u kabz eylediklerini ba'de'l-ikrâr sagîr-i mezbûrun hisse-i merkûmesi olan beş yüz yetmiş iki guruş on üç para bir akçe dahi vasî-i mezbûreye li ecli'l-irbâh teslim edildiği işbu mahalle şerh verildi.

Numero 19

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefât eden Osman bin Şeyhmus'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Haymi binti Sofi Mehmed ile sulbi sagîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve sagîre kızları Mumi ve Hamşi ve Zeyni ve Seltan ve diğer Zeyni'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sığâr-ı mezbûrenin tesviye-i emirlerine kibel-i

şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunan anaları mezbûre Haymi’nin taleb ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le ketb ve tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fi’l-yevmi’r-râbi‘ aşer min şehr-i Zi’l-ka‘deti’ş-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Müteveffâ-yı mezbûrun sâkin olduğu menzil 300	Müteveffâ-yı mezbûrun Derik kasabası civârında ma‘lûmu’l-hudûd bir kıt‘a kürûm bağ 200	Yatak 2 200	Sahan 2 10
Leğen 2 20	Tencere 2 220	Pelas 2 40	Şa‘îr ölçek 10 40
Sac 1 5	Tas 2 5	Nohud keyl 2 15	Merkeb re’s 1 150
Yekûnü’t-tereke 1215 <u>0013</u> 1202		Varaka bahâ 10	Pul 1 Kaydiye-i defter 1,30
Sahh li’t-taksîmi beyne’l-verese			
Hisse-i zevceti’l-mezbûr 150,10	Hisse-i ibn Ahmed 233 gurus 28 para 2 akçe 2 pul	Hisse-i Mehmed ibn 233 gurus 28 para 2 akçe 2 pul	Hisse-i bint Mumi 116 gurus 34 para 1 akçe 1 pul
Hisse-i bint Hamşi 116 gurus 34 para 1 akçe 1 pul	Hisse-i bint Zeyni 116 gurus 34 para 1 akçe 1 pul	Hisse-i bint Seltan 116 gurus 34 para 1 akçe 1 pul	Hisse-i bint Zeyni 116 gurus 34 para 1 akçe 1 pul

MSH_SSC_d_03595_0031

Sahha’l-bâkî meblağ-ı mecmû‘-ı mezkûr bin iki yüz iki gurusdan zevceti’l-mezbûre hisse-i merkûmesi olan yüz elli gurus on parayı tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve ol vechile istîfâ-yı hakk eylediklerini meclis-i şer‘de ba‘de’l-ikrâr sığâr-ı

mezbûrünün hisseleri olan bin elli bir gurus otuz para dahi vasîleri anaları zevcetü'l-mezbûreye li eclî'l-irbâh ve'l-infâk teslîm edildiği işbu mahalle şerh verildi.

Numero 20

Diyarbakir vilâyet-i celîlesinin nefsi-i Diyarbakir kasabası mahallâtından Mecdüddin mahallesi sâkinelerinden olup vilâyet-i müşârun ileyhâya muzâf Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesinde sâkine ve zâtı zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kesân ta'rifleriyle mu'arrefe bâ'isü'l-kitâb Rabia Hatun binti Ahmed Ağa bin Abdülkerim kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp vilâyet-i müşârun ileyhâya muzâf Cizre kazâsı ahalisinden olup Hamidiye hafif süvari ikinci alayının binbaşı olduğu halde bundan mukaddem vefât [eden] zevcim Fettah Ağa ibni Abdi Ağa zimmetinde ma'kûd-ı aleyh mehr-i müeccel alacak hakkım olan iki bin gurus ki nafaka-i iddet ve meûnet-i süknâmı ve müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle metrûkâtından bana isâbet eden hisse-i irsiyye-i şer'iiyyemi müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vâzî'ü'l-yed olanlardan husûmet kendisine teveccüh eder zevâtdan taleb ve da'vâ ve muhâkeme ve muhasamaya ve redd-i cevâb ve müdâfa'aya ve ahz u kabza ve makbûzunı bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve tahlîf ve istihlâfa ve aleyhimde sudûr edecek hükme adem-i kanâ'atle temyîz ve istînâf ve i'tirâz-ı ale'l-hükme ve îcâb eden evrâkı kendi tarafından tanzîm ve dâire-i âidesine i'tâ ve takdîme el-hâsıl husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan âharı tevkîle me'zûn olmak üzre mârru'z-zikr Cizre kazâsı kasabasında mukîme vâlidem Rahile Hatun binti Mehmed Ağa vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiyye ile kabûle mevkûfe vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem lisene sitte ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Numero 21

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi‘ Telbisim karyesi ahalisinden bâ‘isü’l-i‘lâm Hacı Mehmed bin Sebo bin Nemo kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed bin Seyduş bin Halil muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezkûr Telbisim karyesi cami‘i ve köprü civârında kâin bir taraftan mezkûr köprü ve diğer taraftan Hacı Ali bin Hacı Mehmed’in mahsarası ve bir taraftan çim yani şatt ve taraf-ı râbi‘ tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb zeytin mahsarasının kırk sehm i‘tibâriyle beş sehmi benim ve on sehmi dahi karye-i mezkûreli Mehmed Ali bin Mahi’nin ve diğer beş sehmi dahi Yusuf Suri nâm kimesnenin ve yirmi beş sehmi karye-i mezkûreli Ahmed bin Davud’un mâl ve mülkümüz olup gâib-i ani’l-meclis merkûm Davud mezkûr mahsaradan olan yirmi sehm hisse-i şâyi‘asını merkûm Mehmed Seyduş’a sekiz aded yüzlük Osmânî lirasına bey‘-i kat‘î ile bey‘ ve şâyi‘an teslîm ve kabz-ı semen eylediğini işbu tarih-i i‘lâmdan üç mâh mukaddem mesmû‘um olduğu ânda ve Telbisim karyesinde Hacı İbrahim’in hânesi önünde müşteri-i merkûma hitâben mahsara-i mahdûde-i mezkûreye zâbit ve şerîk bulunduğum cihetle semen ve bedel-i mezkûrle kabûl eyledim diyü taleb-i şuf‘a ve muvâsebe ile işhâd etmiş ve tarih-i mezkûrdan beri defe‘âtla de merkûm Mehmed Seyduş’a dahi mahsara-i mahdûde-i mezkûrenin on sehm hisse-i şâyi‘ası zevcesi Zeri’ye müteveffâ pederi Ömer’den irsen intikâl ederek zevcemin malı olmak üzere ve diğer on sehm hisse-i şâyi‘asını dahi gâib-i ani’l-meclis Ahmed Davud nâm kimesneden beş aded yüzlük Osmânî lirası semen-i medfû‘a iştirâ ederek şirâen malım olmak üzere şâyi‘an tasarruf etmekdeyim diyü kısmen şirâen mâlî olduğunu ikrâr ve i‘tirâf etmiş ise de ancak müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed sûret-i iddi‘âsı da tarih-i i‘lâmdan üç mâh mukaddem beyân-ı vukû‘ ve mesmû‘ olduğunu ve bu tarihe kadar mahkemeye mürâca‘atla taleb ve da‘vâda bulunmadığını ifâde ve beyân ve İmadiye nâm kitabda (arapça yazı) diye ve mecelle-i celîlenin bin üç yüz dördüncü maddesinde dahi taleb-i takrîr ve işhâddan sonra şefî‘ eğer ahar diyarda bulunmak gibi bir özr-i şer‘îsi yok iken taleb-i hukûkî bir ay teahhur ederse hakk-ı şuf‘ası (silik) olur diye muharrer bulunmuş olmağla fetvâ-yı şerîfe ve madde-i mezkûre mûcebince müdde‘î-i merkûm Hacı Mehmed şerâit-i şuf‘ayı kâmilten icrâ etmediği cihetle müdde‘â aleyh merkûm Mehmed Seyduş’a suâl dahi teveccüh etmediğinden merkûm Hacı Mehmed Sino da‘vâ-yı mezkûresiyle müdde‘a-aleyh merkûm Mehmed Seyduş’a bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs i‘lâm olundu fi’l-yevmi’s-sâlis min şehr-i Zi’l-hicce’ti’s-şerife lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 22

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Salikan mahallesi mütemekkinlerinden bâ'isü'l-i'lâm Tano veledi Hagob veledi Bozo kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde nefsi-i Mardin sancağı mütemekkinlerinden Ammo bin Hana veledi Avakim muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu meclis-i şer'-de müşâhede olunan bir re's erkek siyah ve ağzı beyaz merkeb tarihden tahmînen bir sene dört mâh mukaddem Derikli Kopo veledi Nurho'dan üç aded yüzlük Osmânî lirası semen-i medfu'a yedimde şirâen mâlım iken bundan akdem Viranşehir'den gelürken esnâ-yı râhda ve Arbete karyesi civarında her nasılsa zâyî' olup el-hâletü hazîhi merkûm Ammo yedinde bulmamla keff-i yedle hâlâ bana edâ ve teslîme merkûm Ammo'ya tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Ammo dahi cevâbında mezkûr merkebi tarihden yedi mah mukaddem diğer sekiz aded merkeble ma'an ve safka-i vâhîde ile Viranşehir kasabasında mütemekkin Mahşi Bedo ve Mahşi Hico Basmacı nâm kesândan üç bin üç yüz guruş semen-i medfu'a müşterî-i

MSH_SSC_d_03595_0032

mâlım olup şirâen mâlım olmak üzere bi-hakkın vaz'-ı yedd ederim diyü vaz'-ı yedini ikrâr ve müdde'î-i merkûmun tarih-i esbakla mâlî olduğu müdde'âsını külliyyen inkâr etmeğle müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri Abbasan mahallesi ahalisinden Mısto bin Hasan bin Seydi ve Salikan mahallesi mütemekkinlerinden Üstüyan veledi Revmi veledi Semur'dan her biri meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu meclis-i şer'-de müşâhede olunan bir re's erkek siyah ve ağzı beyaz merkeb iki seneden beri müdde'î-i merkûm Tano'nun şirâen mâlî olduğuna Allah için şâhidiz şehâdet dahi ederiz diyü her biri bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde şâhidân-ı merkûmândan her biri evvelen bâ mestûre-i şer'iyye mahalleleri ahalisinden Mehmed bin Arto Sino ve Abdullah bin Mehmed bin Abdurrahman ve Salikan mahallesi mütemekkinlerinden Gazar veledi Reşo veledi Atam ve Gorko veledi Semdo'ndan sırren ve sâniyen hâsım huzûruyla Telbisim karyesi ahalisinden Nebi bin Ali bin Nebi ve Hacı Ahmed bin Molla Şeyhmus bin Resul'dan dahi alenen

lede't-tezkiye makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın mücebince mezkûr merkeb müdde'î-i merkûmun tarih-i esbakla mâlî olduğuna ba'de'l-hükm keff-i yedle merkûm Tano'ya teslîme merkûm Ammo'ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 23

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına muzâf Berdik karyesi ahalisinden olup bundan mukaddem vefât eden Abdullah bin Seydo bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Amine binti Allo ile sulbî sagîr oğlu Halef ve sagîre kızı Revşi'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i emirlerine kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan karye-i mezkûre ahalisinden sagîrân-ı mezbûrânın amucazâdeleri Mehmed bin Abdurrahman'ın ve zevcetü'l-mezbûrenin bi'l-vesâye ve bi'l-asâle taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Kazgan 1 60	Tencere 1 20	Teşt 1 50	Lengeri 1 20	Sahan 2 10
Tabe 1 10	Tas 2 10	Yorgan döşek kat 2 250	Keçe 1 60	Kilim 1 50
Hurc 1 60	Cecim 1 20	Pelas 1 20	Müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezkûrede kâin ma'lûmu'l-hudûd bir bâb menzili 400	
Müteveffâ-yı mezbûrun Derik kasabası civarında ma'lûmu'l-hudûd bir kıt'a bağçesi 2000			Müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezkûredeki mevrû'âtı ölçek 20 200	
Yekûnü't-tereke	Varaka bahâ	Resm-i âdî	Kaydiye-i defter	

5040 <u>13,20</u> 5026,20 <u>133,10</u> 4893,10	13,20	125,25	7,25
Hisse-i zevceti'l-mezbûre Amine 611 guruş 26 para 3 pul	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Halef 2854 guruş 15 para 2 akçe 2 pul	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Revşi 1427 guruş 7 para 2 akçe 3 pul	

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan zevcetü'l-mezbûre hisse-i merkûmesi olan altı yüz on bir guruş yirmi altı para üç pulu tamamen ve kâmilan ahz u kabz eylediği meclis-i şer' de ba'de'l-ikrâr sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i merkûmeleri olan cem'an dört bin iki yüz seksen bir guruş yirmi üç para iki akçe bir pulu dahi anaları mezbûre Amine'nin nezâretiyle vasîleri amucazâdeleri mezbûr Mehmed'e li ecli'l-istirbâh teslim eylediği kâtib-i terekenin ifâdesinden anlaşılmagla işbu mahalle şerh verildi.

Numero 24

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefât eden Ali Sino'nun verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Aliye binti Timur ile sulbî sagîr oğlu Seyduş'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sığâr-ı mezbûrun tesviye-i emrine kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan sagîr-i mezbûrun amucası Hacı Seydo'nun taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ketb ve tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 2 200	Yorgan 1 60	Yasdık ot 3 6	Keçe 2 150	Yarım keçe 2 20
Faraş 3 40	Çuval 3 30	Bargir çuvalı 1 10	İp kıyye 12 80	Kantar 1 10

Hurc 1 26	Defa hurc 1 15	Defa hurc 1 15	Defa hurc 1 15	Defa hurc 1 15
Koyun 1 50	Hâne îcârı 20	Kırk yün batman 42 50	Yün teveği 42 15	Hınta keyl 1,5 200
Şa‘îr ölçek 3 18	İp 4 12	Şerit 1 10	Bargir parası 280	Revgan-ı sade teveği 4 30
Tuz batman 1 7	Garbol 1 3	Sagîr sini 1 15	Leğen 1 10	Kebîr leğen 1 15
Teşt 1 60	Tas 3 12	Tencere 1 25	Çift aleti 5	Çift timurı 20
Çift içn halka 5	Bargir re’s 1 300	Dakik ölçek 5 50	Burgul ölçek 3 40	Dökme ölçek 2 20
Kuzu postu 7 35	Bıçağı 4 5	Sac 1 5	Satıl 1 20	An zimmet-i Abdullah Maho 51
An zimmet-i Maşmaşi Sino Hamid 144		An zimmet-i Göderli Mehmed Molla 180		Yekûnü’t-tereke 2447
Minha’l-ıhrâcât				
Mehr-i müeccel zevceti’l- mezbûre 100		Deyn-i müsbet Katırcı Genco 141		Deyn-i müsbet Zabtiye Mehmed Onbaşı 30
Deyn-i müsbet nalbant 30		Müteveffâ-yı mezbûrun ... olan vasiyeti 300		Varaka ve pul paha 12,20
Yekûnü’l-ıhrâcât 613,20 Sahha’l-bâkî				
1833,20 <u>0048,20</u> 1785,00		Resm-i âdî 45,30		Kaydiye-i defter 2,30

Sahh li't-taksîm-i beyne'l-verese	
Hisse-i zevceti'l-mezbûre Aliye 223,5	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Seyduş 1561,35

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan zevcetü'l-mezbûre hisse-i merkûmesini tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve sagîr-i mezbûrun hissesi dahi vasîsi amucası mezbûr Hacı Seyduş'a teslîm edildiği işbu mahalle şerh verildi.

MSH_SSC_d_03595_0033

Numero 25

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Mansuri karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Şeyho bin Beşar bin Haydar kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûreye tâbi' Mezraa karyesi ahalisinden olup Balfez (?) karyesinde sâkin Boyo ve Hasan ibnân Ali muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm [idüp] işbu tarih-i i'lâmdan yirmi beş sene mukaddem mâlım olan yetmiş beş aded ağnâmımı şirket-i inân vechile yani idare ve himâyet ve mesârifât-ı lâzimesi merkûmân tarafından olmak ve tevellüd edecek beher adedi için senevî bir ... revgan bana vermek ve diğer vâridât ve hâsılâtı nısfiyet üzre beynimizde taksîm edilmek ve fesh-i şirketde sermaye malım olan ağnâm-ı mezkûrem i'âde ve teslîm etmek üzre merkûmân Boyo ve Hasan'a teslîm etmiş ve bu sûretle miyânemized akd-i şirket ve mukâvele edilmiş ve üç sene dahi ber vech-i mukâvele müşâreket-i mezkûrda devâm ve cereyân idüp ağnâm-ı mezkûrenin vâridât ve hâsılâtı ber mûceb-i mukâvele beynimizde taksîm edildikten sonra nahiyemiz Metinan nahiyesinde vukû'a gelmiş olan bir katl meselesinden dolayı Viranşehir'e tâbi' Hilyan aşireti bulunan mevki'a nakl-i hane ve orada dahi on yedi sene ikâmet ederek işbu tarih-i i'lâmdan beş sene mukaddem yine vatan-ı asliyem olan mezkûr Mansuri karyesine avdet etmiş karye-i mezkûreye gelmiş olduğm tarihten berü ağnâm-ı mezkûremi ve gerekse sinîn-i mezkûre zarfında vukû' bulan vâridât ve hâsılâtını mezbûrân Boyo ve Hasan'dan talep etmiş isem de ne ağnâm-ı mezkûrelerimi ve ne de vâridât ve hâsılâtını bana vermekden imtinâ' etmişler ve mezbûrânla bir arada bulunduğumuz ve mahkemeye mürâca'at mümkün iken ancak bugün yarın verirler diye da'vâya kıyâm etmemişdir binâen aleyh el-hâletü hazihi ağnâm-ı mezkûremle senevî hâsılât ve vâridâtının bi'l-hesâb tarafıma teslîmini talep iddia eylerim diye ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûrân Boyo ve Hasan dahi cevâbında külliye inkâr

etmeleriyle müdde'î-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı üzre yirmi beş sene müdde'î-i mezbûr Şeyho müdde'â aleyha Boyo ve Hasan ile bir karyede sâkinler olup ve müddet-i mezkûrede huzûr-ı hâkimde da'vâ mümkün iken bilâ ömr sükût eylediğini mukırr ve mu'terif olmağla ve on beş sene bilâ ömr terk ve sükût olunan da'vânın istimâ'ı mecelle-i celîlenin bin altı yüz altmış ikinci ve bin altı yüz altmış dokuzuncu maddeleri mûcebince memnû' olup madde-i mezkûre ahkâmına tevfikân da'vâ-yı mezkûre on beş sene mürûr eylediğinden bilâ emr mesmû'a olmadığı müdde'î-i mezbûr Şeyho'ya tefhîm ve da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûrân Boyo ve Hasan'a bî-vech mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fî'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 26

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Beyran karyesi ahalisinden Reşid bin Şeyhmus bin Molla Resul kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Hamo bin Ali bin Halef muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp iğtişâş mesele-i zâilesinden üç sene mukaddem yani işbu tarih-i i'lâmdan on yedi sene mukaddem tahmînen on yaşında ve sagîr olduğum halde karyemizde ve mezbûr Hamo'nun hanesi eyvânında nehâren bulunduğum bir sırada mezbûr Hamo bi-gayr-ı kasd eliyle beni iteleyerek yere ilkâ etmesinden dolayı sol kolum parmaklarımdan merfak ta'bir olunur mevzi'a kadar şikest ve mecrûh olup ve iki sene kadar tedavi edildi ise de iltiyâm bulmayup mezkûr merfakdan aşağı elim sükût edip sol kolum külliye amelden mu'attal kalmış binâen aleyh mezkûr sol kolumun merfakdan aşağı sükûtına ve amelden bi'l-külliye mu'attal kalmasına mezbûr Hamo sebebiyet vermiş olmağla diyet-i şer'iyyesinin takrîr ve mezbûr Hamo'dan tahsîlini ve hukuk-ı şer'iyyemin muhâfazasını taleb ve iddi'a eylerim diyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk mezbûr Hamo dahi cevâbında müdde'î-i mezbûr Reşid beyân ve iddi'â eylediği tarihte ben beş altı yaşında ve hâl ü hayatda bulunduğum halde mezbûr Reşid'in mezkûr kolunun sakat ve amelden mu'attal olduğunu görmüşümdür ancak kolunun amelden mu'attal kalmasına sebebiyet vermek gibi bir mu'âmele bulunmamışımıdır diye müdde'î-i mezbûrun müdde'âsını külliye inkâr eyledikde müdde'î-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı üzre on yedi sene müdde'î-i mezbûr müdde'â-aleyh mezbûr Hamo ma'an bir karyede sâkinler olup müddet-i mezkûrede huzûr-ı hâkimde da'vâ mümkün iken bilâ ömr sükût eylediğini mu'terif

olmağla on beş sene bilâ ömr terk ve sükût olunan da'vânın istimâ'ı mecelle-i celîlenin bin altı yüz altmış ikinci ve bin altı yüz altmış dokuzuncu maddeleri mûcebince memnû' olup da'vâ-yı mezkûre on beş sene mürûr eylediğinden da'vâ-yı madde-i mezkûre ahkâmına tevfikân mezkûra bilâ emr mesmû'a olmadığını müdde'î-i mezbûr Reşid'e tefhîm ve da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hamo'ya bî-vech mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi't-tasî' min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 27

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve ketb-i tahrîriyçün savb-ı şer'-i enverden bi'l-iltimâs irsâl olunan Kâtib Tevfik Efendi Diyarbekir vilayet-i celîlesi dahilinde Derik kazasına tâbi' Şebeb-i Ulyâ karyesinde kâin postnişîn-i irşâd reşâdetlü Şeyh Mehmed Emin Efendi ibni Şeyh Abdullah Efendi'nin sâkin olduğu menzile varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde bâ'isü'l-kitâb mûmâ ileyh Şeyh Mehmed Emin Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Derik kazâsı virgü kâtibi Şeyhmus Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp Derik kazâsı dâhilinde bâ-tapu mutasarrıf olduğum Combek (?) karyesi arazisine müte'allik Araban karyesi ahalisinden Ali bin Ammo ve rûfekâsı taraflarından Derik bidâyet mahkemesinde aleyhimde ikâme olunan arazi da'vâsiyçün muhâkeme ve muhâsamaya ve müdâfa'a ve redd-i cevâba ve temyîz ve istînâf ve i'tirâz-ı ale'l-hükme ve îcâb eden evrâkı kendi imzâsıyla devâir-i âidesine i'tâ ve takdîm ve ta'kîbât-ı lâzıme'yi îfâya el-hâsıl bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mezbûr Şeyhmus Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl-i nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde hâzır-ı mezbûr Şeyhmus Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dediği kâtib-i mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs ümenâ-i şer'le meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğın ba'de't-tasdîk mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

MSH_SSC_d_03595_0034

Numero 28

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Mahmudan mahallesi sâkinelerinden bâ'isetü'l-i'lâm Nevri binti Ahmed kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûreye tâbi' Hazar karyesi ahalisinden Mehmed bin Hıdır bin Süleyman muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem çift etmek üzere merkûm Mehmed'e vermiş olduğum iki aded siyah bir aded beyaz ki cem'an üç aded öküzlerimden bundan mukaddem bir adedini bana red ve i'ade etmiş ise de diğer altı yüz gurus kıymetinde olan iki aded öküzlerimi hala bana red ve i'ade ve teslim etmediğinden mevcûd ise aynen öküzlerimin müstehlik ise kıymetinin mezbûr Mehmed'den tahsîl ve bana teslimi matlûbumdur diye ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Mehmed dahi cevâbında fi'l-hakîka işbu tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem çift etmek üzere mezbûre Nevri'den almış olduğum üç aded öküzlerini tarihten dört mah mukaddem mezbûre Nevri'ye red ve i'ade ve teslim etmişdim diye ba'de'd-def' ve'l-inkâr vâkı'-ı mezbûr Mehmed'den def'-i meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda udûl ve ahrâr-ı ricâl-i müsliminden ve mârru'z-zıkr Hazar karyesi ahalisinden İbrahim bin Sino bin Timur ve Davud bin Sino bin Hüseyin'den her biri li eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu tarih-i i'lâmdan dört mâh mukaddem mezbûr Mehmed ikisi siyah bir beyaz ki cem'an üç re's öküz müdde'yye-i mezbûre Nevri'ye teslim eylediğine Allah için şâhidiz ve şehâdet dahi eyleriz diye her biri bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'yye etdiklerinde şâhidân-ı mezbûrândan her biri evvelen bâ mestûre-i şer'yye Derik kazâsının Hazran mahallesi ahalisinden İbrahim bin Osman bin Abdullah ve Rutan mahallesi ahalisinden Ahmed Onbaşı bin Ramazan bin Mehmed'den sırren sâniyen hasm huzûruyla Abdullah bin Abdurrahman ve Abdülkadir bin Zülfıkar'dan dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcebince müdde'yye-i mezbûr da'vâ-yı mezkuresiyle mezbûr Mehmed'e bi-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve işrîn min şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe lisene sitte ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Numero 29

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi‘ Harun karyesi ahalisinden bâ‘isü’l-i‘lâm Abdo bin Hacı Ali kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Derik kasabasının hristiyan mahallesinden ve süryani-i kadîm milletinden Hano veledi Manas veledi Yakup muvacehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i‘lâmdan altı yedi sene mukaddem merkum Hano’ya bey‘ ve fûruht etmiş olduğum iki aded öküz esmânından merkûm Hano zimmetinde alacak hakkım olan beş yüz guruşun merkûm Hano’dan tahsîl ve tarafıma teslîmi matlûbumdur diyü da‘vâ eyledikde merkûm Hano dahi cevâbında fi’l-hakîka bundan on yedi sene akdem iki re’s öküz beş yüz guruşa iştirâ eylediğini ikrâr ancak meblağ-ı mezkûrun dört yüz otuz guruşunu nakden ve yetmiş guruşuna mukâbil dahi bir aded kürd tûfengi bana ref‘ ve teslîm eylemiş olduğunu ve binâen aleyh zimmeti berî bulunduğuru murâfa‘aten dermiyânla def‘-i meşrûhuna mutâbık beyyine ikâme etmek sadedinde iken miyânemizde muslihûn tavassut ederek bana bir aded yüzlük Osmânî lirası vermek ve ben de da‘va-yı mezkûremden vazgeçmek üzre miyânemiz ıslâh edilmiş ve ben dahi sulh-i mezkûr ba‘de’l-kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr dahi meclis-i hâkimde tamamen ve kâmilan ahz u kabz idüp ol vechile merkûm Hano’nun husûs-ı mezkûra müte‘allik de‘âvîden zimmetini ibrâ-yı âmm eyledim ibrâ ve iskât-ı hakk ile iskât diyü tâyi‘an ikrâr ve i’tirâf ve merkûm Hano hâzır-ı mezbûr müdde‘î Abdi’yi şifâhen tasdik ve vicâhen tahkîk etmeğın tescîl ve bi’l-iltimâs i‘lâm olundu fi’l-yevmi’r-râbi‘ min şehr-i Muharremü’l-haram lisene seb‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 30

Diyarbakir vilâyet-i celîlesinin nefsi-i Diyarbakir kasabası mahallatından Câmi‘ül-Esved mahallesi ahalisinden olup vilâyet-i müşârun ileyhâ dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabasında Rutan mahallesinde bâ‘isü’l-kitâb süvari tahsîldârı Ali Efendi ibni Hacı Hüseyin Ağa ibni Mehmed Ağa kazâ-yı mezkûr mahkeme-i temyîz hukûk dâiresinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Diyarbakir mahkeme-i şer‘iyyesince vârisi bulunduğuru sâbit ve sübûtuna hükm-i şer‘î lâhık olan müteveffâ Salih bin Mustafa nâm kimesnenin menkûl ve gayr-ı menkûl bi’l-cümle terekesinden bana isâbet eden hisse-i irsiyye-i şer‘iyyemi taleb ve da‘vâ ve muhâkeme ve muhâsamaya ve ahz u kabza ve emlâk ve araziden bana isâbet eden hisse-i şâyi‘amı bedel-i misliyle âhara bey‘ ve ferâğ ve tefvîze ve semen ve bedellerini ahz u kabza ve

bana irsâl ve îsâle bey' ü ferâğ takrîr mu'âmelesini ale'l-usûl me'mûrî huzûrunda icrâ ve takrîre ve bunlar mütevakîf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan el-hâletü hazihi Diyarbekir merkez polis komiserlerinden üçüncü komiser eniştem Abdurrahman Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mevkûfe vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Muharremü'l-haram lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 31

Diyarbekir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Mardin sancağına muzâf Cevzat karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Mehmed bin Şeyho bin Hamid vilâyet-i müşârun ileyhâ dâhilinde Derik kazâsı mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre sâkinelerinden ve mezbûre Mehmed'in anası Hamşı binti Ali Hamid bin Genco hâzire olduğu halde kazâ-yı mezkûreye tâbi' Muhibbi karyesi sâkinelerinden Medi binti Sofi Ali bin Sinan muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan tahmînen altı yedi sene mukaddem mezkûr Muhibbi karyesi ahalisinden gâib-i ani'l-meclis İbrahim Gevri ve oğulları Halil ve Sadun ve Nerko ve merkûm İbrahim'in biraderzâdesi Abdülkadir bin Davud ve Safer bin Davud ve Şeyh Mesvel ve Derviş Köse ve isimleri mechûlümüz bulunan Muhibbi karyesi ahalisinden bir çok kesân berâber oldukları halde karyemiz bulunan Cevzat karyesi üzerine gelüp karyemiz civarında ra'y olunmakda olan otuz aded inek ve öküzlerimizle ve üç yüz aded koyun ve iki yüz otuz aded keçilerimizi nehb ve gasb ederek götürmüş olduklarından ve esnâ-yı gasbda miyânemizde vukû' bulan münâza'ada biraderimle birâderzâdem merkûmûn taraflarından katl eylediklerinden bahisle haklarında Derik kazâsıyla Mardin sancağı bidâyet mahkemesine mürâca'at ve ta'kîbât-ı kânûniye icrâ edilerek gâsıb-ı merkûmûnun derdestleri ve emvâl-i magsûbemizin istirdâdı için Derik kazası kâimmakâmlığına bâ istid'â vukû' bulan mürâca'at ve iddi'âmız üzerine mezkûr Muhibbi karyesine i'zâm kılınan koyun bu kerre karye-i mezkûreden getirilmiş ve işbu meclis-i şer'de müşâhede edilmiş ve iki yüz küsûr adedden ibâret bulunmuş olan ağnâm tarih-i mezkûrda ve nitâcen mâlımız olduğu halde nehb edilmiş olan ağnâmımız olup nitâcen mâlımız olmak üzre keff-i yedle hâlâ bize edâ ve teslîme mezbûre Medi'ye tenbîh olunmak matlûbumuzdur diyü hâzır-ı mezbûre Hamşı ile ma'an ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûre Medi dahi cevâbında ağnâm-ı mezkûre müstakillen mâlî olduğunu bi'l-beyân müdde'î-i mezbûrânın nitâc müdde'âlarını

külliyen inkâr eyledikde müdde‘iyân-ı mezbûrândan ber vech-i muharrer nitâcen mâlî olduğu müdde‘âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri udûl ve ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mârru‘z-zikr

MSH_SSC_d_03595_0035

Mardin sancağına tâbi‘ Cevzat karyesi ahalisinden Mehmed bin İbrahim bin Kör Seyyid ve Mehmed Çelebi bin Mustafa bin Mehmed ve Ömer Dede karyesi ahalisinden Şeyho bin Hasan bin Osman nâm kesân li ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırûn olup eserü‘l-istişhâd işbu meclis-i şer‘de müşâhede olunan iki yüz kûsûr aded ağnâmdan işbu irâe ve ta‘yîn ve tefrîk eylediğimiz yüz aded ağnâm müdde‘î-i mezbûrânın diğer ağnâmlarından doğma nitâcen malî olduğuna ve bundan altı yedi sene mukaddem gasb olunan ağnâmı bulunduğuna Allah için şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde müdde‘î-i mezbûr ziyâde müdde‘âsını ityân-ı izhârdan aczle mezbûre müdde‘înin tahlîfine tâlib oldukda mezbûre Medi‘den bi‘l-muvâcehe tahlîf edilmeğle ve şuhûd-ı mezbûrûndan her biri evvelen bâ mestûre-i şer‘iyye mezgî intihâb olunan ve karyelerine kurbiyeti bulunan Gorzi karyesi ahalisinden Davud bin Derviş bin Şeyho ve Ramazan bin Cuma Ahmed‘den sırren ve sâniyen hâsım huzûruyla Rutan mahallesi ahalisinden Hacı Halil bin Hacı Şeyhmus bin Hasan ve Ali bin İbrahim bin Osman‘dan dahi alenen lede‘t-tezkiye adl ve makbûlü‘ş-şehâde idükleri ihbâr ve iş‘âr olunmağın mûcebince ağnâm-ı mezkûrenin irâe ve ta‘yîn olunan yüz adedi müdde‘î-i mezbûrânın nitâcen mâlî olduğuna ba‘de‘l-hükm müdde‘î-i mezbûrân Mehmed ve Mahşi ziyâde müdde‘âsıyla mezbûre Medi‘ye bî-vech mu‘ârazadan men‘ olundukları tescîl ve bi‘l-iltimâs i‘lâm olundu fi‘l-yevmi‘l-âşir min şehr-i Muharremü‘l-harâm lisene seb‘a ve işrîn ve selasemie ve elf.

Numero 32

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi‘ Hazro karyesi ahalisinden bâ‘isü‘l-i‘lâm Abdo bin Hacı İbrahim kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûr Millî mu‘âvini Ömer Efendi bin Salih Efendi muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu meclis-i şer‘de müşâhede olunan bir re’s boz dişî esteri tarih-i i‘lâmdan dört mâh mukaddem yani

Milli reisi şakî İbrahim'in vak'asından yirmi gün mukaddem Bozdoğan (?) karyesi ahalisinden Beşar Kulohi nâm kimesneden on bir aded yüzlük Osmânî lirasına iştirâ etmiş ve semeni olan meblağ-ı mezkûr dahi koyun esmânından merkûm Beşar zimmetinde olan matlûbâtına nikâs ve mahsûb icrâ edilmiş ve binâen aleyh mezkûr ester şirâen yedimde mâlım bulunmuş iken zâbita-i kazâ tarafından emvâl-i menhûbedendir diye bu kerre hükümete götürülmüş ve bu sûretle Milli kalemi tarafından müdâhale edilmiş şirâen mâlım olmak üzre bi'l-istihkâk bana teslîmi matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mûmâ ileyh Ömer Efendi dahi cevâbında külliyyen inkâr ve bi'l-emâne vaz'-ı yedini ikrâr etmeğle müdde'î-i mezbûr Abdo'dan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri evvelen bâ mestûre-i şer'îyye Abbasan mahallesinden Abdo bin Hasan bin Seydi ve Hacı Ahmed bin Hasan bin İbrahim'den sırren ve sâniyen hasm huzûruyla mahkeme a'zâsından Hacı Halil bin Hacı Şeyhmus bin Hasan ve Rutan mahallesinden Ali bin İbrahim bin Osman'dan dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunan mârru'z-zikr Abbasan mahallesinden Mehmed bin Ali bin Hasan ve Seyyidhan bin Bestan bin Ramazan ve Mahmudan mahallesinden Abdürrezzak bin Şeyh Davud bin İbrahim Ağa'dan her biri li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd işbu tarih-i i'lâmdan dört mâh mukaddem yani Milli reisi şakî İbrahim'in vak'asından tahmînen yirmi gün mukaddem Hamat karyesinde ve Reşid Ağa'nın hânesinde bulunduğumuz bir sırada işbu meclis-i şer'de müşâhede bir re's dişi boz ester müdde'î-i mezbûr Abdo bin Hacı İbrahim Bozdoğan karyesi ahalisinden Beşar Kulohi nâm kimesneden on bir aded yüzlük Osmânî lirasına mukâbil iştirâ ve esmânı olan meblağ-ı mezkûr dahi merkûm Beşar'ın zimmetinde koyun esmânından olan matlûbuna nikâs ve mahsûb eylediğine ve şirâen mâlî olduğuna Allah için şahidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye mücebince mezkûr ester müdde'î-i mezbûrun şirâen mâlî olduğuna ba'de'l-hükm müdde'î-i mezbûr Abdo'ya teslîme mûmâ ileyh Ömer Efendi ta'yîn olduğuna tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Muharremü'l-harâm lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 33

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Şükrü veledi Yosef kazâ-yı

mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vilâyet-i müşârun ileyhâ dâhilinde Mardin sancağına tâbi' Kalkavan karyesi ahalisinden Patris veledi Allo veledi Meskof muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan üç sene mukaddem işbu meclis-i şer'de müşâhede olunan bir re's doru bargir Viranşehir'de mütemekkin Katırcı Rızkullah Mefzen nâm kimesneden yedi yüz kırk guruş semen-i medfû'a yedimde şirâen mâlım iken tarihten dört mâh mukaddem şakî İbrahim'in mesele-i zâilesinden birkaç gün sonra Viranşehir kazâsına tâbi' Vişi karyesinden zehâir nakl etmekde iken nehâren her nasılsa zâyî' olup el-hâletü hazihi merkûm Patri yedinde bulmamla keff-i yedle şirâen mâlım olmak üzre bana edâ ve teslîme merkûm Patris'e tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Patris dahi cevâbında nezdimde hıdmetkâr bulunan Şom nâm kimesne ile tarihten iki mâh mukaddem an aslin nefis-i Mardin sancağı ahalisinden olup bir aralık Haleb vilâyetinde ikâmet eden İbrahim Kero nâm kimesneden on bir aded yüzlük Osmânlı lirasına iştirâ etmiş ve semen-i mebî' olan meblağ-ı mezkûreden bir buçuk Osmanlı lirası dahi bâyi'-i merkûm İbrahim kendüye teslîm ve bu sûretle yedimizde şirâen mâlımız bulunmuşdur bi-hakkın diyü vaz'-ı yedini ikrâr müdde'î-i merkûm Şükrü'nün tarih-i esbakla şirâen mâlî olduğu müdda'âsını külliye inkâr etmeğle müdde'î-i merkûmdan ber vech-i muharrer tarih-i esbakla mâlî olduğu müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri Rutan mahallesinden Keto veledi Abdo veledi Genco ve Karabet veledi Gorko veledi Bedros ve Ferco veledi Bogos veledi Gorkoş ve Abbasan mahallesinden Begos veledi Karabet'den her biri meclis-i şer'a hâzırûn olup eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu meclis-i şer'de müşâhede olan bir re's doru bargir tarihten tahmînen bir buçuk iki seneden berü müdde'î-i merkûm Şükrü'nün şirâen mâlî olduğuna Allah için şahidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde şahidûn-ı merkûmûndan herbiri evvelen bâ mestûre-i şer'iyye mahalleleri muhtarı Naum veledi Kena veledi Atam ihtiyarı Fırıncı Hana veledi Kalo'dan sırren ve sâniyen hasm huzûruyla Hadra mahallesi ahalisinden

MSH_SSC_d_03595_0036

Abdullah bin Mehmed zabtiye efrâdından Ahmed bin Yusuf bin Şeyhmus'dan dahi alenen lede't-tezkiye makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın ve müdde'î-i merkûm tahlîf edilmeğın mücebince mezkûr bargiri müdde'î-i merkûmun

tarih-i esbakla malı olduğuna ba'de'l-hükm keff-i yedle merkûm Şükrü'ye teslîme merkûm Patris'e tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmü's-sânî ve'l-ışrîn min şehr-i Muharremü'l-harâm lisene seb'a ve ıştırîn ve selase-mie ve elf.

Numero 34

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Hacı Mehmed bin Bero kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Mahmudan mahallesi ahalisinden süvari zabtiye efrâdından Yusuf Bubi bin Hacı Şeyhmus muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yusuf işbu tarih-i i'lamdan üç sene mukaddem kasaba-i mezkûrenin Salikan mahallesinde kâin bir bâb menzilimin ittisâlinde vâkı' bir taraftan Hano veledi Manok'un mülk menzili ve bir taraftan Ahmed bin Seydo'nun mülk menzili ve diğer taraftan benim mülk menzirim ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki odayı şâmil mâlik ve mutasarrıf olduğu menzilini cemî' tevâbi' ve levâhıkı kâffe-i murâfıkıyla beş aded yüzlük Osmanlı lirası semen-i medfû'a bana bey' ve fûruht ve temlîk ve teslîm ve ben dahi ıştırâ ve teslîm ve ahz u kabz idüp ve semeni olan meblağ-ı mezkûr dahi ol vakit mezbûr Yusuf benden tamamen ve kâmilan ahz u kabz etmiş ve tarih-i mezkûrdan berü ber vech-i mülkiyet mutasarrıf bulunmuş isem de ancak ale'l-usûl ferâğ mu'âmelesinin icrâsında te'allül etmekde bulunmuş olmağla kendi nâmıma mu'âmele-i ferâgiyesinin icrâsı husûsunun mezbûr Yusuf Bubi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Yusuf dahi cevâbında fi'l-hakîka tarih-i mezkûrda mâlik ve mutasarrıf olduğum menzil-i mahdûd-ı mezkûr beş aded yüzlük Osmanlı lirası semen-i makbuz mukâbilinde fûruht ve teslîm eylemiştir diyü menzil-i mezkûr mezbûr Hacı Mehmed'e bey' eylediği tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmeğin mûcebince menzil-i mezkûr merkûm Hacı Mehmed'in malı olduğuna ba'de'l-hükm ferâğ mu'âmelesinin icrâsiyçün mezbûr Yusuf'a tenbîh olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ıştırîn min şehr-i Muharremü'l-harâm lisene seb'a ve ıştırîn ve selase-mie ve elf.

Numero 35

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının Telbisim karyesi ahalisinden Ahmed ve Ali ve Mehmed benûn İsmail bin Mehmed kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden er karındaşları bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin el-mezbûr İsmail muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp bundan yüz seneden berü evlâdına meşrûta Telbisim karyesinde vâkı' ve gallesi evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıf miyânesinde mütesâviyen taksîm olunagelmîş olan ma'lûmu'l-hudûd ve'l-kita'ât emlak-ı mevkûfeden evlâd-ı vâkıfdan bulunduğumuz cihetle galle-i vakfdan bizlere aid bulunan hissemizi ber mûceb-i te'âmül kadîm ve şart-ı vâkıf bizlere vermekden imtinâ' eden evlâd-ı vâkıfdan karye-i mezkûreli İsa Kahya ile muhâkeme ve muhâsamaya ve redd-i cevâba ve müdâfa'aya ve aleyhimizde sudûr edecek hükme adem-i kanâ'atle temyîz ve istinâfa el-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan el-hâletü hazîhi hâzır-ı mezbûr biraderimiz Hüseyin'i vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min şehr-i Muharremü'l-harâm lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 36

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Mahmudan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-kitâb Hacı Osman Ağa ibni Reşid Ağa kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm idüp vasî ve velileri bulunduğum evlâdlarım Şeyhmus ve Mehmed Said nâmlarına bulunan ve bunlardan Şeyhmus'un bundan mukaddem vukû'-ı vefâtıyla nısf hisse-i şâyi'ası oğulları Hadi ve Cemil'e intikâl eden ve kazâ-yı mezkûreye tâbî' Telbisim civarında ve Gab nâm mevki'de kâin bir taraftan Hacı Ahmed bin Hacı Hasan'ın bağçesi ve bir taraftan çim ve bir taraftan Osi Hasko'nun bağçesi ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve zeytin eşcârını muhtevî bulunan bir kıt'a zeytinlik bağçenin mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile harâbiyete yüz tutmuş ve hâsılât-ı vâkı'asına noksân-târî olmuş ve bu hâl üzre bekâsı ise velî ve vasîleri bulunduğum hafîdlerim sagîrân-ı mezbûrân Hadi ve Cemil ve oğlum Said haklarında kararı mûceb ve bağçe-i mezbûrenin bedel-i misliyle ahara bey' ve esmânıyla diğeri bir emlak sığâr-ı mezbûrûn için şîrâsı evlâ ve enfâ' bulunmuş olmağla bağçe-i mahdûde-i mezkûrenin

semen-i misliyle âhara bey‘ ve semeniyle sığâr-ı mezbûrûn Hadi ve Cemil ve Said için diğer emlak iştirâsına kibel-i şer‘den bana izn verilmesi matlûbundur dedikde vasî ve velî-i mezbûr Hacı Osman Ağa’nın takrîr-i meşrûhı vâkı‘a mutâbık nefsü’l-emre muvâfık idüğü kasaba-i mezkûrenin Hazran mahallesi ahalisinden Mehmed Efendi ibni Molla Halil bin Abdurrahim ve Rutan mahallesi ahalisinden Hacı Halil ibni Hacı Şeyhmus bin Hasan’ın alâ tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla sâbit ve tahakkuk etmeğin mücebince zeytinli bağçe-i mahdûde-i mezkûrenin semen-i misliyle âhara bey‘ ve bedeliyle sığâr-ı mezbûrûn için diğer emlak iştirâsına vasî ve velî-i mezbûr Hacı Osman Ağa’ya izn verilmeğin mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-ışrîn min şehr-i Muharremü’l-harâm lisene seb‘a ve ıştırîn ve selase-mie ve elf.

Numero 37

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi‘ Telbisim karyesi ahalisinden olup bundan mukaddem vefât eden Hacı Serrac bin Ruhi’nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyneb binti Ramo ve diğer zevcesi Haymo binti Hüseyin ile mezbûre Haymi’dan mütevellid sulbî kebîr oğulları Nimet ve Hüseyin ve mezbûre Zeyneb’dan mütevellidler sulbî sagîr oğlu

MSH_SSC_d_03595_0037

Ruhi ve Esad ve Ammo ve Ramo ve sagîre kızı Amine ve kebîre kızı Mumi’ye münhasıra olduğu bi’l-ihbâr lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sığâr-ı mezbûrûnun tesviye-i emirlerine kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta’yîn olunan anaları mezbûre Zeyneb’in verese-i sâire-i mezbûrenin taleb ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le ketb ve tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-ıştırîn min şehr-i Muharremü’l-harâm lisene seb‘a ve ıştırîn ve selase-mie ve elf.

Yatak kat 2 150	Keçe 2 50	Mersin 1 25	Teşt 1 50	Tencere 1 30
Sahan 2 10	Leğen 1 10	Merkeb re’s 1 200	Hacı Mehmed’le müşterek ağnâmin nısfı	Hırdavat-ı menzil 15

			1500	
Karye-i mezkûre hududı dâhilinde ma‘lûmu’l-hudûd zeytinlik bağçe kıt‘a 1 2000			Karye-i mezkûre hudûd dâhilinde ma‘lûmu’l-hudûd kürûm bağ kıt‘a 2 500	
Yekûnü’t-tereke 4540 <u>0120</u> 4420	Resm-i âdî 113,20		Kaydiye-i defter 6,20	
Sahh li’t-taksîm-i beyne’l-verese				
Hisse-i zevcetü’l-mezbûre Zeyneb 276,10	Hisse-i zevcetü’l-mezbûre Haymo 276,10	Hisse-i ibn-i kebîr-i mezbûr Hüseyin 552,20	Hisse-i ibn-i kebîr-i mezbûr Nimet 552,20	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Ruhi 552,20
Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Esad 552,20	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Ammo 552,20	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Ramo 552,20	Hisse-i bint-i kebîre mezbûre Mumi 276,10	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Amine 276,10

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr dört bin dört yüz yirmi guruşdan zevcetü'l-mezbûrtân ve ibn-i kebîr-i mezbûrân ve bint-i kebîre-i mezbûreden her biri hisse-i merkûmelerini tamamen ve kâmilan ahz u kabz idüp ol vechile istîfâ-yı hakk eyledikleri ve sığâr-ı mezbûrenin hisse-i merkûmeleri dahi vasîleri anaları mezbûre Zeyneb'e teslim edildiği cânib-i mahkemenin ifâdesinden anlaşılmagla işbu mahalle şerh verildi.

Numero 38

Diyarbakir vilayet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Abbasan mahallesi sâkinlerinden olup bundan mukaddem vefât eden Boyo bin Şeyho Şami'nin sulbî sagîr oğlu Boyo'nun tesviye-i emrine kıbel-i şer' den bir vasî nasbı lâzım olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn

ihbârlarıyla lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan sagîr-i mezbûrun amucazâdesi bâ'isü'l-kitâb Şeyhi bin Boyo bin Şeyh Davud sagîr-i mezbûr Boyo'nun vakt-i rüşd ve sedâdına değin kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Muharremü'l-harâm lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 39

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Mahmudan mahallesi ahalisinden olup bundan mukaddem vefât eden Mustafa bin Abdi Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayişe binti Abdülfettah ile kebîr oğulları Abdi ve Mehmed Şerif ve kebîre kızı Halime ve sagîre kızları Zelo ve Senni'ye münhasıra olduğı bunlardan terekesine müstehakk âhar kimesne olmadığı bi'l-ihbâr lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîretân-ı mezbûrtânın tesviye-i emirlerine kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan zevceti'l-mezbûre Ayişe ve verese-i sâirenin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le ketb ve tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fi'l-yevmi'r-râbi' min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezkûrede kâin ma'lûmu'l-hudûd menzili 500			Müteveffâ-yı mezbûrun Derik civârında vâkı' ma'lûmu'l-hudûd bağçesi 1000			Yatak kat 2 150
Teşt 1 40	Kebîr kazgân 1 70	Satıl 1 20	Kuşhâne 1 30	Lengeri 1 15	Sahan ma'a çinko 2 10	
Sandık 1 30	İbrik 1 10	Merkebe re's 1 80	Pelas 1 20	Tencere 1 30	Hırdavat-ı menzil 50	
Yekûnü't-tereke		Resm-i âdî		Kaydiye-i defter		

2055		52,20		3,20	
<u>0055</u>					
2000					
Hisse-i zevceti'l-mezbûr Ayiše 250	Hisse-i ibn-i kebîr Abdi 500	Hisse-i ibn-i kebîr Mehmed Şerif 500	Hisse-i bint-i kebîre Halime 250	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Sinni 250	

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin guruşdan zevce ve ibn-i kebîr-i mezbûrân Abdi ve Mehmed Şerif ve bint-i kebîre mezbûre Halime hisse-i merkûmelerini ahz u kabz eyledikleri ve sagîrtân-ı mezbûrtânın hisse-i merkûmeleri dahi anaları vasî-i mezbûreye teslim edildiği kâtib-i terekenin ifâdesinden anlaşılmagla işbu mahalle şerh verildi.

MSH_SSC_d_03595_0038

Numero 40

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbî' Zezni karyesi sâkinelerinden bâ'isü'l-i'lâm Dürri binti Derviş (kesik) mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûreye tâbî' Herbero karyesi ahâlisinden Hüseyin bin Ömer bin Hüseyin muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan tahmînen üç sene mukaddem sagîr ve sagîrelerime himâyet ve infâk ve iksâ etmekde bulunan kâinbirâderim Ramo bin Uso nâm kimesneyi mezbûr Hüseyin kendi ekârib ve ta'allukâtından ve asker bulunan Şeyho Ammo nâm kimesnenin yerine ve elli aded yüzlük Osmânî lirası benimle sagir ve sagîrelerimin nafaka ve kisvesiyçün bedel akçesi olarak vermek şartıyla asâkir-i şâhâneye sevk eylemiş ve meblağ-ı mezkûr elli aded yüzlük Osmânî lirasını bana edâya müte'ahhid bulunmuşiken el-hâletü hazihi mezbûr Hüseyin meblağ-ı mezkûrdan akçe-i vâhîde vermeyüp zimmetinde alacağım kalmış olmagla tahsîl ve bana teslîmi matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Hüseyin dahi cevâbında külliyyen inkâr etmeğle müdde'iyye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık taleb olundukda irâe ve ta'yîn etmiş olduğu şâhid Şehrahlî Derviş Beyle Mustafa bin Abdi nâm kesândan Derviş Bey'i ikâme etmiş ise de lede'l-istişhâd adem-i ma'lûmat beyân

eylemiş ve diğer şâhid ikâmesinden müdde'iyye-i mezbûre dahi izhâr-ı aczle tâlib-i tahlîf dahi olmamağın mûcebince müdde'iyye-i mezbûre da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hüseyin'e bî-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 41

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Telbisim karyesi ahalisinden olup bundan mukaddem vefât eden Mehmed bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Sultan binti Mehmed bin Hacı Şeyhmus ile sulbî sagîr oğlu Mehmed ve anası Hatun'a münhasıra olduğu ve bunlardan gayrı vâris ve terekesine müstehakk âhar kimesnesi olmadığı bi'l-ihtiyâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i [rüşd] ve sedadına değin tesviye-i emrine kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan zevceti'l-mezbûre Sultan ve ümmü'l-mezbûre Hatun'un taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le ketb ve tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun defteridir ki ber vech-i âtî zikr [olundu] hurire fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Yatak aded 1 100	Pelas 1 20	Tencere 1 20	Satıl 1 15	Tabe 1 10
Tas 1 5	Sahan 2 10	Lengeri 1 10	İnek 1 150	Merkeb re's 1 150
Müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezkûrede kâin ma'lûmu'l-hudûd mutasarrıf olduğu menzil 400			Müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezkûre civârında vâkı' ma'lûmu'l-hudûd zeytinlik ibkâ edilmiş	
Yekûnü't-tereke 890 <u>23,20</u> 866,20		Resm-i âdî 22,10		Kaydiye-i defter 1,10
Sahh li't-taksîm				
Zevce-i mezbûr Sultan hissesi		İbn hissesi		Ümm-i mezbûrun hissesi

108 guruş 12 pare 1 akçe 2 pul	613 guruş 30 para 2 akçe 2 pul	144 guruş 16 para 2 akçe
--------------------------------	--------------------------------	--------------------------

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan zevce ve ümmü'l-mezbûretân hisse-i merkûmelerini tamâmen ve kâmilan ahz u kabz idüp sagîr-i mezbûrun hisse-i merkûmesi dahi vasîsi anası zevceti'l-mezbûreye teslîm olunduğu kâtib-i terekenin ifâdesinden anlaşılmışla işbu mahalle şerh verildi.

Numero 42

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Abbasan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-kitâb Peri binti Ahmed Bero kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre ahalisinden Ali bin Bero bin Fero muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan üç sene mukaddem amucam mezbûr Ali zevcim Haso bin Hüseyin nâm kimesneden başlık yani mehr-i mu'accelim olan bin beş yüz guruşu ol vakit ahz u kabz ederek hâlâ bana vermeyüp zimmetinde matlûbum kalmış olmağla alacağım olan meblağ-ı mezkûr mezbûr Ali'den tahsîl ve bana teslîmini taleb ve iddi'â eylerim diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Ali dahi cevâbında fi'l-hakîka mezbûrenin başlık ve mehr-i mu'acceli olup ahz u kabz etmiş olduğum bin beş yüz guruşdan kırk beş guruş bir aded sandık ve iki yüz kırk guruş bir aded sim bilazik ve yüz elli guruş sim diğer bilazik ve yüz yirmi guruş üç kat elbise ve otuz guruş zenneye mahsûs çengel ve yirmi beş guruş şoşe sacyağı ki cem'an altı yüz on guruşa eşyâ-yı mezkûreyi iştirâ ederek mezbûreye teslîm ve kûsûr sekiz yüz doksan guruşdan kâ'ide-i aşâire tevfikân mahallemiz ağası bulunan Mehmed Ağa'ya yüz guruş ve Seydo nâm kimesneye dahi yüz guruş ve altı yüz doksan guruşda mezbûrenin kâinpederi Hüseyin bin Fetho nâm kimesneye teslîm etmişimdir binâen aleyh meblağ-ı mezkûrdan zimmetim berî olmuşdur diyü def'a tasaddî eyledikde müdde'iyeye-i mezbûre dahi altı yüz on guruş kıymetinde olan eşyâ-yı muharrere-i mezkûre kendisine teslîm olduğunu ikrâr mâ'adâ def'-i meşrûhını külliyyen inkâr etmeğle dâfi'-i mezbûr Ali dahi mütebâkî sekiz yüz doksan guruşu tesviye etmek üzere üç gün kendisine imhâl edilmesini taleb etmiş ve müddet-i imhâl lede'l-iktizâ müdde'iyeye-i mezbûr gelüp tekrâr cevâbında meblağ-ı mütebâkî-i mezkûre sekiz yüz doksan guruşu tamamen ve kâmilan mezbûr Ali'den ahz u kabz eylediğini mezbûr Ali zimmetinde cihet-i mezkûreden matlûb

kalmadığı tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebince müdde'iyiye-i mezbûre da'vâ-yı mezkûresiyle amucası mezbûr Ali'ye bî-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehr-i Saferü'l-hayr lisene sitte ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 43

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Telbisim karyesi sâkinelerinden bâ'isü'l-kitâb Nevri binti Hacı Hasan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp karye-i mezkûre ahalisinden Hacı Ali bin Hacı Hasan ile bundan mukaddem beynimizde zevciyet kâime iken mezbûr Hacı Ali'nin firâşından hâsıla ve benden mütevellide hâlâ hacr ve terbiyemde bulunan tahmînen dört yaşındaki sagîre kızım Fatîma'nın asla nesnesi olmayup nafakaya muhtâce olmağla sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesiyçün şehrî kadr-i ma'rûf nafaka ve babası mezbûr Hacı Ali üzerine farz ve takdîr olunması matlûbumdur dedikde mezbûrenin takrîr-i meşrûhı vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve sagîre-i mezbûre için nafaka ve kisve bahâ şehrî otuz gurus kadr-i ma'rûf idüğü bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesiyçün kıbel-i şer'den şehrî otuz gurus babası mezbûr Hacı Ali üzerine nafaka farz ve takdîr olup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûr beher şehr otuz gurusı bi'l-ahz sagîre-i mezbûrenin

MSH_SSC_d_03595_0039

nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesine harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer babası mezbûr Hacı Ali üzerine rücû'a hâssaten ümm-i mezbûre Nevri'ye izn verilmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 44

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Şemrah karyesi sâkinelerinden bâ'isü'l-kitâb Haymo binti Mehmed bin Ahmed kazâ-yı mezkûr

mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahalisinden Derviş bin Ramo bin Osman ve Ahmed bin Mehmed bin Ramazan muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan üç sene mukaddem vefât eden pederim Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkeleri Sari binti Haso bin Osman ve Halime binti Şeyho bin Sello ile sulbî kebîre kızı bana münhasıra olup babam müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle terekesinden zevceti'l-mezbûretân hisse-i mezbûrelerini alâ sebilü't-tehârüci'ş-şer'î ahz u kabz ederek pederim müteveffâ-yı mezbûrun emvâl-i metrûkesinden bulunan ve karye-i mezbûr civarında ve Telek nâm mevki'de kâin bir taraftan Hasan bin Sello'nun kürûm bağı ve bir taraftan İsa bin Kadir'in bağı ve diğer taraftan Timurgirmez taşlık ve taraf-ı râbî'i Ruhi bin Molla Hasan'ın bağıyla mahdûd bir kıt'a kürûm bağla karye-i mezkûre hudûdî dâhilinde ve Kazah nâm mevki'de kâin bir taraftan Allo bin Mahmud'un tarlası ve diğer taraftan çim ve diğer taraftan harâbe arsa ve diğer taraftan Havi bin Şeyho'nun tarlası ile mahdûd bir kıt'a ve yine karye-i mezkûre hudûdî dâhilinde ve Hani nâm mevki'de kâin bir taraftan Resul bin Derviş'in tarlası ve bir taraftan çim ve bir taraftan Timurgirmez dağ ve diğer taraftan İsa bin Kadir'in tarlası ile mahdûd diğer bir kıt'a ve yine karye-i mezkûre hudûdî dâhilinde ve Kanbakefin (?) nam mevki'de kâin bir taraftan Timurgirmez dağ ve bir taraftan Davud bin Mehmed'in tarlası ve diğer taraftan Musa bin Nebi'nin tarlası ve diğer taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd diğer bir kıt'a tarla ki cem'an bir kıt'a bağla dört kıt'a tarla pederim müteveffâ-yı mezburdan mevrûs müstakillen bana intikâl etmiş iken mezbûrân Ahmed ve Derviş fuzûlî ve bi-gayr-ı hakk müdâhale eder olmalarıyla müdâhale-i vâkı'alarının men'i matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Derviş ve Ahmed dahi cevâblarında müdde'iyye-i mezbûr bağla tarla-yı mezkûrelere bundan akdem tapu kâtibi İsmail Bey yoklama me'mûriyetiyle karyemize geldiği sırada Haymo mahzar-ı şuhûdda kendi hüsn-i rızâsıyla ayânen ve kat'iiyen bey' ederek ve ol vechile takrîrini almış olan tapu kâtibi İsmail Bey dahi nâmzed olarak sened-i hâkânîye rabt etmiş ve bundan dört mâh mukaddem yine mezbûre mahzar-ı şuhûdda husûs-ı mezkûreye müte'allik zimmetimizi ibrâ-yı âmm ile ibrâ eylemiş ve şirâen mâlımız bulunmuşdur diye müdde'iyye-i mezbûrenin inkârına mukârin def'a tasaddî eylediklerinde vâkı' mezbûrândan def'-i meşrûhlarına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri udûl ve ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mârru'z-zikr Şemrah karyesi ahali ve ümerâsından Ömer Bey ibni Ali Bey ve Derviş Bey ibni (silik) ve Zezni karyesi ahalisinden Abdülaziz bin Mehmed bin Molla Ali ve Süleyman bin Mehmed Sino'dan her biri li

ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzır olup eserü'l-istişâd fi'l-hakîka müdde'iyeye-i mezbûre Haco fi 23 Mayıs sene 324 tarihinde ve tapu kâtibi İsmail Bey ve bizler hâzır olduğumuz halde işbu iddi'â olunan ve hudûd-ı mezkûrla mahdûd bulunan ve mahallinde de irâe ve ta'yîn edebileceğimiz kürûm bağla tarlaları mezbûre Haco Hasan rızasıyla mezbûrân Ahmed ve Derviş'e kat'iyen bey' ve ferâğ eylediğine ve ahîren de husûs-ı mezkûreye müte'allik da'vâ ve mütâlebâtdan mezbûrân Ahmed ve Derviş'in zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ eylediğine Allah için şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde şâhidân-ı mezbûrândan her biri evvelen bâ mestûre-i şer'iyeye karyeleri bulunan Şemrah karyesi ahalisinden Mehmed bin Ammo bin Ömer ve Molla Necim bin Molla Mehmed bin Molla Şeyhmus ve Zezni karyesinden Abdülaziz bin Arap bin Şeyho ve Salih bin Mehmed bin Bedirhan'dan sırren ve sâniyen hasm huzûruyla Derik agavâtından Necim Ağa ibni Eyüp Ağa ve Rıza Efendi ibni İsmail Bey ibni Mehmed Bey'den dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları ihbâr ve tapu dâiresinden dahi mezbûre Haymi'nin meccânen ferâğından mezbûrân Ahmed ve Derviş nâmlarıyla mukayyed bulunduğu iş'âr olunmağın mücebince müdde'iyeye-i mezbûre da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûrân Ahmed ve Derviş'e bî-vech mu'ârazadan ve müdâhalede men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 45

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Mahmudan mahallesi sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefât eden Mehmed bin Hacı Kevn'in zevce-i metrûkesi ve müteveffâ-yı mezbûrun sığârı Ahmed ve İlyas ve Şeyhmus ve Tahir ve Revşi'nin bâ hüccet-i şer'iyeye vasîleri anaları mahalle-i mezkûre sâkinelerinden bâ'isetü'l-kitâb Zeyni binti Haso Duhan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûrenin Abbasan mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Said veledi Mihail bin Kalko mahzarında ikrâr-ı tamm ve bi'l-vesâyeye takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun müsbet düyûnuna menkûl terekesi vefâ etmeyüp akârının şer'an bey'i ve edâ-yı deyn edilmesi lâzım gelmeğle ve vasîleri bulunduğum sığâr-ı mezbûrûnun me'vâ ve meskenlerinden fazla olarak mârru'z-zikr Mahmudan mahallesinde kâin ve müteveffâ-yı mezbûrdan mevrus bir taraftan Hüseyin bin Seydo'nun mülk menzili ve

diğer taraftan Hasan bin Havi'nin mülk menzili ve diğer taraftan müteveffâ-yı mezbûrun veresesine intikâl etmiş diğer menzili ve taraf-ı râbî'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahtânî iki oda ve iki kilar ve havliyi müstemîl bir bâb mülk menzilin bedel-i misliyle âhara bey'a ve esmânının fî 8 Şevvâl sene 326 tarihli i'lâm-ı şer'î mücebince müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-ı müsbitisini edâya yedimde bulunan fî 27 Safer sene 327 tarihli izn hücceti mantûkınca kıbel-i şer'eden bana izn verilmiş olmağla izn ve icâzet-i

MSH_SSC_d_03595_0040

vâkı'aya binâen menzil-i mahdud-ı mezkûr münâdi vâsıtasıyla müzâyede olunarak ba'de inkıtâ'u'r-rağbât yirmi bir aded yüzlük Osmanlı lirası bedel ile merkûm Said üzerinde takarrur etmiş ve tâlib-i âharı dahi zuhûr etmemiş ve bedel-i mezkûr menzil-i mahdûd-ı mezkûrun bedel-i misli idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla tahakkuk etmiş olmağla bu kerre yine menzil-i mahdûd-ı mezkûr cemî' tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkıyla ve tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı mubtile ve müfsideden ârî ve berî olarak bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile ve yirmi bir aded yüzlük Osmânî lirası semen ve bedel ile hâzır-ı merkûm Said'e bi'l-vesâye bey' ve temlik ve vech-i lâyıkı üzre mahallinde teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mebî' olan meblağ-ı mezkûr yirmi bir aded yüzlük Osmânî lirasını dahi müşterî-i merkûm Said yedinden tamamen ve kâmilten ahz u kabz ve kabûl idüp ol vechile menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşterî-i merkûm Said'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olup benim ve vasîleri bulunduğum evladlarım sığâr-ı mezbûrûnun vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb aslâ ve kat'â alaka ve medhalimiz kalmamışdır keyfemâ-yeşâ ve yahtâr ber vech-i mülkiyet mutasarrıf olsun diyü tâyi'an ikrâr ve i'tirâf ve merkûm Said mukirre-i mezbûreyi tasdik eyledikde gıbbe't-tasdik mâ vaka' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 46

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Mahmudan mahallesi sâkinlerinden olup bundan mukaddem vefât eden

Mehmed bin Hacı Kevn'in zevce-i metrûkesi ve sığârının tesviye-i emirlerine bâ hüccet-i şer'îyye vasîleri mahalle-i mezkûre sâkinelerinden bâ'isü'l-kitâb kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevcim müteveffâ-yı mezbûrun bâ i'lâm-ı şer'î müsbet düyûnı olan dört bin beş yüz gurusun bir mikdarını emvâl-i menkûlesi esmânından bi'l-vesâye te'diye ve îfâ etmiş isem de kûsûr iki bin beş yüz gurusun te'diyesine karşı menkûl emvâl ve nûkûdî olmamasına binâen gayr-ı menkûl emvâlinin fûruhtuyla zimmet-i mezkûrenin tesviyesine zarûret ve ihtiyac hissetmiş olduğundan ve müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve sığârının ikâmetine mahsûs meskenden gayrı dahi mahalle-i mezkûrda kâin bir taraftan Hüseyin bin Seydo'nun mülk menzili diğer taraftan Hüseyin bin Hadi'nin mülk menzili diğer taraftan vasîleri bulunduğum evladlarımın pederlerinden mevrûs menzil ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz iki oda iki kılar ve havliyi müştemil bir bâb menzili bulunmuş ve menzil-i mezkûrun zarûret-i deyn için bey'îyle esmânının zimmet-i mezkûreye te'diye ve istîfâsı lüzûmu derkâr bulunmuş olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûrun bedel-i misliyle tâlibine bey' ve esmânının zimmet-i mezkûreye te'diye ve istîfâsiyçün kıbel-i şer'den bana izn verilmesi bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde mezbûrenin bâ hüccet-i şer'îyye müteveffâ-yı mezbûrun sığârına vasî olduğu ve müteveffâ-yı mezbûrun fî tarihli i'lâm mücebince müteveffâ-yı mezbûrun dört bin beş yüz gurusun zimmeti olduğu kayden anlaşılmış ve vasî-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı muvâfık-ı nefsü'l-emr görülmüş olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûrun semen-i misliyle âhara bey'a ve esmânının müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-ı müsbitesine te'diye ve îfâsına kıbel-i şer'den vasî-i mezbûre ... kıbel-i şer'den izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehr-i Saferü'l-hayr lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 47

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi mütemekkinlerinden ve tebe'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden bâ'isü'l-kitâb İbrahim ve Şükrü veledân Yusuf Sarı'dan her biri kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûr tapu kâtibi İsmail Bey ibni Mehmed Bey mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp kasaba-i mezkûre mütemekkinlerinden Ermeni katolik milletinden Emsih veledi Yosef Harci ve Behni veledi Meri nâm kesân zimmetlerinde bâ-sened

matlûbumuz olan iki bin beş yüz kûsûr guruşu merkum Emsih ile bundan mukaddem fevt olan merkûm Behni'nin vâris taleb ve da'vâ muhâkeme ve muhâsamaya ve ahz u kabza ve bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh-i ibrâya ve aleyhimizde sâdır olacak hükme adem-i kanâ'atle temyîz ve istînâfa ve i'tirâz-ı ale'l-hükme el-hâsıl bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile hâzır-ı mezbûr İsmail Bey Efendi'yi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde mezbûr İsmail Bey dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Rebiülevvel lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 48

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Salikan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Yusuf bin Ali bin Hıdır kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûrenin Abbasan mahallesi ahalisinden Abdurrahman bin Hasan bin Seydo muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan altı sene mukaddem mezbûr Abdurrahman hemşirezâdesi Şero binti Eyyubo nâm mezbûreyi oğlum Mehmed'e akd-i nikâh etmek üzere başlık namıyla benden iki bin guruş ahz u kabz etmiş ve ahîren mezbûreyi âhara akd-i nikâh ve tezvîc etmeğle benden makbûzı olan meblağ-ı mezkûrdan bin üç yüz elli guruşunu bana red ve i'âde ve teslîm etmiş ancak altı yüz elli guruşu hâlâ bana edâ ve teslîme mezbûr Abdurrahman'a tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Abdurrahman dahi cevâbında başlık nâmıyla müdde'î-i mezbûr Yusuf'dan iki bin guruş ahz u kabz idüp umûruna sarfla istihlâk etmiş olduğu ikrâr ancak makbûzı olan meblağ-ı mezkûrı iki bin guruşu mezbûr Yusuf'a tamamen ve kâmilan red ve iade ve teslîm eylediğimde ol dahi ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk etmişidi diyü inkâra mukârin eylediği def'-i meşrûhu ityândan izhâr-ı acz idüp istihlâf etdikde ve mezbûr Yusuf bi'l-muvâcehe yemîn verilmeğın mücebince dâfi'-i mezbûr Abdurrahman def'-i mezkûrıyla müdde'î-i mezbûr Yusuf'a bilâ beyyine mu'ârazadan

MSH_SSC_d_03595_0041

ba‘de‘l-men‘ mezbûr Abdurrahman‘ın ikrârıyla lazım gelen meblağ-ı mezkûr altı yüz elli guruşun müdde‘î-i mezbûr Yusuf‘a edâ ve teslîme mezbûr Abdurrahman‘a tenbîh olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs i‘lâm olundu fi‘l-yevmi‘-s-sâlis ve‘l-ışrîn min şehri-i Muharremü‘l-harâm lisene seb‘a ve ışrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 49

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden bâ‘isü‘l-i‘lâm Sino bin Şeyhmus kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde kazâ-yı mezkûreye tâbî‘ Meşkinan karyesi sakinelerinden Fatıma binti Mehmed bin Rumi hâzire olduğu halde karye-i mezkûre ahalisinden Şeyhmus bin Ahmed bin Selo muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i‘lâmdan on sene mukaddem ben sagîr olduğum halde pederimle Viranşehir kazâsına tâbî‘ Ramuk karyesine giderek orada ikâmet etmekde iken Kerbesor (?) karyesi ahalisinden Çeçan Bey nâm kimesneye bir katl meselesinden dolayı diyet olarak mezbûrenin babası Mehmed nâm kimesne mezbûreyi Çeçan Bey’e virüp Çeçan Bey dahi hemşiremi kendisine akd-i nikah etmek üzere mezbûre Fatıma’yı ol vakit bana akd-i nikâh etmiş ve ben sagîr olduğum cihetle pederim tarafından bi‘l-velâye kabûl edilmiş ve pederim dahi hemşiremi mezbûr Çeçan Bey’e akd-i nikâh etmiş ancak mezbûre Fatıma ile ben ol vakit sagîr ve sagîre bulunduğumuz cihetle mezbûrenin bana teslîmi üç dört sene sonraya ta‘lîk edilmiş iken işbu tarih-i i‘lâmdan üç sene mukaddem mezbûre Fatıma mezbûr Şeyhmus akd-i nikâh ederek beynlerinde halvet-i sahîha vâkı‘ olduğu mesmû‘ım bulunmuş olmağla tarih-i esbakla zevce-i menkûham olduğundan beynlerinin tefrîkiyle ba‘dehu inkizâü‘l-idde bana teslîme mezbûr Şeyhmus‘a tenbîh olunmak matlûbumdur diyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘-s-suâl mezbûr Şeyhmus dahi cevâbında işbu tarih-i i‘lâmdan dört sene mukaddem mezbûre Fatıma’nın velisi bulunan birâderi Ahmed’in izn ve icâzetiyle mezbûre nefsi bana tezvîc ve ben dahi hemşirem Bahari’yi mezbûr Ahmed’e akd-i nikâh ederek ol vechile miyânemizde halvet-i sahîha ve hukûk-ı zevciyet cereyân etmiştir diyü zevce-i menkûha-i medhûlun bihâsı olduğunu bi‘l-beyân tarih-i esbakla müdde‘î-i mezbûr Sino’nun zevce-i menkûhası olduğu müdde‘âsını külliyyen inkâr etmeğle müdde‘î-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı üzere mezbûre Fatıma diyet olarak babası tarafından Çeçan Bey’e verildiğini mukırr ve mu‘terif ve mecelle-i celîlenin iki yüz onuncu maddesinde dahi beyne’n-nâs malı olmayan şeyi

satmak yahud ânınla bir mâl satın almak bâtıldır mesela lâşeyi ve harr olan Benî Adem'i satmak veyahud ânların mukâbilinde bir mâl iştirâ etmek bâtıldır diyü muharrer bulunmuş ve Çeçan Bey'in mezbûreye velâyeti olmadığı halde akd-i nikâh etmesi fesâd ve bâtılâyı mûceb bulunmuş olmağla müdde'î-i mezbûr takrîr-i meşrûh üzere müdde'â aleyh Şeyhmus'a bî-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Rebiülevvel lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 50

İşbu i'lâm sûreti Vekîl İsmail Bey'e tebliğ edilmiştir

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi mütemekkinlerinden ve tebe'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Abraham ve Şükrü veledi Yosef Sarı taraflarından zikr-i âtî husûsda taleb ve da'vâ ve muhâkeme ve muhâsamaya ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya bâ hüccet-i şer'îyye vekîlleri bulunan kazâ-yı mezkûr tapu kâtibi bâ'isü'l-i'lâm İsmail Bey bin Mehmed Bey kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûrenin Abbasan mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni katolik milletinden Ammo bin Osi Harci muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu yedimde olup ibrâz eylediğim bir kıt'a sened mûcebince müvekkillerim merkûmân Abraham ve Şükri'nin merkûm Ammo ile Behtan veledi Meri yekdiğerine kefil-i bi'l-mâl ve (silik) zâmin olarak eşyâ bahâsından zimmetlerinde alacakları olan iki bin beş yüz on beş gurus merkûm Ammo'dan bi'l-vekâle taleb ederim diyü meâli takrîr-i meşrûhuna mutâbık fi 15 Muharrem sene 313 tarihli ibrâz ve irâesiyle ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Ammo dahi cevâbında ibrâz olunan sened fi'l-hakîka benimle merkûm Behtan tarafından verilmiş bir sened ise de muhteviyâtı olan meblağ-ı mezkûr dahi vaktiyle yani iğtişâş mesele-i zâilesinden mukaddem ben ve gerekse merkûm Behtan tarafından tesviye-i deyn etmiş olduğumuzdan dahi sened-i mezkûrun tarihine nazaran arada on beş seneye karîb bir müddet mürûr eylediği halde şimdiye kadar da'vâya kıyâm eylememeleri zimmetimizde aslen alacakları kalmadığı müsbet bulunmuşdur diye def'a tasaddî eyledikde vekîl-i mezbûr İsmail Bey dahi cevâbında sened-i mezkûr muhteviyâtından akçe-i vâhide teslîmât vukû' bulmadığı beyânıyla def'-i mezkûrî inkâr asâlet ve kefâlet

cihetinden merkûm Ammo'nun deyni olan meblağ-ı mezkûrun kendisinden tahsîlini taleb ve iddi'â etmeğle merkûm Ammo tekrâr cevâbında müdde'î ve müvekkil-i merkûm bundan akdem bir iki gün mukaddem Keşiş Karabet Efendi'nin odasında mahzar-ı şuhûdda işbu iddi'â eylediği sened muhteviyâtından aslâ alacak hakkı ve sened-i mezkûrun aslı olmadığını hatta ikrâr ve i'tirâf dahi etmiştir ve hâzır bulunan şuhûd dahi Derik kasabasında mütemekkin Mardinli Altınkaluncı (?) Keşiş Bedros ve Emsih Encem ve Pervet İlyas Efendi ve Çopur Kasa ve Kirkor Efendi ve Simi Ammos nâm kesândan ibâret bulunmuştur diye vekîl-i mezbûrun inkârına mukârin îrâd eylediği def'-i meşrûhuna mutâbık müdde'â aleyh dâfi'-i merkûm Ammo'dan beyyine taleb olundukda her biri Abbasan mahallesinden ve tebe'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden Tomas Efendi veledi Abdülehad Efendi veledi Yosef ve Rutan mahallesinde misâfireten mukîm Mardin'in Şeyh Şubetullah mahallesi mütemekkinlerinden ve Ermeni katolik milletinden Amsih Efendi veledi Cebraîl veledi Encem ve Salikan mahallesi mütemekkinlerinden ve protestan milletinden Hızır Şah oğlu İlyas Efendi veledi Hızır Şah veledi Abdülehad ve süryân-ı kadîm milletinden Yahya veledi Ammos veledi Yahya nâm kesân meclis-i şer'a hâzırûn olup vekîl-i mûmâ ileyhin vukû' bulan talebi üzerine her biri ayrı ayrı ba'de't-tahlîf ve'l-istişhâd tarihten iki gün mukaddem Ermeni katolik keşişinin odasında bulunduğumuz bir sırada müdde'î Abraham ile müdde'a aleyh Amsih miyânelerindeki bir alacak meselesinin ba'dehu sulhen netice edilmesine mübâşeret olunmak üzere evvel emirde doğru söyleyeceklerine tarafeyne yemin teklîf olundukda ve müdde'î Abraham kasem etdikden sonra mahkemede iddi'â etmekde olduğu sened-i mezkûr muhteviyâtının aslı olmadığını ancak yedinde bulunan diğer bir sened mücebince iki bin iki yüz altı guruş alacağı bulunduğunu ikrâr ve i'tirâf eylediğine ve miyânelerinin sulhen tesviyesine tarafeyn muvâfakat göstermediklerine ve ma'lûmât ve meşhûdâtımız bundan ibâret bulunduğuna Allah için şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri münferiden bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde şâhidûn-ı merkûmûndan her biri evvelen bâ mestûre-i şer'iyye Ermeni ve Süryan-ı kadîm ve protestan milleti rüesâ-yı rûhâniyelerinden Hasi Mıgırdıç Efendi veledi Yosef Koyuncuyan ve mahalleleri muhtarı Naum veledi Hana ve a'zâ Kirkor Efendi veledi Nani ve Cercisi veledi Kazarhi ve Muhtar Kupo veledi Şahin ve Begos veledi İlyas ve Haço veledi Mıgırdıç ve Melki veledi Cercisi ve Keno veledi Manas ve Naum veledi Fes'den sırren ve sâniyen hasm huzûruyla kasaba-i mezkûrenin Abbasan mahallesi

mütemekkinlerinden ve Süryan katolik milletinden Çopur Efendi veledi Cercisi veledi Kasa ve Rutan mahallesinden

MSH_SSC_d_03595_0042

Mehmed bin İbrahim veledi Murad'dan dahi alenen lede't-tezkiye makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcebince vekîl-i mezbûr müvekkil-i merkûmâna izâfetle da'vâ-yı mezkûresiyle müdde'â aleyh merkûm Ammo'ya bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehr-i Rebiülevvel lisene seb'a ve işrîn ve selâse-mie ve elf.

Numero 51

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbî Piran karyesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Ömer bin Hüseyin bin Telli kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vilâyet-i müşârun ileyhânın nefs-i Diyarbakir kasabası mahallâtından Câmi'ül-Esved mahallesi ahalisinden Mehmed Ali bin Mehmed bin Ömer muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezkûr Piran karyesi hudûdî dâhilinde ve Bebedirka (?) nâm mevzi'de kâin bir taraftan Halef Kahya bin Deko'nun bağı ve diğer taraftan ceddîm Telli'nin bağı ve tarafeyni Timurgirmezdağ ile mahdûd ve yedi yüz elli kürûmı müştemil bir kıt'a kürûm bağ işbu tarih-i i'lâmdan yirmi sene mukaddem vefât eden ceddîm Telli'nin hayatında malı ve mülkü olup ba'de vefâtihi hasren vârisi oğulları pederim Hüseyin ve amucam Mehmed'e mütesâviyen intikâl etmiş ve bunlardan amucam Mehmed dahi ahîren vefât ederek nısf hisse-i şâyi'ası hasren vârisi er karındaşı babam mezbûr Hüseyin'e kezalik intikâl etmiş ve pederim Hüseyin dahi mezkûr bağın tamamı kendisinin malı olduğu halde bundan on beş sene mukaddem vefât edip ve verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi vâlidem Adi binti Resul ile sulbî kebîr oğlu bana ve sulbiye kebîre kızı Haşmi'ye münhasıra olmağla mezkûr bağın mesele-i mîrâsımız olan yirmi dört sehm i'tibâriyle üç sehmi anam mezbure Adi'ye ve yedi sehmi kız karındaşım mezbûre Haşmi'ye ve on dört sehmi dahi bana irsen intikâl ve isâbet etmiş ve mâl-ı mûrisimiz bulunmuşiken mezbûr Mehmed Ali bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun tamamına fuzûlî ve bi gayr-ı hakk müdâhale ve yirmi beş ve otuz seneden berü tasarruf eder olmağla müdâhale-i vâkı'asının men'iyile ber-i'tibâr-ı mezkûr bana aid olan on dört sehm hisse-

i şâyi‘amdan keff-i yedle hâlâ bana edâ ve teslîme mezbûr Mehmed Ali’ye tenbîh olunmak matlûbundur diyü ba‘de’d-da‘vâ ve’s-suâl mezbûr Mehmed Ali dahi cevâbında bağ-ı mahdûd-ı mezkûr kırk beş seneden berü pederinden mevrûs müstakillen malı olduğunu ve bilâ nizâ‘ mutasarrıf makâm-ı def‘den bulunduğunu beyân ve bi-hakkın müdâhale eder olduğu ikrâr ve yedinde bulunan ve hazîne-i evkâf-ı hümayûn idâresinden mu‘tâ fi 1 Ramazan sene 91 ve fi 3 Teşrîn-i evvel sene 290 tarihli ve zîri Mardin evkâf-ı muhâsebecisiyle ve mütevellî mühürlerini muhtevî ve iki yüz yetmiş iki varaka numarolu sened-i hâkânî ibrâz ve lede’l-mütâla‘a karye-i mezkûre hudûdu dâhilinde ve hudûd-ı mezkûrle mahdûd bulunan bir kıt‘a kürûm bağ müdde‘î-i mezbûr Mehmed Ali ve biraderi Ömer ibnân Mehmed nâmlarına hakk-ı karârdan olarak i‘tâ kılındığı metinde (?) meşrûh bulunduğu görülmüş müdde‘â aleyh dâfi‘-i mezbûrun takrîr ve def‘-i meşrûhı müeyyed bulunan müdde‘î-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı üzre yirmi beş sene müddet zarfında da‘vâ mümkün iken bilâ ömr terk ve sükût eylediğini mukırr ve mu‘terif olmağla ve on beş sene bilâ ömr terk ve sükût olunan da‘vânın bilâ emr-i âlî istimâ‘ı memnû‘ olup bu sûretde yirmi sene mürûr eylediğinden da‘vâ-yı mezkûresi mesmû‘a olmadığı müdde‘î-i mezbûr Ömer’e tefhîm ve da‘vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mehmed Ali’ye bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs i‘lâm olundu fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehr-i Rebiülahir lisene seb‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 52

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi‘ Bekur (?) karyesi ahalisinden ve zikri âtî müteveffânın vârisi olduğu iddi‘â eden bâ‘isü’l-i‘lâm Seyyid Hüseyin bin Muhsin bin Ali kazâ-yı mezkûr mahkeme-i bidâyet hukûk dâiresinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûrun medyunı mezkur Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesinde sâkin İbrahim Efendi ibni Mustafa Efendi ibni Ali Efendi muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i müşârun ileyhânın nefsi-i Diyarbakir kasabası mahallâtından Câmi‘ü’n-Nebi mahallesi ahalisinden olup bundan mukaddem vefât eden Bakkal Hüseyin Onbaşı’nın babası Sinan’ın babası Abdi ile benim babam Muhsin li ebeveyn er karındaşlar olup babaları ismi Ali ve dedeleri ismi Ahmed ve anaları ismi Seni binti Abdülfettah bin Monla ve maskat-ı re’sleri mezbûr Bekur karyesi olup ol vechile amucazâdem müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin’in verâseti usûbet-i nesebiye cihetinden

bana ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i menkûha-i metrûkesi gâib-i ani'l-meclis Vesile'ye münhasıra ve benimle zevce-i mezbûreden gayrı vârisi ve terekesine müstehakk âhar kimesnesi olmamağa amucazadem ve mûrisim müteveffâ-yı mezbûre Hüseyin'in hayatında mezbûr İbrahim Efendi cihet-i karzdan alacak hakkı olan kırk guruşu kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât edip meblağ-ı mezkûr mesele-i mirasımız olan dört sehm i'tibâriyle üç sehmi bana ve bir sehmi dahi zevcetü'l-mezbûreye mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûrdan ber-i'tibâr-ı mezkûr bana isâbet eden otuz guruş medyûn-ı mezbûrdan hâlâ taleb ederim bana edâ ve teslîme mezbûr efendiye tenbih olunmak matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-sual mezbûr İbrahim Efendi dahi cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'e ol mikdar guruş hâlâ zimmetinde deyni olduğunu tâyi'an ikrâr ancak müdde'î-i mezbûrun mâ'adâ verâset müdde'âsını külliyyen inkâr idicek müdde'î-i mezbûr Hüseyin'den ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl ve ahrâr-ı ricâl-i

MSH_SSC_d_03595_0043

müslimînden ve mârru'z-zikr Bekur karyesi ahalisinden Hüseyin bin Telli bin Bozo ve Sefer bin Hoco bin Şemdin nâm kesân li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişâd fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Hüseyin'in babası Muhsin ile bundan mukaddem Diyarbekir'in Cami'ü'n-Nebi mahallesinde vefât eden Bakkal Hüseyin'in babası Sinan'ın babası Abdi li ebeveyn er karındaşlar olup babaları Ali ve dedeleri ismi Ahmed ve anaları ismi Seni binti Abdulfettah ve maskat-ı re'sleri mezkûr Bekur karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'in verâseti usûbetü'n-nesebiye cihetinden amucazâdesi müdde'î-i mezbûr Hüseyin ve gâibe-i ani'l-meclis zevce-i menkûha-i metrûkesi Vesile Hatun'a münhasıradır ve bunlardan gayrı vâris ve terekesine müstehakk ahar kimesnesi yoktur ve biz bu husûsa bu vech üze şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz diyü her biri bi'l-muvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde şâhidân-ı mezbûrândan her biri evvelen bâ mestûre-i şer'iyeye karyeleri imâmı Abdülkadir bin Mehmed bin Abdülkadir ve muhtârı Abdullah bin Mustafa bin Mehmed'den sırren ve sâniyen hasm huzûruyla kazâ-yı mezkûreye tâbi' Kömez karyesi ahalisinden Şeyh Osman bin Şeyh Emin bin Şeyh Ebubekir Ahmed Çavuş bin Ramazan bin Ahmed'den dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın mücebince ba'de'l-hükm ve't-tebeyyün tescîl ve bi'l-iltimâs

i'lâm olundu fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehr-i Rebiülahir lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 53

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Hazran mahallesi ahalisinden Abdulgafur bin Abdurrahman bin Hacı Hıdır kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kasaba-i mezkûrenin Rutan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Salih ve Abdülkadir ibnân Mehmed bin Abdi muvâcelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kasaba-i mezkûre civârında ve Dehase (?) dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin cenûben bazen Ömer Onbaşı bin Keji'nin ve bazen dahi Mehmed Osi'nin bağçesi ve garben çim ve şimâlen Mehmed bin Tahir'in bağçesi ve şarken Mehmed bin Abdi Ağa'nın tarlası ile mahdûd ve tahmînen yüz elli kürûmı müstemil bir kıt'a kürûm bağ mezbûrân Salih ve Abdülkadir'in babaları müteveffâ Mehmed Ağa'dan mevrûs mâlları olduğu halde işbu tarih-i i'lâmdan üç sene mukaddem amucaları bulunan Necim Ağa ibni Abdi Ağa ma'rifetiyle dokuz yüz altmış guruş semen-i medfû' mukâbilinde bana bey' ve teslîm idüp ve tarih-i mezkûrdan berü şirâen mâlîm olmak üzere tasarruf etmekte bulunmuş iken mezbûrân Salih ve Abdülkadir mezkûr bağa fuzûlî olarak müdâhale eder olmalarıyla müdâhale-i vâkı'alarının men'i matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Salih ve Abdülkadir dahi cevâblarında fi'l-hakîka tarih-i mezkûrda amucam Necim Ağa ma'rifetiyle pederimiz müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs bağ-ı mahdûd-ı mezkûrı bedel-i mezkûrla müdde'î-i mezbûr Abdulgafur'a bey' u teslîm etmiş olduklarını ve bağ-ı mezkûrın bedel ve semeni olan meblağ-ı mezkûrdan ancak altı yüz guruş ahz u kabz eylediklerini tâyi'an ikrâr ve müdde'î-i mezbûrun ziyâde müdde'âsı olan iki yüz altmış guruşu inkâr ve meblağ-ı mütebâkî-i mezkûr iki yüz altmış guruşun istifâsına değin bağ-ı mahdûd-ı mezkûre şer'an müdâhale ideriz diyü müdâhale-i vâkı'alarını kezalik ikrâr eylediklerinde müdde'î-i mezbûr Abdulgafur dahi cevâblarında mütebâkî iki yüz altmış guruş zimmeti kaldığını mukırr ve mu'terif olduktan sonra meclis-i şer'-i şerîfde müdde'â aleyhâ mezbûrân Salih ve Abdülkadir'e tamâmen ve kâmilten edâ ve teslîm ve mezbûrân Salih ve Abdülkadir dahi istîfâ-yı hakk eylediklerini müte'âkib mezkûr bağ müdde'î-i mezbûrun mülk-i müştêrâsıdır bizim asla ve kat'â alaka ve medhalimiz kalmamışdır gerek mezkûr bağa ve gerekse esmânına müte'allik bi'l-cümle de'âvîden müdde'î-i mezbûrun zimmetini ibrâ-yı âmm

ile ibrâ ve iskât-ı hakk ile iskât eyledik diyü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları halde ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle ba'de't-tasdîk tescîl ve bi'l-iltimâs mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min şehr-i Rebiülahir lisene seb'a ve ışrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 54

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsı civârında haymenişîn kıbtî tâifesinden bâ'isü'l-i'lâm Buhari binti İsa bin Davud kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde keزالık haymenişîn ve tâife-i merkûmeden Bekari bin Ali bin Bünyad muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Bekari'nin oğlu Hüseyin bundan akdem zevc-i dâhilim olup ancak işbu tarih-i i'lâmdan dört sene mukaddem merkûm Hüseyin vefât etmiş olmağla bu kerre zevc-i âhara varacağımdan kâinpederim merkûm Bekari fuzûlî olarak bana mümâna'at göstermekde olduğundan mümâna'at-ı vâkı'asının men'i ve tezevvüce bana izn i'tâsı matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Bekari dahi cevâbında fi'l-hakîka bundan akdem mezbûrenin zevci olup oğlum Hüseyin vefât etmiş ise de ancak mezbûre nefsinin tarihden iki sene mukaddem diğer sagîr oğlum Said'e tezevvüc etmiş ve ben dahi oğlum Said'e velâyetim hasebiyle tezevvüc ve kabûl edip binâen aleyh oğlum sagîr-i mezbûr Said'in menkûhası olduğu cihale âhara tezevvüce muhâlefet eylerim diyü bi'l-velâye muhâlefet-i vâkı'asını ikrâr ve müdde'iyeye-i mezbûre Buhari dahi mezbûr Bekari'nin oğlu sagîr-i mezbûr Said'in menkûhası olduğu müdde'âsını ve nikâh mün'akid

MSH_SSC_d_03595_0044

olduğunu külliyyen inkâr etmeğle mezbûr Bekari'den sagîr oğlu Said'in menkûhası olduğu müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda Derik kasabasının Abbasan mahallesi ahalisinden olup ikâme eylediği şâhid Mahmud bin Abdülfettah bin Abidin'den mâ'adâ şâhidi olmadığını bi'l-beyân diğer beyyine ityânından izhâr-ı aczle tahlîfe tâlib olmağın ve mezbûre Buhari dahi ber nehc-i şer'î mezbûre Said'in menkûhası olmadığına tahlîf olunmağın mucebince müdde'â-aleyh mezbûr Bekari'nin zevciyet da'vâsı sâbit olmadığından müdâhaleden men' ve müdde'iyeye-i mezbûre Buhari'ye âhara tezevvücede muhtâr bulunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-

yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehr-i Rebiülahir lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 55

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi' Telbisim karyesi ahalisinden Keraf (?) bin Hüseyin bin Selo tarafından zikri âtî husûsu taleb ve da'vâ ve muhâkeme ve muhâsamaya vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan Mahmudan mahallesi ahalisinden bâ'isü'l-i'lâm Abdürrezzak bin Şeyh Davud bin İbrahim kazâ-yı mezkûr mahkemesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mezkûr Telbisim karyesi ahalisinden Mehar Sinan bin Ahmed bin Sinan muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu tarih-i i'lâmdan on iki sene mukaddem müvekkilim Keraf bin Hasan kız karındaşı Zeyni nâm kadını mezbûr Mehmed Sinan'ın biraderi Abdullah nâm kimesneye akd-i nikâh eylediği sırada mezbûre Zeyni'nin (felen) ve başlığına mukâbil olmak üzere merkûm Mehmed Sinan mezkûr Telbisim karyesi hudûdî dâhilinde ve Gab dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin bir taraftan Hacı Osman bin Reşid Ağa'nın zeytinliği ve diğer taraftan Hasan bin Mami'nin (?) zeytinliği ve diğer taraftan Resul bin Ramazan'ın bağçesi ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd mâlik ve mutasarrıf olduğu bir kıt'a zeytinlik bağçesini müvekkilim mezbûr Keraf'a virüp ve on iki seneden berü ber vech-i mülkiyet müvekkilim tarafından tasarruf edilmişiken işbu tarih-i i'lâmdan çend gün mukaddem mezbûre Zeyni'nin zevci merkûm Abdullah mezbûreyi tatlık etdiği cihetle merkûm Mehmed Sinan mezkûr zeytinliğin fuzûlî olarak istirdâdına kıyâmla müdâhale eder olmağla müdâhale-i vâkı'asının men'î matlûbundur diyü ba'de'd-da'vâ ve'l-suâl mezbûr Mehmed Sinan dahi cevâbında birâderim Abdullah mezbûre Zeyni'yi bundan akdem kaçırıp ahiren nikahını akd etmiş ve ol vakit aramızda vukû' bulan güftugûya bir netice vermek üzere kâ'ide-i aşâire tevfikân ve bir takım kesânın tavassut ve ilhâh ve ısrârıyla ben mezkûr bağçeyi def'an lî'l-fitne kerhen mezbûrenin başlığına mukâbil olmak üzere fi'l-hakîka müvekkil-i merkûm Keraf'a vermiş idim ancak ol vakit kerhen vermiş olduğumdan ve kız karındaşım mezbûr Abdullah mezbûr Keraf'ın hemşiresini bu kerre tatlık eylemesinden dolayı bağçe-i mahdude-i mezkûreyi merkûm Keraf bana red ve i'ade etmesiyle ben dahi kabûl edip ol vechile işbu tarih-i i'lâmdan iki mâh mukaddem merkûm Keraf tarafından bir kıt'a sened dahi tanzîm ve yedime i'tâ kılınmışdır binâen aleyh mezkûr zeytinlik mâlım olmak üzere bi-hakkın müdâhale ederim diyü ba'de'd-

def ve'l-inkâr müdâhale-i vâkı'asını ikrâr ve sened-i mezkûrı ibrâz ve irâe eylediğinde fi 24 Şubat sene 324 tarihiyle müverrah ve zîrinde pul vaz' ile ibtâl edilmiş ve metninde dahi işbu bin üç yüz yirmi dört senesi şehr-i Şubatı'nın yirmi dördüncü gününden i'tibâren Derik kasabasının Mahmudan mahallesinden Abdullah bin Ahmed Sino'nun zevce-i menkûhası bulunan hemşirem Zeyneb binti Hasan Selo'nun nikâhına beyne'l-aşâyir ma'lûm felen ve başlık nâmıyla Abdullah'dan almış olduğumuz Gab'da tarafları Hacı Osman ve Mahmud bin Hasan ve çay ve Ali bin Seydo ile mahdûd bir kıt'a zeytinliği mezbûre hemşirem Zeyni zevci bulunan Abdullah nezdinde ikâmet ve zevc makâmıyla kabûl ve indinde beytûtet eylemekden muvafakati hâsıl olmadığından hilâf-ı şer' zevc-i âhara vardığından nâşî felen nâmıyla Abdullah'dan almış olduğum zeytinliği be-tekrar Abdullah'a red ve i'âde eylediğimizden ve nezdinde bırakılan zeytinliğin tapusu battâl hükmünde kaldığına ve bundan böyle mezkûr zeytinlikde tasarruf eylemek ve hakk ve salâhiyetimiz kalmadığından emr-i tasarrufi kemâkân mezbûr Abdullah'a âid ve râci' kaldığına ve işbu mukâvelenin feshine ve her ne vakit ve her kangı mahkemeye mürâca'at eyler isek bu bâbdaki (silik) feshine i'tibâr olunmamak üzere işbu bir kıt'a mukâvele ... senedi bi't-temhîr meşhûdîn yedine i'tâ kılındı diye muharrer ve merkûm Keraf'ın imzâsıyla mûmzâ bulunmuş olduğu görülüp vekîl-i merkûm Abdürrezzak'dan vereceğimi (?) lede's-suâl sened-i mezkûrı ve zeytinliğin müvekkili tarafından i'âde olunduğunu bi'l-vekâle külliyyen inkâr etmeğe müdde'î-i mezbûr Mehmed Sinan'dan def'-i mezkûruna mutâbık beyyine talep olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mârru'z-zikr Mahmudan mahallesinden (silik) bin İbrahim bin Abdurrahim ve Telbisim karyesinden Seydo bin Mehmed Ordı nâm kesândan her biri li eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd tahmînen bir mâh mukaddem Derik agavâtından Hacı Osman Ağa'nın konağında bulunduğumuz bir sırada hâzır bulunan Keraf bin Hüseyin Selo nâm kimesne bundan akdem hemşiremin felen ve başlığı nâmıyla Mehmed Sinan tarafından bana verilmiş olan ve Telbisim civarında Gab nâm mevki'de kâin bir taraftan Hacı Osman Ağa'nın zeytinliği ve diğer taraftan Hasan bin Mami'nin (?) zeytinliği ve diğer taraftan Resul bin Ramazan'ın zeytinliği ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a zeytinlik bağçeyi hemşiresi Zeyneb kocasının nezdinde kalmadığı ve durmadığı cihetle bu kerre mezkûr zeytinliği tekrâr merkûm Mehmed Sinan'a red ve i'âde ve mezkûr zeytinlikde benim da'vâm kalmayıp merkûm Mehmed Sinan'ın malıdır diyü bize ikrâr ve istişhâd eylediğine Allah için şâhidiz ve şehâdet

dahi eyleriz diyü ber nehc-i şer'î şehâdet etmelerine karşı vekîl-i mezbûr Abdürrezzak dahi şâhidân-ı merkûmânın şehâdetleri

MSH_SSC_d_03595_0045

Vechile müvekkilim Keraf zeytinlik-i mezkûrî müdde'î-i merkûme her ne kadar red ve i'ade eyledim diyü ikrâr ve i'tirâf eylemiş ise de ancak mezbûr Mehmed Sinan'ın biraderi Abdullah zevcesi mezbûre Zeyni'yi tatlık eylediğinde mezbûre zevce-i âhara vardığı takdîrde nesne almamak şart edilmiş idi mezbûr Mehmed Sinan ise mezbûrenin bu kerre tezevvüc eylediği Ruten (?) nâm kimesneden on altı aded ve yüzlük Osmanlı lirası ahz u kabz etmiş olmağla bağçe-i mezkûrenin müvekkilime red ve i'ade olunması lazım gelir diyü müvekkili merkûm Keraf bağçe-i mezkûreyi müdde'î-i merkûm Mehmed Sinan'a red ve i'ade eylediğini bi'l-vekâle mukırr ve mu'terif iken makâm-ı def' de îrâd eylediği kelâmı iltifâta şâyân olmamağın mücebince müdde'î-i vekîl-i merkûm Abdürrezzak'a da'vâ-yı mezkûresiyle müdde'â aleyh merkûm Mehmed Sinan'a bî-vech mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Cumâde'l-ûlâ lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 56

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Salikan mahallesi mütemekkinelerinden ve tebe'a-i devlet-i aliyyenin Ermeni nisvânından Şemi binti Ayo kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre mütemekkinlerinden ve tebe'a-i devlet-i aliyyeden ve Ermeni milletinden bâ'isü'l-kitâb zevci Mekro veledi Keralok veledi Murad muvacehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zevcim merkûm Mekro ile miyânemizde vukû' bulan adem-i hüsn-i mübâşeretden dolayı beni nezdinde infâk ve iksâdan ibâ' ve imtinâ' eder olduğu cihetle nafaka ve kisve bahâm için şehrî kadr-i ma'rûf meblağ zevcim merkûmdan taleb ve iddi'â ve mahkemeye mürâca'at etmek sadedinde iken miyânemize muslihûn tavassut ederek merkûm Mekro bana altı yüz altmış gurus vermek ve ben dahi işbu tarih-i kitabdan beş sene hitâmına değin merkûm Mekro'dan nafaka ve kisve nâmıyla nesne taleb ve iddi'â etmemek ve iddi'â eylediğim takdîrde sem' ve i'tibâr olunmamak üzere tarafından rızâlarıyla beynimiz ıslâh edilmiş

ve ben dahi kendi hüsn-i rızâmla beş senelik nafaka ve kisve bahâma mukâbil takdîr olunan meblağ-ı mezkûr altı yüz altmış guruşu ba‘de’l-kabûl meclis-i şer‘de zevcim merkum yedinden tamâmen ve kâmilan ahz u kabz idüp işbu tarih-i mezkûrdan i‘tibâren beş seneye değin nafaka ve kisve bahama müte‘allik zevcim merkûmdan nesne iddi‘â ve mütâlebeye hakkım kalmayup zimmetini ibrâ eyledim diyü tâyi‘an ikrâr ve i‘tirâf eyledikde merkûm Mekro dahi mukırre-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhı şifâhen tasdîk ve vicâhen tahkîk etmeğın mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî aşer min şehr-i Cemâziye’l-ahire lisene seb‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 57

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Abbasan mahallesi sâkinelerinden ma‘rifetü’z-zât Halime binti Selo bin Hasan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre sâkinlerinden li-ümm er karındaşı Hüseyin bin Abdi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüp kasaba-i mezbûre civarında ve Kaşık dimeğle ma‘rûf nam mevki‘de kâin bir taraftan Ali bin Ömer’in bağçesi ve diğer taraftan Hüsnî bin Nebî’nin bağçesi ve diğer taraftan Mehmed bin Bero İlyas’ın bağçesi ve taraf-ı râbî‘i tarîk-i âmm ile mahd7ûd eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî mâlik ve mutasarrıf olduğum bir kıt‘a bağçemi cemî‘ tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkıyla ve tarafından icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı mübtile ve müfsideden ârî ve berî olarak bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ve iki bin guruş semen ve bedel ile hâzır-ı mezbûr karındaşı Hasan nâm kimesneye bey‘ ve temlîk ve mahallinde vech-i lâyıkı üzre teslîm eylediğimde ol dahi ol vechile temellük ve tesellüm ve ahz u kabz eyledikten sonra semen-i mebî‘ olan meblağ-ı mezkûr iki bin guruşu dahi karındaşı mezbûr Hüseyin’den meclis-i bey‘de tamâmen ve kâmilan ahz u kabz etmemle ba‘de’l-yevm bağçe-i mahdûde-i mezkûre karındaşı mezbûr Hüseyin’in mülk-i müşterâsıdır benim asla alaka ve müdâhale kalmamışdır keyfemâ-yeşâ’ mutasarrıf olsun diyü tâyi‘an ikrâr ve i‘tirâf ve müşterî-i mezbûr Hüseyin dahi mukırre-i mezbureyi şifâhen tasdîk ve vicâhen tahkîk etmeğın mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehr-i Cemâziye’l-âhire lisene seb‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 58

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi ahalisinden olup bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Şeyhmus'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatıma binti Hüseyin ile sulbî kebîr oğlu Şeyhmus ve sagîr oğulları Seydo ve Ömer sulbiye sagîre kızı Adule ve kebîre kızları Fatıma ve Zeyneb'e münhasıra olduğu ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehakk âhar kimesnesi olmadığı bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sıgâr-ı mezbûrünün tesviye-i emirlerine kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan sıgâr-ı mezbûrünün amucaları Hacı Ahmed bin el-mezbûre Hacı Şeyhmus'un taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le ketb ve tahrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fi'l-yevmi'r-râbi' işrîn min şehr-i Cemâziye'l-âhire lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Kısrak re's 1 600 guruş	Şebre (?) tay re's 1 300 guruş	Öküz 2 400 guruş	Keçi ve koyun 200 5000 guruş	Yatak kat 4 700 guruş
Keçe 4 200 guruş	Kilim 2 150 guruş	Cecim 2 100 guruş	Kebîr kazgan 2 200 guruş	Tencere 2 100 guruş
Sahan 4 80 guruş	Lengeri 3 60 guruş	Teşt 2 120 guruş	Sekverde (?) 3 40 guruş	Sini 1 60 guruş
Hınta keyl 5 700 guruş	Şa'îr keyl 5 300 guruş	Hurc 4 100 guruş	Kasaba-i mezkûrenin Rutan mahallesinde kâin müteveffâ- yı mezbûrun sâkin olduğu ma'lûmu'l- hudûd bir bâb menzili beyne'l-verese ibkâ olunduğu	Kasaba-i mezkûre çarşısında kâin ma'lûmu'l- hudûd bir bâb bezâz dükkânının nısfı beyne'l- verese ibkâ olunduğu

MSH_SSC_d_03595_0046

Müteveffâ-yı mezbûrun Derik kasabası civârında ve Gab dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin ma'lûmu'l-hudûd mâlik ve mutasarrıf olduğı bir kıt'a zeytinliğı beyne'l-verese ibkâ olunduğı		Müteveffâ-yı mezbûrun ... ve müteferrik kesân zimmetinde olup ahz olunan matlûbatı 7000 guruş	
Müteveffâ-yı mezbûrun kasaba-i mezkûre civârında ve Dicle dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin ma'lûmu'l-hudûd ve mutasarrıf olduğı diğeri bir kıt'a bağçe zeytinliğı kezalik beyne'l-verese ibkâ olunduğı		Müteveffâ-yı mezbûrun Derik kasabası civârında ve Gab dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin ma'lûmu'l-hudûd diğeri bir kıt'a bağçe beyne'l-verese ibkâ olunduğı	
Müteveffâ-yı mezbûrun Derik kasabasında Başmala dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin ma'lûmu'l-hudûd bir kıt'a kürûm bağı kezalik beyne'l-verese ibkâ olunduğı		Müteveffâ-yı mezbûrun Derik kasabası civârında ve Dicle altı dimeğle ma'rûf nâm mevki'de kâin mutasarrıf olduğı susuz tarla beyne'l-verese ibkâ olunduğı	
Yekûn 16210 <u>20</u> varaka bahâ ve pul 16190 <u>429</u> 15779	Resm-i âdî 440,30	Kaydiye-i defter 24	
Sahh li't-taksîm-i beyne'l-verese			
Hisse-i zevce-i mezbûre Fatıma 1972 guruş 18 para		Hisse-i ibn-i kebîr Şeyhmus 3068 guruş 5 para 1 akçe 2 pul	Hisse-i ibn-i sagîr Seydo 3068 guruş 5 para 1 akçe 2 pul
Hisse-i ibn-i sagîr Ömer 3068 guruş 5 para 1 akçe 2 pul	Hisse-i bint-i sagîre Adule 1534 guruş 2 para 2 akçe 1 pul	Hisse-i bint-i kebîre Fatıma 1534 guruş 2 para 2 akçe 1 pul	Hisse-i bint-i kebîreti'l-mezbûre Zeyneb 1534 guruş 2 para 2 akçe 1 pul

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr on beş bin yedi yüz yetmiş dokuz guruşdan zevcetü'l-mezbûre Fatıma ile ibn-i kebîr oğlu mezbûr Şeyhmus ve bint-i kebîr-i mezbûre Fatıma ve Zeyneb hisse-i merkûmeleri olan sekiz bin yüz sekiz guruş

yirmi altı parayı her biri tamâmen ve kâmilten ahz u kabz eylediklerini meclis-i şer‘de ba‘de’l-ikrâr sığâr-ı mezbûrûnun hisse-i merkûmeleri olan cem‘an yedi bin altı yüz yetmiş gurus on dört para bir pul vasîleri mezbûre Hacı Ahmed‘den bi‘l-küllîye idâne olduğu kâtib-i terekenin ifâdesinden anlaşılmışla işbu mahalle şerh verildi.

Numero 59

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsının nefsi-i Derik kasabası mahallâtından Rutan mahallesi sâkinlerinden Hacı Ahmed ibni Hacı Şeyhmus ibni Hacı Abdullah kazâ-i mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûr sâkinlerinden iken bundan mukaddem vefât eden Hacı Mehmed bin mezbûr Hacı Şeyhmus‘un sagîr oğulları Seydo ve Ömer ve sagîre kızı Adule‘nin babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs hisse-i irsiyeleri li ecli‘l-idâne kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunan sığâr-ı mezbûrûnun mahalle-i mezkûre ahâlisinden bâ‘isü‘l-kitâb amucaları Mehmed Ali bin el-mezbûr Hacı Şeyhmus mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i anî‘l-merâm idüp vasî-i mezbûr Mehmed Ali sığâr-ı mezbûrûn Seydo ve Ömer ve Adule‘nin babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs emvâllerinden bi‘l-vesâye bana idâne ben dahi yedinden istidâne ve ahz u kabz ve umûruma sarf ve istihlâk eylediğim yedi bin altı yüz yetmiş gurus on dört para ile semeni işbu tarih-i kitabdan üç sene tamâmına değin müeccel ve mev‘ûduna sığâr-ı mezbûrûnun emvâllerinden ve vasî-i mezbûr Mehmed Ali yedinden iştirâ ve ahz u kabz eylediğim üç aded saat esmânından dahi iki bin yedi yüz altmış üç gurus ki ciheteyn-i mezkûreteynden cem‘an on bin dört yüz otuz üç gurus zimmetimde sığâr-ı mezbûrûn Seydo ve Ömer ve Adule‘ye vâcibü‘l-edâ deynim ve borcumdur dedikde kazâ-yı mezkûreye tâbî Şebb karyesi ahâlisinden Şeyh Reşid Efendi ibni Şeyh Mehmed Memiş (?) Efendi ibni Şeyh Abdullah Efendi ve Teletin karyesinden Ruhi Bey ibni Mehmed Bey ibni Osman Bey‘den her biri dahi meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda vasî-i mezbûr mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp medyûn-ı mezbûr Hacı Ahmed‘in sığâr-ı mezbûrûn Seydo ve Ömer ve Adile‘ye ciheteyn-i mezkûreteynden edâsı vâcib deyni olan meblağ-ı mecmû‘-ı mezkûr on bin dört yüz otuz üç gurusun edâsına tarafeynden bi‘l-emr ve‘l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye biz dahi kefil-i bi‘l-mâl ve zâminler olup ve ehadühümâ âharın zimmetine kefâlet hasebiyle lâzım gelen meblağ dahi kezalet tarafından bi‘l-emr ve‘l-kabûl başka başka tekeffül eyledik dediklerinde gıbbe‘t-tasdikî‘ş-şer‘î mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu fi‘l-

yevmi's-sâbi' aşer min şehir-i Cemâziye'l-âhire lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 60

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbî' Telbisim karyesi sâkinelerinden bâ'isü'l-i'lâm Hasna binti Ali bin Sino kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Mahmud bin Hacı bin Bado muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp

MSH_SSC_d_03595_0047

İşbu tarih-i i'lâmdan on iki sene mukaddem mezbûr Mahmud zevc-i dâhilim iken tarihten bir mâh mukaddem yani sene-i hâliye şehir-i Mayısın evâsıtında mezbûr Mahmud ile miyânemizde vukû' bulan adem-i hüsn-i mübâşeretden dolayı mezbûr Mahmud talak-ı selase ile beni tatlık idüp ben dahi kendisinden beytûtet-i mutallaka ile bâ yine olmuş isem de ancak nafaka-i iddetim için bana nesne vermediğinden nafaka-i iddetim için kadr-i ma'rûf meblağ farz ve takdîriyle mezbûr Mahmud'dan tahsîl ve bana teslîmi ve ba'de'l-inkıtâ'ü'l-idde âhara tezevvüce bana izn verilmesi matlûbumdur diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Mahmud dahi cevâbında fi'l-hakîka bundan akdem mezbûre Hasna zevce-i menkûha-i medhûlum olduğu hâlde kendi hânemden mikdarı ... dâiresinde muhavvel istid'âmda beyân ve ta'dâd eylediğim eşyalarımı izn ve icâzâtım olmadığı halde ahz ve karye-i mezkûreli Mısto nâm kimesnenin arkası sonra giderek haysiyet ve namusumu hetk etmiş olmağla karyemiz ahalisinden Hacı İbrahim ile karyemiz imâmı Molla Mehmed tarih-i mezkûrda beni nezdlerine çağırarak zevcim mezbûrenin hilâf-ı şer'-i şerîf hareket-i vâkı'ası münasib görülemediğinden bahisle mezbûrenin tatlıki ... olduğu ve mezbûre bana bin beş yüz guruş vermek üzre hal'a tâlib idüğünü bana tebliğ ve tefhîm eylediklerinde ben de mûmâ ileyhimânın vâkı' olan teklîflerine muvâfakat ederek mezbûre Hasna mûmâ ileyhimâ Hacı İbrahim ve Molla Mehmed vâsıtalarıyla göndermiş olduğu bin beş yüz guruşa ve mezbûre vazgeçdiği ve nafaka-i iddesine mukâbil ben de mezbûre Hasna'yı talâk-ı selase ile tatlık ve hal' eyledim dedik hal' olan meblağ-ı mezkûr dahi tamamen ahz u kabz eyledim diyü mezbûreyi talâk-ı selase ile tatlık ve hal' eylediğini ikrâr ve i'tirâf ve mezbûre nafaka-i iddesinden vazgeçdiğini

müdâfa‘aten beyân etmeğle dâfi‘-i mezbûr Mehmed’den def‘-i mezkûruna beyyine taleb olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı aczle mezbûreyi tahlîfe tâlib oldukda mezbûre yemin etmeyeceğini bi‘l-beyân yeminden nükûl etmeğin ve mezbûre Hasna’yı hal‘ ve tatlık eylediği mezbûr Mahmud mukırr ve mu‘terif olmağın mûcebince mezbûre Hasna’nın mutallaka olduğuna ba‘de‘l-hükm müdde‘iyye-i mezbûre nafaka da‘vâsıyla mezbûr Mahmud’a bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâ i‘lâm olundu fi‘l-yevmi’s-sânî min şehr-i Recebül-l-ferd lisene seb‘a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

Numero 61

Diyarbakir vilâyet-i celîlesi dâhilinde Derik kazâsına tâbi‘ Haraberşek (?) karyesi ahalisinden ve zikri âtî müteveffânın vârisi olduğunu iddi‘â eden bâ‘isü‘l-i‘lâm Seydo bin Hacı Bekari bin Sinan kazâ-yı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Derik kasabasının Rutan mahallesi mütemekkinlerinden ve süryan-ı kadîm milletinden Said bin Abdulehad veledi Melki muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezkûre ahalisinden olup işbu tarih-i i‘lâmdan dört sene mukaddem vefât eden Çoço ile ben li-ebeveyn er karındaşlar olup babamız ismi Hacı Bekari ve dedemiz ismi Sinan ve anamız ismi Keşri binti Aybin (?) ve maskat-ı re’simiz mezkur Haraberşek karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûrun verâseti hasren li ebeveyn er karındaşı bana münhasıra olup benden gayrı vâris ve terekesine müstehakk-âmiz kimesnesi olmamakla karındaşım müteveffâ-yı mezbûr Çoço merkum Said zimmetinde hayatında cihet-i karzdan (silik) kırk gurusu kable‘l-ahz ve‘l-istifâ vefât etmeğle meblağ-ı mezkûr hasren bana mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûre kırk gurusu hâlâ bana edâ ve teslîme merkûm Said’e tenbîh olunmak matlûbundur diyü ba‘de‘d-da‘vâ ve’s-suâl merkûm Said dahi cevâbında fi‘l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Çoço’ya cihet-i merkûmeden ol mikdar gurusu hâlâ zimmetinde deyni olduğunu tâyi‘an ikrâr ancak mâ‘adâ müdde‘î-i mezbûrun verâset müdde‘âsını külliyyen inkâr etmeğle müdde‘î-i mezbûrun Seydo’dan ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mârru’z-zikr Rutan mahallesinden Kasım bin Şeytan ve mahalle-i mezkurdan Mehmed bin Aliş bin Melameş nâm kesân li eclî’s-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup eserü‘l-istişhâd mârru’z-zikr Haraberşek karyesi ahalisinden ve tarihten dört sene mukaddem vefât eden Çoço ile müdde‘î-i mezbûr Seydo li ebeveyn er karındaşlar olup babaları

ismi Hacı Bekari ve dedeleri ismi Sinan ve anaları ismi Keşri binti Aybin ve maskat-ı re'sleri Haraberşek karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezburun verâseti li ebeveyn er karındaşı müdde'î-i mezbûr Seydo'ya münhasıradır ve bundan gayrı vâris ve terekesine müstehakk âhar kimesnesi yokdur ve biz bu husûsa bu vech üzre Allah için şâhidiz ve şehâdet dahi eyleriz diyü her biri bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etdiklerinde şâhidân-ı mezbûrândan her biri evvelen bâ varaka-i mestûre mahalleleri imâmı Davud bin Mehmed bin Abdullah ve muhtarı Ömer bin Ahmed bin Resul ve a'zâdan Sofu Seydi bin Haydar'dan sırren ve sâniyen hasm huzûruyla Salikan mahallesi ahalisinden Seydo bin Osman bin Seydo ve Rutan mahallesinden Necim Ağa bin Eyüp Ağa ibni Abdi Ağa'dan dahi alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcebince ba'de'l-hükm ve't-tebeyyün tescîl ve bi'l-iltimâs i'lâm olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Recebü'l-ferd lisene seb'a ve işrîn ve selase-mie ve elf.

KAYNAKÇA

- Akman, Ekrem, “19. Yüzyılın Son Çeyreğinde Siverek’te Aile Demografisi ve Mahkemede Kadın Sesleri”, *Mezopotamya ve Anadolu’nun Kavşağında Bir Kent: Siverek*, ed. İbrahim Özcoşar vd., İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2022, s. 281-305.
- Atar, Feridun. “Nikâh”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.33, 2007, s. 112.
- Aydın, M. Akif. *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul: Beta Basım Yayım, 2001, s. 78.
- Başkanlık Osmanlı Arşivi 272 Numaralı Derik Şer’iyye Sicili (MSH.SSC.d. 3595)
- Başkanlık Osmanlı Arşivi (BOA) Cevdet Maliye (C.ML) Dosya 16, Gömlek 715-3.
- BOA.C.ML. Dosya 16, Gömlek 715-5.
- BOA.C.ML.16/715-3.
- BOA.C.ML.16/715-5, 26 R 1215/28 Şubat 1800.
- Bozkurt, Fatih. “Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi”, Cilt 11, Sayı 22, 2013, s. 193.
- Çelikdemir, M., Arıkan, M. (2022). “Osmanlı’da Korumaya Muhtaç Çocuklar ve Vesayet Kurumu: Ayıntâb’daki Uygulaması (1750-1806)”, *Gaziantep Üniversitesi Ayıntâb Araştırmaları Dergisi*, 5(1), s. 46-73.
- Diyarbakir Salnamesi, No:19, (1323/1905), s. 304.
- Diyarbakir Salnameleri, c.5, Defa: 19 (1323/1905), haz. Ahmet Zeki İzgöer, İstanbul: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 1999, s. 265-304.
- Gürhan, Veysel. “Şer’iyye Sicillerine Göre Mardin’de Ailenin Sosyal ve Ekonomik Yapısı (M. 1689-1750)”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7/2 (2018): s. 1301.
- Gümüş, Osman, Küçükaşçı, Mustafa Sabri. “Köy”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2019, <http://islamansiklopedisi.org.tr/koy> (Erişim: 19.09.2019).
- İnalcık, Halil. *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*. İstanbul: YKY, 1980, s. 212-218.
- Karpat, Kemal H. *Osmanlı Nüfusu 1830-1914*, çev. Bahar Tırnakçı, İstanbul: Timaş Yayınları, 2010, s. 282-372.

Ortaylı, İlber. Bir Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı, İstanbul: Kronik Yayınları, 2016, s. 24.

Ortaylı, İlber. İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, İstanbul: Timaş Yayınları, 2006, s. 151.

Şemseddin Sami. Kamûs'ul-a'lâm, Tarih ve Coğrafya Lügatı, 3. Cilt, İstanbul: Mihran Matbaası, 1308, s. 2213.

Üner, Mehmet Emin. "Osmanlı'da Mahalle ve Çocuk", Geçmişten Günümüze Şehir ve Çocuk I, ed. Osman Köse, Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2016, s. 623-624.

Üner, Mehmet Emin. Osmanlı Klasik Dönem Sonlarında Bir Güneydoğu Anadolu Şehri: Urfa (1700-1800), s. 40, 77, 85.

272 Numaralı Derik Şer'iyye Sicili (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivlerinden alınmıştır.)

Ömer Lütfü Barkan. Kanunlar ve Sosyal Değişmeler. İstanbul: Devlet Matbaası, 1943, s. 3.

Şen, Bk. Seydişehir Kadı Sicili Sene 1306-1311 (234) (Transkripsiyon ve Dizin), s. 36, 180.

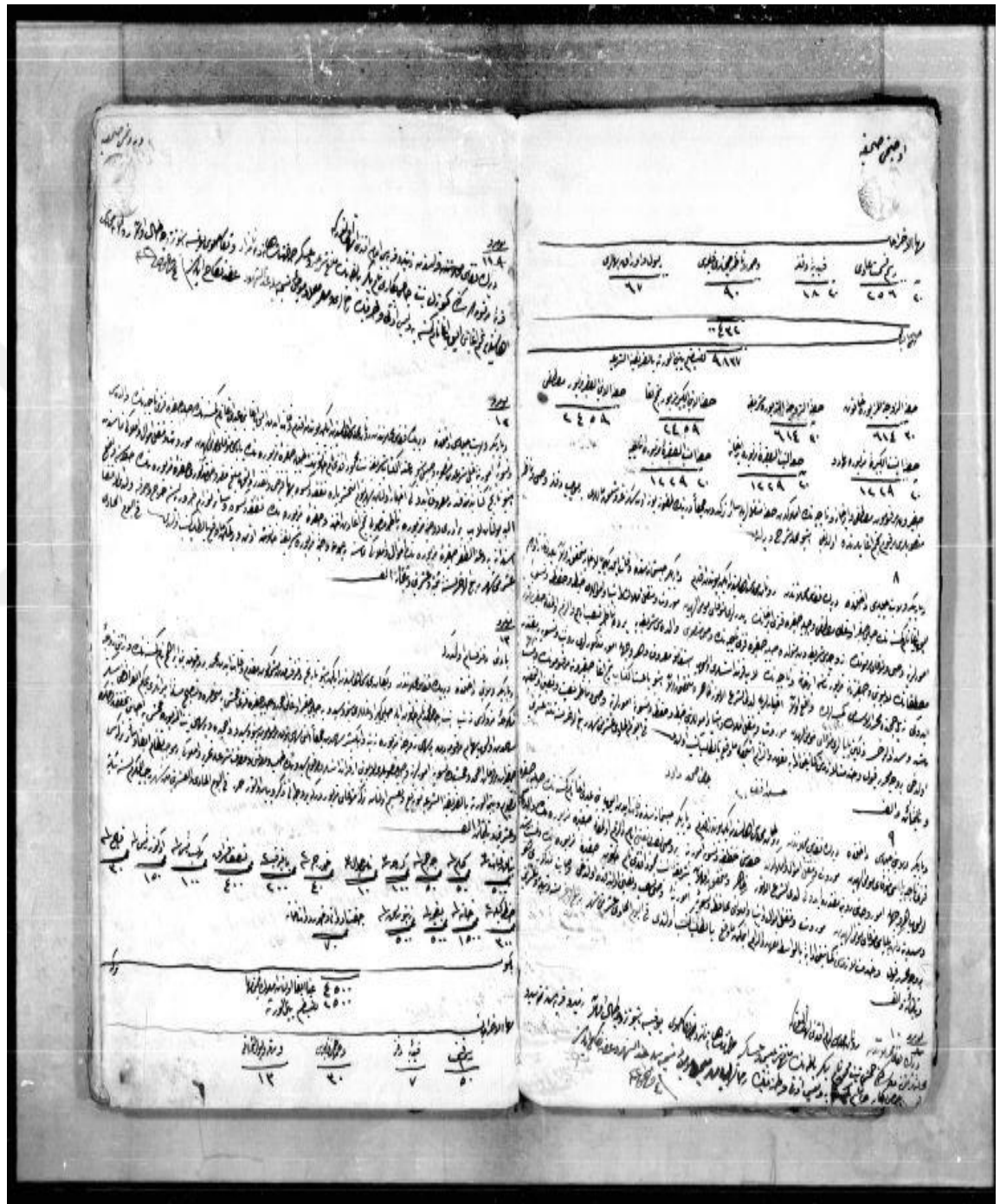
Kazıcı, Osman. Osmanlı'da Toplum Yapısı, s. 173.

EKLER

EK 1. 272 Numaralı Derik Şeriye Sicili Künyesi

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	ZEKİ ÇAKMAK
Yabancı Dili	İNGİLİZCE
Orcid Numarası	0009-0005-3241-0244
Ulusal Tez Merkezi Referans Numarası	10620260
Lise	YABANCI DİL AĞIRLIKLİ SÜPER LİSE
Lisans	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ
Yüksek Lisans	BATMAN ÜNİVERSİTESİ TARİH TEZSİZ YÜKSEK LİSANS
Mesleki Deneyim	BATMAN LİSESİ ATATÜRK ANADOLU LİSESİ PROF.DR.NECMETTİN ERBAKAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
Akademik Çalışmalar	TEREKE DEFTERLERİ VE MİRAS PAYLAŞIMI: DERİK ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEN ÖRNEKLER ÜZERİNE BİR İNCELEME MAKALESİ 6. INTERNATIONAL HARRAN CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH September 23-24, 2024 / Şanlıurfa, TÜRKİYE https://www.ubakkongre.com/harran harrankongresi@gmail.com Tarih Derslerinin Okullarda Önemi Ve Gerekliliği Üzerine Bir İnceleme TENHA DERGİSİ ISSN 3062-0139 Ekim 2024 Sayı:3 Kitap Say Matbaa, Sertifika No 51819 Altındağ/ANKARA